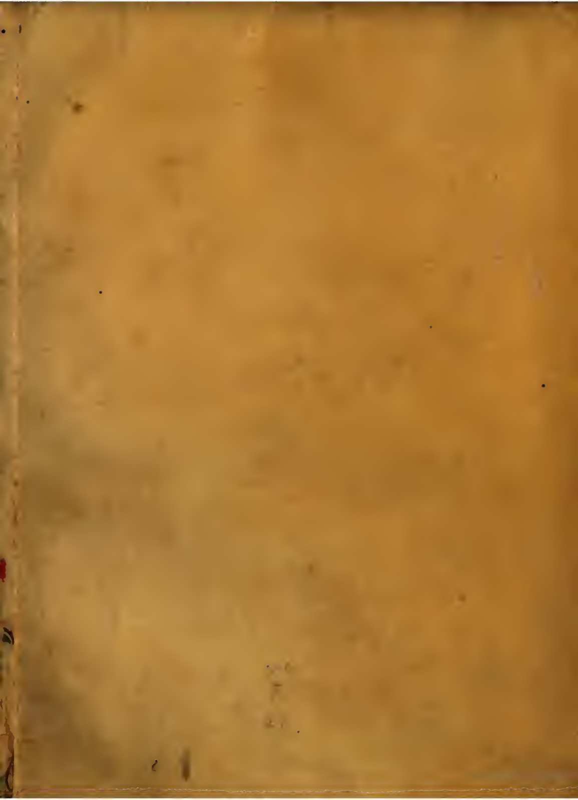

6
34 MK
7

CL. SALMASII
DVARVM INSCRIPTIONVM VETERVM
HERODIS ATTICI RHETORIS
ET REGILLAE CONIVGIS
HONORI POSITARVM
EXPLICATIO.

EIVSDEM
AD DOSIADÆ ARAS:
SIMMIAE RHODII OVVM, ALAS, SECVRIM:
THEOCRITI FISTVLAM,
NOTAE.

Quibus obscura hactenus & deprauatissima poemata illustrantur & emendantur.

Bibliothecæ Secr Coll. Rom. Soc. Jesu

Ex legato Illustriss: Rocini.

LVTETIAE PARISIORVM.
Apud HIERONYMVM DROVART, via Iacobea, sub scuto Solari
CIƆ. DC. XIX.

NICOLAO RIGALTIO I.C.
REGIAE BIBLIOTHECAE
CVRATORI
CL. SALMASIVS S. D.

REMITTO *ad te, Vir eruditiſſime, inſcriptionem Regillæ, quam non ita pridem abs te accepi: pro qua & gratias quantæ maximæ agi poſſunt, ago, & maiores etiam, quam quantas agere poſſum, debere vltro profiteor. Nemo voluptatis ſuæ, cuiuſcumque tandem generis illa ſit, ſatis dignam mercedem, aut iuſtum pretium ſe perſoluere vnquam poſſe putauit. Atquin ſcito me longe maximam cepiſſe ex illius inſcriptionis lectione. Nã præter ipſius carminis ſummam elegantiam, & mere Atticum ſaporem; ac rerum aliquot antiquarum cognitionem,*

ã

quam hinc tantum, non aliunde liceat haurire, non mediocriter etiam illo nomine mihi placuit, quod meam veterem de Herode Attico coniecturam, quam si verisimilem modo, doctis hominibus adprobassem, pulcrum ac beatum me putarem, verissimam esse, plane confirmauerit. Visum igitur mihi est, vt priorem illam Herodis ante decennium, plus minus, tertio ab vrbe milliari in via Appia effossam & repertam, notis olim & versione instructam ad edendum parauer am: sic istam quoque nuper in eodem loco erutam, eodem ornatu quo illam compseram, a me comptam & compositam in publicum emittere. Sed cum in eo essem, eodem impetu, ac de eadem opera fideliaque quasi dealbare libuit obscura illa, & tenebricosa poematia, quæ Theocriti vulgariis editionibus adiunguntur; Ouum inquam, Alas, Aras, & Securim cum Fistula; eaque multo situ hactenus, & caligine infuscata elucidare, & antiquo nitori restituere. Quæ quidem opuscula

vt cum istis Herodis & Regillæ inscriptionibus iungerem, eo libentius feci, quod argumentum minime ab his discrepans aut alienum continerent. Quippe si Aras, vnam Musis, alteram Mineruæ consecratam spectes: si Securim Epei eidem Mineruæ, si Theocriti Fistulam Pani dedicatam consideres, non male ad hoc inscriptionum genus referri illa omnia posse tibi videbuntur. Nec prohibet, quod multo antiquiores quam Herodes sit, auctores habent ista, quæ nos in vltimum tamen locum reiecimus. Nam & hic ordo rectus est, vt quemadmodum a nostris & vicinis, ad longinquas & toto orbe diuisas penetramus regiones; sic per ea quæ temporibus nostris propiora sunt, ad illa quæ longius antiquitas submouit, quasi gradibus ac numeris quibusdam, ascendamus. Igitur ex duabus Aris, alteram penitus collapsam, ac sub ruina sua iacentem, egestis ruderibus, excitauimus, & a solo restituimus: alteram multis locis labefactatam, nec fronte nec basi

ã ij

ſatis integram, refecimus. Ouum vero ipſum totum conquaſſatum confractumque, collectis ac colligatis felici non minus quam facili manu fragminibus, ſolidauimus, & ex putri carioſoque, quale hactenus a propolis, inter malas vitioſaſque merces circumferebatur, haud ſecus ac ſi a partu recens eſſet, ſanum & integrum, nitidumque ac politum dedimus. Ecquod aliud porro notabilius nobiliuſque factum, quàm Alas ſuas Amori reddidiſſe? quas enim antehac truncas, & laceras & pinnis vndique defluentibus diſsipatas abiecerat, eas iam meliores factas, ac in priorem faciem atque ordinem reſtitutas, vt reſumeret, & ſe dignas putaret, curauimus. At Epei Securim, quis negare auſit quin eam partim temporum iniuria, partim hominum inſcitorum qui nimis indiligenter illam tractauerant, incuria, vtrimque retuſam & nullo iam latere ſcindentem, totamque rubigine obſeſſam & obtectam, cote pluſquam Naxia vel Samia a nobis

tersam & politam, in antiquam aciei bonitatem & splendorem reposuerimus? Quid porro de Panis Fistula dicam? nonne eam iam stridulum quid, atque impeditum sonantem, obturatis foraminibus, & cannis etiam aliquot contusis atque collisis, vix ipsi auctori agnoscendam, sic ab omni parte sanauimus & sarciuimus, vt nunc & illius nomine qui consecrauit, & eius numine cui consecrata est, apparere digna possit? Verum ne quis decipiatur ignarus, ac tot phaleratis, & magnificis nominibus inductus, nos aliquid magni praestitisse censeat, palam dico, haec mera παίγνια *sunt, quibus veterum poetarum lasciuia lusit: Iam & nos quoque ludendo, & aliud agendo, dum nihil habemus maius, aut magis serium, quae temporum vetustate, aut hominũ inuetustate in his erant corrupta correximus, quae implicata explicauimus. Haec tu, doctissime atq; amicissime Rigalti, si premenda iudicabis & tenebris damnanda, tuo quoque non inuitus iudicio, sed admodum libens & pronus accedam.*

Sin vero promenda ac luce donanda tibi videbuntur, tum idem etiam mihi videri, credito. Vale, &

Hoc habe quidquid eſt libelli,

Qualecunque, *quod vt amicitiæ noſtræ teſtimonium non paruum extaret in opere non magno, miſſum ad te volui tibique dedicatum. Diuione, ex Muſæo noſtro, X. Kal. Apriles* CIↃ. IↃ CXVIII.

CONSECRATIO TEMPLI IN AGRO HERODIS ATTICI TRIOPIO.

ΟΤΝΙΑ ΘΗΝΑΩΝ ΕΠΙΕΙΡΑΝΕ ΤΡΙΤΟΓΕ-
ΝΕΙΑ
ΗΤΕΠΙ ΕΡΓΑ ΒΡΟΤΩΝ :: ΛΑΙΣ ΡΑΜΝΟΥ-
ΣΙΑΣ ΟΥΓΙ
ΓΕΙΤΟΝΕΣ ΑΓΧΙΘΥΡΟΙ ΡΩΜΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΟΠΥΛΟΙΟ
ΠΕΙΟΝΑ ΔΗ ΚΑΙ ΤΟΝΔΕ ΘΕΑ ΤΕΙΜΗΣΑΤΕ ΧΩΡΟΝ
ΔΗΜΟΝ ΔΗΩΟΙΟ ΦΙΛΟΞΕΙΝΟΝ ΤΡΙΟΠΑΟ
ΤΟΦΡΑ ΚΕ ΚΑΙ ΤΡΙΟΠΕΙΑΙ ΕΝ ΑΘΑΝΑΤΟΙΣ ΑΛΕΓΗΣΘΟ
ΩΣΟΤΕ ΚΑΙ ΡΑΜΝΟΥΝΤΑ ΚΑΙ ΕΥΡΥΧΟΡΟΥΣ ΕΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΗΛΘΕΤΕ ΔΩΜΑΤΑ ΠΑΤΡΟΣ ΕΡΙΓΔΟΥΠΟΙΟ ΛΙΠΟΥΣΑΙ
ΩΣ ΤΗΝΔΕ ΡΩΕΣΘΕ ΓΟΛΥΣΤΑΦΙΛΟΝ ΚΑΤΑΛΩΗΝ
ΛΗΙΑ ΤΕ ΣΤΑΧΥΩΝ ΚΑΙ ΔΕΝΔΡΕΑ ΒΟΤΡΥΟΕΝΤΑ
ΛΕΙΜΩΝΩΝ ΤΕ ΚΟΜΑΣ ΑΓΑΛΟΤΡΕΦΕΩΝ ΕΦΕΓΟΥΣΑΙ
ΥΜΜΙ ΓΑΡ ΗΡΩΔΗΣ ΙΕΡΗΝ ΑΝΑΓΑΙΑΝ ΕΗΚΕ
ΑΝΔΡΑΣΙΝ ΟΨΥΓΟΝΟΙΣΙΝ ΑΚΙΝΗΤΗΝ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΝ
ΕΜΜΕΝΑΙ ΗΔΕΓΙΟΙ ΕΞ ΑΘΑΝΑΤΟΙΟ ΚΑΡΗΝΟΥ
ΣΜΕΡΔΑΛΕΟΝ ΣΕΙΣΑΣΑ ΛΟΦΟΝ ΚΑΤΕΝΕΥΣΕΝ ΑΘΗΝΗ
ΜΗ ΤΩΙ ΝΗΓΟΙΝΟΝ ΒΩΛΟΝ ΜΙΑΝ Η ΕΝΑ ΛΑΑΝ
ΟΧΛΙΣΣΑΙ ΕΠΕΙ ΟΥ ΜΟΙΡΕΩΝ ΑΤΡΕΙΣ ΑΝΑΓΚΑΙ
ΟΣΚΕ ΘΕΩΝ ΕΔΕΕΣΣΙΝ. ΑΛΙΤΡΟΣΥΝΝΗΝ ΑΝΑΘΗΙΗ
ΚΛΥΤΤΕ ΓΕΡΙΚΤΙΟΝΕΣ ΚΑΙ ΓΕΙΤΟΝΕΣ ΑΓΡΟΙΩΤΑΙ.

ΙΕΡΟΣ ΟΥΤΟΣ Ο ΧΟΡΟΣ ΑΚΙΝΗΤΟΙ ΔΈ ΘΕΑΙΝΑΙ
ΚΑΙ ΓΟΛΥΤΙΜΗΤΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΣΧΕΙΝ ΟΥΑΣ ΕΤΟΙΜΑΙ
ΜΗΔΕΤΙΣ ΗΜΕΡΙΔΩΝ ΟΡΧΟΥΣ Η ΕΝΑΛΣΕΑ ΔΕΝΔΡΩΝ
Η ΓΟΙΗΝ ΧΙΑΩΙ ΕΥΑΛΔΕΙ ΧΑΩΡΑ ΘΕΟΥΣΑΝ
ΑΜΟΗΝ ΚΥΑΝΕΟΥ ΑΙΔΟΣ ΡΗΞΙΕ ΜΑΚΕΛΛΑΝ
ΣΗΜΑ ΝΕΩΝ ΤΕΥΧΩΝ ΗΕ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΚΕΡΑΙΞΩΝ
ΟΥ ΘΕΜΙΣ ΑΜΦΙ ΝΕΚΥΣΣΙ ΒΑΛΕΙΝ ΙΡΟΧΘΟΝΑ ΒΩΛΟΝ
ΠΛΗΝ ΟΚΕΝ ΑΙΜΑΤΟΣ ΗΙΣΙ ΚΑΙ ΕΓΓΕΝΟΣ ΕΣΣΑΜΕΝΟ
ΚΕΙΝΟΙΣ ΔΟΥΚ ΑΘΕΜΙΣΤΟΝ ΕΓΕΙ ΤΙΜΑΟΡΟΣ ΕΣΤΩΡ
ΚΑΙ ΓΑΡ ΑΘΗΝΑΙΗ ΠΕΡΙ" ΧΘΟΝΙΟΝ ΒΑΣΙΛΗΑ
ΝΗΩΙ ΕΓΚΑΤΕΘΗ ΚΕ ΣΥΝΕΣΤΙΟΝ ΕΜΜΕΝΑΙ ΙΡΩΝ
ΕΙΔΕΤΩΙ ΑΚΛΥΤΑ ΤΑΥΤΑ ΚΑΙ ΟΥΚ ΕΠΙΠΕΙΣΕΤΑΙ ΑΥΤΟΝ
ΑΛΛΑ ΠΟΤΙΜΗΣΕΙ ΜΗ ΟΙ ΝΗΤΙΤΑ ΓΕΝΗΤΑΙ
ΑΛΛΑ ΜΙΝ ΑΠΡΟΦΑΤΟΣ ΝΕΜΕΣΙΣ ΚΑΙ ΡΟΜΒΟΣ ΑΛΑΣΤΩ
ΤΙΣΟΝΤΑΙ ΣΤΥΓΕΡΗΝ ΔΕ ΚΥΑΙΝΔΗΣΕΙ ΚΑΚΟΤΗΤΑ
ΟΥΔΕ ΓΑΡ ΙΦΘΙΜΟΝ ΤΡΙΟΓΕΩ ΜΕΝΟΣ ΑΛΙΟΛΙΔΕΩ
ΩΝΑΘ ΟΤΕ ΝΕΙΟΝ ΔΗΜΗΤΕΡΟΣ ΕΞΑΛΑΠΑΞΕΝ
ΤΩ ΗΤΟΙ ΠΟΙΝΗΝ ΚΑΙ ΕΠΩΝΥΜΙΗΝ ΑΛΣΑΣΘΑ
ΧΩΡΟΥ ΜΗΤΟΙ ΕΠΗΤΑΙ ΕΓΙΤΡΟΠΕΙΟΣ ΕΡΙΝΥΣ.

IIDEM VERSVS,
VT LEGI DEBENT.

ΟΤΝΙ' Ἀθηναίων ἐπιβήτειρα Τριτογένεια,
Ηΐ ἐπὶ ἔργα βροτῶν ὁράας, Ῥαμνουσιὰς Οὖπι,
Γείτονες ἀγχίθυροι Ῥώμης ἑκατονταπύλοιο.
Πείονα δὴ καὶ τόνδε θεαὶ τιμήσατε χῶρον,
Δῆμον Δηώοιο φιλόξεινον Τριόπαο.
Τόφρα κε καὶ Τριόπιαι ἐν ἀθανάτοισι λέγησθον.
Ὡς ὅτε καὶ Ῥαμνοῦντα, καὶ εὐρυχόρους ἐς Ἀθήνας
Ἤλθετε, δώματα πατρὸς ἐρισδούποιο λιποῦσαι.
Ὡς τήνδε ῥώεσθε πολυστάφυλον κατ' ἀλωήν,
Λήϊα τε σταχύων καὶ δένδρεα βοτρυόεντα,
Λειμώνων τε κόμας ἁπαλοτρεφέων ἐφέπουσαι.
Ὑμμι γὰρ Ἡρώδης ἱερὴν ἀνὰ γαῖαν ἔηκε,
Τὴν ὅσσην περὶ τεῖχος εὔτροχον ἐστεφάνωσαι,
Ἀνδράσιν ὀψιγόνοισιν ἀκινήτην καὶ ἄσυλον
Ἔμμεναι. ἠδ' ἐπὶ οἱ ἐξ ἀθανάτοιο καρήνου
Σμερδαλέον σείσασα λόφον κατένευσεν Ἀθήνη,
Μήπω νήποινον βῶλον μίαν, ἢ ἕνα λᾶαν
Ὀχλίσσαι. ἐπεὶ οὐ μοιρέων ἀτρεπές ἀνάγκη,
Ὅσκε θεῶν ἑδέεσιν ἀλιτροσύνην ἀναθείη.
Κλῦτε περικτίονες, καὶ γείτονες ἀγροιῶται.
Ἱερὸς οὗτος ὁ χῶρος. ἀκίνητοί δε θέαιναι,
Καὶ πολυτίμητοι καὶ ὑποσχεῖν οὖας ἑτοῖμαι.
Μηδέ τις ἡμερίδων ὄρχους, ἢ ἄλσεα δένδρων,
Η ποίην χιλῷ θαλλέει χλωρὰ θέουσαν
Δμωῇ κυανέου Ἀΐδος ῥήξειε μακέλλᾳ,

Σῆμα νέον τεύχων, ἠὲ πρότερον κεραΐζων.
Οὐ θέμις ἀμφὶ νέκυσσι βαλεῖν ἱερόχθονα βῶλον.
Πλὴν ὅ κεν αἵματος ᾖσι καὶ ἔγγονος Εἰσαμένοιο.
Κείνοις οὐκ ἀθέμιστον, ἐπεὶ τιμάορος εἴστωρ.
Καὶ γὰρ Ἀθηναίη περὶ οἱ χθόνιον βασιλῆα
Νηῷ ἐγκατέθηκε συνέστιον ἔμμεναι ἱρῶν.
Εἰ δὲ τῳ ἄκλυτα ταῦτα, καὶ οὐκ ἐπιπείσεται αὐτῷ,
Ἀλλ' ἀποτιμήσεται, μή οἱ νήπιτα γένηται.
Ἀλλά μιν ἀπρόφατος Νέμεσις καὶ ῥόμβος Ἀλάστωρ
Τίσονται, στυγερὴν τε κυλινδήσουσι κακότητα.
Οὐδὲ γὰρ ἴφθιμον Τριόπεω μένος Αἰολίδαο
Ὤναθ' ὅτε νειὸν Δημήτερος ἐξαλάπαξεν.
Τῷ ἤτοι ποινὴν καὶ ἐπωνυμίην ἀλέασθαι
Χῶρον, μή τοι ἔπηται ἐπὶ Τριόπειος Ἐριννύς.

VERSIO.

O Bona Athenarum præses, Tritonia virgo,
Cuique hominum curæ res sunt, Rhamnusias Vpi.
Vrbis vicinæ, quæ stat centum inclita portis,
Hunc & vos celebrate locum pinguem vbere glebæ,
Dictum Deoi Triopæ de nomine pagum:
Vt notæ hinc sitis, Triopeia numina, Diuæ.
Ac velut Actæas si quando inuisitis arces,
Et Rhamnuntem, alto delapsæ vertice cæli;
Sic Diuæ huc properate, hæc consita vitibus arua,
Et lætas segetes, & amicta arbusta racemis
Lustrantes, mollique virentia gramine prata.
Vobis Herodes tellurem hanc rite dicauit,

Quanta patet, circum muri vallata corona,
Vsque vel ad seros mansura intacta nepotes.
Sic namque horrificas diuino vertice cristas
Concutiens, visa est nutu assensisse Minerua:
Non glebam hinc vlli, lapidemve impune mouendum.
Nec Parcæ faciles, aut illi parcere promptæ,
Qui diuûm sanctas violauerit impius ædes.
Auribus accipite hæc, vicina & rustica pubes,
Hic sacer est locus, & diuæ non sede mouendæ,
Vsque coli dignæ, atque aures adhibere paratæ.
Dispositas ne quis vites, arbustaq. læta,
Et late irrigui viridantem graminis herbam,
Audeat orciuo fodiens exscindere rastro,
Siue nouum statuat, vetus euertatve sepulcrum.
Luce nefas cassum sacra circumdare terra,
Ni trahat ex illo genus, hanc qui condidit ædem.
Olli quippe licet: Testis vindéxque, Mineruæ
Numine præpositus, nigri regnator Auerni,
Et templo, & pariter sacrorum acceptus honore.
Hæc si audita neget sibi quis, neque scire laboret,
Insuper aut habeat, non impunitus abibit.
Hunc cita sed Nemesis, atque irrequietus Alastor
Tristibus vrgebunt tali pro crimine pœnis.
Nec Triopam quondam, cui sanguinis Aeolus auctor,
Iuuit, sacratum Cereri temerasse nouale.
Quisquis eris, pœnamque loci, nomenque memento
Vt fugias, ne te Triopea sequatur Erinnys.

CLAVDII SALMASII

NOTÆ.

GREGIVM ac præclarum vetuſtatis monumentum, & quo nobilius atque illuſtrius aliud non habet luculentus ille veterum inſcriptionum Theſaurus ſummo labore, mirabilique induſtria a Grutero noſtro V. CL. collectus. Quis autem fuerit huius egregiæ inſcriptionis auctor, quæſiuere viri doctiſſimi. Atque ipſe quidem Herodem ſe nominat illo verſu:

Ὕμμι γὰρ Ἡρώδης ἱερὴν ἀνὰ γαῖαν ἔνηκε.

Sed quis iſte Herodes, rex an priuatus, liber an ſeruus, albus an ater fuerit, tam neſciri ſcio, quam vix ſciri poſſe arbitror. De priuato regem facere voluere docti homines: quibus teſtibus aut argumentis, nondum aſſequi potui. Nihil enim tale ex tota inſcriptione, legas ac perlegas licebit, elicere poſſis. Nam quod illum trigeſimum inſcriptionis verſum adducunt, ad regnum regiumque genus iſti Herodi aſſerendum, ſi ſententiam eius verſiculi penſiculatius exploraſſent, aliud eos pronuntiaturos fuiſſe non dubito. Vt concedam Herodem qui heic nominatur, fuiſſe illum magnum Iudæorum

regem, (quod minime tamen concedo) illo tamen teſtimonio quo volunt, regnum eius confirmari ſtabilirique, nihil inualidius eſſe, nihil incertius affirmare auſim, immo nihil falſius. Quod oſtendam pluribus ad locum ipſum. Nunc illam de Herode rege opinionem paucis confutemus. Aiunt Magnum Herodem, quem Iudæis regem impoſuit Auguſtus, vt verſutum ac verſatilem in omnibus rebus, ſic in religione quoque fuiſſe, quam ſæpe ad arbitrium & ſuum & aliorum mutabat, temporibus & locis eam accommodans, cum Auguſto gratificari ſtuderet, à quo precarium regnum obtinuerat. illum igitur, qui his moribus eſſet præditus, & religione non aliter quam quodam ambitionis inſtrumento vteretur, cæterorum principum ac potentum more, inter Iudæos quidem pro Iudæo ſe geſſiſſe, inter Græcos, Græcam conſuetudinem & ceremoniarum ritum vſurpaſſe. Non iam de Herode, atque eius religione diſputo, nec abnuo quin his moribus fuerit; ſed an hæc eius inſcriptio fuerit: quod vt credamus, non illa ſola ratio poteſt efficere, quæ de Herodis ambitione & cupiditate imperij ſui monumenta ad poſteros transferendi adfertur. Adeo enim veriſimile non eſt regem heic Herodem deſignari, vt potius incredibile prorſus mihi videatur vllam eius hac inſcriptione fieri mentionem. Nimis multa ſunt quæ hanc ſententiam refellant. illud omnium maxime: quis enim credat, aut cuinam probabile videri queat, tantæ celebritatis loco ac tam vrbi propin-

quo, callidum principem & qui gratificari cuperet Augusto, tribus ab vrbe milliaribus, in fundo suo posita columna regem appellari se voluisse, nec regem quidem simpliciter, sed generis humani regem? Quis hæc potuisset videre, quis potuisset pati, vt Iudæ regulus qui principum Romanorum beneficio regnum obtinebat, honorem diuinæ domus ambiret, & titulum dominorum suorum vsurparet? Ambitiosus sane fuerit, non fuisse tam stultum facile mihi persuadeo. Satis enim habuisset Ἰουδαίων βασιλῆα inscribere se, non χθονίων. Omitto alia longe absurdiora, quæ illam interpretationem sequerentur, & plura suo loco dicemus. Diximus, qua licuit, & ostendimus hunc Herodem, cuius in hac inscriptione nomen positum est, nec fuisse, nec esse posse regem illum Herodem, quem Antonius & Augustus imposuere Iudæis. Alium igitur Herodem quæramus. Si post regem notissimus aliquis quærendus est, notiorem alium non noui Herode Attico, celeberrimo Rhetore temporibus Hadriani, Antonini Pij & Marci Philosophi imperatorum. Quem auctorem huius antiqui monumenti, non iniuria posset aliquis suspicari, vel hac maxime ratione, quod in alium magis conuenienter hæc suspicio cadere non possit. Haud valde validum, inquies, argumentum. Nec ego sane pro valido, aut valde firmo vendito. Sed coniecturæ tantum vice illud propono, quam eo nomine mihi blandiri non inficias eo, quod nihil absurdi præ se ferat, vt illa de Herode Tetrarcha, vtpote quæ nec

nec fundum habeat, nec rationem. Spectata præterea consuetudine illius Herodis Attici, quam refert in eius vita Philostratus, magis magisque in eam sententiam accedo. Scribit enim hunc Rhetorem alumnorum suorum statuas solitum consecrare, in agris, in syluis, ad fontes, & aliis celeberrimis locis, cum imprecationibus eorum qui mouerent illas sede sua, vel detraherent. quod apertè in hac fundi dedicatione factũ ab illo videmus. Locus Philostrati est egregius, & huc eximie facit: Εἰκόνας γοῦν ἀνετίθει σφῶν θηρώντων τε καὶ τεθηρακότων, καὶ τεθηρασόντων· τὰς μὲν ἐν δρυμοῖς· τὰς δ' ἐπ' ἀγροῖς· τὰς δὲ πρὸς πηγαῖς· τὰς δὲ ὑπὸ σκιαῖς πλατάνων, οὐκ ἀφανεῖς, ἀλλὰ ξὺν ἀραῖς τοῦ περικόψοντος, ἢ κινήσοντος. Quis non agnoscit eumdem in hac inscriptione genium, & in illa Farnesianæ columnæ eiusdem & auctoris, & argumenti? Vides enim Herodem statuas deliciis suis ponentem, venantum habitu, & fundum hunc θεοῖς συμβώμοις dedicantem, σὺν ἀραῖς τοῦ μετακινήσοντος. Nam ἀραὶ nunquam concipiebantur absque alicuius ex Dijs inferis compellatione, atque adtestatione, vt in hac inscriptione:

Μήπω νήποινον βάλοι μίαν ἢ ἕνα λᾶαν
Ὀχλίσσαι, ἐπεὶ οὐ μοιρέων ἄτρεπτες ἀνάγκαι.

appellat paulo post testem & vindicem Ditem siue Plutonem:

—— ἐπεὶ τιμάορος ἵστωρ.
Καὶ γὰρ Ἀδωναίη περὶ οἱ χθόνιον βασιλῆα
Νηῷ ἐγκατέθηκε. ——

Et in illa Farnesiana: οὐδενὶ θεμιτὸν μετακινῆσαι ἐκ τοῦ

Τριοπίου. Omnes igitur huiuſcemodi conſecrationes ξὺν ἀραῖς ſunt conceptæ, & maiorem religionem continent quam quæ ſine interpretationibus fiunt. Hoc eſt quod dixit Philoſtratus, οὐκ ἀφανῶς, ἀλλὰ ξὺν ἀραῖς τοῦ κινήσοντος. Non enim latere aut diſſimulari poterant conſecrationes & dedicationes ξὺν ἀραῖς factæ. Periculum quippe magnum ſignificabant, & denuntiabant ijs, qui aduerſus conſecrationis legem feciſſent. Nec poterat aliquis ignorantiæ excuſatione defungi. Tenebantur enim omnes inquirere & ſciſcitari, quænam eſſet loci religio. Alias contemptui religionis hæc voluntaria ignorantia aſcribebatur. quod clare demonſtratur in fine huius inſcriptionis, his verbis:

Εἰ δέ τῳ ἄκλυτα ταῦτα, καὶ οὐκ ἐπιπεύσεται αὐτῶν,
Ἀλλ' ἀποτιμήσει, μή οἱ νήποινα γένηται. id eſt,
Si cui hac inaudita fuerint, neque ſciſcitatus fuerit,
Sed inſuper habuerit, non impune ferat.

Dedicationes aliter conceptæ ἀφανεῖς erant, vt paruæ auctoritatis & nullius pene religionis. vim enim religionis intendunt imprecationes adiectæ. Nulla autem conſecratio paulo maioris momenti fiebat, abſque ἀρῶν adiectione. De qua nos alibi pluribus in noſtris ad Hiſtoriam Auguſtam animaduerſionibus. Hinc in iſta inſcriptione, μοῖραι, πλούτων, νέμεσις, ἀλάστωρ, ἐριννύς. Et in Farneſiana: δαίμων ἐνοδία, κόρη, χθόνιοι θεοί. Hi enim omnes χθόνιοι θεοὶ ſunt, & horum appellatione diræ & imprecationes in conſecrationibus concipiebantur. Sed hæc hactenus. Quæſtionis autem poſſet eſſe, vnde Athe-

theniensis ille Rhetor vel Sophista, loco tam propinquo vrbis Romæ ædificare, & dedicare Τειόπιον instituerit, & an fundum eo loci ita appellatum habuerit? Sed quare dubitemus, cum hæc inscriptio dubitationem omnem tollat? Herodes nomen Romanum non est. Græculum igitur oportet esse, cuius hoc Τειόπιον fuit, tribus milliaribus ab vrbe distans. Quæcumque igitur dubitandi causa in huius Herodis Attici persona potest interuenire, & in alium quemvis Herodem cadet. De hoc autem Herode Atheniensi propterea minus dubitamus, quod sciam eum multa opera & ædificia publica, multis locis in Italia & Græcia & instaurasse, & de nouo fecisse, statuas, templa, balnea, aquarum ductus. simulacra multa posuisse: ditissimus enim fuit, & magnificentissimus: de quibus vide Philostratum in eius vita. Is refert Canusium eum in Italia mœnibus instaurasse, inducta aqua, cuius maxime illud oppidum indigebat. ᾤκισε δὲ, inquit, καὶ τὸ ἐν Ἰταλίᾳ Κανύσιον ἡμερώσας ὕδατι μάλα τούτου δεόμενον. Quominus mirum sit Τειόπιον fundum sic appellatum, in via Appia dedicasse. Nam & Consul fuit hic Herodes & Marci præceptor, & vxorem Regillam duxerat, sororem Braduæ nobilissimi viri & consularis, cuius nomen corruptum est apud Philostratum: ἐπὶ τούτοις ὡς ἀληθέσι γράφεται αὐτὸν φόνον Βραδείας ὁ τῆς Ρηγίλλης ἀδελφὸς εὐδοκιμώτατος ὢν ἐν ὑπάτοις. Scribendum, Βραδούας ὁ τῆς Ρηγίλλης ἀδελφός. Duos Braduas consules in Fastis reperio, vnum M. Atilium Braduam, qui consul fuit cum

Annio Trebonio Gallo ſub Traiano: alterum Appium Annium Braduam, qui cum T. Vibio Varo conſulatum geſſit ſub Antonino Pio imperatore. vtrius horum ſoror fuerit Regilla, vxor Herodis, alio loco diſquiram. Mihi tamen propemodum conſtat M. Atilij Braduæ ſororem fuiſſe. rationes alibi reddam. Hæc de auctore huius monumenti dixiſſe ſufficiat. Sit ſane quilibet, dum ne ſit Iudæus ille. De Attico valde mihi placeret, quod dubitanter a me dictum velim. quis etiam affirmare auſit? Dicam tamen, non alium mihi notum Herodem, cui magis adſcribi conueniat hanc veterem ἐπιγραφήν.

ΠΟΤΝΙΑ ΘΗΝΑΩΝ] Mineruam & Nemeſim συγχόρτους in eodem loco colendas inſtituiſſe Herodem ad hunc locum ſcripſit vir eruditiſſimus. συγχόρτους θεοὺς adhuc non legi. Σύνναοι ſanè & σύμβωμοι dicebantur qui in eodem templo eademque ara poſiti ſimul colebantur. Hos συγχόρτους qui vocet, poëtam aut oratorem aliquem nondum vidi. Omnes Dij σύνναοι, non erant vtique & σύμβωμοι. at qui σύμβωμοι, eoſdem omnino & συννάους fuiſſe neceſſe eſt, vt hoc loco Minerua & Nemeſis ſunt σύμβωμοι. Pluton autem σύνναος tantum, non etiam σύμβωμος. ex hoc verſu apparet:

Καὶ γὰρ Ἀθηναίῃ πέρι οἱ χθόνιον βασιλῆα
Νηῷ ἐγκατέθηκε συνέστιον ἔμμεναι ἱρῶν.

Pluton igitur σύνναος, non etiam σύμβωμος Adraſteæ & Mineruæ. ipſæ vero σύμβωμοι· quas & ſimul nominat Catullus de Nuptiis Pelei & Thetidis:

Aut rapidi Tritonis hera, aut Rhamnusia virgo
Præsens victrices sæpe est hortata cateruas.

DI SYNNAVI vocantur in veteri quadam inscriptione. In epigrammate Leonidæ Mercurius & Hercules σύμβωμοι ponuntur; in alio item epigrammate Bacchus & Minerua. Minus mirum in hac inscriptione Mineruam & Adrasteam συμβώμοις collocari: at in epigrammate queritur Minerua, vt virgo & sobria, ebrioso deo Bromio σύμβωμον se datam. Bacchus etiam in alio palam profitetur sibi non bene conuenire cum Hercule ἀδηφάγῳ quem σύμβωμον habebat, cum ille quod vtrique in commune esset appositum, solus comederet, & leonina societate secum ageret. Epigramma longe venustum & elegans, quod adscribere non pigebit, vt aliquot mendis eluam quibus laborat. imperfectum vulgo suspicati sunt doctissimi viri, & ad sententiam aliquid desiderari: itaque duobus versibus auxerunt; sed non erat necesse. Dorice autem scriptum est, & sic è vetustissimo Codice Palatino restituendum:

Ω τὺς δὲ στείχοντες ἀταρπιτὸν, αἴτε ποτ' ἀγρούς
    Δαμόθεν, αἴτ' ἀπ' ἀγρῶν νεῖσθε ποτ' ἀκρόπολιν.
Αμμες ὅρων φύλακες δισσοὶ θεοὶ, ὧν ὁ μὲν Ερμᾶς
    Οἷον ὁρῇς μ', ἐστὶ δ' ἅτερος Ηρακλέης.
Αμφω μὲν θνατοῖς εὐάκοοι, ἀλλὰ ποθ' αὐτούς
    Αἴτ' ὠμὰς τραγάθης ἀγράδας, ἐσκέκαφεν.
Ναὶ μὰν ὡσαύτως τὼς βότρυας, αἴτε πέλονται
    Ωριμοι, αἴτε χόδδην ὄμφακες, εὐτρέπικεν.
Μισέω τὴν μετοχὴν, οὐδ' ἥδομαι· ἀλλ' ὁ φέρων τι

Αμφω, μὴ κοινᾷ τοῖς δυοὶ πρῦθίτω.
Καὶ λεγέτω, τῷ τοῦ Ηεράκλεες· ἄλλό τι τοῦτο
Ερμᾶ. καὶ λύοι τὴν ἔειν ἀμφοτέρων.

in vulgatis Anthologiæ codicibus legitur:

——— ἀλλά ποθ᾽ αὐτοὺς
Αὐτάς μοι προχθὶς ἀχράδας εἶσκέκαφεν.

quæ corruptiſſima ſunt, & nullum ſenſum efficiunt. In optimo libro Palatinæ Bibliothecæ ſcriptum erat, αἰτ᾽ ωμ, ex quo nos fecimus, ἄιτ᾽ ὠμὰς παρ᾽ ἀθῆς. ſiue, inquit, crudas piros apponas, ſiue maturas, tantumdem eſt, omnia vorat: ſic & de vuis, & coctas & acerbas appoſitas ſolet deuorare. Nihil igitur deeſt, vt ſuſpicabatur vir eruditiſſimus, quem fefellit hæc locutio, ποθ᾽ αὐτοὺς· Græci enim ἑαυτὸν pro ἐμαυτὸν, & ἑαυτοὺς pro ἡμᾶς ponunt; nec poëtæ tantum, ſed etiam oratores: quod paſſim obuium eſt illorum ſcripta peruolutantibus, idque etiam in recentiorum ſcriptis occurrit. Palladius in Lauſaico de Philoromo: ἰδίοις ἀπελθὼν ποσὶν καὶ ἀναλώμασιν ἑαυτὸν ἐπερχέσας· pro ἐμαυτὸν· & perperam corrigunt. Idem alibi: ἐὰν γὰρ τοῦτο μὴ γένηται, ἢ ἀνάγκη ἔχω χρήσασθαι, ἢ ἑαυτὴν διασκεδάσαι· ἑαυτὴν pro ἐμαυτήν. nihil enim mutandum eſt. Συνέρκιοι etiam dicebantur qui in eodem templo colebantur Dij. Hercius Iuppiter notus, & Hercij lares. Hinc συνέρκιοι, qui ſub eodem tecto culti. Tertullianus aduerſus Valentinianos: *Interim in tricenario fœcunditas tota deficit. caſtrata eſt vis, & poteſtas, ac libido genitalis Æonum, quaſi non & numerorum tanta adhuc coagula ſupereſſent & nulla alia de pædagogio nomina.*

quare enim non & synerceiæ & syntropha nominantur? hoc est συνέρκειοι καὶ σύντροφοι. Hodie legitur apud Tertullianum *sterceiæ*, corruptissime. συνέρκιοι vel συνέρκειοι sunt quos dixi. Sophocles, —— ἑρκίου στέγης. At vir doctissimus nescio quas ibi *stercias* somniat, quas ὁρμαθοὺς interpretatur, inductus vitiosa scriptura, quæ in glossis habetur: *Steria*, ὁρμαθός· quod cum reperisset, *stercia* statim legendum pronunciauit: & bene sic sibi processisse τὸ εὕρημα putauit: quo quid ineptius fingi potest? nemo non videt in illo glossarij loco scribendum: *Seria*, ὁρμαθός. *seria* pro *series*, vt *planitia* pro *planities*, & similia sexcenta. in ijsdem glossis, *Series* ὁρμαθὸς exponitur. Colligunt autem docti viri alios etiam Deos præter Adrasteam & Mineruam in eo templo fuisse dedicatos: Nam in Farnesiana columna mentio fit Cereris, Proserpinæ & Hecates. Sed sciendum est diuersam esse Deorum illorum causam: citantur enim ibi, & adducuntur tanquam testes & vindices in eos futuri qui contra legem consecrationis fecerint. Τριόπιον, vt dixi, & totum illud territorium Nemesi & Mineruæ dedicatur. Dij autem inferi, vt Pluto, Ceres, Proserpina, Hecate, aduersus violatores inuocantur: nunquam enim ἀραὶ concipiebantur absque inuocatione inferorum deorum: in hac igitur inscriptione Dis pater testis inuocatur; in illa vero Farnesiana, Ceres, Proserpina, & Hecate. Et hæ diuæ inter χθονίους, & inferos deos. μάρτυς δαίμων ἡ ἐνοδία. καὶ οἱ κίονες Δήμητρος καὶ κόρης ἀνάθημα καὶ χθονίων θεῶν. Δημήτηρ & κόρη inter χθονίους.

Artemidorus: χθόνιοι δὲ Πλούτων καὶ Περσεφόνη, καὶ Δημήτηρ, καὶ Κόρη, καὶ Ιακχος καὶ Σάραπις καὶ Ισις καὶ Ανουβις, καὶ Αρποκράτης καὶ Εκάτη χθονία καὶ Εριννύες. Hæc omnia secus accipiebant viri docti.

ΕΠΙΕΙΡΑΝΕ] pro ἐπήρανε. ει pro η. sic in veteribus inscriptionibus: Ασκλειπιάδης, & σώτειρ. Nam in Farnesiana columna, ΤΕΙ ΑΠΠΙΑΙ, aliud est. ΤΕΙ ibi scriptum est pro ΤΗΙ. E nempe pro H, vt in eadem METAKINESAI pro METAKINHΣAI· & DEMETROS pro Δήμητρος. KINESANTI pro Κινήσαντι. At heic ει pro η positum est. Sic in alia veteri inscriptione, ΔΕΙΝΑΡΙΑ pro ΔΗΝΑΡΙΑ scriptum legi. quæ scribendi consuetudo satis fidem facit veteres η & ει diphthongum, vt ἰῶτα pronuntiasse, contra ac opinantur hodie quidam semidocti. Sic ει pro υ in multis vocibus ijdem veteres scribebant: μείουρον pro μύουρον, dicentes, & μείωπα pro μύωπα· & χείμειαι pro χύμειαι, & alia eiusmodi infinita, de quibus nos alibi.

ΗΤΕΠΙΕΡΓΑ ΒΡΟΤΩΝ::ΛΑΙΣ] legebat vir doctissimus Casaubonus: ὀρθαῖς· ἐπὶ ἔργα βροτῶν ὀρθαῖς· quod & ipsum mihi placeret, nam id sequuti sumus in versione, nisi longius paulo discedere videretur à veteri scripturæ vestigiis, quæ præfert λάεις cum vnius litteræ defectu. Fuit cum putarem litteram non deesse & esse integrum, λάεις, quæ vox idem significat, quod ὀράεις· hinc Grammatici λέοντα dictum putant ἀπὸ τοῦ λάειν, quod animal sit ὀξυδερκέστατον. Hesychius: λάετε, βλέπετε, σκοπεῖτε·

πεῖτε. legitur hodie apud Hesychium, Λάπτεται. sed contumax syllaba repugnat: correpta enim prima est in λάειν, quæ sic esset producenda. Homerus: Ἀσπαίροντα λάων. cum igitur vna littera videatur in saxo derasa esse, suspicor legendum: Η δ' ἐπὶ ἔργα βροτῶν λάεις· quæ opera hominum exagitas, & insequeris: mala scilicet & improba facinora. Pharnuthus de Nemesi: ἀπὸ τοῦ λανθάνειν ὄπισθεν, καὶ παρατηρεῖν τὰ πραττόμενα ὑφ' ἡμῶν, καὶ κολάζειν τὰ κολάσεως ἄξια. Id autem ἐπελαύνειν significat. Non potui propius effingere veterem scripturam. posset & videri Æolicè scriptum λάϊς, vt βοάϊς· quod Æolum proprium est.

ΡΑΜΝΟΥΣΙΑΣ ΟΥΠΙ] Οὖπις vel Ὦπις Diana est à cuiusdam Nymphæ nomine, Dianæ sodalium vna: vel potius Nymphæ illius nomen Dianæ sociæ finxit summus poëta de Dianæ ipsius nomine, quæ Οὖπις vel Ὦπις dicebatur à quadam puella quæ ex Hyperboreis vsque, sacra mergitum fascibus occultata in insulam Delum detulerat, vt notauit Seruius. Vetus Callimachi scholiastes ad illud: Οὖπι ἄνασσ' εὐῶπι· οὖπις ἐπίθετον Ἀρτέμιδος, ἢ παρὰ τὸ ὀπίζεσθαι τὰς τικτούσας, ἢ παρὰ τὴν θρέψασαν αὐτὴν Οὖπιν· ἢ διὰ τὰς Ὑπερβορέους κόρας, Οὖπιν, Ἑκαέργην, Λοξώ, ἃς ἐτίμησεν Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις· καὶ ἀπὸ μιᾶς μὲν Οὖπις ἡ Ἄρτεμις· Λοξίας δὲ καὶ Ἑκάεργος ἐκ τῶν λοιπῶν ὁ Ἀπόλλων. Paria refert Seruius XI. Æneid. Sed eius verba corruptissima vulgo circumferũtur. Sic igitur doctissimi Grãmatici locũ legimus. *Quidam dicunt Opim, & Hecaergon primos ex Hyperboreis sacra in insulam Delon occultata*

in fascibus mergitum pertulisse. Alij putant Opim & Hecaergon nutritores Apollinis & Dianæ fuisse. Hinc itaque Opim Dianam ipsam cognominatam, Apollinem vero Hecaergon. sequitur apud eundem vitiosissimè: *vel quod proxima luna quæ Dianæ terris facile conspiciat * quoniam nita i vocali eca ergas ola* το τυ καενισκλιμεχρομδυ· quæ sunt inquinatissima. Sensus Seruij hic est, Opim Dianam dictam quod luna quæ & Diana, proxima sit terris, & de proximo omnia conspiciat, ἀπὸ τοῦ ὀπτήσασθαι. Hecaergos autem Sol qui & Apollo, ἀπὸ τοῦ ἑκὰς ἐνεργεῖν, hoc est de longinquo. Atque hinc restituenda verba Grammatici. Notandum in illis Seruij *Opim* & *Hecaërgon* Hyperboreos sacra in Delum insulam pertulisse occultata fascibus mergitum: nam & hoc ipsum tradit Callimachus Hymno in Delum his verbis:

——— καὶ οἱ καθύπερθε Βορείης
Οἰκία θινὸς ἔχοντες, πολυχρονιώτατον αἷμα.
Οἱ μὲν τοι καλάμην τε καὶ ἱερὰ δράγματα πρῶτοι
Ἀσταχύων φορέουσιν ——

paulo post eos nominat qui sacra illa primi detulerunt, vel primitias:

Πρῶται τοι τάδ' ἔνεικαν ἀπὸ ξανθῶν Ἀριμασπῶν
Οὖπις τε Λοξώ τε καὶ εὐαίων Ἑκαέργη.

Atque inde οὐλοφόροι dicti. Insignis eiusdem Seruij locus, sed insigniter deprauatus in XI. Æneid. ad illum versum,

Dixit, & aurata volucrem Threissa sagittam
Deprompsit pharetra. vbi *Threissam Opim* appellat poëta: cuius rei rationem sic reddit Seruius:

propter Amazonas: & hanc Virgilius non ita finxit, vt Tarpeiam & ceteras, sed proprio nomine videtur induxisse. Græci enim tradunt ouloforos ex Hyperboreis, qui & ipsi sunt Treci, in insulam Delon venisse, hanc & Hecaergon, Apollinem & Dianam educasse, vt etiam ex cognominibus Deorum, cum illa Opis, & hic Hecaergos appellatur, agnoscitur. Quod supra plenius dictum est. Confer Seruij verba, vt edita sunt, cum his quæ heic adduximus, & quid præstiterint, cognosces: οὐλοφόρους vocat qui sacra illa in mergitum fascibus primi detulerunt. Hesychius, οὖλοι, δράγματα. Aduertendum etiam quæ Callimachus ἱερὰ δράγματα vocauit, Seruium appellare *sacra in fascibus mergitum occultata.* immo *sacros mergites* videtur potius vertere debuisse. Opis igitur vulgo Diana. Nam Ὦπις, Οὖπις & Ὦπις idem. Ὦπις commune est, Οὖπις Ionicum, ex quo Doricum factum est Ὦπις· vt κόρη, κούρη & κώρα idem. Alexander Ætolus:

Ὑμνήσαι ταχέων Ὦπιν βλήτειραν ὀϊστῶν.

Callimachus, Οὖπι ἄνασσ᾽ εὐῶπι. illo tamen loco apud Callimachum Hesychius legisse videtur: Ὦπι ἄνασσ᾽ εὐῶπι. Sed idem alibi Οὖπιν appellat:

Αὐτὴ δ᾽ Οὖπι ἄνασσα περὶ πρύλιν ὠρχήσαντο. Non possum satis mirari virum doctissimū notationibus suis in Festū, Seruio obijcientem memoriæ peccatū, quasi dicat hic Grammaticus ex Alexandro Ætolo Camillam Dianæ nomen fuisse. Apertè enim Seruius Opim ibi Dianam vocatam scribit ab Alexandro, non Camillam: *Opim quando dicimus, Nympham significamus: si autem dicamus opem, auxilium intelligi-*

mus. Opes vero numero plurali census accipimus: nam Ops terra est, vxor Saturni, quam Græci Rheam vocant. Sane hoc nomen ipsius Dianæ fuisse ab Ephesiis dedicato templo ei impositum Alexander Ætolus poëta in libro qui inscribitur Musæ refert. Satisne clare Dianam Opim dictam Alexandro adnotauit? non potuit clarius. Heic vero Οὖπις vel Ὦπις est Nemesis, sic appellata ἀπὸ τῆς ὄπιος· vt enim Νέμεσις ἀπὸ τῆς νεμέσεως vel νεμεσήσεως, sic Ὦπις ἀπὸ τῆς ὄπιος· quod curam scilicet, hoc est ὄπιν agat rerum humanarum. παρὰ τὸ ὀπίζεσθαι τὰ παραπτώματα ὑπ' ἀνθρώπων· quemadmodum Οὖπιν Lucinam dictam volunt Grammatici, ἀπὸ τοῦ ὀπίζεσθαι τὰς τικτούσας. ὀπίζεσθαι enim est ἐπιστροφὴν ἔχειν, & curam agere: vnde apud Poëtas: — θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγειν. Hesychius: ὄπις, ἐπιστροφή. perperam legitur, περιστροφή· At Pharnuthus malit Opim dictam, ἀπὸ τοῦ λανθάνειν ὄπισθεν καὶ παρατηρεῖν τὰ ἀνθρώπινα. Hinc Poëtis ὀπισθόπους Νέμεσις appellatur. Seneca:

Vltor nocentes sequitur à tergo Deus. Tibullus:
Nescius vltorem post caput esse Deum.

Sed nostro originatio verior: cum enim idem scripserit, Νέμεσιν ἀπὸ τῆς νεμέσεως nuncupatam, cur non & ὄπιν ἀπὸ τῆς ὄπιος; Ὦπις igitur & Οὖπις est Nemesis, vt νόσος, νοῦσος· κόρη, κούρη, & similia. Non mirum autem Nemesin Οὖπιν dictam, cum sic Diana diceretur. Nam Dianam & Nemesim eandem esse veteres adnotarunt. vide Harpocrationem.

ΡΩΜΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΟΡΓΥΛΟΙΟ] Assentior Casaubono scribenti: ἑκατονταπύλοιο· ἑκα-

τόμφυλλον enim, & ἑκατοντάφυλλον dicebant: ἑκατόμπεδον & ἑκατοντάπεδον· ἑκατομκάρανον, & ἑκατοντακάρανον apud Poëtas. Sic ἔξπους, & ἑξάπους· ἔξκλινον & ἑξάκλινον· ἔξπηχυ & ἑξάπηχυ. Sed & in aliis numeris hoc obseruabant: ὀκτάπους enim libẽtius dicebãt, quam ὀκτώπους, & ὀκτάκνημον, ὀκτάρροδον, & similia, vt πεντάμυλον, πεντάκλινον, & alia infinita.

ΓΕΙΟΝΑ ΔΗ] ΠΕΙΟΝΑ pro πίονα. sic τειμήεντε in eodem versu pro τιμήεντε· sic ϵἰχώρ in veteribus glossis pro ἰχώρ· ϵἰθύνω pro ἰθύνω· ϵἰλεὶς pro ἰλεὶς· ϵἴλη pro ἴλη· ϵἱμὰς pro ἱμὰς de loro. ϵἱμείρεται pro ἱμείρεται· & apud Hesychium: ϵἱμείρεται, ἐπιθυμεῖ. Εἶεις pro ἴεις· sic ϵἶπος pro ἶπος, & ϵἰπωτήειον pro ἰπωτήειον. Glossæ: *prælum*, ϵἰπωτήειον λινοῦ. vulgo habetur in veteri Glossario: *prænum*, ϵἰπωτήειον λινοῦ. ϵἰπωτήειον dixit pro ἰπωτήειον, *pressorium*, scilicet. nam ἰποῦν est *premere*.

—— ἰπούμενος ταῖς συμφοραῖς, Aristophani & Æschylo. At vir doctus in illo Glossarum loco *prænum*, pro instrumento nescio quo accepit dentibus aculeato, quo linum pectitur. Et sic apud Tertullianum quoque legendum esse docuit: *tentauerat & Domitianus prænum Neronis de crudelitate.* cum optimi libri ibi habeant: *Domitianus prænomine Neronis de crudelitate.* quæ lectio vera est. Iuuenalis:

—— *& caluo seruiret Roma Neroni.*

Idem Tertullianus in libro de Pallio subneronem eum eleganter appellat, vt ibi pluribus diximus. εἰπωτήειον igitur est prælum vel pressorium. Hinc ϵἶπος pro ἶπος est mustricula in illo versu Calli-

machi apud Pollucem lib. 10. cap. 34.

Εἶπον τ' ἀνδίκτην τε μάλ' εἰδότα μακρὸν ἀγέσθαι.

εἶπος enim & ἀνδίκτης genera muſcipularum. corruptiſſime vulgo verſus ille legitur in editionibus Pollucis. Heſychius: Εἶπος, παγὶς καὶ πτῶν βάρος. Gloſſæ veteres, εἴπωσις ἡ σφίγξις, *preſſura*, pro ἴπωσις.

ΔΗΜΟΝ ΔΗΩΙΟ Φ. ΤΡΙΟΠΑΟ] *Demoe*, inquit Feſtus, *apud Atticos ſunt, vt apud nos pagi*. Totum illud territorium, ſiue fundum, & quicquid muro incluſerat, & Dijs conſecrauerat Herodes, Triopium vocabatur, vt certo ſcimus ex Farneſiana columna: ἀνέθηκε θεμιτὸν μεταχινῆσαι ἐκ Τριοπίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ τρίτου, ἐν τῇ ὁδῷ τῇ Αππίᾳ ἐν τῷ Ηρώδου ἀγρῷ. Non igitur totus ager ille Herodis quem ſecundum viam Appiam poſſidebat, Triopium dicebatur: ſed certa tantum eius portio, quem muro ſepſerat, Adraſteæ & Mineruæ conſecrarat, & monumentum ſibi ſuiſque ædificauerat. Hanc agri ſui partem, in qua monumentum & τέμενος, quare Triopium indigetarit Herodes, eius eſt tantum, qui diuinandi facultate pollet, dicere. A Triopa quidem Triopium denominatum oſtendit: an quia Triopæ ibi ædes dicata fuerit, vt velle videtur doctiſſimus Caſaubonus? Nugæ. non enim hoc dicit auctor: immo planè contrarium licet colligere ex hac inſcriptione, in qua mentionem facit Τριοπέω ἐριννύος, & Triopam numen Cereris læſiſſe tradit, & eius noualem excidiſſe & deuaſtaſſe. Præterea Triopam Heroëm cultum fuiſſe Græcis, nec ex poëtis nec ex hiſtoricis compertum

habemus, præsertim cum de quo Triopa heic intelligendum sit, nobis probe constet. Is enim Triopas accipi debet, qui pater Erisichtonis fuit, vt inferius ostendemus. Vnde vero cultus Triopæ in Italia? Nam ibi fere tantum colebantur Heroes vbi erant eorum sepulcra & ἡρῷα. Fallitur etiam vir eruditus, qui totum illud territorium, secundum viam Appiam, in quo situs erat Herodis fundus, Τριόπιον dictum esse vult. Longè aliud suadet inscriptio Farnesiana, ex qua planè colligas, Τριόπιον in Herodis agro fuisse tantum appellatum illud τέμενος & ἀπότμημα fundi in quo sibi monumentum & suis heredibus struxerat Herodes. Cum enim sic habeat inscriptio: οὐδενὶ θεμιτὸν μετακινῆσαι ἐκ Τριοπίου· inde sequeretur necessario, totum illum tractum Dijs fuisse sacrum, ex quo nihil tangi moueri que fas esset. Atqui nec totum agrum suum ab Herode dedicatum eadem inscriptio satis euidenter demonstrat, dum illud Τριόπιον in agro Herodis esse positum declarat. ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ τρίτου, ἐν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ, ἐν τῷ Ἡρώδου ἀγρῷ. Solum igitur Τριόπιον erat dijs sacratum, reliquus autem Herodis ager minime sacer. Ab illo Triopio, totum pagum δῆμον Τριόπαο heic vocat. Sed quare a Triopa, aut cur Triopium hoc Herodis monumentum? an quod a Triopa vltimam generis originem repeteret? De nobilitate Herodis hæc Philostratus: ὁ σοφιστὴς Ἡρώδης ἐτέλει μὲν ἐκ πατέρων εἰς τοὺς δισυπάτους. ἀνέφερε δὲ εἰς τὰ τῶν Αἰακιδῶν, οὓς ξυμμάχους ποτὲ ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τὸν Πέρσην ἐποιεῖτο· ἀπηξίου δ' οὐδὲ τὸν Μιλ-

ιάδην, οὐδὲ τὸν Κίμωνα, ὡς ἄνδρε ἀρίστω καὶ πολλοῦ ἀξίω Ἀθηναίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι περὶ τὰ Μηδικά. Sed hæc nihil ad Triopam vel Triopium: cuius denominationis rationem nescire me ingenue fateor, nec omnia fas est scire. Triopium locus Cnidi ab hoc Triopa cognominatum. Hic enim Triopas Canaces & Neptuni filius fuit, atque inde Æolides dictus πατρωνυμικῶς. Nam Canace Æoli filia, vt postea dicetur.

ΔΗΩΟΙΟ] *Cereris filium Triopam* vertit heic Casaubonus: quasi Δηῷος hoc loco πατρωνυμικὸν esset: in quo falsus est. Δηῷος enim heic ἐπιθετικῶς, non πατρωνυμικῶς dictum est, nec habet formam Patronymicorum. Δηωΐδης quippe diceretur. Sic *Deoida diuam* Proserpinam Cereris filiam vocauit Ouidius:

—— *raptam Deoida diuam.*

Præterea quis Triopam Cereris filium dixit? is enim de quo heic intelligitur, Canaces filius fuit, vt infra dicemus. Alius Triopas inter reges Argiuorum septimo loco ponitur a veteribus, Phorbantis filius. sed nec hic Cereris filius fuisse memoratur. Alius item Triopas Abantis filius veteri Theocriti Scholiastæ ex Iasone rerum Cnidiarum scriptore celebratur. Meminit & Eustathius cuiusdam Triopæ Perrhæborum regis, quem filius Carnabas violenter in imperio se gerentem occidit, & præmia tyrannidis proposita meruit. Triopas vero de quo heic sermo est, & quem *Deum* vocat Herodes, is est quem Iphimediæ patrem nominat Apollodorus in

rus in primo Bibliothecæ. Sed quare Δηῶος ille nuncupatur? An quia Cereris cultui in primis deditus fuit? Triopium enim ab illo nomen accepit in insula Cnido, in quo Ceres eximiè colebatur. Callimachus Hymno in Cererem:

——— θεᾷ δ' ἐπεμαίνετο χώρῳ,
Ὅσσον Ἐλευσῖνι, Τριόπᾳ θ' ὅσον, ὁκκόσον Ἔννᾳ.

Sed & Dotio vrbe Thessalia, in qua regnabat Triopas, & lucum & templum Ceres habebat, & præcipuo cultu ibi venerabatur. Atque hinc fortasſean Δηῶον Τριόπην vocarit auctor huius carminis. Sed quia in hoc eodem carmine dicitur Triopas Cereris numen læsisse, & eius lucum excidisse, atque inde Τριόπειος Ἐριννὺς in fine carminis appellatur, propterea Δηῶον Τριόπην appellauit, quasi cerritum καὶ θεοχόλωτον. Nam fame ab Cerere immissa ita vehementer laborauit, aut nulla re posset satiari. Sic Δημητριακοὺς Græci vocant, quos ira Cereris in furorem, vt aliud πάθος θεήλατον dedit. De filio tamen Triopæ Erysichthone, non de Triopa ipso hoc narratur à veteribus. Fuerit igitur μνημονικὸν ἁμάρτημα auctoris, vel Τριόπην ἀντὶ τοῦ Τριοπίδην vsurparit more poëtis vsitato, qui Οἰδιπόδας vocare consuerunt Oedipodis filios Polynicem & Eteoclem. In hoc autem Triopio Κίονες Δήμητρος καὶ Κόρης statuuntur ab eius loci dedicatore. Sic igitur nobis placet Δηῶον hoc loco accipi. Nam Cereris filium interpretari nullomodo possumus.

ΦΙΛΟΞΕΙΝΟΝ ΤΡΙΟΠΑΟ] De Triopio ac Triopa multa iam diximus: restant tamen

adhuc non pauca, nec protrita dicenda. Stephano ἐθνικογράφῳ, Τριόπιον πόλις Καρίας ἀπὸ Τριόπου τοῦ πατρὸς Ερυσίχθονος· λέγεται καὶ Τριοπία. Ελλάνικος καὶ Τρίοπα φησὶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Τρίοπος· τὸ ἐθνικὸν Τριόπιος καὶ Τριοπίτης· καὶ Τριοπῖτις τὸ θηλυκὸν· καὶ Τριοπηὶς ὡς ἀπὸ τοῦ Τριοπεύς· καὶ τὸ κτητικὸν Τριοπικός· Τριοπικὸν ἱερὸν, Ηρόδοτος πρώτῃ. Ita enim apud Stephanum legendum eſt, vt poſuimus: ex quibus diſcas Triopam patrem Eryſichthonis, à quo Triopium vrbs Cariæ, Triopem etiam fuiſſe appellatum ab Hellanico. & ſanè Τριόπιον ἀπὸ τοῦ Τρίοπος, non ἀπὸ τοῦ Τριόπα dictum, vt & reliqua ἐθνικὰ ſeu τοπικὰ, Τριόπιος, Τριοπίτης, &c. Τριόπειος autem a Triopa: vt heic Τριόπειαι θεαὶ; Τριόπειος ἑρμῆς. vnde Ouidio Triopeïus Eryſichthon dicitur:

Nec tamen idcirco ferrum Triopeïus illa
Abſtinuit.

perperam hodie legitur *Dryopeïus*. ſic & *Triopeïda* filiam Eryſichthonis, neptem Triopæ idem dixit:

Sæpe pater dominis Triopeïda tradit. ——

Apollodorus autem primo Bibliothecæ Τρίοπα hunc nominat, ſicut & Hellanicus, non Τριόπαν: Κανάκη δὲ ἐποίησεν ἐκ Ποσειδῶνος Οπλέα καὶ Νηρέα καὶ Επωπέα καὶ Αλωέα καὶ Τρίοπα. Callimachus in Hymno Cereris ſemper Τριόπαν.

Θήκατο βουπείνα Τριόπεω γόνον οἰκέτιν ἰδέσθαι.

&, Αμφότεροι, Τριόπαν τε καὶ ἱέα —— paulo poſt:
Νῆται τοι Τρίοπας. idem:
Μέσφ' ὅτε τοι Τριόπαο δόμοις ἐνὶ χρήματα κεῖτο.

Atque ita etiam auctor huius inſcriptionis. ſed

hæc leuia fortaſſe & minuta, nimiſque adeo grammaticalia. Τειόπιον igitur vrbs Cariæ a Triopa vel Triope Eryſichthonis patre: qua vrbe mirificè delectatam eſſe Cererem ſcribit Callimachus eodem Hymno Cereris:

— θεὰ δ' ἐπεμαίνετο χώρῳ
Ὅσσον Ἐλευσῖνι, Τριόπῳ θ' ὅσον, ὁκκόσον Ἔννα.

Τειόπιον, Cnidi promontorium ab hoc Triopa. ſed non aſtipulantur Theocriti veteres gloſſæ Idyll. XVII.

Ἐν δὲ μιᾷ τιμῇ Τειόπος κατέθηκε Κολώνῳ.

Τριόπον, inquit, ἀκρωτήριον τῆς Κνίδου ἀπὸ Τριόπου τοῦ Ἀβάντος, ὡς ἐν τοῖς Κνίδου Ἰάσων φησί. Idem paulo ſupra: Τείοψ βασιλεὺς τῆς Κνίδου ἀφ' οὗ τὸ ἀκρωτήριον ὠνόμασται τῆς Κνίδου. atque is videtur eſſe Triops, quem Meropis patrem facit Stephanus ἐθνικογράφος his verbis: Μέροψ Τριόπα παῖς ἀφ' οὗ Μέροπες οἱ Κῷοι καὶ ἡ νῆσος Μεροπίς. alibi tamen eum Μέροπα γηγενῆ fuiſſe vult. Iam hæc diuidia eſt inter auctores. Pauſanias enim narrat Cnidon inſulam οἰκισθῆναι ὑπὸ τοῦ Τριόπα. Si Callimacho fides, fuerit ille quem diximus Eryſichthonis pater, Canaces vero & Neptuni filius. Eius hæc ſunt verba:

Θήκατο βουπείνα Τρόπεω γόνον οἰκτεὸν ἰδέσθαι·
Οὔπω τὰν Κνιδίαν, ἔτι Δώτιον ἱερὸν ἔναιον.
Τὶν δ' αὐτᾷ καλὸν ἄλσος ἐποιήσαντο Πελασγοὶ
Δένδρεσιν ἀμφιλαφές· — Narrat ibi quomodo

Eryſichthon Triopæ filius nemus Cereri ſacratum vaſtarit, & quo genere pœnæ ſit ab eadem dea affectus: idque accidiſſe refert priuſquam Triopas

in insulam Cnidon Pelasgos deduxisset. Hoc si verum est, nondum erat Triopium vrbs Cariæ vel Cnidi. idem tamen tribus infra versiculis meminit Triopij tanquam iam existentis:

Οσσον Ἐλευσῖνι, Τριόπᾳ θ' ὅσον, ἔκκοτον Ἔννᾳ.

Sed poëticus hic est προχρονισμός· nam ibidem aperte indicat, tunc cum Erysichthon fame ab Cerere immissa laborauit, nondum Thessalorum coloniam in Cariam fuisse deductam. Sed post illam βούλιμον nati sui Triopam in Cariam commigrasse, & Triopum vrbem ibi condidisse, & de suo nomine appellasse, a quo & promontorium ipsum Τριόπιον, quod Τειόπον Callimachus appellat, vt & Scholiastes Theocriti loco iam citato. Sed quid scholiis illis faciemus quæ in Callimachum leguntur? sic enim auctor eorum scribit, τὴν Κνιδίαν esse Θεσσαλίας χώραν. Idem plane videtur dicere Stephanus περὶ ἐθνικῶν, ne putemus illũ Græculum id somniasse. Δώτιον πόλις Θεσσαλίας ὅπου μετῴκησαν οἱ Κνίδιοι ὧν ἡ χώρα Κνιδία, ἀπὸ Δωτίας τῆς Ἐλάτου κληθεῖσα, ἢ ἀπὸ Δώτου. Tantum enim abest vt Cnidij in Thessaliam commigrarint, aut vlla Thessaliæ regio Cnidia dicta sit, vt contra constet Thessalos duce Triopa, relicta Dotio Thessaliæ vrbe in insulam Cnidon profectos esse, vbi Triopion condiderunt, de regis sui nomine Triopæ appellatũ. Quid igitur sibi voluerunt illi Grammatici? nimirum decepti sunt verbis Callimachi, quæ tamen aliter capi non possunt, quam quomodo diximus. τὴν Κνιδίαν autem idem poëta dixit pro τὴν Κνίδον: sic Ptolemæus τὴν

Κώας pro Co insula. Sic *Melia insula* Varroni pro *Melos*. Sed hæc pluribus ad Stephanum ipsum. in illo autem Triopio conuentus Doriensium populorum celebrabatur, & certamina in honorem Neptuni & Nympharum. Corrigēdus obiter Scholiastes Theocriti Eidyll. XVII. ἡ γὰρ Βερενίκη, θυγάτηρ Ἀντιγόνης τῆς Κασσάνδρου τοῦ Ἀντιπάτρου ἀδελφοῦ ἐσπουδακότος τὴν ἐν τῷ περιστεπίῳ τῶν Δωριέων σύνοδον, καὶ τὴν αὐτόθι δρωμένην πανήγυριν, καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν ἀγόμενον Ποσειδῶνι καὶ Νύμφαις· scribe: τὴν ἐν τῷ Τριοπίῳ τῶν Δωριέων σύνοδον. Agonem illum non in honorem Neptuni institutum, sed Apollinis, tradit Herodotus in prima musa: ἐν γὰρ τῷ ἀγῶνι τοῦ Ἀπόλλωνος Τριοπίου ἐτίθεσαν τὸ πάλαι τρίποδας χαλκέους τοῖς νικῶσι. Verisimile est & Cererem in illa vrbe in primis cultam fuisse. Nam & id scribit Callimachus, & Pelasgi qui illam vrbem condiderunt, in patria sua eam diuam præcipue colebant. Idem Callimachus:

Τὶν δ' αὐτᾷ καλὸν ἄλσος ἐποιήσαντο Πελασγοί.

Et probabile est pœna Erysichthonis monitos impensius eius Deæ numen obseruasse ac coluisse. Sed hæc hactenus.

ΤΡΙΟΠΑΟ] Farnesianæ Columnæ inscriptio, cuius multis locis memini, & ex qua didicimus ἕρκος istud ab Herode consecratum Τριόπιον fuisse dictum, quæque magnam isti poëmati facem adluxit, nobis heic paucis illustranda est. Fecit hoc ante vir illustris Iosephus Scaliger suis in Eusebium animaduersionibus. Sed quo argumento Ionicis litteris vetus illud monumentum exara-

tum eſſe dixerit, ignoro. Nam eam inſcriptionem nobis, tanquam Ionicarum litterarum exemplum ibi propoſuit: quod ego fateor me ſatis admirari non poſſe. Primum errat in eo quod putat aliam formam Ionicarum litterarum fuiſſe atque earum quibus Græcia tota vſa eſt poſt repertos viginti quatuor elementorum characteres: immo vt clarius exponam quod volo, Alphabetum viginti quattuor elementis conſtans, quo hodieque Græcia vtitur, Ionicum eſt inuentum. Prius enim ſexdecim tantum litteras in Alphabeto ſuo numerabant Græci. Iſque vetuſtiſſimus in Græcia litterarum numerus fuit, a Cadmo ex Phœnicia allatus. Addidere poſtea Palamedes & Simonides reliquas octo: qui has addidiſſe quidem dicuntur, non tamen priorum formam mutauiſſe. Nouum igitur & Ionicum inuentum, Grammatica viginti quattuor litterarum. Forma autem ipſa litterarum ſemper eadem fuit in veteri & recenti Alphabeto: niſi quod addititiæ illæ litteræ, non ad Phœniciarũ formam & exemplar inſtitutæ fuere, vt priores ſexdecim quas ex Phœnicia in Græciam intulit Cadmus. Scribendi tamen ratio diuerſa fuit apud Græcos, cum illis tantum ſexdecim litteris vtebantur à Cadmo inuentis, & poſtquam integro viginti quattuor litterarum Alphabeto ſunt vſi: Exempli gratia ſi vocem Θεὸς priſcis litteris exarare velis, non Θεὸς, ſed Τηεὸς ſcribendum fuerit: ſi XPONOS, KHPONOS: & pro Ϯ Υ Χ Η, ΠΣΟΙΚΗΕ· pro Ξ Η Ρ Ο Ν, ΚΣΕΡΟΝ· pro Φ Η Μ Ι,

ΓΗΕΜΙ. atque hic priſcus ſcribendi modus fuit ante Ionicum Alphabetum quo deinceps omnis Græcia vti cæpit. Plinius lib. 7. cap. 57. *Gentium tacitus conſenſus primus omnium conſpirauit vt Ionum litteris vterentur.* quid apertius? nonne manifeſto hæc verba indicant litteras quas hodie Græci habent in vſu, Ionicas eſſe? quas Æoles, Dores, Attici, & reliqui omnes Græci vſurparunt. Grammaticam aliam apud Græcos, præter hanc Ionicam fruſtra requiras, quæ & recentiſſimi inuenti fuit. Inſigniter bene ad hanc rem facit Harpocrationis locus: Ἀττικοῖς γράμμασι Δημοσθένης κατὰ Νεαίρας, ἀντὶ τοῦ παλαιοῖς· τὴν γὰρ τῶν εἰκοσιτεσσάρων στοιχείων γραμματικὴν ὀψὲ ποτὲ παρὰ τοῖς Ἴωσιν εὑρεθῆναι. Θεόπομπος δὲ ἐν τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ τῶν Φιλιππικῶν ἐσκευωρῆσθαι λέγει τὰς πρὸς τὸν βάρβαρον συνθήκας, ἃς οὐκ Ἀττικοῖς γράμμασιν ἐστηλιτεῦσθαι, ἀλλὰ τοῖς τῶν Ἰώνων. vides τὴν τῶν εἴκοσι στοιχείων γραμματικὴν apud Iones inuentam eſſe. vetuſtior igitur illa γραμματικὴ quæ ſexdecim tantum litteras habebat, quas Atticas & vetuſtas vocabant, non quod forma differrent ab Ionicis, ſed numero: nam qui veterem illam Grammaticam interpolarunt, non formam characterum mutauerunt, ſed numerum ampliauerunt, & pro ſexdecim, quattuor & viginti fecerunt. quæ res non parum ſcribendi rationem immutauit, vt ſuperius oſtẽdimus. Priſcis enim litteris ATHENAION ſcriberes: at ſecundum Ionicam Grammaticam in promptu eſt ſcribere, AΘHNAION. Hinc eſt quod ſcribit Plinius Græcas veteres litteras fuiſſe

eaſdem pæne cum Latinis. Scribẽdo enim ATHENAION priſco more, propius accedis ad Latinum ſcribendi morem, quam ſi ſcribas ΑΘΗΝΑΙΟΝ. Nam neque Θῆτα, neque Ἦτα litteras Latini agnoſcunt. At vir doctiſſimus veteres Atticorum, Ionum, & Latinorum litteras eaſdem fuiſſe vult, nec Harpocrationi credit. Cui minime aſſentior. Heſychius: Ἀττικὰ γράμματα ἀρχαῖα, ἐπιχώρια. Quod autẽ Harpocration ſcribit viginti quattuor litterarum Grammaticam ab Ionibus inuentam eſſe, propter Simonidem id dictum arbitror, qui Cous fuit, & quattuor litteras reperiſſe fertur, Ζ. Η. Ψ. Ω. quibus compleuit numerum Alphabeti. nam iam quattuor numero adiecerat Palamedes, ad illas ſedecim priores. Sic γραμματικὴ τῶν εἴκοσι τεσσάρων στοιχείων Ionicum eſt inuentum, & recens a Simonide Coo vel Ceo. Herodotus vero refert Phœnices qui cum Cadmo in Græciam venere, litteras quoque eo intuliſſe, eaſque lapſu temporis aliquantum immutatas a priore & genitiua figura Ionibus vicinis tradidiſſe, qui & illarum figuram paulum inflexerunt. A quibus poſtea ceteri Græci accepere, earumque formam nihil immutatam ab Ionico charactere retinuerunt. atque hæ ſunt, quibus omnes Græciæ gentes tacito conſenſu cõſpirationeque vti inſtituerũt, quibuſque hodierni Græci vtuntur. Ionicæ igitur litteræ ſunt communes iſtæ & vulgares, quas hodie habemus, cum Græce legimus, aut ſcribimus, eaſque parum a Phœnicijs ſitu & figura diſtare tradit Herodotus, qui teſtatur

ſe vi-

ſe vidiſſe.* Non ſemel tamen mutatam fuiſſe formam litterarum Phœniciarum idem refert. nam Phœnices, qui cum Cadmo litteras in Græciam inuexere, non diu illas ſeruauere integras, vt ex patria attulerant, ſed & dialectum & litterarum characteres labente tempore penitus immutarunt. Iones etiam qui ab illis acceperunt, earum formam leuiter mutarunt. nec poſtea mutatus eſt litterarum modulus, ſed ita reliquis Græcis, & in ea facie, quam Iones introduxerunt, receptus eſt. Sciendum præterea Καδμήϊα illa γράμματα quæ narrat Herodotus ſe vidiſſe inſculpta Thebis in tripodibus Apollini Iſmenio dicatis, & ſibi viſa eſſe non admodum diſſimilia Ionicis, non ex eo fuiſſe genere characterum, quos primi Phœnices, qui cum Cadmo venerant, puros putos ex Phœnice attulere, ſed ad eam formam, qua poſtea interpolati ab ijſdem fuere, cum & dialectum ipſam natiuam & mere Phœniſſam labente tempore, poſtquam diu in Græcia morati eſſent, mutauerunt. Vicini vero tunc temporis Iones, cum ab illis litteras mutuati eſſent, ſane recentiorem formam imitati ſunt, quam & ipſam ὀλίγα μεταῤῥυθμίσαντες, vt ſcribit Herodotus. Ergo non mirum ſi Phœnicias litteras Ionicis ſimiles ſibi viſas ſcripſit Herodotus. non enim de ijs Phœnicijs intelligendum quibus in patria ſua Phœnices vtebantur, ſed de illis, quas ſibi fabricarunt, poſt longam temporis moram in Græcia factam, vbi & dialectum, vt diximus, & litterarum modulum immutarunt. Herodotus de illis

Phœnicibus, qui duce Cadmo in Bœotiam migrauere: μετὰ δὲ χρόνου προβαίνοντος, ἅμα τῇ φωνῇ μετέβαλλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων. atque eo genere litterarum ſcripta fuere illa Epigrammata quæ ibi refert Herodotus. quæ ſi velis litteris Ionicis exarare, non alijs erit vtendum, quam quibus hodie vtimur. Cuius rei magnum argumentum eſt, quod longo poſt Cadmi aduentum tempore inſcriptiones illæ factæ ſunt, cum iam ſcilicet lingua Phœnicum degeneraſſet, & litteræ ipſorum à primigenia figura deſciuiſſent. Græce enim ſcripta fuere illa epigrammata, non Phœnicum idiomate, & illis characteribus expreſſa, quos progreſſu temporis in Græcia ſibi formauerant, non quos primum ex Phœnice attulerant, quique vſitati Phœnicibus erant. Hoc fefellit doctiſſimum virum, qui putauit Ionicas litteras Phœnicijs ſimiles eſſe, & Phœniciarum nobis exemplum producit ex Samaritano Alphabeto, & abutitur Herodoti teſtimonio. Verum enim eſt Ionicas litteras eaſdem pæne cum Cadmeis fuiſſe, ſed eis Cadmeis quæ tempore Amphitryonis, & Labdacidarum a Thebanis vſurpabantur: multum diſſimiles priſcis illis & natiuis Phœnicijs, quas Cadmus in Bœotiam importauerat. A quibus Iones cum ſumerent litterarum formas, non eas veteres & primigenias, ſed has recentiores, & corruptas imitatione expreſſerunt. Hinc Herodotus ſimiles Ionicas Phœnicijs ſibi viſas tradidit, in illis vetuſtis epigraphis ab Amphitryone, Leodamante & Scæo poſitis. Præterea nihil magis

refellat Scaligerum, quam αὐτοψία ipſa Phœniciarum, & Ionicarum notarum ex aduerſo poſitarum & comparatarum. Quid enim tam diſſimile ac diuerſum? Atqui ſcripſit Herodotus, τὰ πολλὰ ὁμοῖα ἐόντα τὰ Καδμήια γράμματα τοῖς Ἰωνικοῖς. Duplex igitur eiuſdem incomparabilis viri peccatum. primum, quod litteras Ionicas priſcis Phœnicijs ſimiles eſſe exiſtimauit. Qui enim ſimiles poſſint eſſe, cum Cadmeæ recentiores, ex quibus profectæ ſunt Ionicæ, & ipſæ aliquantum immutatæ, adeo differrent, ac diſpariles eſſent illis priſcis Cadmeis quas de patria ſua Phœnice attulerat Cadmus? Secundus error, quod Ionicas litteras alias putauit eſſe a Græcis vulgaribus. Nam cum Ἰωνικὰ γράμματα nominauit Herodotus, ea vtique intellexit, quibus ipſe & reliqui tum temporis Græci vtebantur, & poſtea ſemper vſi ſunt, poſtquam Alphabetum Græcum viginti quattuor elementa habere cæpit. totidem autem iam elementis conſtabat Herodoti tempore. quas igitur alias litteras potuit nominare Herodotus, cum docere vellet ac probare, Græcas litteras Cadmeis, ex quibus ſumptæ eſſent, ſimiles ſibi repertas in aliquot veteribus monumentis? Sane non Doricas, non Æolicas, ſed Ionicas nominauit, quia primi Iones ex Phœnicibus eas acceperant, & in reliquas Græciæ gentes propagarant: quæ tacito conſenſu litterarum Ionicarum formam & vſum recepere. Nam ante Cadmum nullæ in Græcia litteræ, poſt Cadmi aduentum ſedecim tantum in vſu, mox Iones viginti quattuor

numerum impleuerunt. Attici tamen veteres diu retinuerunt eum ſedecim litterarum numerum. Hinc Ἀττικὰ γράμματα ἀντὶ τῶν παλαιῶν veteribus, non quod figura differrent, ſed quod ſcribendi modum longe alium efficerent. Exempli gratia, E, veteribus Atticis idem & eiuſdem formæ quod apud Iones: ſed nondum in ordinem litterarum recepto H Ioniço, cogebatur Atticus ſcribere TEI pro THI: & ξεερὸν pro ξηρόν. Plato: οὐ γὰρ ἢ ἐχρώμεθα, ἀλλὰ ε͂ τὸ παλαιόν. Sic nondum recepto ω, ſcribebant τοι pro τῷι· & ita de ceteris. Sed & ο litteram pro ſyllaba ου ponebant. & hunc ſcribendi morem retinuerunt Attici. Hinc Διονύσο pro Διονύσου in Achæi tragici Omphale apud Athenæum. At nunquam id admiſiſſet Ionicus, vt ο pro ου ſcriberet. Immo contra moris habent ου ponere diphthongum, vbi ο tantum breue à reliquis ponitur. Sic νούσοι pro νόσοι ſcribere amant: οὖρον pro ὄρον· οὔρεα pro ὄρεα· adeo ambitioſe affectarunt litterarum ab ſe inuentarum vſurpationem, eas omnibus locis inculcando, ſinguliſque vocibus inferciendo, ita vt legitimas & priſcas ſede ſua deturbarent, & has recentiores in locum earum reponerent. Sic ἀνδρηΐην pro ἀνδρείαν ſcribebant, βασιληΐην pro βασιλείαν· ἰσοιΐην pro ἰσοείαν· ſic θώϋμα pro θαῦμα, τρῶμα pro τραῦμα, & ſimilia ſexcenta. ſic διξὰ & τριξὰ pro διοσὰ & τριοσά. nam ξ nouitia littera & Ionici inuenti. ſic τ in θ mutant, & κ in χ· quæ omnes litteræ adiectæ fuere ad complendum numerum viginti quattuor litterarum: quod

complemẽtum vno ore omnes Ionibus attribuunt. Harpocration : τὴν γὰρ τῶν εἴκοσι τεσσάρων στοιχείων παρὰ τοῖς Ἴωσιν ὕστερον εὑρεθῆναι. Vltima igitur hæc & recentiſſima litterarũ diſpoſitio & formatio, quam Iones introduxerunt. Scriptura vero, qua illius Farneſiæ columnæ monumentum exaratum legitur, non Ionica eſt, ſed ab Ionica longe diſtat. nunquam enim Ionicus ὁδοὶ pro ὁδοῦ ſcriberet: nec Ηερόδο pro Ηρώδου: nec Τ Ε Ι pro τῇ. nec τοι pro τῷ· quod in hac inſcriptione paſſim occurrit. Veterum igitur Græcorum hæc ſcribendi conſuetudo, ante repertas ab Ionibus viginti quattuor litteras. de qua ſcribendi conſuetudine, præter ea quæ in ſuperioribus adduximus, libet etiam adferre inſignem locũ Marij Victorini de Arte Gramm. lib. I. ſimul, vt eum graui mendo liberemus: ita igitur apud eum ſcribendum: *Et ſignificaueram prius quam Græcis inter vocales repertæ eſſent η & ω, vicem earum tam apud illos, quam apud nos expleſſe, ε & ο: ο etiam ſcribi ſolitam pro ſyllaba ου. Ε autem pro ε & ἦτα. Eaſdemque ο & ε quoties accepiſſent in finem ἰῶτα, datiuum caſum apud vtroſque ſignificare, & harum ſcriptionum exempla non ſolum ex libris veteribus, ſed etiam ex peritorum quorundam ſcriptionibus, vt κάμελοι, κάπεροι.* Hanc eandem plane ſcripturam licet in iſto lapide obſeruare, nimirũ ο pro ου· ε adiũcto ἰῶτα in finem datiuum caſum ſignificare, vt ἐν τεῖ pro ἐν τῇ. item ο adiuncto ἰῶτα tertium etiam caſum notare, vt ὁδοῖ pro ὁδῷ: ἀγροῖ pro ἀγρῷ: ἐν τοῖ pro ἐν τῷ. Sic plane apud Victorinum, καμελοι pro κα-

ῥίπτοσιν, ἀκοντίζοσιν. Insuasum, εἶδος δοκαρίο καπνισμένο, pro δοκαρίου καπνισμένου. ἀπὸ γῆος pro ἀπὸ γῆους· ἐκ μέρος, pro ἐκ μέρους. μεθύος pro μεθύους, & infinita talia, quæ piget aſcribere. vix enim numero comprehendi poſſunt. ſic etiam ε pro η in illo Gloſſario multis locis poſitum repperi. vt πεποίθεσις pro πεποίθησις & μάθεσις pro μάθησις· κίνεσις pro κίνησις. Illud igitur ο στοιχεῖον pro ſyllaba ου poſitum, non tantum ante repertas viginti quattuor ab Ionibus litteras, ſed etiam poſt, liquido poſſumus affirmare. Philoxenus enim qui Socratis tempore vixit, cum Dionyſio reſcriberet, & inuitanti ſe negare vellet, non aliud in membrana pinxit, quam varias ο litteræ formas, paruas, magnas, & medias. Vaticana appendix prouerbiorum à Schotto edita: μεταπεμπομένου δὲ Διονυσίου αὐτὸν γράψαι μὲν οὐκ ἔγνω· λαβὼν δὲ βιβλίον τὸ στοιχεῖον ο πολλάκις ἐν αὐτῷ περιέγραψε μόνον, εἰς μικρὰ καὶ μέγαλα τὸν τοῦ γράμματος χαρακτῆρα τυπώσας, καὶ ὅτι τὴν παράκλησιν διωθεῖται διὰ τούτου δηλώσας. apud Suidam ſcribitur: τὸ α στοιχεῖον ἔγραψε μόνον· perperam, etſi defendat vir doctus, qui notat ᾱ litteram negandi vim apud Græcos habuiſſe. Sed fallitur vir optimus: ᾱ enim apud Græcos per ſe poſita non negat, ſed in compoſitione priuatiuam vim habet. reponendum igitur in Suida: τὸ ο στοιχεῖον. quod iam vidit præſtātiſſimus Scaliger. O igitur idem valet quod οὐ, & eſt abnutiuum. Sic Bœoti, ὀ πίτομαι dicebant pro οὐ πείθομαι. Heſychius, ὀ πίτομαι. οὐ πείθομαι, Βοιωτοί. ita enim legendum apud Heſychium. At contra

οὖ diphthongum pro ο littera ſcribebant. quod non eſt veterum Atticorum, vt perperam ſentiunt doctiſſimi viri, ſed Ionum. Cum enim Attici veteres ſedecim tantum numero litteras haberent, iiſque ſolis totam ſcribendi rationem conſtituerent, tantum abeſt, vt ο litteram per οὖ exprimerent, vt contra illa littera ſola vterentur, & vicem οὖ diphthongi, & loco Ω. nondum ſcilicet repertis vocalibus ῶ & ῦ. Ionici igitur Alphabeti eſt οὖ pro ο. veteris autem Atticiſmi ſcriptura ο pro ου. Nam Iones poſt conſtitutas viginti quattuor litteras ο litteram per οὖ ſcribebant. Rationem addunt veteres Grammatici, ἵνα στοιχειακῶς αὐτὸ παριστῶνται ὡς μακρόν· βραχὺ γὰρ ὂν οὐκ εἶχει παρίστασθαι. Sic etiam E per εἶ ſcribebant ab eadem ratione. Sed & hoc moris Ionici ο breue in ου mutare in ſingulis fere vocibus. vetus autem Grãmatica quæ υ non habebat, non poterat ου pro ο ſcribere. Recens itaque eſt non vetus hæc ſcriptio. Apud Auſonium in Epigrammate:

— *οὖ tibi ſit, obſcæne.* οὖ non eſt diphthongus ſed littera. vt enim Eἶ pro ſimplici E: ſic οὖ pro ſimplici O. optat igitur illi obſcœno figuram litteræ O, quæ figura deſignat aut laqueum quo gula ſtringitur, aut boiam, aut certe annulum quo pedes vinciuntur, aut aliquod tale inſtrumentum quo pedes aut collum immittuntur. illum locum non recte interpretantur doctiſſimi viri. ſic autem debet, vt nos diximus, exponi. Operæ pretium eſt etiam diſcutere locum ex Athenæi excerptis, nondum

dum ſatis exacte animaduerſum. In eclogis igitur Athenæi, vt nos docuit præſtantiſſimus Caſaubonus, ita ſcriptum eſt: ὅτι πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῷ οὐ ἀντὶ τοῦ ō στοιχείου προσεχρῶντο. Vir magnus ſuis in Euſebium animaduerſionibus hunc locum citans notat ō μικρὸν, vt vocatur hodie, veteribus inauditum fuiſſe, & verba Athenæi, quæ citat ille excerptorum auctor, eſſe ex eo loco vbi in poculo erat inſcriptum Διονύσο, pro Διονύσου· ἐν τούτοις, inquit Athenæus, λείπει δὲ υ στοιχεῖον, ἐπεὶ πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῷ ō ἀπεχρῶντο οὐ μόνον ἐφ' ἧς νῦν τάττεται δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ὅτε τὴν δίφθογγον διασημαίνει διὰ τοῦ ο μόνον γράφουσι. Videamus an Athenæo conueniat, cum eius breuiatore. Eclogarius dicit veteres omnes τῷ ου ἀντὶ τοῦ ο στοιχείου abuſos eſſe. Contra vero Athenæus aperte docet veteres δὲ ο non ſolum pro littera ο vſurpaſſe, ſed etiam pro diphthongo ου. manifeſta hæc diſſenſio eſt, quam miror non animaduerſam viris doctiſſimis. Aut igitur hallucinatus eſt illarum ἐκλογῶν auctor, & male Athenæi verba accepit, aut ſane librarius errauit, cum ſcribendum fuerit, ὅτι πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῷ ō στοιχείῳ ἀντὶ τοῦ οῦ προσεχρῶντο. idque conuenit & Athenæo, & exemplo ab eodem producto, vbi Διονύσο pro Διονύσου. ō nimirum pro ου. Marius Victorinus de orthographia lib. I. *&* ō *ſimiliter quoque cum eſſet vnum breue, & idem faceret longam ſyllabam, præterea exprimeret vocem quæ apud eos per* ō *&* υ *ſcribitur*, οῦ. Ergo antiquorum fuit Græcorum hæc ſcriptura ō pro οῦ, quam videmus expreſſam in hac columnæ Farneſianæ inſcriptio-

ne. Recentiorum autem, hoc est Ionum, vt ου diphthongum scriberent pro littera ο, ob eas rationes, quas superius adduxi. Priscianus lib. I. *pro ο quoque ου solent frequenter ponere Græci, οὖρος, οὖλος, pro ὄρος, ὅλος, νοῦσος pro νόσος dicentes: quod nos frequenter habemus in finalibus maxime syllabis, vt Priamus, Pylus, Pelium, u tamen corripientes.* Restat vt & illam scriptionem, quæ in eadem Farnesiana columna visitur, exponamus, & eius rationem explicemus. Sic enim in ea scriptum est: HO pro ὁ. HEPOΔO pro ἡρώδου. HOΔOI pro ὁδῷ. ENHOΔIA pro ἐνοδίᾳ. Sciendum est aspirationis notam H, quæ vt plurimum Latinis vocibus præponi solet, eandem etiam vim ac figuram apud veteres Græcos obtinuisse, nec superscribi tantum initio vocum ab vocalibus incipientium solitam, vt hodie consueuit, sed etiam ascribi: vt HEKATON, quod hodie nobis est ἑκατόν. Ideoque veteres cum centenarium numerum notare vellēt, H tantum scribebāt, quæ prima littera est vocis HEKATON. Sic quoties vnum notabant, ι litteram ponebāt, quæ prima est vocis ἴα, qua vnum significatur. Sic Δ, designabat duo: sic T, tria: & similia. Scaurus: *Quibus primum illud respondemus,* H *& esse litteram & apud Græcos quoque fuisse, quod significant Attici, qui principes litteras vocum, à quibus earum nomina incipiunt, numeris notantes, hac quoque in eadem significatione vtantur. Nam quoties vnum notant,* ι *litteram ponunt, quoniam apud illos μία ἴα dicitur: δυο, δ: τρία, τ: sic & ἑκατὸν, id est centum* H *littera notant.*

ſic enim legendus doctiſſimi Grammatici locus qui vulgo deprauatiſſimus circumfertur. Priſcianus idem obſeruat: *vetuſtiſſimi enim*, inquit, *quique Græci pro aſpiratione* H *ſcribebant: quam habebat* HEKATON *in principio.* Vetuſtiſſimi autem illi Græci quos intellexit Priſcianus, ſunt Attici, vt habetur apud Scaurum; nec omiſit id monere Priſcianus his verbis: *Una per* ɪ *ſcribitur antiquo more Atticorum qui ſolebant principalem nominis numeri litteram ponere & ſignificare numerum.* quod idcirco nobis notandum eſt, quia docemus paulo poſt non Ionicam eſſe, ſed Atticam huius veteris monumenti Farneſiani ſcripturam. Præterea reliqui Græci alias notas aſpirationis habebant, vt mox dicturi ſumus. vetuſtiſſimorum igitur Atticorum fuit hæc aſpirationis nota, H, quam vocum initio ad latus adponere conſueuerant, non vt nunc ſolemus, ſuperponere. cuius rei nobis exemplum ſuppeditat non ſemel hæc Farneſianorum hortorũ columna. Ideoque litteram eam eſſe vult Scaurus, & ſic veteribus Atticis habitam oſtendit. Siue littera, ſiue nota eſt, ſciendum eſt, eſſe conflatam ex daſea & pſile. Daſean ita pingunt veteres, ⊣. pſilen autem ſic, ⊢. quas duas notas ſi iungas in vnam, habebis plane noſtram, & veterum Atticorum, H. Iſidorus: *quorum duorum accentuum figuram Latini ex ipſa aſpirationis nota fecerunt. vnde ſi iungas has, feciſti eamdem aſpirationis notam* H. *rurſus ſi medium eius apicem ſcindis, δασῖαν & ψιλὴν facis.* quod veriſſimum eſt. Illud etiam valde notatu dignum, in pleriſque

veteribus codicibus Latinè ſcriptis, Latinis vocibus anteponi ⊢, more Græcorum: vt ⊢omo, ⊢umus, & ſimilibus. quod nos vidimus in antiquiſſimo Gloſſarum codice, qui ſeruatur in Bibliotheca Palatina, & in Iſidoro manu exarato eiuſdem Bibliothecæ, & alijs non paucis. Apud Æoles autem vice aſpirationis fungebatur digamma, quæ figura non multum diſtabat a daſea ceterorum Græcorum: vna quippe tantum κεραία in planum collocata differebat. duas enim lineas iacentes habuit digamma, daſea vnam, ſic enim pingebatur, F. atque ideo digamma vocabatur quod duplicem gammam referret. Scribebatur & ſic, ⅎ. plane vt pſile ⅎ. niſi quod vna linea porrecta amplius habet. Atque hoc digamma præfigebatur omnibus verbis à vocali incipientibus, ſiue ea lenem ſpiritum exigerent, ſiue aſperum: vt Fοινος, Fελενη, Fοικος· & quemadmodum HEKATON Attici ſcribebant, ſic Æoles FEKATON pro eodem. Et quod in hac noſtra inſcriptione exaratum eſt, Ɛι Ho ἔστιν: Æolico more idem qui vellet exararet, Fo ἐστιν poneret: & pro HEPOΔOY, FEPOΔOY. Et in illo verſu Æolici Poëtæ, Νέστορα δὲ Fοῦ παῖδος, Atticus poſuiſſet, Νέστορα δὲ Hοῦ παιδὸς, hodie vero eſt, Νέστορα δὲ οὗ παιδὸς. Nec initio tantum vocum eam notam adponebant, ſed etiam in medio, vt ΔημοφοFων, ΛαFοκαFων. hoc eſt Δημοφοόων, & Λαυοκάυων. pro Δημοφόων & Λαοκάων. vt πῦρ δάFιον apud Alcmanem, pro πῦρ δάϊον. perperam autem ΔημοφάFων apud Priſcianum ſcribitur, qui ipſemet vidiſſe te-

ſtatur illa Epigrammata in vetuſtiſſimo tripode Apollinis, qui ſtat in Xerolopſo Byzantij. Græci etiam veteres interponebant aſpirationem medijs vocibus, vt in hac ipſa inſcriptione videmus, ΕΝΗΟΔΙΑ. ſic δάFιον, ἀFώς, ὠFόν. Attici veteres eodem plane modo ſcribebant, ΤΑΗΩΣ, ΛΕΗΩΣ, ΓΡΑΗΟΣ, ΥΙΗΟΣ, ΛΑΗΟΣ· hoc eſt, vt hodie ſcriberemus, ταῶς, λεῶς, γραῦς, υἱὸς, λαός. in quibus omnibus vocibus ſcriberent Æoles, ταFως, γραFος, υFος, ΛαFος, vt λαFοκόων ſupra legimus apud Priſcianum pro λαοκόων. Videndus Athenæus, & poſt illum Euſtathius in Homerum: ex his conſtat idem prorſus officium fuiſſe τοῦ Αἰολικοῦ F & Ἀττικοῦ H· & ad eumdem vſum omnino adhiberi vtrumque ſolitum. nam pro nihilo ducebatur in metris, non ſecus atque nota aſpirationis, vt hic verſus oſtendit apud Priſcianum:

Αμμες δὲ Fειρήναν τοῦτο, πόδ᾽ ἄρτεο μοῦσα λίγεια. nam ſi ſcribas: Αμμες δὲ βειρήναν τοῦτο —— non ſtaret verſus. ſimplicis igitur aſpirationis ibi munere fungitur, nam Fειρήνατο, eſt pro εἰρήνατο vel ἱρήνατο, hoc eſt νύξατο. vbicunque igitur locus erat aſpirationi in Græcis vocibus, ibi Æoles ſuum F adponebant. ſic dictiones omnes quæ ab ῥῶ littera incipiunt, quia ſolet adſpirari, ipſi loco aſpirationis β præponunt, nam in eam litteram mutari conſueuit illorum digamma. hinc βρόδον pro ῥόδον dicunt. βρυτὴρ pro ῥυτήρ. βράκος pro ῥάκος. quæ dictiones apud antiquiſſimos Atticos ita ſcriberentur: ΡΗΑΚΟΣ, ΡΗΥΤΗΡ, ΡΗΟΔΟΝ. Digamma autem

illud Æolicum, transire solet modo in β, modo in υ apud Græcos, hoc est in u Latinum· nam υ Græcis interdũ cõsonantis, interdum vocalis sedem occupat, vt δάFιον est δάυιον. ἀFὼς, ἀυὼς. Transit in β quoties præponitur vocalibus, initio dictionis, vt Fιχὺς, βιχὺς, Fέλη, βέλη. Sed & in medio quoque dictionis mutatur in β: vt ἔFα, ἔβα, ἔFαζον, ἔβαζον apud Syracusios. & ἀFέλιον, ἀβέλιον. ἀFήδονα, ἀβήδονα pro ἀηδόνα. Nam fallitur Priscianus qui scribit digamma nisi vocali præponi, & in principio syllabæ non posse. nec ea ratio est quam ibi adfert, quare Æoles βρόδον dixerint potius quam ῥFόδον, quia scilicet β vel digamma post ρ in eadem syllaba pronuntiari non posset: in multis enim non pronuntiabatur, quamuis in principio syllabæ positum, vt in illo versu quem ipse producit ex veteri poëta: Αμμες δὲ Fειρήναν το —— Si F mutes in β, lege versus excidisti. pro simplici igitur aspiratione eo loco ponitur, atque ita etiam poneretur in voce ῥFόδον· quemadmodum Atticis ῥρόδον hoc est *Rhodum*. Sed gaudent eiusmodi transmutationibus Æoles. Hinc βρόδον potius hoc est Fρόδον quam ῥFοδον dixere: sic σκίφος dicebant ijdem pro ξίφος· σκένος pro ξένος. Aliquot exempla nobis proferenda sunt Æolicæ huius litteræ siue notæ, in β mutationis, ex quo Latinæ plurimæ voces fluxere: ἴτυς, cum Æolico digamma βίτυς. hinc Latinum *Vitus* pro circumferentia rotæ. εἴκατι, Æolice βείκατι. Hinc Latinum *viginti*. Fοῖνος hoc est βοῖνος. vinum. ὠνέω, βωνέω *veneo*, ἰσχὺς Æolice pro ἰξὸς,

βισκὸς, viſcus. ἐμῶ, βεμῶ. *vomo.* ἔτος, βέτος· vetus, annoſus. Heſychius: ἐῤῥω, βέῤῥω. *perdo, verro.* Sunt alia infinita, quæ libens prætereo, & alij operi reſeruo. ſic βέλα pro ἕλα. Heſychius: βέλα, ἕλη αὐγὴ ἡλίου. ſic βεκάς pro ἑκάς. idem βεκάς, μακρόθεν· βιχὸς pro ἰχὺς. idem: βιχυὼ, ἰχυὼ, σφόδρα ὀλίγον· Λάκωνες· βάγιον, ἄγιον. βαμβάλ, ἀμβάλ, βάγος pro ἄγος· idem Heſychius: βάγος κλάσμα ἄρτου καὶ μάζης, βασιλεὺς καὶ στρατιώτης. Λάκωνες. nam ἄγος Græcis vtrumque ſignificat, κλάσμα ſcilicet & ἡγεμόνα. βάδομαι, ἀγαπῶ· pro ἅδομαι. βίερακες pro ἱέρηκες vel ἱέρακες· in quibus omnibus vocibus digamma Æolicum in β tranſiit, quod apud Lacones non minus quam apud Æoles obtinuit. Sed & apud Cretenſes quoque. βαληκιώτην enim pro ἀληκιώτην vel ἡλικιώτην dicebant. Heſychius: βαληκιώτης, συνέφηβος· Κρῆτες. idem, ἀβέλιον pro ἀέλιον. ſic αὐάγαι pro ἄγαι: & αὐήται pro ἀήται apud eundem auctorem, eodem pertinent. & αὐὴρ pro ἀήρ. De quibus nos alibi fuſius tractabimus in libro de Dialectis Græciæ. Sed digamma in β aut υ tranſire non nouum eſt. nam hoc paſſim veteribus grammaticis obſeruatum ac traditum eſt. quis vero dixit, eam in γάμμα quoque tranſmutari? Nemo ſane de hoc monuit. Veriſſimum tamen eſt, gamma litteram loco digammæ multis vocibus præfici ſolitam apud Lacones & Æoles, quod in plurimis dictionibus mihi obſeruaui apud eumdem Heſychium: quorum paucas heic ponam ad exemplum. γὶς pro ἶς quod alias βὶς, vnde Latinum *vis.* Heſychius: γὶς ἱμάς, καὶ γῆ, καὶ ἰχὺς· lege ἰχύς.

ſic γιχμὼ pro ἰχμὼ vel βιχμώ, vt ſuprà habuimus. idem: γιχύς, ἰχύς. γάδος pro ἅδος. idem: γάδος, πλησμονή. ἄλλοι ὄξος. idem plane quod ἅδος· ſic enim in voce ἅδος· ἅδος πλησμονὴ, κόρος, ἄλλοι ὄξος. ſic γέτος pro ἔτος. γοῖνος, οἶνος. γοῖδα pro οἶδα. γοῖδα, οἶδα. ita legendum. γία, αἴθη· nempe pro ἴα. γάδεσθαι pro ἅδεσθαι. ſupra habuimus βάδεσθαι pro eodem. ſic γεστία pro ἑστία. ſupra erat βεστία. vnde *Veſta* Latinis. γέκαλον pro ἕκαλον vel ἕκηλον, quod alijs βέκηλον. γίκαλον, ἥσυχον· γέαρ pro ἔαρ. & γέλουθρον pro ἔλυθρον γέλουθρον, ἔλυθρον, ἤγουν λέπυρον. quæ vox omnino Laconica eſt, aut Æolica: nam Æoles & Lacones ου pro υ ſcribebant. θουγάτηρ pro θυγάτηρ Æoles. πούασοι autem pro πύασοι Lacones, & καρῦα pro κάρυα, & διφούρα pro γέφυρα, &c. ſic γελίκη pro ἕλιξ, & alia quæ numero carent. in quibus omnibus paret ſimplicem gammam poſitam pro digamma vel duplici gamma: hoc eſt Γ pro F. Et ſic certum Γ & β loco digammæ dictionibus a vocali incipientibus præponi ſolitum. nam βίζα & γίζα pro eodem accipitur: γάδος & βάδος· γίζιξ, & βίζιξ. βοῖνος & γοῖνος· βέμμα & γέμμα. Æolicum enim eſt ἕμμα ἀντὶ τοῦ ἱματίου. Hinc præpoſito digamma, βέμμα & γέμμα dictum eſt. Heſychius: γέμματα, ἱμάτια. Notandum eſt præterea priſcos Latinos, cum in multis Æoles imitarentur, eas fere tantum voces per digamma Æolicum ſcribere, in principio ſyllabæ quæ lenem ſpiritum haberent, vt ἐνετοί. *Veneti*: ἶς, *vis*: οἶνος, vinum. οἶκος vicus. ἦρ, ver. ἴον & ἰολὰς, viola, ἐσθὴς, *veſtis*. Hoc enim digamma Æoles vtebantur, vbicun-

vbicunque aſpiratione opus eſſet, ad vitandam ſpiritus aſperitatem. in reliquis autem dictionibus quæ apud Græcos aſpero flatu notantur, cum eas in ſuum idioma transferrent, non *u* ſed *ſ* aſpirationis loco ponebant, vt ὕες, *ſues*; ὁλκὸς, *ſulcus*; ἕρπω, *ſerpo*, & ſimilia. quod Atticorum veterum more videntur feciſſe. nam & hi Æolicum digamma per ſigma aliquando enunciabant. Μῶα Æolicum eſt pro cantilena. Heſychius: μῶα, ᾠδὴ ποία. adde digamma, erit μῶϜα. vt ᾠὸν, ᾠϜὸν, vnde Latinis *ouum*. Ceteri Græci μῶσαν & μοῦσαν pro μῶναι ſcripſerunt. ſic γερῶια γερῶϜα· Atticis γερουσία. Falſum tamen eſt quod notat Priſcianus Æoles vbique loco aſpirationis digamma ponere, ad effugiendam ſpiritus aſperitatem. Non enim tantum ijs vocibus, quæ aſperabantur, præficiebant illam litteram, ſed quibuſlibet, & illis etiam quæ leni flatu efferebantur: omnibus denique vocalibus, & in principio, & in medio vocabulorum eam prænotabant. Falſum item quod dicit, Latinos in multis, non in omnibus Æolum conſuetudinem ſequi, vt cum dicerent, *veſpera*, *vis*, *veſtis*. Nam & in illis ipſis Æoles maxime ſequuti ſunt veteres Latini. Æolum enim eſt, βίς, βέσπερος, & βεσθής. Æoles ſane in multis ψιλωτικοὶ erant. nam quæ apud alios δασύνονται, ipſi ψιλοῦσι conſueuere, vt ἕμμα pro εἷμα, ἄμμες pro ὑμεῖς. illis tamen ipſis vocalibus, quas leniter pronunciant, ſuum illud digamma præponunt, dicentes βέμμα, & βάμμες. non igitur fugientes aſperitatem ſpiritus hoc faciunt, ſed hoc

ipſum pro aſpiratione habent, vt initio huius exercitationis diximus. Sed quoniam ſemel indulſimus calamo, pergamus porro. Certum eſt veteres Latinos F litteram ad Æolici digammæ exemplar effinxiſſe, immo eamdem vtriuſque litteræ figuram eſſe, ſed vim ac poteſtatem diuerſam. Nam F Latinorum idem ſonat ac valet quod φ Ionicum. F vero Æolicum idem quod β vel V Latinum, quando pro conſonante accipitur. Latini tamen vtramque litteram, digamma ſcilicet Æolicum, & Φ Ionicum in multis vocibus per B ſcripſerunt. nam & Fελέναν *Belenam* dixerunt, & Φάλαιναν, *Balænam*: Φρύγες, *Bruges*, Macedonum more qui βίλιππον ἀντὶ τοῦ φίλιππον dicebant, & βαλακρὸν pro φαλακρὸν, Βερενίκη pro Φερενίκη. F igitur Latinum ex Æolico F expreſſum eſſe conſentiunt & veteres Grammatici his verbis: F *vero*, G *&* Q *in Græcis etiam litteris fuiſſe & nunc eſſe, ſed* G *numero ſeruire, atque nonaginta ſignificare.* F *autem Æolis duntaxat, idem valere quod apud nos* V, *cum pro conſonanti ſcribitur, vocarique Vau & digamma.* Ideo Claudius Cæſar, cum illud digamma recipere vellet in ordinem litterarum, quia iam eius figuram occupauerat vetus F Latinum, quamuis diuerſæ aliquantulum poteſtatis, coactus eſt contrarium illi ſitum figuramque commodare, ne confunderetur cum F Latino. ſcripſit igitur auerſam & inuerſam illam litteram, hoc modo, Ⅎ. quæ tamen idem prorſus valeret quod Æolicum F. Præterea vt Fεκατὸν apud Æoles, & Hεκατὸν apud veteres Atticos, diuerſa

figura, ſed eodem modo aſpirabatur: ſic veteres Latini H & F indifferenter in vocabulis compluribus vſurparunt, cum *Hircum*, & *Fircum* dicerent: *Hædum*, & *Fædum: Herbam* & *Ferbam: Heliconem* & *Feliconem: Hariolum* & *Fariolum*. Gloſſæ: *Fariolus*, προφήτης, θυοσκόπος. ſed & *pariolus* in ijſdem gloſſis ſcribitur. ſic *Habas* & *Fabas*. Et quemadmodum F & C confundebant in quibuſdam dictionibus, ſic & C. Nam *Curmen* & *Furmen* pro eodem dicebant. Gloſſæ: *Curmen*, ζῦθος, ἀπὸ σίτου· *Curmi* Dioſcoridi dicitur. alibi *furmen* vocatur. ſic *curcilla* & *furcilla*. Iſidori Gloſſæ: *Curcilla oppilago*. alibi *furcilla* pro eodem. ſic *culina* & *fulina* idem. in ijſdem gloſſis, *culina*, *fulina*. Sic *Faunus*, & *Caunus*. qui enim *Faunus* Virgilio, eum *Caunum* legit Fulgentius, & interpretatur quaſi καινόνουν, in libro de continentia Virgiliana. Pari modo H & C inuicem commutantur. Nam *Cirnea* genus vaſis Nonio Marcello notatur. Plautus vocat Hirneam. *Cænius* conſulis cuiuſdam nomen eſt, apud Agrimenſores. at eum *Hænium* nominant veteres inſcriptiones. In ijſdem Agrimenſorum libris *cectorium* ponitur pro *hectorium*. *Cectoria hoc eſt, rotundus eſt, ſicut modius. eſt foſſa circa publica*. Cectoria pro Hectoria, ἕκτον enim modius Græcis. vnde Hectorium vel cectorium illis auctoribus, quod rotundum eſt ſicut modius. vt foſſæ rotundæ. Valerius de Notis ſcribit antiquos C loco H poſuiſſe. Hinc Fεκατὸν Æolum, & Hεκατὸν Atticorum, Latini veteres *Centum* dixerunt. Exploratum igitur eſt,

vetustissimos Atticos littera Hτα pro aspiratione vsos esse, antequam Iones litteris octo adiectis ad priores sexdecim, implessent numerum XXIIII. Tunc enim ex Hτα, quæ aspirationi tantum seruiebat, E longum fecerunt, ipsamque H in duas partes sciderunt, Ͱ & ͱ, vt ex eius partibus totam aspirandi rationem conficerent. adposita enim hæc nota Ͱ vocalibus, eumdem vsum præstabat, quem olim integra H. Marius Victorinus: *Ac Hτα, quæ nunc a nobis scribitur, adspirandi vicem obtinuisse, & a nostris retentam propter peregrina nomina, nunc poni & ante vocales, & iuxta* C *&* T *&* P. ita legimus mendosissimum in vulgatis editionibus Marij locum. habetur enim vulgo: *ac ita. ita* pro ἦτα. sed & *vicem* pro *vocem*, reposuimus. sic in superioribus eiusdem Grammatici locum pari menda affectum correximus. Nam vbi legebatur: E *autem pro ε & Iῶτα·* legendum docuimus, *pro ε & ita*. hoc est ἦτα. nunquam enim E pro ἰῶτα apud veteres Græcos positum est, sed pro ἦτα, hoc est E longo. tantum igitur abest vt H hoc est ἦτα conflata fuerit ex duabus illis aspirandi notis Ͱ & ͱ, quod ante ex Isidoro notabamus, vt contra eæ notæ ex diuiduo H factæ sint ab Ionibus, vt aspirationi seruirent, postquam integrum Hτα in numerum vocalium receperunt, & pro E longo vsurparunt. posteriores ergo istæ notæ sunt, & ab Ionibus inuentæ. Sed cuius rei causa nobis hæc longa & morosa disputatio instituta est, id absoluamus tandem. Huius scilicet inscriptionis Farnesia-

næ ſcripturam, non eſſe Ionicam, vt ſibi perſuaſerat vir ſummus, ſed mere Atticam, & Atticorum veterum.. Nam παλαιὰ γράμματα Ἀττικὰ vocabant veteres, & de illo ſcripturæ genere intelligebant, quæ ex ſedecim tantum numero litteris conficiebat. vt contra Ionicam, quæ viginti quattuor peragebatur. quæ & recentiſſima eſt, & ea ipſa quam vulgo Græci hodieque retinent. Quapropter cum dicit Plinius veteres litteras Græcas pæne eaſdem fuiſſe cum Latinis, Atticas vetuſtas omnino intelligit, quod ex ipſa inſcriptione, quam ibi poſuit, certo colligi poteſt. Athenienſis enim ciuis eius auctor eſt. Ναυσικράτης Ἀθηναῖος. Quinimo tuto licet affirmare, inter veteres Atticas, & Cadmeas litteras nihil aut parum interfuiſſe, quod ad figuram earum ac numerum attinet. qui enim adiecerunt ad numerum, non dicuntur nouaſſe priorum formam, ſed nouas tantum addidiſſe, vt paulo ante dicebamus. Nam Cadmeæ litteræ ſedecim tantum numero fuere, veteres Atticæ totidem: nec plures Euander in vetus Látium inuexit. Iones qui numerum illum ampliarunt, & vſque ad viginti quattuor progreſſi ſunt, præter nouarum additamentum, priorum etiam vſum non leuiter immutarunt. Nam ἢ pro ε: ω pro ο: οῦ pro ο̃: υ pro ι, ſcribendum primi docuerunt. quod de nouo ab illis inuentum eſt. præterea ψι pro πσ: ξι pro κσ: ΘΑ pro ΤΗΑ: ΧΩ pro ΚΗΟ: ΦΑ pro ΠΗΑ, ſcripſerunt: in quibus non parum diuerſi abiere ab illa vetere, & Cadmea ſcribendi ratione. Quare

cum ſcribit Herodotus ſimiles in multis litteras Ionicas Cadmeis ſibi viſas eſſe, non de alijs Cadmeis aut alijs Ionicis, quam quibus diximus intelligendum eſt. non enim per Cadmeas, Phœnicias intelligit quibus Phœnices in patria Phœnice vtebantur, ſed nouas illas, quas in Græcia ſibi commenti erant Phœnices, multum natiuis Phœnicijs diſſimiles. Nam & locutionem & ſcriptionem aliam iam ac Phœniſſa longe diuerſam inſueuerant. Cum igitur inſcriptiones illæ, quas in tripode Apollinis Iſmenij inſculptas vidiſſe ſe teſtatur Herodotus, lingua Græca, non Phœniſſa conceptæ ſint, dubitari vix poteſt, quin & earumdem ſcriptura litteris Cadmeis, hoc eſt veteribus Græcis, (quibus ſcilicet Græci ante repertas ab Ionibus viginti quattuor litteras vtebantur) comprehenſa fuerit. Adeo vt mihi plane conſtet epigraphas illas hoc modo fuiſſe ſcriptas:

ΑΜΓΗΙΤΡΗΙΟΝ ΜΑΝΕΤΗΕΚΕΝ ΕΟΝ ΑΠΟ ΤΕΛΕΒΟΑΟΝ.
Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκεν ἑῶν ἀπὸ Τηλεβοάων.

ΣΚΑΙΟΣ ΠΙΓΜΑΚΗΕΟΝ ΜΕ ΗΕΚΕΒΟΛΟΙ ΑΠΟΛΛΟΝΙ
ΝΙΚΕΣΑΣ ΑΝΕΤΗΕΚΕ ΤΕΙΝ ΠΕΡΙΚΑΛΛΕΣ ΑΓΑΛΜΑ.
Σκαιὸς πυγμαχέων με ἑκηβόλῳ Ἀπόλλωνι
Νικήσας ἀνέθηκε τεῒν περικαλλὲς ἄγαλμα.

ΛΑΟΔΑΜΑΣ ΤΡΙΠΟΔ ΑΙΤΟΝ ΕΙΣΚΟΠΟΙ ΑΠΟΛΛΟΝΙ
ΜΟΝΑΡΚΗΕΟΝ ΑΝΕΗΕΚΕ ΤΕΙΝ ΓΕΡΙΚΑΛΛΕΣ ΑΓΑΛΜΑ.
Λαοδάμας τρίποδ' αὐτὸν ἐϋσκόπῳ Ἀπόλλωνι
Μουναρχέων ἀνέθηκε τεῒν περικαλλὲς ἄγαλμα.

Scripturam Cadmeam & Ionicam alternis poſuimus, vt conſtaret verum eſſe, quod ſcriptum reli-

quit Herodotus, Ionicas litteras eâſdem pene fuiſſe cum Cadmeis. nam idem paulo ante eodem loco ſcripſerat Iones paulum tantum immutaſſe τῶν Καδμηίων γραμμάτων ῥυθμόν. quatenus autem illum ῥυθμὸν mutauerint, nos ſuperius oſtendimus. Non eſt igitur dubitandum, vt eo redeamus vnde ſumus digreſſi, ſcripturam, quæ nobis in hac inſcriptione Farneſiana exhibetur, vetuſtiſſimorum Atticorum more eſſe conceptam. Character vero litterarum magis Romanus eſt quam Atticus. vt DEMETROS. MARTVS. Nemo enim quantumuis doctus mihi perſuaſerit Græcos veteres, ſuum ῥῶ, vt Latinum R formaſſe, & D rotundum ἀντὶ τοῦ Δ vſurpaſſe, quam formam trigoni vetuſtiſſimi quique τοῦ δέλτα attribuunt. Sed & V pro Υ numquam ſcripſerint Græci. Nam ſi originem eius litteræ vltimam repetamus, inueniemus Palamedem ex gruum volantium agmine eam figuram reperiſſe. Grues autem ordine volantes Υ non V faciunt. Grammatici præterea veteres ſcribunt, *Latinos Υ eodem ordine ſcriptum habere, quo Græci, reciſa tantum virgula.* Deinde Plinij locus, cuius auctoritate id probare maximè contendunt, is maxime hanc ſententiam impugnat. Scribit Plinius loco iam ſupra citato: *Veteres Græcas fuiſſe eaſdem pæne quæ nunc Latinæ. indicio erit Delphica tabula antiqui æris, quæ eſt hodie in Palatio dono principum Mineruæ dicata in Bibliotheca, cum inſcriptione tali,* Ναυσικράτης Τισαμένου Ἀθηναῖος ἀνέθηκεν. quam inſcriptionem ſi ita perſcribas, vt voluit vir doctiſ-

ſimus: NAVSIKRATES. TISAMENO. ATHENAIOS: cur ſcripſit Plinius eaſdem pæne fuiſſe Græcas veteres cum Latinis? Nam debuit ſcribere, eaſdem omnino Græcas & Latinas fuiſſe. Non ſuperuacuum tantum illud *pæne*, ſed etiam falſum, cum nulla littera in illa inſcriptione ſic exarata, appareat, quæ non ſit mere Latina. Sed verius eſt eam inſcriptionem veteribus litteris Græcis, hoc eſt Atticis, ſic fuiſſe conſcriptam: ΝΑΥΣΙΚΡΑΤΕΣ. ΤΙΣΑΜΕΝΟ. ΑΘΗΝΑΙΟΣ. ΑΝΕΘΗΚΕΝ. Nam paucis exceptis omnes litteræ eædem quæ & Latinæ. At in hac Herodis inſcriptione omnes Latinæ ſunt, paucis tantummodo exemptis. Scriptionis autem modus vere Atticus, & vetus. Nec mirum eſt in Græca inſcriptione litteras Latinas fuiſſe depictas parua vtriuſque gentis litterarum differentia, & magno linguæ commercio. quod & in alijs monumentis videre eſt. Nummus Hadriani Imperatoris, quem deſcripſerunt docti viri, ſic habet: KAISAR SEMNOS AΔPIANOS. vbi R & S litteræ plane Romanæ ſunt: ceteræ communes Græcorum & Romanorum. Sic in alio nummo Auguſti V Latinum pro ου poſitum. AΥΤ. KAICAP AΥΓVCTOC. Sic in veteribus Græcis codicibus manu exaratis figura u Latini, ἀντὶ τοῦ β reperitur ſcripta, vt uοὴ, uοίδιον, uοῦς. pro βοὴ, βοίδιον, βοῦς. de quibus omnibus nos alio loco & opere latius differemus. Atque hæc ad hunc locum ſatis. immo plus ſatis. Non tamen pœnitet longa ac

exacta

exacta disputatione litterarum Ionicarum, & veterum Atticarum Cadmearumque discrimen explicasse. Testis est Quintilianus Messalam, at quem virum? quosdam totos libellos non verbis modo singulis, sed etiam litteris dedisse. Nos vix dimidiato libello omnium fere litterarum rationes explicatas tradidisse quis reprehendat?

ΤΟΦΡΑ ΚΕ ΚΑΙ ΤΡΙΟΠΕΙΑΙ] Triopeas denominari vult Mineruam & Nemesim a Triopio, hoc est loco ipsis consecrato. Notum est apud veteres dijs cognomina indita ex locis in quibus colebantur. Hinc Τριόπειαι Nemesis & Minerua a Triopio, quod ipsis consecrauit Herodes. vt Nemesis Rhamnusia a pago Atticæ Rhamnunte vbi colebatur, & Pallas Attica & Ceres Attica, quarum Athenis præcipuus cultus erat institutus. Ceterum quod ex his verbis liquere putat vir doctissimus, non solum ædem Triopæ Triopeium dictam, sed etiam illud vniuersum territorium, & hanc rationem adfert, quod non poterant Minerua & Nemesis Triopeæ cognominari a Triopio templo, id iam abunde supra cõfutauimus. Primum ædem Triopæ in illo loco nullam fuisse certum est. Deinde satis liquet ex inscriptione Farnesiana Triopium non totum territorium fuisse nominatum, sed illam tantum possessionis partem quam muris incluserat Herodes, & his deabus dedicauerat, vt ex hac etiam inscriptione patet. A Triopio igitur Triopeæ Minerua & Nemesis; vt à Triopio vrbe Cariæ vel Cnidiæ Triopius Apollo, Triopius

Neptunus, & Triopiæ Nymphæ. Nam ibi colebantur, & in eorum diuorum honorem certamen quotannis instaurabatur. Scholiastes Theocriti: ἡ τῶν Δωριέων πεντάπολις, Λίνδος, Ἰάλυσος, Κάμειρος, Κῶς, Κνίδος· ἄγεται δὲ κοινῇ ὑπὸ τῶν Δωριέων ἀγὼν ἐν Τριόπῳ, Νύμφαις, Ἀπόλλωνι, Ποσειδῶνι· Καλεῖται δὲ Δώριος ὁ ἀγών, ὡς Ἀριστείδης φησί. Meminit Herodotus Triopij Apollinis tantum, non Neptuni aut Nympharum. apud quem & Τριοπικοῦ ἱεροῦ mentio. Hoc vero Τριόπιον Herodis vnde nomen sumpserit, ignoro. Τριόπου quidem ipse dicit ἐπώνυμον. Sed quæ eius denominationis ratio sit, non video. Vnde enim hic Triopas, & quare huic loco nomen dedit? Nam ædem Triopæ in eo loco fuisse, quis nobis indicauit? aut quis nos docuit Triopam hunc pro Deo fuisse cultum veteribus? Deinde cum hic Herodes in isto Triopio simulacra Mineruæ, Nemesis & Neptuni constituerit, & dedicauerit, atque etiam Cereris & Proserpinæ, non ab aliquo horum Deorum locum fuisse appellatum miror, sed ex loco Dijs potius cognomina imposita, vt Triopei dicerentur. An a triquetra forma Τριόπιον sic locus dictus est? nam ὄψ est ὄψις. vnde & Τρίοψ ὁ τρίπους. Hesychius: Τρίοψ ὁ ὑπὸ τῶν πυθαγορικῶν ἐν Δελφοῖς τρίπους. Cum igitur hic ager Herodis tres fines spectaret, atque in trifinio positus esset, atque Τριόπιον propterea diceretur, Herodes ipse, ἀποσεμνύνων καὶ ἀρχαΐζων τὸν τόπον, ἐπώνυμον Τριόπαο esse dixit. Et sane verum est Τριόπιον a trina facie dictum, & Τρίοπος etiam esse ἐπώνυμον. Immo, vt rem clarius

explicemus, in agro Herodis ad viam Appiam hoc Τριόπιον constitutum est, quod sibi suisque monumentum esset, & Τριόπιον dictum quod in trifinio esset positum. vt plurimum enim monumenta in finibus collocabantur. Innocentius: *ipsum terminum & ipsum locum directura trifinium facit. circa Musileum in pedes* LXX. *amplius ped. minus inuenies. trifinium subter riuum significat.* Sed & in trifinijs & quadrifinijs. Aggenus: *Mœsilea vero habent iuris sui hortorum modum circumiacentem vel præscriptum agri finem.* Hæc sunt Frontini verba quæ Aggenus exponens scribit: *Nam locos frequenter in trifinio & quadrifinio inuenimus sicut in suburbanis, & circa publica itinera constitutum esse perspicimus.* perperam in editionibus verba Frontini, cum Aggeni expositione confusa habentur, & male ibidem legitur: *Nam lucos frequenter.* legendum enim *locos. Locos* vocat Aggenus, quæ *Mœsilea* Frontino. Iuuenalis:

Cum tamen a figulis munitam intrauerit vrbem,
Sarcophago contentus erit. ibi vetus Scholiastes, *Sarcophagum, locum* exponit: *exiguo loco cõtentus erit.* Hinc apud Anastasium de vitis Pontificum, *locos colere* pro *sepulcra colere.* pro quo dixit Ado Floriacensis in eadem historia, *loculos colere. loculi* enim & locelli sunt γλωσσόκομα. Nam & sic Græci vocant *arcas* quibus corpora conduntur. Sic apud Vlpianum *locus* pro monumento dicitur: *Si quis locum vendiderit, & idem venditor ab herede emptoris in eo sepultus fuerit, actio de euictione intercidit. Hoc casu*

enim emptor proprietatem amisit. vbi manifesto locus est Mœsileum, vt Frontinus appellat. Triopium igitur istud nihil aliud fuit quam monumentum ab Herode in trifinio constructum, & inde Τριόπιον appellatum. quod parum videntur animaduertisse doctissimi viri, quod illi versus apertissimi indicant:

Ἱερὸς οὗτος ὁ χῶρος· ἀκίνητοι δὲ θέαιναι
Καὶ πολυλίμητοι καὶ ὑποχεῖν οὔας ἑτοῖμαι.
Μηδέ τις ἡμερίδων ὄρχους, ἢ ἄλσεα δένδρων
Η ποίην χιλῷ βοτάνης χλωρὰ θέρεσθαι
Δμωῇ κυανέου Ἀΐδος ῥῆξε μακέλλῃ,
Σῆμα νέον τεύχων ἠὲ προτέρων κεραΐζων.
Οὐ θέμις ἀμφὶ νέκυσσι βόθρον ἱερόχθονα βάλλειν
Γλὼν ὄκεν αἵματος ἦσι καὶ ἔκγονος Εἰσαμβόοιο.

In quibus cum mentio fiat, vitium, arborum, herbarum, quas excindere & effodere non liceret, vel hac re maxime confirmatur monumentum eo loco fuisse sacratum. nam circa monumenta hortos, syluas, lucos institui solitos ostendit Frontinus his verbis: *Similiter locorum religiosorum quibus secundum cautionem modus est restituendus. habent enim Mœsilea iuris sui hortorum modos circummittentes, aut præscriptum agri finem.* Nec enim paruus agri modus sepulcris adscribebatur, vt ex veteribus inscriptionibus multis colligi potest, & auctorum monumentis. Isti autem Triopio vel monuméto Herodis adiunctum erat & Mineruæ Nemesisque ædes, in qua & aliorum deorum statuas collocari curauerat. Nam vt plurimum ædes & templa etiam in trifinio, & qua-

drifinio ædificari moris erat. Aggenus: *Si enim loca ſacra ædificabantur, quam maxime apud antiquos in confinio conſtituebantur, vbi trium vel quattuor poſſeſſionum terminatio conueniret: & vnuſquiſque poſſeſſor donabat certum modum ſacro illi ex agro ſuo, & quantum donaſſet, ſcripto notum faciebat, vt per diem ſolemnitatis eorum priuatorum agri, nullam moleſtiam inculcantis populi ſuſtineret. Sed & ſi quid ſpatioſius cedebatur, ſacerdotibus templi illius proficiebat.* ita enim legendum apud Aggenum. Illud etiam obſeruandum ex ijſdem auctoribus limitum, templa quæ in quadrifinio erant poſita quattuor ingreſſus habuiſſe; quæ in trifinio, tres; quæ autem inter duos fines conſtituebantur, ex duabus tantum regionibus adiri ſolita. Non dubium eſt igitur hoc Τριόπιον quod in tres partes pateret, ſic fuiſſe appellatum, ab Herode, qui, vt appellationem auguſtiorem redderet, eius cauſam accerſiuit ab antiquo quodam Triopa. idque poëtico more fecit. ὀπὰς Græci ianuas appellant. Hinc Τριόπιον quod τρεῖς ὀπὰς haberet, & tribus locis apertus eſſet. quo probatur in trifinio fuiſſe conſtitutum hoc templum. ſic διόπης οἶκος Græcis, qui duos ingreſſus habet: & δίοποι αὐλοὶ, quæ duobus foraminibus ſpiritum reddunt. Pollux: ἥτε ὀπὴ εἴρηται ἐν αἰολοσίκωνι Ἀριστοφάνους, καὶ ὁ διόπης· de ianua ibi loquitur Pollux. Heſychio, ὀπὴ θύρας dicitur: διόπαια, ὀρνέου ὄνομα καὶ εἶδος, ἢ διὰ τὴν ὀπὴν τῆς θύρας, ἢ ἀνὰ τὴν θυρίδα. Niſi vera eſt hæc nominis Triopij ratio, quæ vera alia eſſe poſſit neſcio. Nam quæ de cultu Triopæ, & eiuſdem æde affe-

runtur a doctissimo viro, mihi non placent. Vnde enim Triopas heros in Italia cultus, tam propinquo vrbis loco, quem in Græcia sua hoc honore dignatum nusquam legimus, aut fando accepimus?

ΩΣ ΤΗΝΔΕ ΡΩΕΣΘΕ] ῥώεσθε, non est, *potenter vos gerite*, vt verterunt doctissimi viri. Sed ῥώεσθαι est, *festinare, cum studio properare*. σπουδαίως κινεῖσθαι, vt Grammatici exponunt. Apud Homerum: Ως πόδες ῥώοντο. Theocritus in Ouo, vt a nobis emendatum est: ποίσθ' ἀμέλξαι πόθῳ μαστὸς φίλας ῥώοντ' ἄμφα ποθ' ἱμέροεντα μαζόν. Hinc ποδόρραῖαν Ἀταλάντην vocauit Callimachus, *pedibus velocem*. Has diuas precatur Herodes, vt eodem studio eodemque affectu, ad agrum suum accedant, & templum sibi consecratum, quo Rhamnuntem & Athenas, dilectissima sibi loca solebant inuisere, cœlo relicto; atque vt propere & festinanter incedant per vineas & segetes, syluasque & prata lustrent. Nam ῥώεσθαι proprie, est cum impetu, aliquo tendere. quare studium & affectus ostenditur.

ΚΑΙ ΔΕΝΔΡΕΑ ΒΟΤΡΥΟΕΝΤΑ] Δένδρεα heic possent accipi pro vitibus racemis refertis. nam & arbores vineas vocabant. Horatius:

Nullam, Vare, sacra vite prius seueris arborem.

Alcæus, vnde accepit, dixerat:

Μηδὲν ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον δένδρεον ἀμπέλω.

Sed cum superiore versu iam vites nominarit, dicendo πολυστάφυλον κατ' ἀλωήν: (nam ἀλωὴ Græcis est ἀμπελόφυτος γῆ) heic δένδρεα sunt arbores, quæ vites

aſcendentes ſuſtinent. Sic infra Ημερίδων ὄρχους, & ἄλσεα δένδρων ſeparatim poſuit. Theocritus in epigrammate de loco eodem modo conſecrato, vt hic erat ab Herode:

——— ἀέναοι δὲ
Ρίζεσιν ἀπὸ σπιλάδων πάντοτε τηλεθάει
Δάφναις καὶ μύρτοισι καὶ εὐώδει κυπαρίσσῳ,
Ενθα πέριξ κέχυται βοτρυόπαις ἕλικι
Αμπελος.

Quod genus vitium Græci ἀναδενδράδας vocant. Δένδρεα igitur βοτρυόεντα heic ſunt, quibus πέριξ κέχυται βοτρυόπαις ἄμπελος.

ΙΕΡΗΝ ΑΝΑ ΓΑΙΑΝ ΕΗΚΕ] Sic proprie loquutus eſt. Nam ἀνειμένα χωρία Græci appellant, Dijs conſecrata. Grammatici, οἱ δ' ἀνειμένοι θεοῖς τόποι, ἄλση τε καὶ τεμένη καὶ ἕρκη. ſic animalia Dijs conſecrata ἄνετα dicebantur. Callimachus:

Τέκνον ὅτις τὰ θεοῖσιν ἀνειμένα δένδρεα κόπτεις.

ΤΗΝ ΟΣΣΗΝ ΠΕΡΙ ΤΕΙΧΟΣ] Deerat hic verſus in editione Caſauboni, quem poſtea nobis ſubmiſit præſtantiſſimus Bongarſius. & non parum facere mihi viſus eſt, ad totius inſcriptionis lucem. nam ex eo intelligimus non omnem poſſeſſionem ſuam ab Herode conſecratam, ſed partem duntaxat, in qua monumentum conſtruxit, & templum ædificauit, muriſque totum locum ſepſit. Huiuſmodi autem loca ſacra, muro ſepta, Græci vocant ἕρκη & περιβόλους. Pollux: οἱ δ' ἀνειμένοι θεοῖς τόποι, ἄλση τε καὶ τεμένη καὶ ἕρκη· καὶ ὁ περὶ αὐτὰ κύκλος περίβολος. Theocritus in epigrammate:

Ἕρκος δ' αὖ ἱερὸν περιδέδρομεν· ἀέναον δὲ
Ῥεῖθρον ἀπὸ σπιλάδων πάντοσε τηλεθάει
Δάφναις καὶ μύρτοισι καὶ εὐώδεσι κυπαρίσσοις.

Ita enim legimus ex vetuſtiſſimo codice. vulgo ſcriptum eſt Σακὸς δ' αὖ ἱερὸς περιδέδρομεν. Hoc igitur τεῖχος εὔπεχον Herodis proprie eſt περίβολος. Pauſanias autem περίβολον Δελφικοῦ Ἀπόλλωνος templum ipſum vocat. Quia vero eiuſmodi περίβολοι ſacri, lucos & ſyluas & hortos & vineas concludebant, factum eſt vt περιβόλια recentioribus Græcis horti dicerentur & ſyluæ. Moſchopulo, κῆπος λαχάνων καὶ δένδρων ἄλσος ὃ κοινῶς περιβόλιον. Infimæ Latinitatis auctores corrupte *Brolium* appellant *Syluam*. Luitprandus Ticinenſis de rebus per Europam geſtis lib. 3. cap. 4. *Sed & inter cætera, quaſi eſſet priuilegium amoris, conceſſit ceruum quem is ſuo in brolio venaretur, quaſi quod nulli vnquam niſi clariſſimis magniſque conceſſit amicis.* Sed & περιβάλλεσθαι νεὼν dicebant Græci templum ædificare. Hinc περίβολος etiam pro templo. & περίβολος pro ſylua muris circumſepta, quem vulgo *parcum* vocamus.

ΣΜΕΡΔΑΛΕΟΝ ΣΙΣΑΣΑ ΛΟΦΟΝ] Σίσασα pro σείσασα. ſic σίειν Anacreonti ἐν συμποσιακοῖς ἡμιαμβίοις·

Θαλερὰν σίει δ' ἔθειραν
Μελανοστάτῳ κλαδίσκῳ.

Idem Anacreon in Etymologico magno, Θρηκίην σίουσα χαίτην. Vetus gloſſarium Græcolatinum hanc ſcripturam quoque agnoſcit. σίω, *moueo*, *libro*, *vibro*. male vulgo ſcribitur, σείω. Nam σίω legiſſe & ſcripſiſſe

ſcripſiſſe auctorem illarum gloſſarum patet ex ſerie litterarum præcedētium & ſubſequentium hoc modo: σιφών, σίω, σιωπή. ſic διλώσαις apud Lucianum in quodam Epigrammate: ὑδροποτῶν, διλώσαις, πχίσαις. Sed huius ſcripturæ ι pro ει exempla longe plurima extant in vetuſtiſſimo Gloſſarum libro. Nam ibi διλίζειν. ἐπίγειν· ἴδος· σπεῖρα· ἄγιον· κώνιον. σισπυγίς· πῖχος· ἀγεῖος, ἀγειότης· & alia infinita quæ parcam aſcribere. κόνιον pro κώνειον etiam legi in hoc verſu Diogenis Laërtij:

Πρὸς γὰρ Ἀθηναίων κόνιον μὲν ἀπλῶς σὺ ἐδέξω·
Αὐτοὶ δ' ἐξέπιον τοῦτο τεῷ στόματι.

Sic enim ille verſus in omnibus vetuſtis exemplaribus legitur. Sic σίχειν & σίχοντες in vetuſto Epigrammate, pro στείχοντες. ad quem locum nos plura.

ΒΩΛΟΝ ΜΙΑΝ Η ΕΝΑ ΛΑΑΝ ΟΧΛΙΣΣΑΙ] Solemnia verba hæc in monumentorum conſecratione, NE QVIS INDE LAPIDEM MOVERET, CESPITEM VELLERET. lex Iuliani Cod. Theod. de ſepulcris violatis: *Pergit audacia ad buſta dem functorum, & aggeres conſecratos: cum & lapidem hinc mouere, terram ſolicitare, & ceſpitem vellere, proximum ſacrilegio maiores ſemper habuerint.* Paulus lib. I. ſentent. de ſep. & lugendis: *Qui monumento inſcriptos titulos eraſerit, vel ſtatuam euerterit, vel quid ex eodem traxerit, lapidem columnamve ſuſtulerit, ſepulcrum violaſſe dicitur.*

ΟΧΛΙΣΣΑΙ] ὀχλίζειν, κινεῖν, μοχλεύειν. Heſychius. ἀποχλίζειν dixit Palladius in Lauſaico, de Alexandra: ἀπελθόντες πάνυ ὑμεῖς, καὶ ἀποχλίσαντες τὴν

θύεσιν τοῦ μνήματος, καὶ ἐπιλθόντες εὕρομεν αὐτὴν κοιμηθεῖσαν. perperam hodie legitur, ἀπελθόντες.

ΕΠΕΙ ΟΥ ΜΟΙΡΕΩΝ ΑΤΡΕΙΕΣ ΑΝΑΓΚΑΙ] Nihil erit, de quo non dubitemus, si & lapidum scripturam vocabimus in dubium. At hunc locum viri clarissimi variis modis emendare conati sunt, cum mendosum eum esse putarent. Ego vero nec de fide lapidis, nec de eius qui descripsit, hoc loco dubitare ausim: præsertim cum nihil occurrat in præsentia reponendum, quod non nimium abscedat a vestigijs huius scripturæ. Ατρέες igitur erit heic positum pro ἄτρηες· ει pro η. vt supra, ἐπιείρανος, pro ἐπιήρανος. aut Æolice dictum fuerit ἄτρηες, vt Callimacho Περσεῖος pro Περσῆος apud Scholiasten veterem Nicandri:

Δένδρον τοῦ Περσεῖος ἐπώνυμον. ——

οὐκ ἀτρῆες μοίρεων ἀνάγκαι, sunt Parcæ valde formidabiles. nam Ατρεὺς, idem quod ἄτρεστος. Et vox est plane poëtica. Sic Euphorion ἀτρέας Αθηναίοις dixerat ἐπιθετικῶς, hoc est ἀτρέστους. apud Hermogenem:

—— καὶ ἀτρέα δῆμον Αθηνῶν.

Non nouum est autem Græcos poëtas nominibus propriis ἀντὶ τῶν ἐπιθετικῶν abuti. sic ἕκτορα κεχρύφθαι dixit Leonidas Tarantinus in Epigrammate. Sappho δία ἕκτορα, quod omnia contineret, nominauit. sic Metrodoro ἀγαμέμνων αἰθὴρ. Sic alius παρθένον μαίανδρον vocauit. plura collegit Casaubonus in Athenæum, quem vide. Nos quoque non pauciora congeremus in epigrammatum Græcorum edi-

tione. ἄῤῥευς autem ἀνάγκη, vt σωτὴρ τύχη Æſchylo, & κλυτὸς ἱπποδάμεια Homero.

ΜΟΙΡΕΩΝ ΑΝΑΓΚΑΙ] Sic μοίρας ἀνάγκη. Euripidi in Electra:

Μοίρας ἀνάγκης ἡγεῖτο χρεών,
Φοίβου δ᾽ ἄσοφοι γλώσσης ἐνοπαί.

vel μοῖρα κ᾽ ἀνάγκης ἡγεῖτο χρεών. ſic enim melius legere.

ΙΕΡΟΣ ΟΥΤΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ] Perſius:

—— *pueri, ſacer eſt locus, extra*
Meiite ——

Valerius Probus in Notis. L. S. *Laribus ſacrum vel ſacrorum, vel locus ſacer, vel Lucius Samius.* item: L. S C. *Locus ſacer.* Loca autē monumentorum religioſa fuiſſe nemo eſt qui ignoret. vnde *ſacrari monumenta* dicuntur in lege Tiberij de ſepulcris: *vt extremis ac compaginantibus agris limitibuſve ſuis, monumēta ſepulcrave ſacrarentur.* Huic vero monumento adiunxerat Herodes ſacellum Nemeſis & Mineruæ ad maiorem loco religionem conciliandam. χῶρον heic nominat quem ſupra & infra duobus locis ſic nominauit. proprie enim τόπος vel χῶρος, de monumenti loco. Notæ veteres: V. S. L. M. hoc eſt: *viuens ſibi locum monumenti vel monumento.* item: V. S. L. L. M. *viuens ſibi locum legauit monumento.* Sed & locum pro monumento ſimpliciter dictum ante notabamus, & locos pro monumentis apud Aggenum. Petronius: *Commodaret modo illa perituro locum, & fatale conditorium familiari ac viro faceret.* Sic *monumentum conſecrare* in Notis Valerij legitur.

Η ΕΝΑΛΣΕΑ ΔΕΝΔΡΩΝ] Nisi dubitarem de lectione versus illius qui proximum sequitur, minus laborandum mihi esset in asserenda huius loci vera scriptura. Nam si recte legi censerem in illo versu:

Δμώων κυανέη Αἴδος ῥῆξε μάκελλαν·

atque ita in lapide incisum esse crederem, minime dubium haberem hoc loco legi debere:

—— ἢ ἐν ἄλσεα δένδρων. ἐν pro ἐς more Æolico, cuius moris vestigia quædam agnoui in hoc poëmate. ῥῆξαι autem μάκελλαν εἰς ὄρχους, εἰς δένδρα, εἰς ποίην, infringere ligonem vel impingere in arbores & vineas. Sic enim dentem infringere alicui rei solidæ dicimus. & hæc elegans esset locutio. nec opus reponere πῆξε pro ῥῆξε. ἐν ἄλσεα autem, vt apud Pindarum in Pythionicis· ἔν ποτε Καλλίσταν ἀπῴκησαν χρόνῳ νᾶσον· pro εἰς Καλλίσταν ἀπῴκησαν. & ode III. eorumdem Pythionicῶν· ἐν πάντα δὲ νόμον εὐθύγλωσσος ἀνὴρ προφέρει. idem alibi, ἐν ἅρματα, pro εἰς ἅρματα. sic apud Dium Pythagoricum: ἀλλὰ καὶ μέμψιος ποτὶ κολάσει δικαίως ἐντὶ ἄξιοι τυγχάνοντι, διὰ τὰς αὐτῶν ἀκολασίας ἐμβαλλόμενοι ῥύπον ἐν ζωαὶ νοθετέρων παίδων. ita enim corrigendum. male apud Stobæum legitur, ἐν ζωᾷ δυσνοθετέρων παίδων. Sed, vt dixi, non nimium sana mihi videtur illa scriptura: quare sic potius totum hunc locum legerim, parua mutatione. nam suspicor in lapide sculptum fuisse, Δμώνι & μακέλλαι· pro Δμώων μάκελλαν. ita igitur scripserim:

Μηδέ τις ἡμερίδων ὄρχους, ἢ ἐνάλσεα δένδρων,

Ἢ ποίην χλωρὴν ἐνδηδεῖ χλωρὰ θέουσαν
Δμωὴ κυανέου Αἴδος ῥῆξαι μακέλλα.

ἐνδησία δένδρων vnica voce ἀπὸ τοῦ ἐνδησεῖς· ἐνδησής eſt nemoroſus ἀπὸ τοῦ ἄλσος: vt ἐναγὴς ἀπὸ τοῦ ἄγος. & ſimilia. Nam de ſinceritate dictionis minus dubitandum. Hæc interim ſtatuo, donec aliquid certius accepero ab illis, qui lapidem ipſum accurate & diligenter deſcripſiſſe dicuntur.

ΧΛΩΡΑ ΘΕΟΥΣΑΝ] Miram elegantiam locutionis, mirum eſt pro vitio habitam doctiſſimis viris. Non igitur mendum eſt, vt opinantur, nec illa correctione opus. ποίην χλωρὰ θέουσαν elegantiſſime dixit, herbam virideſcentem, aut viridem. Sic candentes dentes, vt loquitur Apuleius, χλωρὰ θέοντας eadem plane loquutione dixit Heſiodus in Aſpide:

Ἢ καὶ ὀδόντων οἱ πλῆτο στόμα λευκὰ θεόντων.

Sudaret vero ſatis, qui Latino ſermone conaretur illum loquendi modum exprimere. ſic χαλκὸν θέειν in Clypeo dixit Homerus, qui ære in orbem erat obductus. Odyſſ. Υ.

Αντυγ' ὑπὸ πυμάτην ᾗ λεπτότατος θέε χαλκός.

quæ omnia confirmant hanc lectionem.

ΡΗΞΙΕ ΜΑΚΕΛΛΑΝ] Si recte deſcriptus eſt hic verſus, ῥῆξαι μάκελλαν, εἰς δένδρα καὶ ἀμπέλους, fuerit, *infringere ligonem arboribus & vitibus*, pro infligere ſcilicet, & impingere. quia enim vſu venit plerumque, vt in exarandis, & effodiendis ſtirpibus, ligones & ſarcula rumpantur, hinc ἐνρῆξαι μάκελλαν τοῖς δένδροις, pro immittere & infligere ligo-

nem, & ligonibus effodere vites, & exarare. sic Latinis *infringere* eodem sensu accipitur, cum dicũt, *dentem infringere*, pro *illidere*. sic *colaphos infringere* apud Terentium, est infligere, in Adelphis:

Plus trecentos colaphos infregit mihi.

ΓΛΗΝ ΟΚΕΝ ΑΙΜΑΤΟΣ ΗΙΣΙ] Perpetua formula monumentorum constituendorum. *Viuens sibi & suis fecit. Posuit sibi & suis. sibi posterisque suis curauit pecunia sua.*

ΕΠΕΙ ΤΙΜΑΟΡΟΣ ΕΣΤΩΡ] Poëtica licentia volũt ἔστωρ heic poni pro στήλη. ἔστωρ veteribus Grãmaticis exponitur, πάτταλος ὁ διηρμένος ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ ἐπὶ τὸν ῥυμὸν ᾧ τὰ ζυγόδεσμα περιελίττεται· ἔστωρ igitur est πάτταλος in aratro. quem & ἕκτορα dici inuenio. Hesychius: ἕκτωρ ὁ ἐν ῥυμῷ πάτταλος. multa poëtis licere scio: sed de palo columnam facere illos non posse certo scio. Deinde etsi maxime ἔστωρ pro columna posset accipi, minus tamen huic loco conueniret hæc interpretatio. Quis enim dicat, columnam in qua lex cõsecrationis alicuius scripta sit, in eos vindicaturam, qui aduersus illam legem fecerint? quid ergo? putem ἔστωρ perperam heic fuisse descriptum pro εἴστωρ· Εἴστωρ autem pro ἴστωρ scriptum erat, vt supra τειμήσατε, pro τιμήσατε, & πείονα pro πίονα. ἴστωρ idem valet quod μάρτυς· συνθηκοφύλακα etiam interpretatur Hesychius: ἴστωρ, μάρτυς, συνθηκοφύλαξ· ita enim, non οἰκοφύλαξ. sic ἴστορες θεοὶ accipiuntur in sacramento quod præstabant Ephebi Athenis in templo Aglauri, cum circitores mittebantur ad regionem custodiendam: ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πολ-

των· καὶ τὰ πάτρια ἱερὰ τιμήσω. ἵστορες θεοί· Αγλαυρος, Ενυάλιος, Αρης, Ζεύς. perperam apud Pollucem legitur: ἵστορες θεοὶ ἄγραυλοι. Nam vt dixi in templo Aglauri, & per eius nomen iurabant. Idem Pollux: καὶ ὤμνυον ἐν Αγλαύρου. ita ſcribendum. vbi ridicule interpres vertit: *ſub dio iurabant*. Heſychius: Αγλαυρος θυγάτηρ Κέκροπος· παρ' ἧς πόλοι ἦ ἀπ' αὐχῆς καὶ ὀμνύουσι κατ' αὐτῆς· ἦν δὲ ἱέρεια τῆς Αθηνᾶς. ſic enim legendum apud Heſychium: & Αγλαυρος vbique non Αγραυλος. Sed hæc præter rem. ἵστωρ igitur hoc loco idem quod μάρτυς. quis ille vero ἵστωρ & τιμάορος? is qui ſequenti verſu nominatur. Pluton ſcilicet, qui in hac inſcriptione μάρτυς appellatur, vt in illa Farneſiana Hecate μάρτυς nominabatur. μάρτυς δαίμων Ενοδία. ſic hoc loco, μάρτυς χθόνιος βασιλεύς. Sed ad ſequentem verſum pergamus. ex eo enim pendet huius loci interpretatio.

ΠΕΡΙ ΟΙ ΧΘΟΝΙΟΝ ΒΑΣΙΛΗΑ ΝΗΩ ΕΓΚΑΤΕΘΗΚΕ] Hic eſt verſus cuius auctoritate regem fuiſſe hunc Herodem, qui Triopium dedicauit, affirmabant doctiſſimi viri. Nos huic regi ſceptrum de manibus excuſſimus, & de rege rhetorem fecimus. Cuius facti rationes aliquot attulimus commentarioli huius initio. Nec enim nobis veriſimile videbatur eo ſuperbiæ & arrogantiæ progreſſum Herodem Tetrarcham, vt adeo celebri loco, in tanta vicinitate vrbis, regem χθόνιον ſe palam inſcriberet, qui regulus tantum eſſet, non admodum magnæ prouinciæ, idque precario, ac beneficio Romani imperatoris. Præterea

χθόνιον βασιλῆα, pro rege orbis terrarum, nemo Græce peritus diceret. χθόνιον enim Græcis proprie dicitur quod sub terra est. vt χθόνιοι θεοὶ sunt Dij inferi. vt ἐπίχθονοι terrestres, οὐράνιοι cœlestes. istis rationibus moti facile credidimus hunc versum non esse de rege aliquo mortali accipiendum. Huc accedit quod non tantum regem, sed etiam Deum se faceret sic Herodes, si quidem de eo velimus istum locum interpretari. Deum enim plane se profiteretur his verbis:

Καὶ γὰρ Ἀθηναίη περὶ οἱ χθόνιον βασιλῆα
Νηῷ ἐγκατέθηκε συνέστιον ἔμμεναι ἱρῶν.

Sic paria faceret Herodes cum Minerua. Mineruæ quidem templum posuit. At rursus Minerua ipsum in eodem templo posuit eadem sacra participaturum, atque ὁμότιμον omnino futurum. Atque ita Triopium sibi & Mineruæ consecrauisse videri posset hic Herodes: quod quam absurdum sit nemo non videt: χθόνιος igitur βασιλεὺς in hoc versu est inferorum Deus vel Dis pater. Nam χθόνιοι θεοὶ, vt supra diximus, sunt Dij inferi. ita χθόνιος βασιλεὺς est Pluto. Οὐδαῖον βασιλῆα & χθόνιον βασιλῆα Plutonem vocant Græci Poëtæ. Dionysius Afer:

——— ἔνθ' ἐνέποισιν
Οὐδαίου Κρονίδαο μέγαν κύνα χαλκεόφωνον.

Is est igitur χθόνιος βασιλεὺς, quem superiore versu τιμάοχον ἱερὰ esse dixit. vt in alia inscriptione eiusdem auctoris & loci: μάρτυς δαίμων ἡ Ενοδία, καὶ κίονες Δόμηθος, καὶ Κόρης ἀνάθημα καὶ χθονίων θεῶν. vt χθόνιοι θεοὶ ibi μάρτυρες appellantur: sic χθόνιος βασιλεὺς, heic

heic μάρτυς & τιμωρὸς inuocatur. Hæc adeo certa & indubitata ſunt, vt pluribus verbis abuti ad ea confirmanda non exiſtimem oportere.

ΚΑΙ ΟΥΚ ΕΠΙΓΕΙΣΕΤΑΙ ΑΥΤΟΝ] ΑΥΤΟΝ, pro αὐτῶν. hoc iam viderunt docti. Sed quomodo ἐπιπείσεται cum illud αὐτῶν ferri poterit? Deinde qui poteſt aliquis illis obtemperare de quibus nihil audiuerit, & quæ ignota habuerit? Sic enim ſonant hæc verba: *ſi cui hæc inaudita fuerint, atque iĳs morem non geſſerit.* Prius eſt legem aliquam notam habere, deinde ei vel obſequi, vel non obſequi. at hic poſtulat, vt etiam ignoratæ & inauditæ legi pareatur. puſillum mendum vide quas turbas dederit. Nam legendum erat:

—— καὶ οὐκ ἐπιπεύσεται αὐτῶν. Nunc omnia conſtant, & Helleniſmi ratio, & ſenſus integritas. Si cui, inquit, hæc inaudita fuerint, neque percontatus ea fuerit, ſed neglexerit aut inſuper habuerit, ne ille impune auferat. ignorantiam prætendi non vult, quæ negligentiæ videri queat affinis & contemptui religionis. cur enim neſciuiſti, cum ſcire poſſes percontando alios & ſciſcitando de loci religione? Vult igitur eos etiam teneri, qui percontari ſuperſederint. ἐπιπείσεται autem pro ἐπιπεύσεται, vt ſupra πολυστάφιλον pro πολυστάφυλον. & contra, ὀψυγόνοισι pro ὀψιγόνοισι.

ΚΑΙ ΡΟΜΒΟΣ ΑΛΑΣΤΩ] Dubium non eſt legi debere, ῥόμβος ἀλάστωρ. Alaſtor enim Græcis eſt δαίμων hominum improborum ac ſceleratorum male facta animaduertenda ſuſcipiens,

ſcripſiſſe illam læſæ Cereris fabulam. Nam Δωτίου Τειόπην ſupra ob hanc cauſam nominauit, & Τειόπιον ἑρινυῶ vltimo huius carminis verſu. quod an dedita opera fecerit, an memoriæ lapſu, non facile dixerim. videri ſane poſſet, cum ἐπωνυμίην Triopij ſui a Triopa petierit, eidem quoque Triopæ de induſtria hanc fabulam adſignaſſe, vt eam ad huius Triopij conſecrationem accommodaret. quo monerentur ſcilicet homines ab eius loci violatione abſtinere, qui Triopæ nomen haberet, audito quod & Triopas olim ob ſimile factum, hoc eſt violatum Cereris nemus, non impunitus exiſſet. idque poſtremis verſibus præcipit, vt ſcirent homines vitandam loci ἐπωνυμίην καὶ ποινήν.

ΕΓΗΤΑΙ ΕΠΙ ΤΡΙΟΓΕΙΟΣ ΕΡΙΝΝΥΣ] ἕπηται ἐπὶ pro ἐφέπηται. Sic Nicandro,

—— ἐπὶ ζαμενὲς κοτέουσα. pro ζαμενὲς ἐπικοτέουσα. & ἐπὶ χλωρηίδα νώτῳ, pro χλωρηίδα ἐπὶ νώτῳ.

FINIS.

DEDICATIO STATVAE REGILLÆ HERODIS.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ.

ΕΥΡΙΤΕ ΘΥΒΡΙΑΔΕΣ ΝΗΟΝ ΠΟΤΙ ΤΟΝΔΕ ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΡΗΓΙΛΛΗΣ ΕΔΟΣ ΑΜΦΙ ΘΥΟΣΚΟΑΙΡΑ ΦΕΡΟΥΣΑΙ
ΗΔΕ ΠΟΚΥΚΤΕΑΝΩΝ ΜΕΝ ΕΗΝ ΕΞ ΑΙΝΕΑΔΑΩΝ
ΑΓΧΙΣΕΩ ΚΑΥΤΟΝ ΑΙΜΑ ΚΑΙ ΙΔΑΙΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ
ΓΗΜΑΤΟ Δ ΕΣ ΜΑΡΑΘΩΝΑ· ΘΕΑΙ ΔΕ ΜΙΝ ΟΥΡΑΝΙΩΝΑΙ
ΤΙΟΥΣΙΝ ΔΗΩΤΕ ΝΕΗ ΔΗΩΤΕ ΓΑΛΑΙΗ
ΤΗΣΙ ΓΕΡ ΙΕΡΟΝ ΕΙΔΟΣ ΕΥΖΩΝΟΙΟ ΓΥΝΑΙΚΟΣ
ΑΓΚΕΙΤΑΙ ΑΥΤΗ ΔΕ ΜΕΘΗΡΩΝΗΣΙ ΝΕΝΑΣΤΑΙ
ΕΝ ΜΑΚΑΡΩΝ ΝΗΣΟΙΣΙΝ ΙΝΑ ΚΡΟΝΟΣ·ΕΜΒΑΣΙΛΕΥΕΙ
ΤΟΥΤΟ ΓΑΡ ΑΝΤΑΓΑΘΟΙΟ ΝΟΟΥ ΕΙΛΗΧΕΝ ΑΓΟΙΝΟΝ
ΩΣ ΟΙ ΖΕΥΣ ΩΚΤΕΙΡΕΝ ΟΔΥΡΟΜΕΝΟΝ ΓΑΡΑΚΟΙΤΗΝ
ΓΗΡΑΙ ΕΝ ΑΖΑΛΕΩ ΧΗΡΗ ΓΕΡΙΧΕΙΜΕΝΟΝ ΕΥΝΗ
ΟΥΝΕΚΑ ΟΙ ΓΑΙΔΑΣ ΜΕΝ ΑΜΥΜΟΝΟΣ ΕΚ ΜΕΓΑΡΟΙΟ
ΑΡΡΥΙΑΙ ΚΑΩΘΩ ΕΣΑΝΗΡΕΙΨΑΝΤΟ ΜΕΛΑΙΝΑΙ
ΗΜΙΣΕΑΣ ΠΛΕΟΝΩΝ ΔΟΙΩ ΔΕ ΤΙ ΓΑΙΔΕ ΛΙΓΕΣΘΗΝ
ΝΗΓΙΑΧΩ ΑΓΝΩ ΤΕ ΚΑΚΩΝ ΕΤΙ ΓΑΜΠΑΝ ΑΠΥΣΤΩ
ΟΙΗΝ ΣΦΙΝ ΝΗΔΗΣ ΚΑΤΑ ΜΗΤΕΡΑ ΓΟΤΜΟΣ ΕΜΑΡΨΕΝ
ΠΡΙΝΓΕΡ ΓΗΡΑΙΗΣΙ ΜΙΓΗΜΕΝΑΙ ΗΛΑΚΑΤΗΣΙ

ΤΩ ΔΕ ΖΕΥϹ ΕΠΙΗΡΟΝ ΟΔΥΡΟΜΕΝΩ ΑΚΟΡΗ ΤΟΝ
ΚΑΙ ΒΑϹΙΛΕΥϹ ΔΙΙ ΠΑΤΡΙ ΦΥΗΝ ΚΑΙ ΜΗΤΙΝ ΟΜΟΙΟϹ
ΖΕΥϹ ΜΕΝ ΕϹ ΩΚΕΑΝΟΝ ΘΑΛΕΡΗΝ ΕϹΤΕΙΛΕ ΓΥΝΑΙΚΑ
ΑΥΡΗϹΙ ΖΕΦΥΡΟΙΟ ΚΟΜΙΖΕΜΕΝ ΗΛΥϹΙΗϹΙΝ
ΑΥΤΑ Ο ΑϹΤΕΡΟΕΝΤΑ ΠΕΡΙϹΦΥΡΑ ΠΑΙΔΙ ΠΕΔΙΛΑ
ΔΩΚΕΝ ΕΧΕΙΝ ΤΑ ΛΕΓΟΥϹΙ ΚΑΙ ΕΡΜΑΩΝΑ ΦΟΡΗΝΑΙ
ΗΜΟϹ ΟΤ ΑΙΝΕΙΑΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΕΞΗΓΕΝ ΑΧΑΙΩΝ
ΝΥΚΤΑ ΔΙΑ ΔΝΟΦΕΡΗΝ ΟΔΕ ΟΙ ΠΕΡΙ ΠΟϹϹΙ ϹΑΩΤΗΡ
ΠΑΜΦΑΝΟΩΝ ΕΝΕΚΕΙΤΟ ϹΕΛ ϹΚΥΚΛΟ ΡΟ
ΤΟΝΔΕ ΚΑΙ ΑΙΝΕΑΔΑΙ ΠΑΡΕΝΕΡΡΑΨΑΝΤΟ ΠΕΔΙΛΩ
ΑΥ Η ΓΕΝΕϹϹΙ ΓΕΡΑΑ
ΟΥ ΟϹϹΗΙΤΑΙ ΚΕΚΡΟΠΙΔΗΝ ΠΕΡ ΕΟΝΤΑ.
ΘΥΡϹΗΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΠΙϹΦΥΡΙΟΝ ΓΕΡΑϹ ΑΝΔΡΩΝ
ΕΡϹΗϹ ΕΡΓΕΙΔΟΤΑ ΚΑΙ ΕΡΜΕΩ ΕΙϹ ΕΤΕΟΝ ΔΗ
ΚΗΡΥΞ ΗΡΩΔΕΩ ΠΡΟΓΟΝΟϹ ΘΗϹΗΙΑΔΑΩ
ΤΟΥΝΕΚΑ ΤΙΜΗΕΙϹ ΚΑΙ ΕΠΩΝΥΜΟϹ Η ΜΕΝ ΑΝΑϹϹΑ
ΕΙϹ ΒΟΥΛΗΝ ΑΓΕΡΕϹΘΑΙ ΙΝΑ ΠΡΩΤΟΘΡΟΝΕϹ ΕΔΡΑΙ
ΕΛΛΑΔΙ Δ ΟΥΤΕ ΓΕΝΟϹ ΒΑϹΙΛΕΥΤΕΡΟϹ ΟΥΤΕ ΤΙ ΦΩΝΗΝ
ΗΡΩΔΕΩ ΓΛΩϹϹΑΝ ΔΕ ΤΕ ΜΙΝ ΚΑΛΕΟΥϹΙΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΗΔΕ ΚΑΙ ΑΥΤΗΠΕΡ ΚΑΛΛΙϹΦΥΡΟϹ ΑΙΝΕΙΩΝΗ
ΚΑΙ ΓΑΝΥΜΗΔΕΙΝ ΚΑΙ ΔΑΡΔΑΝΙΟΝ ΓΕΝΟϹ ΕΙΗΝ
ΤΡΩΟϹ ΕΡΙΧΘΟΝΙΔΑΟ ΟΥ ΔΙ ΦΙΛΟΝ ΙΕΡΑ ΡΕΞΑΙ
ΚΑΙ ΘΥϹΑΙ ΘΥΕΩΝ ΑΤΑΡ ΟΥΚ ΑΕΚΟΝΤΟϹ ΑΝΑΓΚΗ
ΕΙΔΕΤΟΙ ΕΥϹΕΒΕΕϹϹΙ ΚΑΙ ΗΡΩΩΝ ΑΛΕΓΙΖΕΙΝ
ΟΥ ΜΕΓΑΡ ΘΝΗΤΗ ΑΤΑΡ ΟΥΔΕ ΘΕΑΙΝΑ ΤΕΤΥΚΤΑΙ
ΤΟΥΝΕΚΕΝ ΟΥΔΕ ΝΕΩΝ ΙΕΡΟΝ ΛΑΧΕΝ ΟΥΤΕ ΤΙ ΤΥΜΒΟΝ
ΟΥΔΕ ΓΕΡΑΘΗΤΟΙϹ ΑΤΑΡ ΟΥΔΕ ΘΕΟΙϹΙΝ ΟΜΟΙΑ.
ϹΗΜΑΜΕΝΟΙ ΝΗΩ ΙΚΕΛΟΝ ΔΗΜΩ ΕΝ ΑΘΗΝΗϹ
ΨΥΧΗ ΔΕ ϹΚΗΠΤΡΟΝ ΡΑΔΑΜΑΝΘΥΟϹ ΑΜΦΙΠΟΛΕΥΕΙ
ΤΟΥΤΟ ΔΕ ΦΑΥϹΤΕΙΝΗ ΚΕΧΑΡΙϹΜΕΝΟΝ ΗϹΤΑΙ ΑΓΑΛΜΑ
ΔΗΜΩ ΕΝΙ ΤΡΙΟΠΕΩ ΝΑΟΙ ΠΑΡΟϹ ΕΥΡΕΕϹ ΑΓΡΟΙ.
ΚΑΙ ΧΟΡΟϹ ΗΜΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΕΛΑΙΗΕΝΤΕϹ ΑΡΟΥΡΑΙ

ΟΥΜΕΝ ΑΤΙΜΗCΕΙΕ ΘΕΑ ΒΑCΙΛΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΑΜΦΙΓΟΛΟΝ ΓΕΡΑΩΝ ΕΜΕΝΑΙ ΚΑΙ ΟΓΛΟΝΑ ΝΥΜΦΗΝ
ΟΥΔΕ ΓΑΡ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΝ ΕΥΘΡΟΝΟC ΙΟΧΕΑΙΡΑ
ΟΥΔ ΕΡCΗΝ ΓΟΡΓΩΠΙC ΑΓΗΤΙΜΑCΕΝ ΑΘΗΝΗ
ΟΥΔΕ ΜΙΝ Η ΡΩΜΗΙCΙ ΓΑΛΛΑΙΗCΙ ΜΕΔΕΟΥCΑ
ΚΑΙCΑΡΟC ΙΦΘΙΜΟΙΟ ΓΑΡΟΨΕΤΑΙ ΟΜΓΝΙΑ ΜΗΤΗΡ
ΕC ΧΟΡΟΝ ΕΡΧΟΜΕΝΗΝ ΓΡΟΤΕΡΑΩΝ ΗΜΙΘΕΑΩΝ
Η ΛΑΧΕΝ ΗΛΥCΙΗCΙ ΧΟΡΟCΤΑCΙΗCΙΝ ΑΝΑCCΕΙΝ
ΑΥΤΗC ΑΛΚΜΗΝΗ ΤΕ ΜΑΚΑΙΡΑ ΤΕ ΚΑΔΜΕΙΩΝΗ.

IIDEM VERSVS, VT EMENDARI ET SVPPLERI DEBENT.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ.

ΕΥΡ' ἴτε Θυβριάδες νηὸν ποτὶ τόνδε γυναῖκες,
Ρηγίλλης ἕδος ἀμφὶ θυοσκόον ἱερὰ φέρουσαι.
Η δὲ πολυκτεάνων μὲν ἔην ἐξ Αἰνεαδάων,
Αγχίσεω κλυτὸν αἷμα καὶ Ιδαίης Αφροδίτης.
Γήματο δ' ἐς Μαραθῶνα. θεαὶ δέ μιν οὐρανίωναι
Τίουσιν, Δηώ τε νέη, Δηώ τε παλαιή.
Ησι γὰρ ἱερὸν εἶδος ἐυζώνοιο γυναικὸς
Αγκειται. αὐτὴ δὲ μεθ' ἡρωΐνῃσι νένασται
Εν μακάρων νήσοισιν ἵνα Κρόνος ἐμβασιλεύει.
Τοῦτο γὰρ αὐτ' ἀγαθοῖο νόου εἴληχεν ἄποινον,
Ως οἱ Ζεὺς ᾤκτειρεν ὀδυρόμενον παρακοίτην
Γήρᾳ ἐν ἀζαλέῳ χήρῃ περικείμενον εὐνῇ.
Οὕνεκα οἱ παῖδας μὲν ἀμύμονας ἐκ μεγάροιο
Αρπυιαι κλωθῶες ἀνηρείψαντο μέλαιναι,
Ημίσεας πλεόνων. δοιὼ τ' ἔτι παῖδε λιπέσθην
Νηπιάχω, ἀγνὼ τε κακῶν, ἔτι πάμπαν ἀπύστω,
Οἵην σφιν νηλὴς κατὰ μητέρα πότμος ἔμαρψε,
Πρὶν γὰρ γηραιῇσι μιγήμεναι ἠλακάτῃσι.
Τῷδε Ζεὺς ἐπίηρον ὀδυρομένῳ ἀκόρητον,

Καὶ

Καὶ βασιλεὺς Διὶ πατρὶ φυὴν καὶ μῆτιν ὅμοιος·
Ζεὺς μὲν ἐς Ὠκεανὸν θαλερὴν ἔστειλε γυναῖκα,
Αὔρῃσι Ζεφύροιο κομίζεμεν Ἠλυσίῃσιν.
Αὐτὰρ ὁ ἀστερόεντα περὶ σφυρὰ παιδὶ πέδιλα
Δῶκεν ἔχειν, τὰ λέγουσι καὶ Ἑρμάωνα φορῆναι,
Ἦμος ὅτ᾽ Αἰνείαν πολέμου ἐξῆγεν Ἀχαιῶν,
Νύκτα διὰ δνοφερήν· ὁ δέ οἱ περὶ ποσσὶ σαωτὴρ
Παμφανόων ἐνέκειτο σεληναίης κύκλος αἴγλης.
Τόνδε καὶ Αἰνεάδαι προσενερράψαντο πεδίλῳ
Σύμβολον Αὐσονίοισιν εὐηγενέεσσι γεραιόν.
Ὠι μὲν ἐκόσμησεν καὶ Κεκροπίδην περ ἐόντα
Τυρσηνῶν ἀρχαῖον ἐπισφύριον γέρας ἀνδρῶν·
Ἕρσης ἐκγεγαῶτα τὸν Ἑρμέω· εἰ ἐτεὸν δὴ
Κήρυξ Ἡρώδεω πρόγονος Θησηϊάδαο.
Τοὔνεκα τιμῆς καὶ ἐπώνυμος· ᾗ μὲν ἄνασσαν
Εἰς βουλὴν ἀγέρεσθαι ἵνα πρωτόθρονες ἕδραι.
Ἑλλάδι δ᾽ οὔτε γένος βασιλεύτερος, οὔτ᾽ ἔτι φωνήν.
Ἡρώδεω γλῶσσαν δέ τε μὶν καλέουσιν Ἀθηνῶν.
Ἥδε καὶ αὐτὴ πρὸ καλλίσφυρος Αἰνεώνη
Καὶ Γανυμηδείη καὶ Δαρδανίου γένος ἦεν
Τρωὸς Ἐριχθονίδεω· ᾧ δὴ φίλον ἱερὰ ῥέξαι
Καὶ θῦσαι· θυέων ἀτὰρ οὐκ ἀέκοντας ἀνάγκη.
Εἰ δέ τοι εὐσεβέεσσι καὶ ἡρώων ἁγίζειν,
Οὐ μὲν γὰρ θνητή· ἀτὰρ οὐδὲ θέαινα τέτυκται·
Τοὔνεκεν οὔτε νεὼν ἱερὸν λάχεν οὔτε τι τύμβον,
Οὐδὲ γέρα θνητοῖς, ἀτὰρ οὐδὲ θεοῖσιν ὅμοια.
Σῆμα μὲν οἱ νηῷ ἴκελον δήμῳ ἐν Ἀθήνης.
Ψυχὴ δὲ σκῆπτρον Ῥαδαμάνθυος ἀμφιπολεύει.
Τοῦτο δὲ Φαυστίνῃ κεχαρισμένον ἵσταται ἄγαλμα
Δήμῳ ἐνὶ Τριοπέω· ναοῦ πάρος εὐρέες ἀγροί,

Καὶ χορὸς λιμεείδων καὶ θαλήεντες ἄρουραι·
Οὐ μὲν ἀτιμήσεσε θεὰ βασίλεια γυναικῶν
Ἀμφίπολον γεράων ἔμμεναι, καὶ ὀπάονα νύμφην.
Οὐδὲ γὰρ Ἰφιγλύσαι εὔθρονος ἰοχέαιρα,
Οὐδ' Ἔρσην γοργῶπις ἀπητίμησεν Ἀθήνη.
Οὐδέ μιν ἡρώνῃσι παλαιῇσιν μεδέουσα,
Καὶ σφος ἰφθίμοιο προφέσθαι ὄμπνια μήτηρ
Ἐς χορὸν ἐρχομένην προτεράων ἡμιθέαων,
Ἣ λάχεν Ἠλυσίῃσι χοροστασίῃσιν ἀνάσσειν,
Αὐτή γ' Ἀλκμήνη τε, μάκαιρά τε Καδμειώνη.

VERSIO.

ITE agite o Latiæ templum hoc celebrate puellæ
Regillæ circum effigiem ſacra rite ferentes.
Hæc erat Æneadum de ſanguine creta potentum,
Anchiſæ Veneriſque Idaæ clara propago.
Nupta tamen Marathone fuit. dilecta Deabus
Cælicolis, magnæ Cereri, Cererique minori,
Sacra quibus ſtat fœminea ſub imagine formæ.
Ipſa locum ſed habet veteres Heroidas inter,
Inſulæ vbi florent, Saturno rege, beatæ.
Hæc illi morum, atque piæ data præmia mentis,
Coniugis & luctum ſic Iuppiter ipſe leuauit
Mærentis viduum extrema iam ætate cubile,
Et ſibi quod dulces, præſtantia pignora, natas
Lanificæ Harpyæ, nigræ rapuere ſorores,

Dimidium numero ex omni. modo bina relicta
Parua, ignara malorum, & adhuc heu nescia, qualem
Abstulerit matrem sibi inexorabilis orcus,
Ante, colus, seræ explesset quàm fila senectæ.
Huic flenti sine fine, dedit solatia luctus
Iuppiter, atque Ioui par mente & corpore princeps.
Iuppiter Oceano vxorem post funera misit,
Elysij Zephyri portandam mollibus auris.
At princeps lunata pedum dat vincula nato:
Qualia Mercurius quondam gestasse putatur,
Cum flamma Æneam, belloque eduxit Achiuûm
Per noctem: at multa cum luce salutifer illi
Circulus hærebat, pedibus, lunæ æmulus orbi.
Quem talo adsutum mox nexuit Æneadum gens,
Nobilibus clarum Ausonijs insigne futurum.
Cecropidem quemvis, Graiaque ab gente profectum
Hunc, talare decus Tuscorum exornat auorum
Mercurio atque Herse genitum: si creditur olim
Ceryx Herodis Thesidæ sanguinis auctor.
Sic & honoratus, sic nomine dignus habetur:
Olli quippe datum domini partem esse Senatus:
Nec quemquam Hellas habet genere, eloquiove priorem.
Hinc illum linguam vocitant Herodis Athenæ.
Atque hæc pulcra quidem, quam conspicis, Æneone,
Et Ganymedeo sata sanguine, Dardanioque
Troïs Erichthonidæ. cui sacrificare voluntas,
Sacrificet: nec enim inuitum dare tura necesse est:
Sed si cui heroum cura est non temnere cultum.
Nec mortalis enim, sed nec Dea iure putanda est.
Nec templum illa quidem, sed nec sortita sepulcrum:

Non hominum, sed nec diuûm mereatur honores.
Par templo moles huic surgit in vrbe Minervæ,
Ast anima in regno Rhadamanthi læta vagatur.
In pago Triopæ, Faustinæ hæc grata locatur
Effigies. latis templum prætexitur agris,
Ordine vbi positæ vites, oleæque feraces.
Nec dea fœmineæ dux & regina cateruæ
Abnuet hanc nympham sacris sibi adesse ministram.
Spreta sagittiferæ nec enim Iphigenia Dianæ.
Cæsia non Hersen est aspernata Minerua.
Nec quæ inter priscas regnum tenet Heroinas
Cæsaris hanc magni possit contemnere mater,
Mixta choris cupiet cum ludere semidearum:
Ipsa etenim Elysias moderatur diua choreas,
Cumque ipsa, Alcmeneque, beataque Cadmeone.

CLAVDII SALMASII
N O T Æ.

FFOSSA nuper eſt ad vrbem hæc, inſcriptio, eodem loco quo ante decennium eruta fuit altera illa Herodis huius Regillæ viri, Attici Rhetoris, vt nos olim docuimus, contra ſententiam doctiſſimi Caſauboni, qui de Herode Iudææ Tetrarcha, notis ad illam editis, accipiendum putauit. Sic quod olim coniectura ducti exiſtimabamus, nunc certa re docti poſſumus affirmare. Continet autem hæc inſcriptio dedicationem ſtatuæ Regillæ, in illo templo poſitæ, quod tertio ab vrbe milliari in villa ſua Triopio ædificauerat Herodes: quo loci monumentum ſibi poſteriſque ſuis extruendum idem curauerat, vt ex eius inſcriptione patet, & nos ad ipſam multis oſtẽdimus. Illuſtre ſane vtrumque vetuſtatis monumentum. Nec parum interfuit Reip. litterariæ vtrumque ad nos ſaluum perueniſſe, cum propter verſuum elegantiam, tum multarum rerum notitiam, quæ aliunde ſciri non poterant. Debetur autem hæc ἐπιγραφὴ doctiſſimo viro I.Syr-

mundo, qui eam Roma attulit, ad ipſum marmor a ſe deſcriptam.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ] Quis hic Marcellus fuerit, & ad quam rem poſitum eius nomen in huius inſcriptionis frõte, vt ingenue fatear, ignoro. Vtrum enim ab ipſo dedicata ſit hæc Regillæ ſtatua, an vt horum verſuum auctor, nomen eis ſuum præpoſuerit, incertum habeo. In omnibus ſane veteribus inſcriptionibus, quibus ſtatuarum dedicationes continentur, ſemper eorum nomina poſita leguntur, à quibus ſtatuæ ſunt dedicatæ. Nuſquam autem in hoc toto carmine dicitur, a quo poſita dedicataque fuerit hæc Regillæ effigies. Ab ipſo Herode non fuiſſe dedicatam, facile intelliget, qui inſcriptionem legerit. Oportet igitur hunc Marcellum fuiſſe aliquem ex conſanguineis vel propinquis ipſius Regillæ, qui ponendam hanc ei ſtatuam curauit, & dedicauit, vel amicum ſaltem Herodis, qui in eius gratiam hoc fecerit, ipſo Herode Athenis tunc commorante. Hæc omnia tamen incerta ſunt. Marcellum autem per illa tempora inuenio nullum, præter illum qui conſul fuit cum Celſo anno DCCCXXCII. ſub Hadriano. Sic enim habent faſti Alexandrini: Μαρκέλλου καὶ Κέλσου.. Alij tamen Marcellinum vocant. Plinius Neratij cuiuſdam Marcelli clariſſimi ciuis meminit. ijdem Faſti ſub Commodo conſules ponunt, anno C ∞ XXXVI. *Marcellum & Ælianum*. ſed vereor, vt ibi pro Μαρκέλλου legendum ſit Μαρούλλου: ita enim par illud Conſulum nominatur in anti-

quis marmoribus, MARVLLO ET ÆLIANO COS. Mentio etiam cuiusdam Marcelli, hominis vt videtur Græci, in vetere nummo: ΟCΤΙΛΙΟC· ΜΑΡΚΕΛΛΟC· Ο ΙΡΕΥC· ΤΟΥ· ΑΝΤΙΝΟΟΥ· ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ. Hic per illa tempora, nisi fallor, vixit, & sacerdos Antinoi fuit, quem Græci volente Hadriano consecrauerunt, vt refert Spartianus. Plures denique possunt proferri Marcelli qui illa tempestate vixerint. Vlpius etiam Marcellus, illa tempestate Iurisconsultus notissimus, & celeberrimus, qui coæuus fuit Volusio Mæciano. Marcellum quemdam ad mortem volũtariam coëgisse dicitur Adrianus apud Spartianum. sed parum refert scire qui & quot Marcelli fuerint illis temporibus, cum vix ac ne vix quidem sciri possit, quis ex illis omnibus auctor huius inscriptionis fuerit.

ΔΕΥΡΙΤΕ ΘΥΒΡΙΑΔΕΣ] Vsitatius erat, Θυμβειάδες. Θύμβριν enim Græci, & poëtæ præsertim, vocant Tiberim. Θύμβρις ὄνομα ποταμοῦ. Hesych. Dionysius:

——— ἧς διὰ μέσσης
Θύμβρις ἑλισσόμενος καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει
Θύμβρις ἐϋῤῥείτης —— &c.

Stephanus περὶ ἐθνικῶν: Θύμβρις ποταμὸς Ῥώμης, ὡς καὶ Τίβερις· τὸ ἐθνικὸν Θύμβριος καὶ Θυμβριάς. atque hinc debuit esse Θυμβριάδες, hoc loco. Sed familiare Græcis poëtis literam μ multis vocabulis exterere. sic Θιβρὸν & Θιμβρὸν dicũt. Sic ὠκαπὲς ἄγκιστρον pro ὠκαμπὲς apud Leonidem in Epigrammate. Et ἀφορβὰς pro ἀμφορβὰς apud Simonidem: Εξήκοντ' ἀφο-

ρῆς ξείου, ita postulante versu. Sed & eam scripturam in veteribus Pollucis codicibus reperi, ἀφορῆς pro ἀμφορῆς.

ΡΗΓΙΛΛΗΣ ΕΔΟC ΑΜΦΙ] Hæc Regilla vxor fuit Herodis Attici, vt scribit Philostratus in eius vita. Nobilissimam hanc facit inscriptionis auctor, & ad Æneam & Anchisen generis originem refert: Sequitur enim:

Η δὲ πολυκτεάνων μὲν ἔω ἐξ Αἰνεαδάων,

Αγχίσεω κλυτὸν αἷμα καὶ Ἰδαίης Ἀφροδίτης.

Et infra Αἰνειώνην appellat, & Γανυμηδείην, & Δαρδανίον γένος. Ex qua autem familia fuerit, nisi coniectura assequi speremus, frustra alia ratione id expiscari tentabimus. Fratrem eius Braduam vocat Philostratus in vita Herodis: γράφεται αὐτὸν φόνου Βραδύας ὁ τῆς Ρηγίλλης ἀδελφὸς ἐνδοκιμώτατος ὢν ἐν ὑπάτοις. Ita enim legendum, non Βραδείας, vt vulgo. Duo autem hoc cognomine consules leguntur in Fastis, quorum alter, *Appius Annius Braduas* vocatur, & consul fuit cum Varo Hadriani temporibus; alter vero M. Atilius Metilius Bradua, sub Commodo consul fuit cum Materno. Hos diuersa nomina & prænomina diuersæ etiam gentis fuisse ostendunt. Vter horum fuerit Regillæ frater, quæstionis est. Regillæ nomen facile mihi persuaserit, Atilij Braduæ sororem eam fuisse. Atiliæ enim familiæ cognomen fuit Regulus. Nam ille Regulus qui a Carthaginensibus captus est, M. Atilius Regulus dicebatur, vt notum est. Fœminæ autem illis temporibus ex parentum cognominibus appel-

appellationes ſumebant: vt Regilla a Regulo: Druſilla a Druſo: Oreſtilla ab Oreſte: Metella a Metello: Agrippina ab Agrippa: Meſſalina a Meſſala. non dubium eſt igitur hanc Regillam ex Atilia familia fuiſſe, cui cognomen Regulus. Regillæ etiam meminit auctor vitæ Demonactis his verbis: περὶ μὲν τοι Ηρώδου ἔλεγεν ἀληθεύειν τὸν Πλάτωνα φάμενον οὐ μίαν ἡμᾶς ψυχὴν ἔχειν, οὐ γὰρ εἶναι τῆς αὐτῆς ψυχῆς Ρήγιλλαν, καὶ Πολυδεύκην, ὡς ζῶντας ἑστιᾷν καὶ τὰ τοιαῦτα μελετᾷν. Vulgo Ρηγίλλαν ibi ſcribitur manifeſto mendo.

ΓΗΜΑΤΟ ΔΕΣ ΜΑΡΑΘΩΝΑ] Hoc eſt, nupſit Herodi Attico qui Marathonius erat. Marathon, vt omnes ſciunt, pagus Atticæ. inde fuit Herodes, atque ibi plurimum morabatur: ibique deceſſit, & ſepeliri ibidem voluerat. Vide Philoſtratum: apud quem legere eſt hoc ipſius ſepulcro inſcriptum epigramma:

Ἀττικοῦ Ηρώδης Μαραθώνιος, οὗ τάδε πάντα
Κεῖται τῷδε τάφῳ, πάντοθεν εὐδόκιμος.

vt autem obiter hoc admoneam, Herodes cuius heic mentio, Attici filius fuit, & habuit filium nomine aui appellatum Atticum, vt infra dicturi ſumus. ipſe vero Attici dicebatur, non Atticus, vt in hoc epigrammate, Ἀττικοῦ Ηρώδης. Græci, quibus familiare genus hoc loquendi, non aliter hunc Herodem appellare conſueuerunt, quam Ηρώδην Ἀττικοῦ, nunquam vero Ηρώδην Ἀττικὸν dicerent. Romani vero quibus alia fuit conſuetudo, Herodem Atticum, non Attici, hunc ſemper appella-

runt, patris ſui nomine ſcilicet. Hinc cum in veteribus legis, TORQVATO & ATTICO COS. de hoc Herode accipiendum eſt. Apud Græcos enim raro admodum filius patris nomine appellabatur. hinc moris erat poſito alicuius nomine, vt ſciretur quo patre natus eſſet, patris etiam nomen adponere: vt Ἡρώδης Ἀττικοῦ, ſub. υἱός· Μιλτιάδης Κίμωνος· Ἀππίων Πλειστονίκου. Romani vero apud quos fere filij patrum quoque nomina & cognomina vſurpabant, nuſquam hoc loquendi genere vſi ſunt, vt dicerent, Heroden Attici, Miltiaden Cimonis, Appionem Pliſtonici; ſed ſuo modo moreque loquentes dixerunt potius Heroden Atticum, Appionem Pliſtonicen, & ſimilia. Hinc Suetonius Apollonium qui Molonis erat filius, vt ab alijs eiuſdem nominis diſtingueret, vocat Apollonium Molonem, quamuis non diceretur Molon, ſed Molonis tantum eſſet filius: *Apollonio Moloni clariſſimo tunc dicendi magiſtro operam dedit.* vbi doctiſſimi viri falluntur, qui legendum contendunt, *Apollonio Molonis.* Græca enim hæc locutio, non Latina, Ἀπολλωνίῳ τῷ Μόλωνος. Omnes autem veteres libri *Apollonio Moloni*, illo loco agnoſcunt, nec aliter eum Cicero cum Quintiliano vocauit. Sic Appionem Grammaticum, quem Tiberius Cæſar Cymbalum mundi vocabat, Gellius in manuſcriptis membranis Appionem Pliſtonicem vocat, vbi vulgo excuſum eſt, Appion Polyhiſtor. atqui Appion ille Pliſtonicis filius fuit. Ita hunc Herodem de quo nunc ſermo eſt, Attici

filium, nunquam aliter nominauerunt Latini, quam Heroden Atticum. de quo nos alibi pluribus. hæc enim in tranſitu tetigiſſe ſufficiat.

ΕΔΟϹ ΑΜΦΙ ΘΥΟϹΚΟΛΙΡΑ] Hæc ſunt corruptiſſima. legendum:

—— ἕδος ἀμφὶ θυοσκόον ἱερὰ φέρουσαι. vel, θυοσκόοι· ſed illud melius. θυοσκόοι vulgo ſunt Aruſpices. Hinc enim dictos fuiſſe Thuſcos ſcribit Feſtus; *a ſacrificando ſtudioſe, ex Græco* θυοσκόοι· ſic enim legendum apud Feſtum. Hoc vero θυοσκόον ἕδος, *ſacra effigies, cui ſacra fiunt, aut fieri debent, & ſolent.* Vide Grammaticos. Hinc θυοσκεῖν, ἱερὰ προσέχεσθαι θεοῖς. Sic legi debet apud Heſychium.

ΘΕΑΙ ΔΕ ΜΙΝ ΟΥΡΑΝΙΩΝΑΙ ΤΙΟΥϹΙΝ ΔΗΩΤΕ] In eo templo, in quo hæc ſtatua Regillæ, dedicauerat etiam ſimulacra Nemeſis & Mineruæ, eaſque συμβώμους fecerat Herodes. Illæ nempe ſunt, quas οὐρανιώνας θεὰς vocat. nam Ceres quæ ſequitur, & eius filia Proſerpina, non inter οὐρανιώνας, ſed inter χθονίας habitæ, vt ad inſcriptionem Herodis docuimus. putet tamen aliquis per οὐρανιώνας θεὰς intelligi heic tantum Cererem & Proſerpinam, & ijs ſolis dedicari ſtatuam Regillæ. οὐρανιῶναι ſunt Cæli filiæ. ſic θεοὶ οὐρανίωνες, Cæli filij, hoc eſt οὐρανοῦ. Sic Αἰνειώνη infra & Καδμειώνη, Æneæ & Cadmi neptes. Sic Ἀκτορίωνες Actoris filij apud Poëtam, & Αἰολίωνες, ἀντὶ τῶν Αἰολέων, Æoli nepotes apud Heſychium: Αἰολίωνες Αἰολεῖς ἀπὸ τοῦ Αἰόλου. ita legendum apud optimum Grammaticum. Sed hæc nota ſunt.

ΔΗΩ ΤΕ ΝΕΗ ΔΗΩ ΤΕ ΠΑΛΑΙΗ] Duæ Cereres heic nobis proponuntur, noua & antiqua. Pronum eſt intelligere Cererem & eius filiam Proſerpinam, hoc eſt, vt vertimus, Cererem maiorem & minorem. Græci Δήμητρα καὶ Κόρην appellant, Latini Cererem & Liberam. quæ Libera non ab eo dicta eſt quod eſſet Liberi ſoror, vt exiſtimauit Lipſius: ſed Ceres & Libera, ad verbum eſt quod Græcis dicitur Δημήτηρ καὶ Κόρη. veteres enim Latini liberum pro filio dicebant. Hinc liberi pro filiis. Sed & liberum pro filio dixit Iuſtinianus in Inſtitutis, plurimique Latinorum ea voce ita vſi ſunt, vt Aurelius Victor Scotti, alijque, vt nos alibi obſeruamus. Inde etiam Liberi patris nomen, quod Cereris nempe filius eſſet. nam Iacchus Cereris filius, & frater Proſerpinæ. Vnde *mammoſa Ceres ab Iaccho* Lucretio dicitur. quem verſum optimi & vetuſti poëtæ nemo hactenus intellexit, vt nec illum veteris poëtæ Græci Orphei apud Clementem Alexandrinum:

—— παῖς δ' ἦεν Ἴακχος,
Χειρί τε μιν ῥίπτασκε γελῶν Βαυβοῦς ὑπὸ κόλποις.

quorum verborum mentem non vidit Arnobius, cum verſus illos Latine redderet, idque pluribus docuimus in noſtris ad Tertulliani Pallium commentarijs. *Liber* igitur & *Libera* ſunt filij Cereris, quos Græci Κοῦρον & Κόρην dixerunt. Sic enim alicubi legi: Δημήτηρ καὶ Κοῦρος καὶ Κόρη. Frequentius tamen occurrit: Δημήτηρ καὶ Κόρη καὶ Ἴακχος. ſed & Ἴακχος & Βάκχος idem plane quod Κοῦρος ſignificat.

Κόρος enim præter illam significationem qua pro puero ſumitur, deſignat etiam tenerum ramum, ex quo corona plectitur, aut πλέγμα μυρσίνης καὶ τὸ ὑπὸ νέον βλάστημα. Idem plane ſignificat vox βάκχου & ἰάκχου apud Græcos. Heſychius: βάκχος κλάδος ὁ ἐν ταῖς τελεταῖς· & βακχᾶν ἐστεφανῶσθαι κισσῷ. Auctor magni Etymologici βάκχον τὸν ἐν ταῖς τελεταῖς στέφανον exponit: apud eum autem corrigendum, καὶ κλάδος ὁ ἐν ταῖς τελεταῖς ἢ στέφανος. vulgo κλαόδιος excuſum eſt perperam. ſic ἴακχον στεφάνωμα apud Sicyonios ſignificare notat Heſychius. Vt igitur à voce κόρος, quæ pro tenello ramo accipitur, κόρον etiam pro puero vſurparunt: ſic Ιακχος puer Cereris dictus eſt, quem & Κόρον dicebant, vt alibi oſtendemus, ſicut & eius ſororem Κόρην. Hi enim tres ſæpe coniunctim ponuntur, Δημήτηρ καὶ Κόρη καὶ Ιακχος. Vide Artemidorum lib. II. cap. XXXV. & XLIV. Apud Tacitum lib. II. Annal. *Ædes Libero Liberæque & Cereri iuxta Circum Maximum, quas Aulus Poſtumius dictator vouerat.* & in vetuſto lapide, DEO BACCHO, CERERI ET CORÆ. Sciendum vero eſt quam alij Κόρην appellant, cum dicunt, Δημήτηρ καὶ Κόρη, Pauſaniam eam παῖδα appellare, non vno loco, Δημήτηρ καὶ ἡ παῖς: quod ad verbum eſt, *Ceres & Libera.* in Atticis: ἔστι δὲ ἱερὸν ἐν ᾧ κεῖται Δήμητρος καὶ τῆς παιδὸς ἀγάλματα· & alibi paſſim.

ΤΗCΙ ΓΕΡ ΙΕΡΟΝ ΕΙΔΟC, &c. ΑΓΚΕΙΤΑΙ] Cereri & Liberæ ſtatua Regillæ dedicatur. Mos enim hic apud antiquos, cum ſtatuam alicui

ponendam curarent, eam alicui numini dedicaret: & hunc morem iampridem obseruarunt viri docti. Mithridates Persa cum statuam Platonis dedicaret, hanc inscriptionem posuit, Μιθριδάτης ὁ Ῥοδοβάτου Πέρσης Μούσαις εἰκόνα ἀνέθηκε Πλάτωνος ἣν Σιλανίων ἐποίησε. Noti etiam illi versus Theocriti:

Αἴθε μοι ἦσαν ὅσος Κροῖσον ποκὰ φαντὶ πεπᾶσθαι,
Χρύσεοι ἀμφότεροι κ' ἀνακείμεθα τᾷ Ἀφροδίτᾳ.

Videndus Lipsius ad Taciti Annales.

ΑΥΤΗ ΔΕ ΜΕΘ ΗΡΩΝΗΣΙ ΝΕΝΑΣΤΑΙ] Distingue & lege:

——— μεθ' ἡρώνησι νένασται.

ἡρῶναι pro ἡρωΐναι Atticum est. sic infra:

Οὐδέ μιν ἡρώνησι παλαιῇσιν μεδέουσα. quod similiter ibi corruptum est. Aristophanes in Nubibus:

Αἱ φθεγξάμεναι τοῦτο τὸ σεμνὸν μῶν ἡρῶναί τινες εἰσίν;

vbi interpres: Ἀττικὴ ἡ σύνταξις τὸ ἡρῶναι, ὡς ἥρωες, ἧροι. κατὰ δὲ τὸ ἀρχαῖον καὶ σύνηθες αὐτοῖς ἐνθάδε πεισυλλάβως προήνεγκε τὸ ἡρῶναι.

ΔΗΩ ΤΕ ΝΕΗ ΔΗΩ ΤΕ ΠΑΛΑΙΗ] Vetus Scholiastes Euripidis in Phœnissis ad illud, Διώνυμοι θεαί. Διώνυμοι δὲ πρὸς ὅσον ἡ μὲν Κόρη καὶ Περσεφόνη, ἡ δὲ Δημήτηρ καὶ γῆ καλεῖται. ἡ μὲν πρεσβυτέρα, ἡ δὲ νεωτέρα. quæ nostram interpretationem confirmant. Miratur autem doctissimus enarrator Taciti filiam matri præponi loco a nobis supra citato, *Libero & Liberæ & Cereri*: & ordinem hunc irreligiosum vocat. Sed scriptores hoc non obseruant. Euripides Phœnissis priorem nominat Proserpinam: αἱ διώνυμοι θεαὶ, Περσέφασσα καὶ φίλα Δα-

μήτηρ, &c. & quamuis frequentius dicant, Δημήτηρ καὶ Κόρη, sæpe tamen etiam dicunt, Κόρη τε καὶ Δημήτηρ. Pausanias Atticis: προσαπαλλοις δὲ ἔτι καὶ τούτοις Κόρης καὶ Δήμητρος ἱερόν.

ΕΝ ΜΑΚΑΡΩΝ ΝΗϹΟΙϹΙΝ ΙΝΑ ΚΡΟΝΟϹ ΕΜΒΑϹΙΛΕΥΕΙ] Saturnum in beatis insulis regnare heic facit: quod nescio an alibi temere reperias. Veteres Saturnum ἐν τοῖς χθονίοις θεοῖς ponebant. Plutarchus in quæstionibus Romanis: ἢ ὅτι τοῖς οὐρανίοις ἐπικαλύπτονται, τὸν δὲ Κρόνον ἡγοῦνται θεὸν ὑπουδαῖον καὶ χθόνιον. Idem alio loco: ἢ Κρόνῳ μὲν ἐστὶ ὁ μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων καθιέρωται, Κρόνον δὲ τὸν κάτω θεὸν οὐ τὸν ἄνω νομίζουσι; Elysij autem campi sunt κάτω, sed hic auctor beatas insulas in Oceano collocat, vt & alij multi scriptores. Saturnum etiam multi non ἐν τοῖς χθονίοις & inferis Dijs recensent, sed ἐν τοῖς πέριξ. Artemidorus lib. II. cap. XLIV. περὶ χθονίων θεῶν καὶ τῶν πέριξ, Saturnum & Oceanum & Tethyn ἐν τοῖς πέριξ non ἐν τοῖς χθονίοις numerat. & cap. XXXV. eiusdem lib. αὐτὸν δὲ τὸν Ἄρη, πῆ μὲν ἐν τοῖς ἐπιγείοις, πῆ δὲ ἐν τοῖς χθονίοις, καταακτέον· οἱ δὲ πέριξ τούτων Ὠκεανὸς καὶ Τηθὺς καὶ Κρόνος καὶ ὅλων φύσις, &c. Nec dubium hac ratione Saturnum ἐν τοῖς πέριξ ab Artemidoro poni, quod beatis insulis, quæ in Oceano sunt, præesse crederetur. Nam Græcis ὁ πέριξ Ὠκεανὸς dicitur quod terram ambiat. Non mirum autem eum Beatorum insulis præfici, qui cum apud superos regnaret, aurei seculi conditor, καὶ πάσης εὐδαιμονίας προστάτης fuisse creditus est.

ΧΗΡΗ ΓΕΡΙΧΕΙΜΕΝΟΝ ΕΥΝΗ] Lege, χήρη περικείμενον εὐνῆ.

ΑΡΠΥΙΑΙ ΚΛΩΘΩ ΕϹΑΝΗΡΕΙΨΑΝΤΟ ΜΕΛΑΙΝΑΙ] Vel cæco apparet ſcribendum eſſe:

Αρπυιαι κλωθῶες ἀνηρείψαντο μέλαιναι.

per ἁρπυίας κλωθῶας intelligit Parcas. Nam apud veteres qui ſubita morte extincti eſſent, ac inter homines apparere deſiſſent, ab Harpyis rapti credebantur. Homerus Odyſſ. α.

Νῦν δέ μιν ἀκλειῶς ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο.
Ωχετ' ἄϊστος ἄπυστος· ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
Κάλλιπεν.

Hic vero ἁρπυίας κλωθῶας Parcas vocat. Κλωθὼ vna ex Parcis. Sed & ſic omnes dictæ. Heſychius: κλωθῶες αἱ μοῖραι. vulgo κλωθῆς excuſum eſt, perperam.

ΗΜΙϹΕΑϹ ΓΛΕΟΝΩΝ] Senſus eſt, ex pluribus liberis quos habebat Herodes, dimidiam partem ipſi rapuiſſe Parcas, ac duos tantum relictos: ſic quattuor liberos habuiſſe videtur Herodes. Philoſtratus tamen tres tantum nominat, duas filias & natum vnicum: & filias quidem ambas amiſiſſe, filium autem ſuperſtitem reliquiſſe ſcribit. Sed cui potius credemus? Marcelle tibi, vel quiſquis alius huius inſcriptionis auctor. Ex natis duabus priorem Panathenaidem deceſſiſſe memorat idem Philoſtratus: quam & in vrbe ſepelierunt Athenienſes, & diem, in qua obijt, ex numero dierum decreto ſuſtulerunt, ad patris luctum leuandum. Sic igitur hanc litem componemus. Certum

eſt Re-

est Regillam prægnantem & partui vicinam decessisse. Fœtum igitur quem in vtero gerebat, quique cum ipsa perijt, inter liberos qui Herodi erepti sunt recenset hic auctor. Oportet nondum mortua Elpinice altera ex Herodis filiabus, positam & dedicatam hanc statuam fuisse. atque ita duos Herodi relictos liberos intelligit, Elpinicen illam & Atticum filium. Philostratus de morte Regillæ sic scriptum reliquit: κύειν μὲν αὐτῷ τὴν γυναῖκα Ῥηγίλλαν ὄγδοόν που μῆνα. τὸν δ᾽ Ἡρώδην οὐχ ὑπὲρ μεγάλων Ἀλκιμέδοντι τῷ οἰκέτῃ προστάξαι τυπῆσαι αὐτήν· πληγεῖσαν δὲ εἰς τὴν γαστέρα τὴν γυναῖκα ἀποθανεῖν ἐν ὠμῷ τῷ τόκῳ. ita scriptum legi in Epitome manu exarata: vulgo editum est: Ἀλκιμέδοντι τῷ ἀπελευθέρῳ. Certum tamen est hunc Alcimedontem fuisse Herodis libertum: sed fortasse seruus adhuc erat, cum obiit Regilla.

ΔΟΙΩ ΔΕ ΤΙ ΠΑΙΔΕ ΛΙΓΕϹΘΗΝ] Scribendum:

——— δοιὼ δ᾽ ἔτι παῖδε λιπέσθην.

ΝΗΠΙΑΧΩ ΑΓΝΩ ΤΕ ΚΑΚΩΝ] Scribe, & distingue.

Νηπιάχω, ἀγνῶτε κακῶν, ἔτι πάμπαν ἀπύστω.

ΟΙΗΝ ϹΦΙΝ ΝΗΔΗϹ] Non dubium mihi est, lapidem scriptum habere, νηλής.

Οἵην σφιν νηλὴς κατὰ μητέρα πότμος ἔμαρψε.

νηλεῖ πότμῳ, νηλεῖ δεσμῷ, sæpius apud poëtas occurrit. at νηδὴς nihil est.

ΠΡΙΝ ΓΕΡ ΓΗΡΑΙΗϹΙ ΜΙΓΗΜΕΝΑΙ ΗΛΑΚΑΤΗϹΙ] Eleganter γηραιαῖς ἠλα-

κάτεις μίτῳ ὦαι de ijs qui ad senectutem perueniunt. Simili plane locutione Martialis *breues colos* dixit, de vita breui ac non diuturna.

Latonæ venerande nepos, qui mitibus herbis
Parcarum exoras pensa, breuesque colos.

Animaduersione autem dignum, ἠλακάτας heic ab auctore dici, non ἠλακάτην, quamuis de vnius vita fatoque agatur, vt a Martiale colos, non colum:

Non tulit inuidiam nigri regnator Auerni,
Et raptas fatis reddidit ipse colos.

Licet enim plerique veterum vni ex Parcis quæ Clotho dicebatur, hoc nendi officium, & fatalia fila ducendi tribuerint, alios tamen non paucos, singulis Parcis suam colum adsignasse, ijsque tribus simul vitam vniuscuiusque voluendam dedisse, certum est. Hinc κλωθῶας Græcis dictas Parcas supra notabamus, quas Latini poëtæ *lanificas sorores* appellant. Ouidius duas nominat Clotho & Lachesin:

At Clotho Lachesisque dolent sua fila reneri,
Et fieri regni iura minora sui.

quos versus ideo attulimus, vt insigni mendo eos liberaremus. nam vulgo legitur, *sua fila teneri. Reneri*, ἀνακλώθεσθαι· dolent enim reneri quod semel neuerunt. Idem mendum irrepsit in Epistolam Albinouani ad Liuiam:

Sed rigidum ius est, & ineuitabile mortis:
Stant rata, non vlla fila tenenda manu.

Omnino legendum, *fila renenda*. Sic Græci ἀνακλωθῆναι. Iustinus Martyr: ἔτι δὲ εἰ κλωθὰς φασὶν

Ἕλληνες τὰ ὑπὸ τῶν μοιρῶν ἐπικλωθόμενα, ἀδύνατον ἐστὶν ἀνακλωσθῆναι· *quæ a Parcis neta ſunt, non poſſe reneri.* Sic Pernere apud Martialem:

Cum mihi ſupremos Lacheſis perneuerit annos.

ſed hæc obiter dicta ſint.

ΟΔΥΡΟΜΕΝΩ ΑΚΟΡΗΤΟΝ] Inconſolabilem, inſatiabilemque luctum quo mortem Regillæ proſequutus eſt Herodes, multis deſcribit Philoſtratus in eius vita. non defuere tamen qui fictum illum luctum eſſe contenderent, & ad eleuandam ſuſpicionem criminis, quod ei obijciebatur, occiſæ ab ipſo Regillæ, vel ipſius iuſſu, cum leui de cauſa ab eius liberto Alcimedonte pulſata eſſet, & ex eo ictu abortum feciſſet, interijſſetque, prægnas enim tunc erat. Et hoc nomine reus actus eſt Herodes a Bradua Regillæ fratre, & abſolutus. Falſum crimen fuiſſe conatur adſtruere Philoſtratus huius ἀκορήτου luctus argumento, & alijs multis præterea quæ ipſius verbis afferre non pigebit, vt ea locis aliquot emendem: ξυνήρατο δὲ αὐτῷ τῆς ἀπολογίας τὸ μηδὲν προστάξαι τοιοῦτον ἐπὶ τὴν Ῥηγίλλαν· ἔπειτα δὲ ὑπερπενθῆσαι ἀποθανούσῃ· διεβάλλετο μὲν γὰρ καὶ ταῦτα ὡς πλάσμα· ἀλλ' ὅμως τἀληθὲς ἴσχυεν· οὐ γάρ ποτε οὔτε ἂν θέατρον ἀναθεῖναι αὐτῇ τοιοῦτον, οὔτ' ἂν δευτέραν κλήρωσιν τῆς ὑπάτου ἀρχῆς ἐν αὐτῇ ἀναβάλλεσθαι μὴ καθαρῶς ἔχοντα τῆς αἰτίας, οὔτ' ἂν τὸν κόσμον αὐτῆς εἰς τὸ ἐν Ἐλευσῖνι ἱερὸν ἀναθεῖναι φέροντα, φόνῳ μεμιασμένον· pro ἐν αὐτῇ ἀναβάλλεσθαι, docti viri reponunt, ἐπ' αὐτῇ, ſed fruſtra ſunt. ἐν σοὶ ἐστὶ Græci dicunt, pro in te eſt, per te ſtat, ex

te pendet. Dicit igitur Herodem ἐν Ῥηγίλλῃ ἀναβαλέσθαι τὴν ὕπατον ἀρχήν, qui eius causa consulatum reiecit. Cum enim secundum consul fieri posset, noluit, & hoc coniugis manibus tribuit, quod eam scilicet lugeret. Sequitur & illud memorabile apud eundem Philostratum de hoc Herodis luctu. Totam nempe domus faciem mutauisse, & picturas parietum velis nigris induxisse: quod nunc quidem maxime in vsu est, an vsitatum olim fuerit nescio, immo non fuisse puto vel ex hoc Philostrati loco, qui tanquam rem nouam in Herode hoc miratur: ὁ δὲ καὶ τὸ σχῆμα τῆς οἰκίας ἐπ' αὐτῇ ἀπήλλαξε, μελαίνων τὰ τῶν οἴκων ἄνθη παραπετάσμασι καὶ χρώμασι, καὶ λίθῳ Λεσβίῳ· κατηφὴς δὲ ὁ λίθος καὶ μέλας. vbi perperam interpres τὰ τῶν οἴκων ἄνθη, ædium florem vertit: debuit enim, *œcorum picturas*. οἶκοι sunt membra ædium: οἶκοι enim plures ἐν οἰκίᾳ. Vitruuius *œcos* Latine reddidit.

ΚΑΙ ΒΑCΙΛΕΥC] Marcus Antoninus Philosophus.

ΖΕΥC ΜΕΝ ΕC ΩΚΕΑΝΟΝ] Ad insulas fortunatas, quæ in Oceano a veteribus positæ. Horatius:

Nos manet Oceanus circumuagus: arua, beata
Petamus arua, diuites & insulas.

Philostratus: φασὶ δὲ καὶ τὰς μακάρων νήσους ὁρίζεσθαι τῷ Λιβυκῷ τέρματι πρὸς τὸ ἀοίκητον ἀνεχούσας ἀκρωτήριον. Nihil notius.

ΤΩ ΔΕ ΖΕΥC ΕΓΙΗΡΟΝ] Apud Homerum & antiquiores poëtas, nusquam reperi-

tur ἐπίηρον hoc ſenſu, ſed ἐπίηρα, vt, μητρὶ φίλῃ ἐπίηρα φέρων. quam vocem veteres Grammatici συγκεκόφθαι volunt ἀπὸ τοῦ ἐπιήρανον. Sed nugari ſolemne eſt Grammaticis. ἦρ ἦρος vetus verbum eſt quod gratiam ſignificat & auxilium, vel beneficium. vnde ἦρα φέρειν, ἦρα τίνειν, gratiam reddere, & ἦρι ἀρδίων, gratia ſagittarum apud Doſiadam in ara. Illud autem ἦρι, vnde συγκεκόφθαι dicent belli grammatici? ἦρα φέρειν igitur, & ἦρα ἐπιφέρειν eſt gratificari. Pro quo Homerus ἐπίηρα φέρειν verſu exigente ſæpe poſuit. Nam ἐπίηρα φέρειν poſitum pro ἦρα ἐπιφέρειν. vt ἐπιχλωρηίδα νώτῳ apud Nicandrum, pro ἐπὶ νώτῳ χλωρηίδα. & ἐπιζαμενὲς κοτέουσα, pro ζαμενὲς ἐπικοτέουσα, & alia ſexcenta, de quibus nos alibi. Idem Homerus in Odyſſ. cum dicit,

—— καί ἐφ' ἡμῖν ἦρα φέρουσα, ſatis oſtendit ἐπίηρα φέρειν, eſſe ἦρα ἐπιφέρειν. Ex illo autem ἐπίηρα recentiores ἐπίηρον fecerunt: vt hoc loco, τῷ δὲ Ζεὺς ἐπίηρον, vbi fortaſſe ſubintelligendum, διδοὺς aut φέρων. niſi quis malit legere, τῷ δὲ Ζεὺς ἐπίηρος. ἐπίηρον Grammatici exponunt βοηθὸν καὶ ἐπίχαριν. ſed nihil neceſſe. Senſus autem huius loci hic eſt: In gratiam & ſolatium Herodis, nec modum nec finem lugendi facientis, Iuppiter vxorem eius ad Oceanum miſit & inſulas fortunatas: imperator vero M. Antoninus eius filium Senatorem fecit.

ΑΥΤΑ Ο ΑCΤΕΡΟΕΝΤΑ ΠΕΡΙCΦΥΡΑ] Scribēdum ac diſtinguendum puto:

Αὐτὰρ ὁ ἀστερόεντα περὶ σφυρὰ παιδὶ πέδιλα
Δῶκεν ἔχειν ——

ἀστερόεντα πέδιλα vocat calceos lunatos, quibus adsuta erat lunula: quod patriciorum erat insigne. σελληνίδας Græci vocant, de quibus videndus Plutarchus in quæstionibus Romanicis: Philostratus in vita Herodis, ἐπισφύρια μηνοειδῆ. Sic auctor ἀστερόεντα πέδιλα vocat. Iohannes Gazensis in libro περὶ ἀρχαιολογίας nondum edito, καππάγια calceos Senatorum Romanorum fuisse appellatos scribit, quod formam litteræ Κάππα adsutam haberent. Sed κάππα Ρωμαϊκὸν vocat, & C intelligit, quæ Lunæ figuram exhibet. Verba eius hæc sunt: Νουμᾶς βασιλεὺς ἐν τοῖς ὑποδήμασι Ρωμαίων τῶν πατρικίων ὑποδεδέσθαι τὸ Ρωμαϊκὸν κάππα, ὃ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐστὶ ῥῶ, οἱ διὰ τὸ τὴν κοινὴν ἐπιμελεῖσθαι πατέρων ἔχον ἐπωνυμίαν· ἐφόρουν οἱ πατρίκιοι τὰ καππάγια, ὡς οὐκ ἐξὸν ἄλλως ὁρᾶσθαι τοῦ βασιλεῦ. Quæ omnia falsa sunt & inepta. non enim καππάγια dicta quod κάππα adsutum haberent, nec κάππα Ρωμαϊκὸν, est C. καππάγια autem vocat quæ alij καμπάγια, Latini campagos. de quibus nos multa in nostris ad Historiam Augustam Commentarijs. Deinde quid illud est quod idem dicit, τὸ Ρωμαϊκὸν κάππα ὅπερ ἐστὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ῥῶ? Quis enim C vel cappa Romanum, vt vocat, dixit esse Græcum ῥῶ? aut quænam fingi potest vtriusque litteræ affinitas & similitudo? Sed videor intelligere quid velit. C apud Romanos centenarij numeri nota est, vt ῥῶ apud Græcos. Fuere autem qui putarent semicirculum illum qui assuebatur calceis Patriciorum, non lunulam referre, sed notam centenarij numeri, quod initio

tot Senatores fuerint. Iſidorus: *Patricios calceos Romulus reperit quatuor corrigiarum, aſſutaque Luna. His ſoli patricij vtebantur. Luna autem in eis non ſideris formam, ſed notam centenarij numeri ſignificabat, quod initio patricij Senatores centum fuerint.* Ἀστερόεντα πέδιλα heic vocantur, quibus ſideris forma, vt loquitur Iſidorus, hoc eſt Lunæ erat adnexa. Sed hæc pluribus ad Spartianum.

ΤΑ ΛΕΓΟΥΣΙ ΚΑΙ ΕΡΜΑΩΝΑ ΦΟΡΗΝΑΙ] Docet vnde mos ille apud Romanos originem ceperit, Lunam adfigendi patriciorum calceis. Sed hiſtoria quæ heic narratur, & ratio quam huius conſuetudinis reddit, apud nullum alium auctorem, eorum qui hodie extant, occurrit. Nam Plutarchus alias cauſas adfert, in capitulis Romanicis. Vnde fabulam hanc hauſerit auctor, neſcio. apparet tamen ex ijs eam habere qui αἴτια ſcripſerunt: quorum præcipui memorantur, inter Græcos Callimachus, inter Latinos Varro. Verùm vt ſcias doctiſſimum poëtarum non prorſus ignorauiſſe hiſtoriam quæ heic tangitur, II. Æneid. refert ſtellam cælo delapſam, viaſque ſignantem præluxiſſe Æneæ, & Idæa ſylua ſe condidiſſe, eaque duce Æneam & ſocios ſaluos ad eum locum perueniſſe, vbi ſe condiderat. Sic autem ille:

—— de cælo lapſa per vmbras
Stella facem ducens multa cum luce cucurrit.
Illam ſumma ſuper labentem culmina tecti
Cernimus Idæa claram ſe condere ſylua, &c.

Sanctum ſidus paulo poſt vocat:

Heic vero victus genitor ſe tollit ad auras,
Affaturque Deos, & ſanctum ſidus adorat.

Heic vero non ſtella, ſed Mercurio duce, qui ſtellam in modum Lunæ talaribus infixam habebat, Æneam Idam petiiſſe, & in tutum ſe recepiſſe ſcribit: & in eius rei memoriam Æneadas ſtellæ illius vel Lunæ figuram calceis ſuis adſuiſſe: quod poſtea nobilitatis inſigne fuit Romanis. Quintus autem Smyrnæus, non ſtellam nec Mercurium ſtelligera habentem talaria, ſed Venerem ipſam ducem Æneæ fuiſſe tradit, cum Troiæ incendium fugeret. lib. XVI.

——— Κύπρις δ᾽ ὁδὸν ἡγεμόνευεν,
Υἱωνὸν καὶ παῖδα καὶ ἀνέρα πήματος αἰνοῦ
Γηράφρων ῥυομένη. ——

ΑΙΝΕΙΑΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΕΞΗΓΕΝ ΑΧΑΙΩΝ] Sic Quintus Smyrnæus:

——— οὐλομένους δὲ φοβούμενον ἔργα μόθοιο
Ἐξῆγεν πολέμοιο δυσηχέος. ——

CΕΛ.... ΚΥΚΛΟ...] Lacunam hanc facili, ſed vera coniectura ſic replemus:

——— σεληναίης κύκλος αὐγῆς. vel αἴγλης, quod magis probo. Apollonius lib. III. Argon.

Ὡς δὲ σεληναίην διχομήνιδα παρθένος αἴγλην.

Hunc circulum vel lunulam calceis Romanorum adnecti ſolitam *Vncinum* etiam vocari diximus: vnde *vncinati calcei* Catoni, qui alijs lunati. Sic aprorum ora lunata vocauit Statius, ab illo dente adunco vel vncinato, qui in ipſorum roſtro promi-

prominet, lib. XI.

Fulmineos veluti præceps cum comminus egit
Ira ſues, ſtrictiſque erexit pectora ſetis,
Igne tremunt oculi, lunataque dentibus vncis
Ora ſonant.

Martialis vitam ruſticam eo nomine maxime commendat, quod eam agitantibus,

Lunata nuſquam pellis, & nuſquam toga.

Sic Tertullianus in Pallio inter maxima vrbanæ ac forenſis vitæ impedimenta, togam poſuit, & vncos calceos. illos tamen vncos calceos, vt & vncinatos Catonis, olim pro repandis accipiebamus. cuius ſententiæ me nondum pœnitet, tales autem fuiſſe veterum calceos, in fronte prima ſcilicet acuminatos, & quaſi vncinatos, multis docuimus ad illum Tertulliani locum, vbi hæc diligenter excuſſimus, & de lunatis etiam accipi poſſe demonſtrauimus.

ΤΟΝΔΕ ΚΑΙ ΑΙΝΕΑΔΑΙ] τόνδε, ſcilicet κύκλον, hunc circulum calceo adſui curauerunt Æneadæ. Diximus ſupra, & omnes ſciunt hunc circulum Græcis σεληνίδα, Latinis Lunam aut lunulam appellari: ſed pauci norunt, vncinum etiam appellatum, atque inde vncinatos calceos Catoni dictos apud Feſtum: *Qui magiſtratum curulem cepiſſet, calceos mulleos, alij vncinatos, ceteri perones.* Ita enim legendum. nam in illis verbis qua explicandis qua corrigendis varie laborarunt viri docti, & omnes quidem fruſtra. Qui magiſtratum curulem ceperant, aut qui triumphabant, mulleis, id eſt ru-

bris aut puniceis calceis vtebantur, quos poſteà vſurparunt ſoli Imperatores cum reliquis triumphantium inſignibus. patricij autem & ſenatores qui magiſtratum curulem non cepiſſent, nigris, ſed vncinatis, hoc eſt lunatis. Nam calcei ſenatorum nigri. Iuuenalis:

— *nigræ Lunam ſubtexit alutæ.*

Horatius: — *nigris medium impediit crus*
Pellibus —.

Vncinus autem recuruus, & ad ſemicirculi figuram factus. hinc hamus, & vncinus, & circulus, pro eodem. Nam hamatæ loricæ ſunt ex ferreis circulis ſuccuſſæ. & *vncinata corpuſcula* Ciceroni, quæ Lucretio *hamata*, & Epicuro ἀγκιστροειδῆ. ſed hæc pluribus in Tertullianij Pallio ad illum locum: *quem enim non expediat in algore rigere nudipedem quam in calceo vncipedem?* nam qui ad clauos quibus confixi erant calcei, referunt, vehementer errare ibidem docemus.

ΠΑΡΕΝΕΡΡΑΨΑΝΤΟ ΓΕΔΙΑΛΩ] παραῤῥάψασθαι vel παρενεράψασθαι proprium ad hanc rem verbum. Latinis *adſuere*, ſed & panni qui adſuuntur veſtibus, Græce παραῤῥάμματα dicuntur. Herodotus lib. IIII. ἐν δὲ ταύτῃ ἐνύδριες ἁλίσκονται καὶ κάστορες, καὶ ἄλλα θηρία τετραγωνοπρόσωπα, τῶν τὰ δέρματα περὶ τὰς σισύρας παραῤῥάπτεται. Peſſime ibi interpres, *quorum pelles ad rhenones faciendos conſuuntur.* nec animaduerſum Stephano. Sic enim debuit: *quorum pelles ſiſuris & veſtibus adſuuntur.* ad ornatum enim veſtis, extimæ tantum oræ per circui-

tum adſuebantur eiuſmodi pelles: non autem ex his totæ veſtes cõficiebantur. Id Græci παραρράπτεσθαι, & παραρράμματα limbi & faſciæ quæ adtexuntur caudis veſtium. Heſychius: παραιρήματα, παραρράμματα ἱματίων· quod verbum Thucydidis eſt. ſic autem explicat Pollux: Θουκυδίδης δ' ἐκ τῶν ἐσθήτων παραιρήματα τὰ περὶ ταῖς ὤαις ἃ παραιρεῖσθαι φησὶν ὡς ἰσχυρὰς εἰς ἀγχόνην. Hinc liquet quid ſint παραρράμματα in veſtibus.

..... ΑΥ...... Η Γ Ε Ν Ε C C Ι ΓΕΡΑΑ] Huic verſui reſtituendo, ſupplendoque non magnam dedimus operam, ſed bonam: quod illis ſolis vt negent permitto, qui aliter reſtitui potuiſſe oſtendent, quam hoc modo:

Τόνδε καὶ Αἰνεάδαι περιενερράψαντο πεδίλῳ
Cύμβολον Αὐσονίοισιν εὐηγενέεσσι γεραιόν.

pediculos & apices litterarum, qui volet, rimetur, & ſi poterit, labem & vitium lapidis melius reſarciat. nos contenti ſumus hoc Catone. Philoſtratus in vita Herodis, σύμβολον εὐγενείας, hanc calceorum Lunam vocat. γράφεται αὐτὸν φόνου Βραδούας ὁ τῆς Ῥηγίλλης ἀδελφὸς· ἐνδοκιμώτατος ὢν ἐν τοῖς ὑπάτοις καὶ τὸ σύμβολον τῆς εὐγενείας περιηρτημένος τῷ ὑποδήματι. qui locus vnice confirmat coniecturam veſtram.

ΟΥ .... ΟCCΗΤΑΙ ΚΕΚΡΟΠΙΔΗΝ ΠΕΡ ΕΟΝΤΑ] Verba ipſa auctoris non tam facile poſſumus hoc loco reſtituere quam in ſuperiore verſu: ſententiam tamen æque bene. ſic enim legimus:

Ὡς μὶν ἐκόσμησεν καὶ Κεκροπίδην περ ἐόντα
Τυρσηνῶν ἀρχαῖον ἐπισφύριον γέρας ἀνδρῶν.

Verba hæc non auſim præſtare ipſiſſima eſſe poëtæ, de ſententia minus dubitamus. Vult enim dicere, vetus hoc ornamentum & inſigne nobilium Romanorum tributum fuiſſe Attico Herodis filio, quamuis non ex aliqua nobili & antiqua familia Romana originem duxiſſet, ſed merus eſſet Cecropides. Et hoc quidem verum, quod ad patrem ipſius attinet: nam de matre Romanum fuiſſe, atque etiam nobiliſſimum conſtat.

ΘΥΡϹΗΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΠΙϹΦΥΡΙΟΝ ΤΕΡΑϹ ΑΝΔΡΩΝ] Corrige, Τυρσηνῶν pro Θυρσηνῶν, & γέρας pro τέρας. nam τέρας heic locum non habet. Τυῤῥηνοὺς autem heic pro Romanis vocat, quos ſupra Αὐσονίους dixit. Eorum enim hoc ἐπισφύριον γέρας. aut certe alludit ad genus calceamenti quod Tuſcum dicebatur, quo genere vtebantur Romani Senatores. Virgil. de Euandro lib. VIII.

Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis.

Seruius ad locum: *Tuſca calciamenta, & dicit Crepidas, quas primo habuere Senatores, poſt equites, deinde milites. Alij calceos Senatorios intelligi volunt, quia hoc genus calciamenti a Tuſcis ſumptum eſt.* Pollux: Τυῤῥηνικὰ, τὸ κάττυμα ξύλινον, τετραδάκτυλον. οἱ δὲ ἱμάντες ἐπίχρυσοι. σανδάλιον γὰρ ἦν. ὑπεδήσατο δ' αὐτὸ Φειδίας τῇ Ἀθηνᾷ. ἐκάλουν δ' αὐτὰ Τυῤῥηνουργῆ. quod facit cum Seruio, qui Tuſca calciamenta, crepidas fuiſſe vult. Heſychius idem ſentit: Τυῤῥηνικὰ σανδάλια, κάττυ-

μα τῇ ὑψηλὸν οὕτω κολλᾶται. De his accurate tractamus ad Historiam Augustam, & accuratissime in nostro de re vestiaria Commentario.

ΕΠΙΣΦΥΡΙΟΝ ΓΕΡΑΣ] ἐπισφύριον quoque dicitur Philostrato: τὸ ξύμβολον τῆς εὐγενείας περιηρτημένος τῷ ὑποδήματι· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἐπισφύριον ἐλεφάντινον μηνοειδές. ex quo id etiam discimus eboreas fuisse istas lunulas. aliquando etiam & osseæ & æneæ fiebant, vt alibi ostendimus. Suauiter autem nugatur bonus Isidorus, qui cum legisset apud Græcũ scriptorem mulleos calceos habere ἐπισφύρια ὀστεΐνα ἢ χαλκᾶ, ad quæ corrigijs religabantur, dixit eos habere in superiori parte malleolos & osseos, vel æneos. imposuit illi vox σφύριον quæ malleolum significat. Hinc putauit ἐπισφύριον esse malleolum in superiori parte mullei calcei. Mullei autem calcei non differebant forma a calceis senatoriis, sed colore tantum. Nam hi erant nigri, illi autem mullei coloris, hoc est rubri, quos soli triumphantes gerebant, vel qui magistratum curulem cepissent. hisque sua etiam erant ἐπισφύρια non minus, quam nigris. quæ ἐπισφύρια iucundo errore malleolos vertit Isidorus. ἐπισφύριον apud Poëtam est pars ocreæ.

Κνημῖδ᾽ ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυῖαν.

Vide Grammaticos. περισφύριον ornamentum etiam muliebre, vt periscelis.

ΕΡΣΗΣ ΕΡΓΕΙΔΟΤΑ] Pessime descriptus hic locus quod vitio lapidis imputare licet, vetustate, vt videtur, hac in parte exesi, nec

integras literas exhibentis. Sic autem in eo fuisse scriptum liquido iurare possim:

Ἔρσης ἐκγεγαῶτα καὶ Ἑρμέω ——

Atticum Herse & Mercurio prognatum ideo dicit, quod Herodes eius pater, generis sui originem ad Cerycem referret, quem Mercurij & Herses filium fuisse vult hic auctor, vt ad sequentem versum dicturi sumus. Non Cerycem, sed Cephalum facit Mercurij & Herses filium Apollodorus lib. III. βιβλιοθ. quem vide.

ΕΙΣ ΕΤΕΟΝ ΔΗ] Vna littera extrita lege,

—— Εἰ ἐτεὸν δὴ

Κήρυξ Ἡρώδεω πρόγονος Θησηϊάδαο.

Sic apud Apollonium Argon. lib. IIII.

—— Εἰ ἐτεὸν δὴ

Ὑμετέρης γαίης Ἀχελώϊος ἐξανίησι.

& lib. II.

Κλῦτε περικτιόνων προφερέστατοι, εἰ ἐτεὸν δὴ

Οἵδ' ὑμεῖς.

Nec dubium est ita in lapide fuisse incisum, & etiam nunc esse.

ΚΗΡΥΞ ΗΡΩΔΕΩ ΠΡΟΓΟΝΟΣ] Κήρυκα heic accipiebam Mercurium; nam Κήρυξ θεῶν poëtis dicitur, vt in ouo Simmiæ: ἐρειβόας θεῶν ἔκιξε Κήρυξ. vnde & Κηρύκειον virga eius. cum autem Atticum Herodis filium Mercurio, & Herse progenitum superiore versu dixerit, Mercurium πρόγονον Herodis fuisse necesse est, qui Attico pater. Sed Κήρυξ Mercurius absolute non dicitur, sed Κήρυξ θεῶν. Κήρυξ igitur heic nomen proprium. vnde Κή-

ρυκες familia Athenis. Cerycem autem illum quidam Eumolpi filium, alij Aglauri & Mercurij esse volunt: Auctor vero huius inscriptionis, Mercurij & Herses, quod probabilius est. Nam Mercurium cum Herse concubuisse fabulæ ferunt, multum inuidente Aglauro, & vt Mercurium excluderet satagente, & ob hoc in lapidem ab eodem mutata. Cephalum tamen non Cerycem Mercurij & Herses ex illo concubitu filium tradit Apollodorus, vt supra notauimus, illum qui ab Aurora adamatus & raptus est, quem diuersum facit a Cephalo Procridis marito, Deionei filio. Potest tamen & fieri vt Cerycem & Cephalum ex Mercurio genuerit Herse. sed quodcunque fuerit, verum in fabulis qui quærunt, frustra quærunt. De hoc Ceryce ita Pausanias in Atticis: τελευτήσαντος δὲ Εὐμόλπου Κήρυξ νεώτερος λείπεται τῶν παίδων· ὃν αὐτοὶ Κήρυκες θυγατρὸς Κέκροπος Αγλαόρου καὶ Ερμοῦ παῖδα εἶναι λέγουσιν, ἀλλ' οὐκ Ευμόλπου. Hunc Cerycem Pollux quoque cum Pausania Pandroso & Mercurio genitum tradit, non Herse & Mercurio. Κῆρυξ ὁ μὲν τις τῶν μυστικῶν ἀπὸ Κήρυκος τοῦ Ερμοῦ καὶ Πανδρόσου τῆς Κέκροπος. Non igitur dubium Cerycem heic intelligi debere illũ Mercurij & Herses, siue, vt alij, Aglauri filium. Hinc Κήρυκες, Athenis nobilissima & antiquissima familia. incertus auctor apud Suidam: ἐπηρεάσαντο δὲ αὐτοὺς Εὐμολπίδαι καὶ Κήρυκες· &, τὸ δὲ οὐδὲν θέμενος τὰ σεμνὰ Ευμολπιδῶν καὶ Κηρύκων καὶ τῶν ἄλλων γενῶν ἱερῶν τε ὄντων καὶ θεοφιλῶν, ἐπιῤῥήτων δὲ καὶ θήλεω σοφίας προσεχόμενος. Ex illis Cerycibus ortum se fe-

rebat Herodes vt ex hoc loco conſtat.

ΗΡΩΔΕΩ ΠΡΟΓΟΝΟϹ ΘΗϹΗΙΑΔΑΟ] Mirum eſt Philoſtratum Herodi dare generis auctores Æacidas, cum & Cecropiden & Theſiden eum faciat hic auctor. nulla autem, quod ſciam, affinitas vel cognatio Theſidis cum Æacidis. Theſides autem ideo Herodes, quod vt Theſeus ad Erechtheum & Cecropem genus ſuum referret, inde etiam originem duceret Herodes, de ſe ſi creditur ipſi. Plutarchus de Theſeo: Θησέως δὲ μὲν πατρῷον γένος εἰς Ἐρεχθέα καὶ τοὺς πρώτους αὐτόχθονας ἀνήκει. Nam Cecrops Erechthei filius: Cecropis Pandion: Pandionis Ægeus: Ægei Theſeus. Ex filia autem Cecropis Herſe & Mercurio Ceryx: a quo Ceryce Herodem originem traxiſſe vult auctor iſte. Sic Theſides Herodes. De Æacidis nullum in hac inſcriptione verbum, cui fidem haberi tutius eſt, quam Philoſtrato.

ΤΟΥΝΕΚΑ ΤΙΜΗΕΙϹ ΚΑΙ ΕΠΩΝΥΜΟϹ] Τιμήεις ad Senatoriam Attici dignitatem pertinet, qua ab imperatore donatus eſt: ἐπώνυμος autem ad ipſius nomen pertinet. ἐπώνυμοι enim, vt mediocriter eruditi ſciunt, Græcis dicuntur, qui nomine ſuo digni ſunt, quos Latini eleganter vocant, *nominis ſui viros*. vt apud Spartianum: *Seuerus, vir ſui nominis.* & apud Vopiſcum: *Probus ſui nominis vir.* Græce ἐπώνυμος & φερώνυμος. Sophocles:

Πενθεὺς ἐσομένης συμφορᾶς ἐπώνυμος.

Huic autem Herodis filio, Attico nomen fuit. hinc

hinc ἐπώνυμοι eum dicit quod linguam ἀκριβῶς Ἀττικίζουσαν haberet, & suo nomine dignus videretur, eaque de caussa Ἡρώδου γλῶττα vulgo vocabatur Athenis, qui Herodes inter Atticos Atticissimus fuit. Philostratus in vita Aristoclis: ἡ δὲ ἰδέα τοῦ λόγου, διαυγὴς μὲν καὶ Ἀττικίζουσα, διαλέγεσθαι δὲ ἐπιτηδεία μᾶλλον ἢ ἀγωνίζεσθαι· χολή τε γὰρ ἄπεστι τοῦ λόγου, καὶ ὁρμὴ πρὸς βραχύ· αὐτὴ δὲ ἡ Ἀττίκισις εἰ παρὰ τὴν Ἡρώδου γλῶτταν βασανίζοιτο, λεπτολογεῖσθαι μᾶλλον δόξει, ἢ κρότου τε καὶ ἤχους ξυγκεῖσθαι.

ΗΜΕΝ ΑΝΑCCA ΕΙC ΒΟΥΛΗΝ ΑΓΕΡΕCΘΑΙ] Putabam omnino versum desiderari, post hunc, ἣ μὲν ἄνασσα, cuius hic esset sensus, reginam Faustinam impetrasse huic Attico Senatoriam dignitatem a Marco imperatore. Nam ἄνασσα isto loco non aliud mihi suadebat: sed re diligentius considerata, nihil deesse comperi. Vna tantum littera addita legendum, ἣ μὲν ἄνασσαν Εἰς βουλὴν ἀγέρεσθαι. quæ indubitata lectio est. Sic igitur totus locus est concinnandus.

Τοὔνεκα τιμῆς καὶ ἐπώνυμος, ἣ μὲν ἄνασσαν
Εἰς βουλὴν ἀγέρεσθαι ἵνα πρωτόθρονες ἕδραι·
Ελλάδι δ' οὔτε γένος προφερέστερος, οὔτ' ἔτι φωνήν.

Sententia autem hoc ordine ita procedit: τοὔνεκα τιμῆς ἣ μὲν εἰς ἄνασσαν βουλὴν ἀγέρεσθαι· ἐπώνυμος δ' ὅτι βασιλεύτερος τὴν γλῶσσαν οὐκ ἄλλος τις ἐν Ελλάδι. Similem sententiæ ordinem nuper obseruabam apud elegantissimum auctorem, Florum lib. II. cap. XII. *Multo vehementius sub hoc Macedones quam sub patre consurgunt: Quippe Thracas in vires suas traxe-*

rant, atque ita induſtria Macedonum, viribus Thracum, ferociam Thracum, diſciplinam Macedonicam temperauerunt. ita ſcriptum exhibent optimæ D. Nazarij membranæ. quod ſic procedit: *atque ita induſtria Macedonum ferociam Thracum, viribus Thracum diſciplinam Macedonicam temperauerunt.* Tertium autem colum primo reſpondet, quartum ſecundo. Ad eumdem plane modum huius loci ſententia ordinata eſt: nam εἰς βουλὴν ἀγέρεσθαι reſpondet voci τιμῆς: Ἑλλάδι δ' οὔτε γένος προφερέστερος, ad verbum ἐπώνυμος, refertur.

H MEN ANACCA] Luce clarius litteram N deeſſe huius vocis fini, quam fragmine lapidis deciſo periiſſe ſuſpicor, vel vetuſtate abolitam & exeſam. E contrario quartus ab iſto verſus duabus litteris habet amplius quam ſat eſt in fine: nam Ἀθηναίων pro Ἀθῆναι perperam ſcribitur. Ἄνασσαν autem βουλὴν vocat, Senatum Romanum. Martialis eodem ſenſu dominum Senatum appellat, lib. XIV.

Syntheſibus dum gaudet eques, dominuſque Senatus.

Probus apud Vopiſcum Senatores mundi principes vocat in oratione ad Senatum his verbis: *Recte atque ordine P. C. proximo ſuperiore anno factum eſt ut veſtra clementia orbi terrarum principem daret, & quidem de vobis qui & eſtis mundi principes, & ſemper fuiſtis & in veſtris poſteris eritis.* Ex his igitur clarum eſt ἄνασσαν βουλὴν heic Senatum intelligi.

ΕΙϹ ΒΟΥΛΗΝ ΑΓΕΡΕϹΘΑΙ] Sic εἰς βουλὴν ἀγέρεσθαι apud Apollonium in Ar-

gon. pro quo alibi idem dixit, εἰς βουλὴν ἐδριόωντο.

ΙΝΑ ΠΡΩΤΟΘΡΟΝΕϹ ΕΔΡΑΙ] Metaplasmus, πρωτόθρονες ἀντὶ τοῦ πρωτόθρονοι. sic ἐρυσάρματες ἵπποι apud Homerum & Hesiodum simili metaplasmo pro ἐρυσάρματοι, vt obseruant Grammatici. Sic πηλαγόνες pro πηλαγόνοι. Etymologicum magnum: Πηλαγόνες, οἱ γίγαντες. Καλλίμαχος, Πηλαγόνων ἕλατηρα· εἴρηνται παρὰ τὸ ἐκ πηλοῦ γεγονέναι, τουτέστιν ἐκ γῆς. Vulgo apud Callimachum legitur Πηλογόνων. Nec in compositis tantum vocibus, sed & in simplicibus frequentes huiusmodi metaplasmi apud Poëtas, vt ἰωκα δακρυόεσσαν apud Homerum, pro ἰωκήν· ἀλκὶ πεποιθώς, pro ἀλκῇ. πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι Hesiodo pro κρόκην. sic in veteri Scolio κλάδι pro κλάδῳ·

Εν μύρτου κλάδι τὸ ξίφος φορήσω
Ωσπερ Αρμόδιος κ' Αριστογείτων.

at passim legitur κλάδῳ, repugnante versu. Hesychius: κλάδα, κλάδον, ῥάβδον· male κλάδδην excusum est.

ΕΛΛΑΔΙ Δ ΟΥΤΕ ΓΕΝΟϹ ΒΑϹΙΛΕΥΤΕΡΟϹ ΟΥΤΕΤΙ ΦΟΝΗΝ] φονὴν pro φωνήν: nam sic legendum est. Huius autem versus sententia referri debet ad vocem ἐπώνυμος, vt iam diximus. Attici reliquos omnes populos & elegantia sermonis, & originis vetustate antistabant: nam αὐτόχθονες esse gloriabantur. at huic Herodis filio Atticus nomen fuit. ἐπώνυμον eum igitur esse dicit, & vere Atticum, quod & generis nobilitate, & facultate dicendi omnes superaret. Ba-

σιλεύτερος eleganter heic præſtantiorem & excellentiorem deſignat. Græci enim βασιλεῖς vocant in ſua arte homines, qui in ea excellunt & ceteris præſtant. Adrianus Sophiſta apud Philoſtratum in eius vita Herodem vocabat βασιλέα τῶν λόγων. Ἡρώδην δὲ τὸν βασιλέα τῶν λόγων ἀγαπητὸν, ὧν ἄοινός τε καὶ νήφων ἀποκρίνωμαι. Sic Teleſtes apud Athenæum, Φρύγα καλλιπνόων αὐλῶν βασιλῆα appellat. Sic & apud Eunapium Proæreſius in inſcriptione ſtatuæ, βασιλεύων λόγων dicitur. πολλὰ δὲ ἐπὶ πολλοῖς ἀγαθοῖς καὶ τυχοῦσι ἐπαίνων, ἀνδριάντα κατασκευασάμενοι χαλκοῦν ἰσομέτρητον ἀνέθηκαν ἐπιγράψαντες, Η ΒΑCΙΛΕΥΟΥCΑ ΡΩΜΗ ΤΟΝ ΒΑCΙΛΕΥΟΝΤΑ ΛΟΓΩΝ.

ΒΑΣΙΛΕΥΤΕΡΟΣ ΟΥΤΕ ΤΙ ΦΩΝΗΝ] Sic regnum loquendi dixit Manilius lib. IV.

Ille decus linguæ faciet, regnumque loquendi.

ΗΡΩΔΕΩ ΓΛΩCCΑΝ ΔΕ ΤΕ ΜΙΝ ΚΑΛΕΟΥCΙΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ] Eijciendæ hæ duæ litteræ ex fine, quæ & ſenſum turbant & verſum. Scribendum,

Ἡρώδεω γλῶσσαν δέ τε μιν καλέουσιν Ἀθῆναι.

Vnde vero illud ΩΝ irrepſerit, neſcio. nam in lapide eſſe ita ſcriptum vix eſt vt credam. Sed & magis mirum mihi videtur iſta de Herodis filio, hoc loco dici, cum tam diuerſa de eo prodat Philoſtratus in Herodis vita. Marcellus iſte, vel ſi quis alius inſcriptionis auctor, eloquentiorem neminem in tota Græcia fuiſſe quam hunc Herodis

filium ſcribit, adeo vt vulgo Athenis cognominaretur *Herodis lingua*, quod dicendi virtute ſcilicet, maxime ſimilis eſſet patri, vt qui eum audirent loquentem, patrem Herodem audire ſe putarent. At quam longe aliter de eo ſentit & narrat Philoſtratus! qui tam inertis ac hebetis ingenij hunc fuiſſe refert, adeoque fugacis & fluidæ memoriæ, vt vix primas litteras ediſcere potuerit, quas nunquam tamen didiciſſet, niſi patri veniſſet in mentem, eas illi huiuſmodi lepido commento inculcare. Pueros viginti quatuor, ætate æquales cum illo educare & alere inſtituit, litterarum nominibus vocatos, vt eos crebrius appellando, ſic tandem litterarum nomina pronuntiare aſſueſceret, addiſceretque. Sed & ſtultum eum & potatorem & inſanis amoribus deditum fuiſſe ibidem memorat, patremque quoties de illo incideret mentio, hunc in ore ſemper habuiſſe verſum:

Εἷς δέ τι που μωρὸς καταλείπεται εὐρεῖ οἴκῳ.

Quibus omnibus permotus Herodes exheredem eum fecit, maternis tantum bonis ei relictis, vel reſtitutis. Hæc Philoſtratus, quæ quis non miretur, cum videat hac inſcriptione eum vt eloquentiſſimum laudari, & Senatoria dignitate ornatum ab Imperatore? Nec vero poſt mortem Herodis Senatorem eum factum poſſit aliquis exiſtimare, cum diſertis verbis ſupra dicatur in ſolatium Herodis vxorem & liberos amiſſos lugentis, in Senatorum numerum cooptatum ab Antonino eius filium Atticum. nec porro de alio Herodis filio, quam de

hoc Attico loqui Marcellum, dicendum eſt: nullum enim alium habuit, præter hunc Atticum. iterum dicam, mirari hoc ſatis non poſſum. Non in hac re tamen tantum diſſentientem ab hoc auctore Philoſtratum deprehendi, ſed & in numero liberorum Herodis, cum hic tres, ille quattuor ponat: & Herodem ab Æacidis originem ducere velit ille, hic autem ab Erechtheidis. In quibus omnibus huius inſcriptionis auctori quam centum Philoſtratis, magis credere res ipſa nos cogit.

ΚΑΙ ΔΑΡΔΑΝΙΟΝ ΓΕΝΟC ΕΙΗΝ] Scribe, ἦεν, vel ne longius recedamus, ἥλω, quod Attici dicunt pro εἴλω. Sed & εἴλω pro ἔλω poteſt eſſe, vt εἰν pro ἐν, Ionice, &c.

ʼΤΡΩΟC ΕΡΙΧΘΟΝΙΔΑΟ] Melius, Τρῶος Ἐριχθονίδεω. atque ita lege.

ΟΥΔΙ ΦΙΛΟΝ ΙΕΡΑ ΡΕΞΑΙ] Certum eſt legi debere:

——— ᾧ δὴ φίλον ἱερὰ ῥέξαι
Καὶ θῦσαι, θυέων ἀτὰρ οὐκ ἀέκοντος ἀνάγκη.

Si quis volet rem diuinam Regillæ facere, faciat. nemo enim inuitus ad hoc cogitur. Non peccabit, qui faciet, eamque iſtoc honore dignabitur: non enim mortalis eſt. Non tamen hoc officium ab inuitis etiam exigitur, cum de Dearum numero minime cenſenda ſit, quibus neceſſario ſacra faciunda ſunt, quæque in ſui numinis contemptores ſeueri vindicant; ſed Heroinarum tantum, quarum cultum minime ſibi negligendum putant, qui magna pietate & religionum amore ſunt præditi. Regillam

igitur vt Heroinam vult coli, eique hac de causa non templum vt Deæ, non tumulum vt fœminæ mortali, sed ἱερῷον ædificatum esse scribit.

ΟΥ ΜΕ ΓΑΡ ΘΝΗΤΗ] Vel puer viderit legendum:

Οὐ μὲν γὰρ θνητὴ, ἀτὰρ οὐδὲ θέαινα πέτυκτο.

ΟΥΤΕ ΝΕΩΝ ΙΕΡΟΝ ΛΑΧΕΝ ΟΥΤΕΤΙ ΤΥΜΒΟΝ] Non templum, nec tumulum sortita est. quid igitur? ἡρῷον, quod illi ab Herode Athenis extructum est.

ΟΥΔΕ ΓΕΡΑΘΗΤΟΙΣ] Etiam hoc corruptissimum, vt alia multa in hac inscriptione, sed facilis emendandi ratio: Scribendum enim:

Οὐδὲ γέρα θνητοῖς, ἀτὰρ οὐδὲ θεοῖσιν ὅμοια.

Hoc est, honores quidem eam maiores postulare, quam qui homini debentur, sed minores, quàm quos dijs reddere consueuimus, hoc est quales Heroibus tribui solent.

ΣΗΜΑΜΕΝΟΙΝΗΩ ΙΚΕΛΟΝ ΔΗΜΩ ΕΝ ΑΘΗΝΗΣ] Scribe: Σῆμα μὲν οἱ νηῷ ἴκελον. Sic περιφραστικῶς ἡρῷον appellat. vbi autem hoc ἡρῷον fuerit, vtrum in vrbe ipsa, an in Marathone pago, incertum facere posset huius vocis δῆμος notio, quæ aliquando pagum, quales erant Attici, designat, aliquando populum ipsum, & multitudinem in vrbe collectam, vt cum Δήμῳ ἔνι Τρώων Homerus dicit, pro populo Troiano, vel etiam vrbe ipsa. Vt pro pago acciperem inducebat me quod in pagis, & secundum vias publicas vt plurimum exstruere consueuerant Athenienses

tumulos, ἡρῷα, templa: quod teſtatur Pauſanias in Atticis: Ἀθηναίοις δὲ καὶ ἔξω πόλεως ἐν τοῖς δήμοις, καὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς θεῶν ἐστὶν ἱερὰ καὶ ἡρώων καὶ ἀνδρῶν τάφοι. pagum autem non alium quam Marathonem accipiebam, vnde fuit Herodes, & in quo ſepeliendum ſe mandauerat ſuis libertis. Sed quare Δῆμον Ἀθήνης hunc pagum potius, quam alium quemuis vocaret; non inueniebam: nec enim peculiari cultu Mineruam colebant Marathonij, nec templum eius in eo pago fuiſſe conditum meminerunt ſcriptores, cum & in alijs compluribus Atticæ terræ pagis, & aras Mineruæ conſecratas & cultum eius celebratum ſciamus. Δῆμον igitur Ἀθήνης heic nobis interpretari placet ipſam vrbem, hoc eſt ἄστυ. Sic ἀρχαῖα δῆμον Ἀθηνῶν vocabat Athenienſes Euphorion: Homerus, Δῆμον Ἐρεχθέως. In vrbe autem ſepultam fuiſſe Regillam probabile eſt. nam & Panathenaïdem eius filiam in vrbe ſepultam tradit Philoſtratus: ὁ δ' ἐπὶ Παναθηναΐδι τῇ θυγατρὶ πένθος Ἀθηναῖοι ἐπεκούφιζον, ἐν ἄστει τε αὐτὴν θάψαντες, &c. Ipſe etiam Herodes in vrbe ſepultus eſt, eodem auctore Philoſtrato, quem vide. Mirari tamen mihi ſubit eum auctorem qui tam accurate vitam Herodis in litteras miſiſſe profitetur vt multa etiam de eo multis ignorata memoriæ mandaſſe dicat, mentionem nullam facere huius ἡρῴου Regillæ. Atqui non omittere debuit, illo præſertim loco quo de Regillæ morte & Herodis luctu tam multa dixit. Quid ſi quod ille theatrum ab Herode ædificatum in honorem Regillæ ſcri-

ſcribit, hoc ἡρῷον fuiſſe interpretabimur? Theatrum illud conſtruxiſſe videtur Herodes eo loco in quo ſepulta fuit Regilla, eique dedicauiſſe, vt eius ἡρῷον eſſet. Philoſtratus, τὸ ἐπὶ Ῥηγίλλῃ θέατρον vocat. & alio loco ἀναθεῖναι αὐτῇ ſcribit hoc theatrum Herodem. Sane ipſe etiam Herodes in Panathenaico ſtadio ſepultus eſt, quod ſua impenſa faciendum curauit ad exercitium Atticæ iuuētutis: de quo ſtadio Philoſtratus ſic ait, ἔργον ξυνθεὶς ὑπὲρ πάντα τὰ θαυμάσια· οὐδὲν γὰρ θέατρον αὐτῷ ἁμιλλᾶται. Huius ſtadij meminit etiam Pauſanias in Atticis. Non iam igitur dubito quin σῆμα νεῷ ἴκελον, quod heic habemus, ſit Theatrum ἐπὶ Ῥηγίλλῃ Philoſtrati. Statius epicedio in patrem, ſcribit, ſi ſibi fortuna permitteret, magnificum ſe & templis parem tumulum patri extructurum, theatrumque ibidem ei dedicaturũ, in quo ludi muſici celebrarentur in honorem eius. Locum ipſum non grauabor aſcribere: non parum enim hanc inſcriptionem illuſtrat.

Atque vtinam fortuna dares mihi, manibus aras,
Par templis opus, aëriamque educere molem,
Cyclopum ſcopulos vltra atque audacia ſaxa
Pyramidum, & magno tumulum prætexere luco.
Illic & Siculi ſuperaſſem dona ſepulcri,
Et Nemees lucum, & Pelopis ſolemnia trunci.
Illic Oebalio non ſinderet aëra diſco
Graiorum vis vlla virum. non arua rigaret
Sudor equum, aut putri ſonitum daret vngula foſſa:
Sed Phœbi ſimplex chorus. heic frondentia vatum
Præmia laudato genitor tibi rite dicarem.

Illud, *par templis opus*, idem plane cum hoc noſtro, σῆμα μὲν οἱ νηῷ ἴκελον. quibus verbis & ſepulcrum pariter & theatrum ibidem conditum vterque intelligit.

ΤΟΥΤΟ ΔΕ ΦΑΥϹΤΕΙΝΗ ΚΕΧΑΡΙϹΜΕΝΟΝ] Hæc Fauſtina Marci Antonini Philoſophi vxor, quæ iam in viuis eſſe deſierat, cum Regillæ ſtatua dedicata eſt. Vtra autem prior deceſſerit, Fauſtina an Regilla, quamuis non certum habeam, Regillam tamen priorem fatis conceſſiſſe non paucis nec dubijs coniecturis colligo: quas heic aperirem ſi quid ad huius loci illuſtrationem facerent. Videtur autem Fauſtina in eodem hoc templo conſecrata in quo Regillæ ſtatua erat poſita. Hinc eſt quod gratam & acceptam Diuæ Fauſtinæ hanc Regillæ effigiem dicit, Regillamque ipſam quaſi nympham pediſequam & ſacrorum miniſtram Fauſtinæ non ſpernendam fore ſcribit paulo poſt.

ΦΑΥϹΤΕΙΝΗ] Φαυστείνη, pro Φαυστίνη. Sic enim Grammatici: τὰ διὰ τοῦ ινα Ἰταλικὰ περὶ μιᾶς τὸν τόνον ἔχοντα διὰ τοῦ ι γράφεται· Φαυστῖνα, Μαρῖνα, πλὴν τοῦ στεῖνα. Sed Φαυστείνη heic vt Ἀντωνεῖνος paſſim in veteribus monumentis ſcribitur, & Παυλεῖνος.

ΔΗΜΩ ΕΝΙ ΤΡΙΟΠΕΩ] De hoc Triopio ſatis multa diximus ad inſcriptionem Herodis. Siue autem ab illa quam ibi notauimus cauſſa, ſiue ab alia hoc Triopium denominatum eſſet, harum inſcriptionum auctores ſono nominis inuitante, τοῦ Τριόπα ἐπώνυμον finxerunt: eique adfinxerant

quæ de antiquo Triopa apud veteres fabularum ſcriptores legerant, ad maiorem, vt par eſt, loco conciliandam religionis auctoritatem. Hinc poëtice τὸ Τριόπιον δῆμον Τριόπα dixerunt. nam omnia quæ in Græcia terra Τριόπια vſquam extant, ab aliquo Triope vel Triopa appellata ſunt, non item illud in via Appia Triopium, vbi villa Herodis fuit.

ΝΑΟΙ ΠΑΡΟΣ ΕΥΡΕΕΣ ΑΓΡΟΙ] Immo, ναοῦ πάρος. atque ita omnino emendandum. Nam ante templa & ædes ſacras & monumenta fere ſemper haud paruus agri modus vacabat, vineis aut oleis & alijs arboribus conſitus. Hinc illæ inſcriptiones obuiæ paſſim in veterum monumentis, *tot pedes in fronte, tot in agrum.* Statius: —— *& magno tumulum prætexere luco.* Sed hoc pluribus firmari non eſt opus.

ΚΑΙ ΧΟΡΟΣ ΗΜΕΡΙΔΩΝ] Sic vitium choreas Manilius dixit lib. v.

Et te Bacche tuas nubentem iunget ad vlmos,
Diſponetque iugis imitatus fronde choreas.

Eleganter χορὸν ἡμερίδων, vinearum ordines vocat. nam in vinea στίχοι ſunt, vt & in choro. ὄρχους enim στίχους ἀμπέλων Græci exponunt. Chorus autem κατὰ στίχον καὶ ζυγὸν ordinabatur. Immo ὀρχὸς & χορὸς. idem eſt. nam ὀρχεῖσθαι ab ὀρχὸς idem ſignificat quod χορεύειν a χορὸς. ὀρχὸς καθ' ὑπέρθεσιν pro χορὸς. ſic ὄλχος pro λόχος, apud Heſychium. κόρθυς pro κρότος. ὀλχήρης ὕπνος pro λαχήρης. ſic ὀρφέω, pro ῥοφέω. vnde Latinum ſorbeo: φ in

b: vt ἄλφος albus, ὀρφὸς orbus, vt pluribus dicam in libro de Dialectis.

ΕΛΑΙΗΕΝΤΕϹ ΑΡΟΥΡΑΙ] pro ἐλαιήεσσαι. ſic ὑλήεσσα Ζάκυνθον apud poëtam pro ὑλήεσσαν· & κλυτὸς Ἱπποδάμεια· ἐλαιάεσσαν γηδὼν apud Sophoclem varie olim interpretati ſunt Grammatici. Heſychius, ἐλαιάεσσα γηδῶν, Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ ἀκανθοπλῆγι· ἤτοι ἐλαιάεσσα ἀντὶ τοῦ σκιαρά, ἀγρία· ἢ ἀπὸ τοῦ λιπίζεσθαι, πάντα λιπιζομένην καὶ κατεσθίουσα· ἢ ἀπὸ ἐλαίου λιπανθεῖσα. ita legendum apud Heſychium. nam male in editionibus ἐλαιάδεσσα. ἐλαιάεσσα autem pro ἐλαιήεσσα ab ἐλαιήεις. quæ interpretatio ſola vera eſt.

ΘΕΑ ΒΑϹΙΛΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ] Diuam Fauſtinam ita appellat.

ΚΑΙ ΟΠΛΟΝΑ ΝΥΜΦΑΝ] Manifeſtum eſt legi debere: καὶ ὁπάονα νύμφην.

ΟΥΔΕ ΓΑΡ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΝ ΕΥΘΡΟΝΟϹ ΙΟΧΕΑΙΡΑ] Ideo Dianæ & Mineruæ heic meminit, quod his Deabus fundum ſuum conſecrauerat Herodes, & templum ibidem eis poſuerat, in quo & ſtatua Regillæ poſita fuit & dedicata, & niſi fallor, etiam Diuæ Fauſtinæ. quam autem Ῥαμνουσίδα Οὖπιν vocauit in priore inſcriptione, heic Dianam aperte appellat, vt inde manifeſtum ſit Dianam & Nemeſim pro eadem accepiſſe: nam Οὖπις cognomentum Dianæ. Veteres autem plerique Dianam Adraſteam cognominatam putarunt, ab Adraſto quodam qui primus ei ſtatuam collocauit. Harpocration: Δημήτριος δ' ὁ Σκήψιος Ἄρτεμιν φησὶν εἶναι τὴν Ἀδράστειαν ἀπὸ Ἀδράστου

πνὸς ἱδρυμβύίω. quod memini me animaduertere ad inſcriptionem Herodis.

ΟΥΔΕ ΜΙΝ Η ΡΩΜΗCΙ] Nihil corruptius. ſcribe vt ſupra emendauimus:

Οὐδέ μιν ἡρῷνησι παλαιῇσιν μεδέουσι.

Ηρῷναι Attice pro ἡρώϊναι, vt in ſuperioribus nobis obſeruatum. ſic ἡρῷασσαι pro ἡρωΐασσαι apud Apollonium lib. IV. Ηρῷασσαι Λιβύης τιμήοροι ——
ad quem locum doctiſſimus interpres ſic ſcribit: ἡρῷασσαι περισπωμένως Ηρωδιανὸς ἐν δεκάτῳ φησὶν ἐκ συνδιοιφῆς τοῦ ἡρωΐασσαι. τοῦ ἥρως δὲ τὸ θηλυκὸν ὑγς ἡρωΐασσα· ἢ ἀντὶ τοῦ ἡρωΐναι. ita enim emendamus. vulgo περιϊνας, inepte.

ΚΑΙCΑΡΟC ΙΦΘΙΜΟΙΟ] Per Cæſarem, Commodum intelligit. nam viuente M. Antonino Auguſto Commodi patre hæc ſcripta ſunt. Seruat autem differentiam, quæ tunc temporis obſeruabatur inter Cæſares & Auguſtos. Cæſares enim vocabantur, qui deſignati erant imperij ſucceſſores. itaque βασιλεὺς ſupra eſt Auguſtus. heic Καῖσαρ, Auguſti filius. Mater vero Cæſaris hoc loco eſt Fauſtina.

Η ΛΑΧΕΝ ΗΛΥCΙΗCΙΝ] De Fauſtina accipiendum.

ΜΑΚΑΙΡΑΤΕ ΚΑΔΜΕΙΩΝΗ] Καδμειώνη, Cadmi neptis: vt Αἰγειώνη ſupra, & ὑρδμιώνη. Semelem autem heic Καδμειώνην appellat.

FINIS.

ΔΩΣΙΑΔΑ ΒΩΜΟΣ Α.

Ὀλὸς οὔ με λιβρὸς ἱρῶν
Λιβάδεσσιν οἷα κάχλην
Ὑπὸ φοινίῃσι τέγγει
Μαύλιες δ' ὕπερθε πέτρῃ Ναξίῃ θοούμεναι
Παμμάτων φείδονται Παιὸς, οὐ στροβίλῳ λιγνύϊ
Ἰξὸς εὐώδης μελαίνει τρεχνέων με Νυσίων
Ἐς γὰρ βωμὸν ὁρῇς με μήτε παγχρύσου
Πλίνθοις, μήτ' Ἀλύβης παγέντα βώλοις
Οὐδ' ὃν Κυνθογενὴς ἔτευξε φύτλη
Λαβὼν τὰ μηκάδων κέρα
Λισσαῖσιν ἀμφὶ δειράσιν
Ὅσσαι νέμονται Κυνθίας
Ἰσόρροπος πέλοιτό μοι
Σὺν οὐρανοῦ γὰρ ἐκγόνοις
Εἰνάς μ' ἔτευξε γηγενής
Τάων δ' ἀείζωον τέχνην
Ἔνευσε πάλμυς ἀφθίτων
Σὺ δ' ὦ πιὼν κρήνηθεν ἣν
Ἶνις κόλαψε Γοργόνος
Θύοις τ' ἐπισπένδοις τέ μοι
Ὑμηττιάδων πολὺ λαροτέρην
Σπονδὴν · ἄδην ἴθι δὴ θαρσέων
Ἐς ἐμὴν τεῦξιν · καθαρὸς γὰρ ἐγὼ
Ἰὸν ἱέντων τεράων · οἷα κέκευθ' ἐκεῖνος
Ἀμφὶ νέαις Θρηϊκίαις ὃν σχεδόθεν Μυρίνης
Σοὶ Τριπάτωρ πορφυρέου φὼρ ἀνέθηκε κριοῦ.

CLAVDII SALMASII

NOTÆ.

ANTE hos decem plus minus annos, in Germania cum essem, & Heidelbergæ agerem, hunc βωμίσκον in veteri epigrammatum Codice, qui seruatur in Bibliotheca illustrissimi Palatini Principis, mihi repertum, necdum editum, ad Iosephum Scaligerum τὸν μακαρίτην misi. remisit ille mihi suam de illa sententiam & expositionem. quam videre licet, in ea quam tum ad me dedit epistola, quæ nunc inter postuma eiusdem opuscula & alias ad diuersos epistolas habetur excusa. Dosiadæ autem hanc aram tribuimus ex auctoritate vetusti Codicis, licet ille nomen Dosiadæ ad istud poëmatium non præferret, sed alterius aræ, quæ sequebatur, basi subscriptum haberet, hoc modo: ΔΩΣΙΑΔΑ ΒΩΜΟΣ ΟΝ ΜΟΥΣΑΙΣ ΕΣΤΗΣΕΝ ΕΝ ΓΑ. Quam subscriptionem ad hanc aram pertinere iudicauimus, cum alterum illum βωμίσκον, & alterius authoris esse, nec ad Musas quidquam attinere certo sciremus, vt latius in nostris ad eum notis ostendemus. Dosiadan etiam huius ludicri auctorem Lucianus agnoscit in Lexiphane: ἡμεῖς δὲ οὐδὲ ποιητὰς ἐπαινοῦμεν, τοὺς κατὰ γλῶτταν γράφοντας ποιήματα· τὰ δὲ σὰ ὡς πεζὰ μέτροις παραβαλεῖν, καθάπερ ὁ

Δωσιάδα βωμὸς δ' ἂν εἴη καὶ ἡ τῆς Λυκόφρονος Ἀλεξάνδρα, καὶ εἴ τις ἔτι τούτων τὴν φωνὴν κακοδαιμονέστερος. Sed quis hic fuerit Dosiadas, aut quo tempore vixerit, quæro qui me doceat. Athenæus non semel Δωσιάδην ἐν Κρητικοῖς laudat. Diogenes Laërtius patrem Epimenidis Cretensis ex quorundam sententia Dosiadan appellat. An idem hic sit nescio. Cretenses illi fuisse videntur. Hic Rhodius dicitur in veteri Scholio ad Ouum Simmiæ. Aræ autem istius forma non quadrata & cubica, vt aræ vulgo fiebant, sed ἀνισόπλευρος πανταχῆ· quæ forma fuit vetustiorum ararum, & vt plurimum Ionicarum. Nicomachus Gerasinus lib. II. Ἀριθμητικῆς: ἕτεροι δὲ τοὺς αὐτοὺς βωμίσκους προσαγορεύουσιν, ἀπὸ οἰκείας εἰκόνος· οἱ γὰρ παλαιότεροι βωμοὶ, μάλιστα δὲ Ἰωνικοὶ, οὔτε τὸ πλάτος τῷ βάθει, οὔτε συναμφότερα τῷ μήκει ἴσα ἔχουσιν, οὔτε τὴν βάσιν τῇ κορυφῇ, ἀλλὰ πάντῃ εἰσὶν ἐξηλλαγμένοι ταῖς διαστάσεσιν. non poterat melius huius aræ figura describi. Huiusmodi vero numeri ἄνισοι non tantum βωμίσκοι dicebantur a forma τῶν Ἰωνικῶν βωμίσκων· sed & σφηκίσκοι & σφηνίσκοι. tales enim σφῆνες secundum eumdem Nicomachum, τεκτονικοί τε καὶ οἰκοδομικοὶ, καὶ χαλκευτικοὶ, καὶ οἱ τῶν ἄλλων τεχνῶν πλάσσονται, ἀπὸ ὀξυτέρου ἄκρου διαδεχόμενοι καὶ ἀεὶ μᾶλλον πλατυνόμενοι ἀνομοίως κατὰ πάντα τὰ διαστήματα. σφηκίσκοι etiam hi numeri ἀνισόπλευροι sunt appellati, a forma σφηκῶν, id est vesparum, quæ ventrem substrictum habent & in medio sunt graciles. sic σφηκίσκους appellabant homines, *media*, vt dicebat Ennius, *regione cracentes:* quos cingulos

voca-

vocabant Latini. Festus: *Cingulos appellabant homines, qui in his locis vbi cingi solet, satis sunt tenues.* Græci σφηκοὺς & σφηκίσκους appellant, τοὺς λαγαροὺς τοῖς σώμασιν ἀνθρώπους καὶ οὐ περικοιλίους. ita enim scribendum apud Hesychium. σφηκοὶ ad verbum sunt cinguli. nam σφηκοῦν est cingere, & σφήκωμα δεσμός. Nicomachus: τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ τῶν σφηκῶν ὄγκος ἀποσφιγγόμενος κατὰ μέσον, καὶ τὴν λεχθεῖσαν ὁμοιότητα ἐμφαίνων. παρὰ τοῦτο εἰκὸς καὶ τὸ σφήκωμα ὀνομάζεσθαι· ἔνθα γὰρ ἂν ἀποσφίγξῃ τὴν τοῦ σφηκὸς ἐντομὴν μιμεῖται. cum enim fascia aut cingulo constringimur, ea parte graciliores & exiliores reddimur. Talis igitur ararum Ionicarum facies, pressis & extenuatis lateribus, nec fronti nec basi æqualibus, vt nec frons, nec basis inuicem sibi latitudine respondent, vt plane videre est in hoc & sequenti βωμίσκῳ. Sed & cunei fabriles lignei ferreique ad hanc effigiem fiunt. in acumen enim desinentes ea parte qua in materiam immittuntur, in latitudinem progrediuntur, mox in medio strictiores ex parte qua tenentur, ad summum in latius crassiusque caput exeunt, vt ex Nicomacho supra tetigimus. Sed hæc de figura satis: nunc ad expositionem veniamus, quam non adeo facilem, non verbis tantum suis declarauit vir ille, quem dixi, doctissimus, verum re ipsa clarius ostendit. Sententiam huius poëmatij nullo modo assequutus est. Sed nec eius obscuritatem dissimulat Lucianus, qui loco supra nobis adducto, Alexandræ Lycophronis, poëmati omnium tenebricosissimo illud com-

parare non dubitauit. Ara igitur hæc Musarum est, quæ sic loquitur: *Non me victimarum niger sanguis imbuit, vt purpura vel sanguineo purpuræ liquore vestis tingitur. Secespitæ vero Naxia cote tersæ samiatæque abstinet pecudibus:* quas vocat πῶμα Γαιός. hoc est, *nullæ victimæ in hac ara cæduntur, nec vertiginoso fumo, viscus manans ex arboribus Arabicis, fuscat me atque atram reddit.* hoc est, nulla mihi tura imponuntur, aut odores Sabæi heic adolentur. Μουσῶν γὰρ ἄκαπνον αἰεὶ θύος, vt ait ille. *Aram me vides, nec auri lateribus, nec argenti glebis compactam. nec vero mihi comparanda sit ara illa quam ex caprarum cornibus struxit Cynthius Apollo. Nam cum Gratiis fabricauit me nouenarius Musarum numerus, quibus dedit Iuppiter artem nunquam interituram. Tu autem qui bibis ex fonte, quem fodit Pegasus, istic sacrifices & libamenta fundas, Hymettio melle longe mihi gratiora dulcioraque. Audenter vero ad me accede: sum enim pura ab venenatis monstris, qualia occultantur in illa ara: quæ circa Neas Thracias, prope Myrinam vrbem extat, quam tibi o Minerua dedicauit, aurei arietis vel potius velleris raptor.* Hic totius aræ sensus, quem mox per partes explicabimus. at quam longe abierit vir ille incomparabilis, dici non potest, qua emendando, qua exponendo. Aram quidem Musarum Athenis in Academia fuisse refert Pausanias in Atticis: ἔστι δὲ Μουσῶν τε βωμὸς καὶ ἕτερος Ἑρμοῦ. sed de ea minime heic loqui vult Dosiadas, immo omnia quæ heic de ara Musarum dicuntur, non ad aliam aram referri debent, quam ad hoc ipsum poëmatium in

formam aræ factum, quod Musis & Gratijs adiuuantibus composuisse & ipsis dedicasse testatur. Nunc singula videamus.

Ὀλὸς οὐ με λιβρὸς ἰρῶν] Emendabat Scaliger: ὀλκὸς οὐ με λαβρὸς ἰρῶν· sed versus hanc emendationem respuit. ὀλὸς proprie est atramentum sepiæ, qui & θολὸς dicitur. heic vero μεταφορικῶς pro victimarum sanguine ponitur. λιβρὸς autem nigrum significat. Hesychius, λιβρὸν, σκοτεινὸν, μέλαν. Sed & λίβυς idem apud vetustiores Græcos significasse videtur. Hinc Λίβυες enim vocati quod nigri essent. sic & Μαύρους eos populos vocarunt Græci ab eadem ratione. nam μαῦρον & ἀμαυρὸν nigrum est, καὶ σκοτεινόν. a voce autem λίβυς quæ nigrum denotat, λιβύαι dictæ sunt, situlæ quædam nigræ quæ in sepulcris collocabantur. Hesychius: λιβύας τὰς μελαίνας ὑδρίας τὰς ἐπὶ τοῖς τάφοις τιθεμένας. Suauiter nugabatur nescio quis Græculus qui Glossas aliquot ad hanc aram adscripserat. nam μηλιβρὸς heic iunctim legebat, exponebatque, μηλιβρὸς ὁ τὰ μῆλα βιβρώσκων.

Λιβάδεσσιν οἷα κάλχην] κάλχην purpuram vel herbæ genus interpretantur Grammatici quæ purpureo colore vestes inficit. Hesychius, κάλχη πορφύρα καὶ βοτάνιον ἀνθοφόρον. Etymologicum magnum in voce Κάλχας: ἡ παρὰ τὸ κάλχη ὃ σημαίνει τὴν βοτάνην δι' ἧς ἡ πορφύρα βάπτεται. & hæc quidem nota sunt; illud non item, herbam illam quam Græci κάλχην, Latinos caltham vocare. nam caltha ex Græco κάλχη, quod Siculis erat κάλθη. nam θ in χ. & contra illi mutabant. vt ὄρνιχες pro ὄρνιθες. &

ſimilia. κάλχlω autem caltham eſſe ex Dioſcoride vincam. Is lib. III. cap. CLVI. βούφθαλμον, οἱ δὲ κάλχην καλοῦσι. ſic enim legendum eſt, non vt vulgo κάχλην. Veteres autem Grammatici vno ore caltham βούφθαλμον eſſe interpretati ſunt. Auctor antiquarum gloſſarum: *caltha*, βούφθαλμον. &, βούφθαλμον ἄνθους εἶδος, *caltum.* Dioſcorides lib. IV. de Chryſanthemo quod cum Buphthalmo quidam confundunt: χρυσάνθεμον ἢ χάλκα· οἱ δὲ βούφθαλμον. χάλκα tranſpoſitum pro κάλχα. nam & χάλκην quoque dicebant. Heſychius, χάλκη, πορφύρα. Sic certo certius κάλχlω eſſe caltham. quod alibi probabimus: non enim hæc ſunt huius operis aut loci. κάλχlω autem non pro purpura, ſed pro veſte, quæ purpura inficitur, accipio. *Non me*, inquit, *ſanguis victimarum tingit, quemadmodum ſanguineis liquoribus imbuitur veſtis.* κάλχlω enim, non tantum πορφύραν exponunt Grammatici, ſed etiam διφθέραν. Heſychius: κάλχη πορφύρα, διφθέρα, βοτάνιον ἀνθόφορον. & ita hoc loco placet accipi.

Μαύλιες δ' ὑπὸ σφῆ] Μαύλιας heic ἀντὶ τῶν κοπίδων poſuit quibus victimæ mactantur. μαυλὶς μάχαιρα καὶ ἡ μισθοῦ τι ποιοῦσα. ita legendum apud Heſychium.

Παμμάτων] Melius παμάτων. ſic πολυπάμων, & πέπαμαι. in vulgatis tamen editionibus fere ſemper πολυπάμμων & πέπαμμαι ſcriptum habetur, vitioſe.

Παμάτων φείδοντας Πανὸς] In vetuſto libro, φείδοντο ſcribitur, & ſupra repoſitum, φείδονται. quod ad

ſenſum quidem melius videtur, ſed illud φείδοντο verſus modulo magis congruit. Nam in Trochaicorum tertia ſede raro pedem alium, quam trochæum collocant. itaque legendum putarim φίδοντο pro ἐφίδοντο, id eſt, abſtinuerunt: vel φίδοιντο· quod verum eſſe puto.

Οὐ στροβίλῳ λιγνύϊ] Ita repoſuimus pro eo quod erat in veteri codice, στροβίλων λιγνύι. Caue ſis autem *ſtrobilum pineum* heic accipias cum magno viro, & *fructum pro ipſa arbore*. Fumum enim intelligit quem tus exhalat, cum in ara incenditur: qui quod vortiginoſis flexibus, & quibuſdam quaſi ſpiris & conuolutionibus contritus in auras eat, στρόβιλον eum ἐπιθετικῶς appellat. καπνοῦ στροφάλιγγας poëtæ vocant. στρόβιλον vero συστροφὴν ἀνεμώδη interpretantur Grammatici. hinc στροβιλοῦν contorquere, & conuoluere. στρόβιλον λίγνυα dixit, vt Ion poëta Erinaceum στρόβιλον, qui in orbem ſe conuoluit:

στρόβιλος ἀμφάκανθον εἱλίξας δέμας.

ita legendum. vulgo ἀμφ' ἄκανθαν. ἀμφάκανθον δέμας, ſpinis vndique obſitum. στρόβιλον λίγνυα Plinius explicat lib. XIII. cap. I. vbi de vnguentis loquitur: Iliacis temporibus non erant, nec ture ſupplicabatur. Cedri tantum & citri ſuorum fruticum in ſacris fumo conuolutum nidorem verius, quam odorem nouerant. *fumo conuolutum nidorem*, ex illo Homerico eſt, —— τὴν κνίσσην ἑλισσομένην περὶ καπνῷ. στρόβιλον λίγνυα conuolutum illum odorum qui in ara accendebantur, fumum heic vocauit Doſiadas.

Ἰξὸς θυώδης μυδαίνει πρεχέων με Νυσίων] Nemo non intelligit per ἰξὸν θυώδη πρεχέων Νυσίων, *tus* designari. Viscosum enim illum, & lentum humorem qui ex turis arbore manat, ἰξὸν heic vocari certissimum est. *spuma pinguis* Plinio dicitur, cap. *de ture & arboribus turis.* tus autem in Arabia nasci, non nisi pueri docendi sunt. hinc Νυσίων πρεχέων ἰξὸς heic vocatur, a Nysa Arabiæ monte. πέρχος vero & πρέχος, nam vtrumque dicitur, φυτὸν, βλάστημα, κλάδον, στέλεχος interpretantur Lexicographi.

Εἰς γὰρ βωμὸν ὄρης με μήτε πασχούεσυ] Versus hic debet esse phalæcius cum sequentibus aliis duobus. non dubium est igitur extra legem tḗdi. Vitium hæret in voce πασχούεσυ. vocem esse Persicam heic vetus Scholiastes annotabat, & aurum significare. an verum dicat nescio, non enim Persice didici. versus nihilominus laborat. esset aliquid si legeretur πάσχου aut πάσχευ. tunc enim legi metricæ ratio constaret: πάσχος autem, vel πάσχεος aurum Persice significaret. Sed tutone credi potest illi Græculo? ἄσχοδες apud Hesychium legitur pro Aurora vel Lucifero, & verbum Cypriorum esse tradit: Ἀσχοῦ-ρες ὄρθρες, οἱ Κύπριοι· ἢ φωσφόρες. ita enim scribendum. quid si ἄσχοδες etiam aurum significauit? sic enim Auroram ab auro videntur Latini deduxisse. ἄσχωρες pro eodem legitur apud Apollonium lib. IV. vbi doctus interpres, ἀπὸ τῆς αὔρης deriuat: pro quo ἀσχοῦρες Hesychius, absque dubio legit in illo poëtæ loco. Quid multis opus est? versum istum sic ego legendum, ac constituendum censeo.

Εἰς γὰρ βωμὸν ὁρῇς με μήτε γ' αὐερῶ
Πλίνθοις, μηδ' Ἀλύβης παγεῖσι βώλοις.

αὐερὸς vox prisca, quæ Græcis idem quod χρυσός. inde Latinis *aurum* suum. Hypsicrates apud Festum αὐερὸν Græce ab inuentoris nomine dictum esse prodit. Hinc θησαυρὸς vbi aurum reponitur. Vtvt est, aurum heic intelligi debere satis constat. Massas autem auri apud antiquos in lateres redigi solitas notum est. hinc αὐερῶ πλίνθοις Dosiadas heic vocat, & χρυσοῦ πλίνθοι apud Herodotum de Crœso. Varro apud Nonium:

Ludon fluens sub Sardibus flumen tulit
Aurum, later quod conquadrauit regius.

Idem de vita Pop. Romani lib. III. *nam lateres aurei & argentei primum conflati & in ærarium conditi.*

Μηδ' Ἀλύβης παγεῖσι βώλοις] Hoc est, *argenti glebis structum & compactum.* notus Homeri versiculus:

——— ἐξ Ἀλύβης ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.

hinc Ἀλυβηίδα κελέβην Euphorion vocat argenteum poculum apud Stephanum, περὶ ἐθνικῶν.

Ὃς μὲν τὴν κελέβην Ἀλυβηίδα μοῦνος ἀπούρα.

τουτέστι τὴν ἀργυρᾶν. Vide Strabonem & Homeri interpretes.

Λαβὼν τὰ μηκάδων κέρα] Ita scripsimus cum in libro esset, λαβόντα· ῥῆμα autem πρὸς τὸ σημαινόμενον, cum præcedat, Κυνθογενὴς φύτλη. nam dicendum fuerat λαβοῦσα. sed refertur πρὸς τὸν Κύνθιον Ἀπόλλωνα. De ara cornea Deli omnia iam vulgata. Glossæ ad hunc locum: Κύνθος δὲ ὄρος Δήλου ὅπου κεράτινος βωμός· λέγεται δὲ ἐκ δεξιῶν κεράτων πεπλέχθαι

τὸν βωμὸν μόνον, ἐκ δὲ ἀριστερῶν οὐδαμῶς.

Ὅσαι νέμονται Κυνθίας] Scribendum Κυνθίαις. ἀμφὶ Κυνθίαις δέραιον. ex caprearum Cynthiarum cornibus ſtructam in Delo aram ab Apolline ſcribit etiam Callimachus:

Ἄρτεμις ἀγρώσσουσα καρήατα συνεχὲς αἰγῶν
Κυνθιάδων φορέεσκεν, ὁ δ᾽ ἔπλεκε βωμὸν Ἀπόλλων.

ſed Κυνθίας non muto.

Σὺν οὐρανοῦ γὰρ ἐκγόνοις] Οὐρανοῦ ἐκγόνους Gratias interpretatur heic vetus Scholiaſtes, & ego cum illo. Gratias Cæli filias heic fingit, quas alij Iouis & Eurynomes eſſe dixerunt. Sed & ſic οὐρανοῦ ἔκγονοι fuerint, ſiquidem Iuppiter Saturno, Saturnus Cælo natus, ſecundum veteres Theogoniæ auctores. Magis tamen eſt, vt aliam Theogoniam ſequatur, quæ Gratias Cælo filias afferat, vt de Amore, & Muſis, quarum non vna γενεαλογία refertur apud priſcos Theologos.

Εἰνάς μ᾽ ἔτευξε γηγενής] Hæc γηγενὴς Ἐννάς, ſunt nouem Muſæ, quas γηγενεῖς inde dictas credere poſſumus, quod earum mater Mnemoſyne, Cæli & Terræ filia fuiſſe dicatur apud Heſiodum in Theogonia. Sed verius ex eo γηγενεῖς interpretari quod ſecundum Muſæum duplex fuerit Muſarum γένεσις, vna vetuſtiorum, & Saturno coæqualium, Cælo & Terra genitarum; altera recentiorum, & Iouis ac Mnemoſynæ filiarum. Hoc me docuit doctus Apollonij Scholiaſtes initio lib. III. ἐν δὲ τοῖς εἰς Μουσαῖον ἀναφερομένοις δύο ἱστοροῦνται γενέσεις Μουσῶν· πρεσβυτέρων μὲν κατὰ τοῦ Κρόνου γενομένων· νεωτέρων δὲ τῶν

ἐκ

ἐκ Διὸς καὶ Μνημοσύνης. idem de Amore, ac de Gratijs quoque dicendum.

Τάων δ' ἀείζωον τέχνην] Τάων, nempe Μουσῶν. πρὸς τὸ σημαινόμενον. non enim ad Εἶναι refertur, ſed ad Μοῦσαι.

Ενθεν πάλμυς ἀφθίτων] Hoc eſt Iuppiter, Deorum immortalium rex & pater. πάλμυς eadem notione apud Lycophronem, niſi fallor, vſurpatur. Heſychius: παλμυὸς βασιλεὺς, πατὴρ, οἱ δὲ πάλμυς. ſequitur apud eundem: Παλμύτης Αἰγύπτιος θεὸς, ſed perperam pro Πααμύλης, vt alibi dicemus.

Σὺ δ' αὖ πιὼν κρήνηθεν ἣν ἶνις κόλαψε Γοργόνος] Noli de fonte Pirene dictum accipere, ſed de fonte Heliconis, quem percuſſo vngula ſaxo Pegaſum aperuiſſe, tam notum eſt, vt nihil notius poſſit eſſe: vt & notiſſimum, Gorgonis filium equum Pegaſum apud poëtas iactari.

Εἰς ἐμὴν πτύξιν] Ita vetus liber. ſed legendum: ἐς ἐμὴν πτύξιν. ſunt enim anapæſtici.

Οἷα χέχευθ' ἔχιδνος ἀμφὶ Νέαις Θρηϊκίαις] De ara Chryſes intelligit, iuxta quam a ſerpente percuſſus eſt Philoctetes. Dicit igitur hæc ara Muſarum, puram ſe eſſe a ſerpētibus, & tuto ad ipſam quemuis accedere poſſe: nullum enim a ſerpentibus eſſe periculum, vt in ara Chryſes in qua ſerpens delitеſcebat, qui Philocteten percuſſit, cum propius ad eam acceſſiſſet. Rectum igitur Νέαις, nec corrigendum νέοις. Νέαι inſula iuxta Lemnon, in qua fuiſſe aram illam, & Philocteten ictum a ſerpente quidam volunt. Stephanus περὶ ἐθνικῶν· Νέαι νῆσος

πλησίον Λήμνου ἐν ᾗ Φιλοκτήτης κατά τινας ἐδήχθη ὑπὸ ὕδρου.

Ον χεδόθεν Μυρίνης] Μυρίνη vrbs in Lemno insula, de qua heic accipiendum. est enim & alia τῆς Αἰολίδος.

Σοὶ πειπάτωρ πορφυρέου φὼρ ἀνέθηκε κριοῦ] Aram illam Chryses ab Iasone fuisse conditam præter auctorem βωμίσκου, quem mox explicabimus, etiam testatur Philostratus in Philoctete his verbis: ἀναπλέοντες εἰς Τροίαν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ προσσχόντες ταῖς νήσοις, ἐμαστεύοντο τὸν τῆς Χρύσης βωμὸν, ὃν Ἰάσων ποτὲ ἱδρύσατο ὅτε ἐς Κόλχους ἔπλει. Φιλοκτήτης τε ἐκ τῆς ξὺν Ἡρακλεῖ μνήμης τὸν βωμὸν τοῖς ζητοῦσι δείκνυς, ἐξεχειμάσθαι αὐτῷ τοῦ ὕδρου τὸν ἰὸν ἐς θάτερον τοῖν ποδοῖν, οἱ μὲν ἐπὶ Τροίαν οἱ Ἀχαιοὶ στέλλονται, ὁ δ' ἐν Λήμνῳ ταύτῃ κεῖται διαβόρῳ, φησὶ Σοφοκλῆς, καταστάζων νόσῳ τὸν πόδα. Iam intelligimus quis iste sit purpurei fur arietis, & quis ille purpureus aries. Nam de Iasone capiendum qui vellus aureum furatus est, nemo iam non videt. Purpureum autem arietem heic vocat, non illũ aureum in quo fatum Mycenarũ erat, quem Atreum surripuisse volunt poëtæ, sed arietem quo Phryxus in Colchos delatus est, seu potius eius vellus. quod aureum quidem plurimi esse dixerunt, quidam vero purpureum, alij etiam album. Scholiastes Apollonij ad lib. IV. πολλοὶ δὲ χρυσοῦν τὸ δέρας εἰρήκασιν οἷς Ἀπολλώνιος ἠκολούθησεν, ὁ δὲ Σιμωνίδης ποτὲ μὲν λευκὸν, ποτὲ δὲ πορφυροῦν. quod valde velim notari: Simonidem modo album, modo purpureum in suis poëmatis hoc vellus appellitauisse. Qua de re sic

ego ſentio; non nouam quidem & aliam a vulgata de hoc ariete fuiſſe Simonidi opinionem, nec quem aureum vno fere ore omnes prædicaſſent, ipſum aut album aut purpureum exiſtimaſſe, ſed λευκὸν καὶ πορφυροῦν ſic vſurpaſſe, vt poëtis mos eſt cum aliquid eximie pulcrum deſignare volunt, vt quum auream Venerem vocant, eandem enim & *purpuream* appellitarunt. Marius Victorinus in libro de metris citat hunc Pæonicum verſum:

Ver agere purpurea te Venus amoribus diua pollens iubet.

Apud eumdem etiam hic purus anapæſticus citatur:

Nitet aurea purpureæ Veneris coma, roſcida lactea ceruix.

Sic etiam purpureum Amorem dixere. Ouidius:

In me purpureus tela reſumpſit Amor.

ſic & χρυσοῦν στόμα & πορφυροῦν στόμα, pro ore pulcro. Simonides: πορφυρέου ἀπὸ στόματος ἱεῖσα φωνὰν παρθένος. nec aliter *purpureum os* Horatio. ſic πορφυρέα ἔρνη Pindaro, ἀντὶ ἀγλαῶν· ἀνδησάμενός τε κόμαν πορφυρέοις ἔρνεσι. ſed & purpureum & album de eodem ita videtur dixiſſe Simonides, vt Horatius *purpureos olores* dixit pro candidis: & Albinouanus, *purpuream niuem.* Purpureus igitur huic Doſiadæ & Simonidi eſt, qui aureus ab alijs paſſim vocatur, quem & λευκὸν idem Simonides vocauit. Scholiaſtes Euripidis: τοῦτο οἱ μὲν ὁλόχρυσον εἶναι φασὶν, οἱ δὲ πορφυροῦν· καὶ Σιμωνίδης δὲ ἐν τῷ Ποσειδῶνος ὕμνῳ, ἀπὸ τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ πορφυρῶν κεχρῶσθαι αὐτὸ λέγει. ſic ἁλιπόρφυρον vellus illud fuerit Simonidi. Vtvt ſit, πορφύρεος κριὸς, heic ἀντὶ χρυσέου poſitus. Sed hæc plus

ſatis de purpureo, ſiue aureo vellere: nunc reſtat quærendum quis ſit hic τριπάτωρ cui aram dedicaſſe fertur Iaſon. Τριπάτορα Mineruam appellari opinor, non ob aliam rationem, quam quod Τριτογένεια alijs poëtis paſſim dicatur, de cuius appellationis cauſa conſulendi veteres Grammatici. obiter tantum admonere velim corrigendum, & ſupplendum in hac voce Etymologici magni auctorem. vbi enim ſic vulgo habetur, Τριτογένεια ἡ Ἀθηνᾶ, ἤτοι ὅτι ἐκ τῆς μήτρας καὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς ἐξῆλθεν, ἢ ὅτι παρὰ τῷ Τρίτωνι ποταμῷ γέγονεν, ἢ ὅτι τρίτη μετὰ τὴν Ἄρτεμιν καὶ Ἀπόλλωνα ἐγένετο. duo illa, ὅτι ἐκ τῆς μήτρας καὶ τῆς κεφαλῆς, non poſſunt ſola conſtituere rationem nominis τριτογένεια. tertium igitur deeſt, quod plenum habet Suidas hoc modo, ὅτι ἐκ τῆς νηδύος καὶ ἐκ τῆς μήτρας καὶ τῆς κεφαλῆς. Sed quod ſequitur apud eumdem Suidam, τριτὼ γὰρ κεφαλὴ κατὰ διάλεκτον, expungendum eſt, alio enim pertinet. ſed hæc Grammaticalia plane ſunt, id eſt inepta. Vnde vero τριτογενὴς nomen habeat, τριπάτωρ eadem notione cenſeri hoc loco exiſtimo, & Mineruam eo nomine ſignificari. Non ignoro τριτοπάτορας Gloſſographis exponi, ἀνέμους ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς γενομένους καὶ τῆς γενέσεως ἀρχηγούς, quos & τριτοπάτρεις & τριπάτρεις nominabant. ſed huc non pertinere item ſcio.

ΒΩΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Ημᾶρσενός με στῆτας
Πόσις μέροψ δίσαβος
Τεῦξ' οὐ σποδεύνας ἶνις Εμπούσας μόρος
Τεύκροιο βούτα καὶ κυνὸς τεκνώματος
Χρύσας αἴτας ἆμος ἔψαυσδρα
Τὸν γυιόχαλκον θῦνον ἔῤῥαισεν
Ον ὠπάτωρ δίσευνος
Μόρησε μητρόῤῥιπτος
Εμὸν δὲ τεῦγμ' ἀθρήσας
Θεοκρίτοιο κτίστας
Τριεσπέροιο καύστας
Θώϋξεν αἰνύξας
Χάλεψε γάρ νιν ἰῷ
Σύργαστρος ἐκδύγνεας
Τόνδ' ἐλινεῦντ' ἐν ἀμφικλύστῳ
Πανός τε ματρὸς εὐνέτας φὼρ
Δίζωος, ἶνις δ' ἀνδροβρώτος ἰνοραίσταν
Ηρ' ἀρδίων εἰς Τευκρίδ' ἄγαγεν πείπορθον.

CLAVDII SALMASII

NOTÆ.

HÆc ara non minus habet obſcuritatis, & in exponendo difficultatis, quam ſuperior, immo etiam aliquanto plus. quod ſatis hactenus teſtificati ſunt doctiſſimi viri qui operam ad eruendum eius ſenſum contulerunt, & hoc tantum adepti ſunt, vt fruſtra laboraſſe, & operam omnem luſiſſe merito dici queant. An non hoc magnum obſcuritatis eius argumentum, quod nihil in ea videre potuerint, principes in his literis viri? Iohannes Auratus ætatis ſuæ vir Græce eruditiſſimus, huic tenebricoſo *παιγνίῳ* primus admouit manus, qui ſe & tenebras, quibus inuoluebatur, denſiſſimas diſcuſſiſſe tum putauit, & doctis hominibus hactenus perſuaſit. inter quos Gulielmus Canterus non dubitauit interpretationem eius pro vera venditare, & calculo etiam ſuo confirmare. Sed quantum vtrumque fugerit ratio, rem ipſam auctorem dabimus. Sic enim veterem huiuſce poëmatij editionem interpolauerunt, vt de facie qua noſcebatur, nullo modo amplius agnoſcendam reliquerint. quales autem has mutationes eſſe dicemus, *μισητὴς* pro *μεστήτας*, quod prius legebatur: & *ὁ δύσμορος δίζαβος*, pro, *πόσις μέροψ δίζαβος*, vt vetus

habebat editio? & de integro iambico versu: τεῦξ' οὗ ἀποδδύνας ἶνις ἐμπούσας, dimidiatum facere hoc pacto: ἀποδδύνας ἶνις ἐμπούσας? & hæc tanta ac talia peccauerunt, vt ei sententiæ, quam veram esse somniabant, verba ipsa accommodarent, vel potius eo inuita pertraherent. Hinc non mirum ex falsis emendationibus, interpretationes longe falsiores natas. Nos nihil prius habuimus, quam veterem lectionem restituere, vt in antiquis editionibus visitur, & manu exaratis exemplaribus. Emẽdationes etiam aliquot nostras in contextum recepimus, quarum rationem suis locis reddemus. Auctorem quidam faciunt, Theocritum, alij Simmiam: neutrum fuisse puto. Dosiadæ ascribebant veteres membranæ Palatinæ, quæ hanc inscriptionem basi subscriptam habebant: Δωσιάδα βωμὸς ὃν ἔστασε Μούσαις ἐν γᾶ. Sed ad superiorem aram hunc titulum pertinere supra diximus. Dosiadas autem hic Rhodius, quod monere omisimus, cum de illo ageremus. nam sic in Oui titulo scriptum reperi: Βησαλίνου Ῥοδίου ὠόν, ἢ Δωσιάδα ἢ Σιμμίου· ἀμφότεροι γὰρ Ῥόδιοι. Sed dicet aliquis, nihil prohibere quominus hic βωμίσκος Dosiadæ quoque attribuatur, vt & præcedens. Sane ex fine præcedentis aræ videtur istius, quam nunc in manibus habemus, argumẽtum sumptum, vt siue idem huius sit auctor, qui & superioris fuit, siue alius, ex postremis aræ Musarum verbis, hanc aram fingendi occasionem ceperit. Cum enim ara Musarum in fine vel basi sic loquatur, tuto ad se adiri posse, quod illa serpentum venenatorum pro-

digia non celet & occultet ſub ſe deliteſcentia, vt Ara illa quam Iaſon prope Lemnon inſulam ſtruxit & Mineruæ dedicauit. Auctor iſte quiſquis eſt aram illam ab Iaſone ſtructam, ad exemplum Aræ Muſarum compoſuit, & hæc ipſa eſt quam ſic loquentem induxit: *Me viraginis & ſemimaſculæ mulieris maritus condidit eo loci quo Achilles Thetidis filius ab Apolline occiſus eſt*, &c. quæ nos paulo poſt ſingillatim explicabimus. Nam hæc omnino eſt ara Chryſæ quam Iaſon condidit. ſed ne vtriuſque βωμίσκου eumdem auctorem exiſtimem facit quod in illa quam priore loco poſuimus, Ara Iaſonis in Chryſe prope Lemnon ſtatuitur: in hac vero auctor Chryſem Lemniam cum Chryſa Troica confundat, in qua Apollinis Sminthij templum & ara ad quam occiſus Achilles ab Apolline & Paride memoratur. At in Chryſe quæ circa Lemnon, non Apollini ſed Mineruæ ab Iaſone ara dedicata eſt. Facilius igitur nobis eſt, cuius non ſit hæc ara, quam cuius ſit auctoris, affirmare. Sed iam tempus eſt, vt ad ſingula verba exponenda accedamus, nam in verbis fere tota huius γρίφου obſcuritas verſatur.

Ἡμιάρσενός με στάζας πόσις] Neminem dubitaturum arbitror, quin recte repoſuerimus, ἡμιάρσενος pro εἶμ' ἄρσενος, quod in vetuſtis editionibus erat, & ſcriptis codicibus. ἡμιάρσενα autem στήτην vocat Medeam, quaſi *ſemiuiram* dixeris, & *ſemimaſculam*, quia cum femina eſſet, ea facinora fecerit, quæ ſexum ſuperarēt, & in animum muliebrem vix caderent. ſic *maſcula Sappho* Auſonio & Horatio, quod animo plus

plus quam muliebri ſeſe ex Leucate monte præcipitem dediſſet. εἰμάρσενος igitur στήτας πόσις Iaſon heic intelligi debet qui Medeæ maritus fuit.

Μέροψ] Quare μέροψ Iaſon appelletur, quærendum. μέροψ Theocrito Echo vocata eſt, quod μέρος τῆς ὀπὸς reddat, non totam. μέροπες ἄνθρωποι διὰ τὸ μεμερισμένην ἔχειν τὴν ὄπα. An μέροψ heic Iaſon dicitur, quod fidem Medeæ non ſeruarit, quaſi bilinguem dicas & non vnius oris ac vocis hominem, ſed perfidum, & promiſſis ſuis verbiſque minime ſtantem, διὰ τὸ μεμερισμένην ἔχειν τὴν ὄπα? an vero μέροψ pro Theſſalo poſitus? Nam Triopas ex Theſſalia in inſulam Coam commigrauit, cuius Triopæ filius Merops, vnde Meropes Coi dicti. at heic Μέροπα pro Theſſalo poſuit, ſiquidem Merops oriundo vere Theſſalus fuit. Iaſon autem Theſſalus. Quid ſi μέροψ ſimpliciter, & vulgari ſua notione accipimus pro homine, vt μέροπα δίσαβον, hominem iuuentuti reſtitutum, ſeu bis iuuenem factum intelligamus? Minus tamen hoc vltimum probo, nam nullum pæne verbum vacantis & otioſæ ſignificationis in hoc poëmatio reperitur, ſed omnia ſunt ἀινιγματώδη. Magis placet, vt Μέροπα pro Theſſalo accipiamus.

Δίσαβος] Vetus editio legebat, διάταβος. nos δίσαβος fecimus, ita poſtulante verſu. viri docti repoſuerant δύσαβος, vt de Troilo intelligeretur. Sed eam opinionem ſatis refutauimus. δίσαβος autem Iaſon vocatur, quod a Medea in iuuentutem reſtitutus ſit, vt Pherecydes & Simonides teſtaban-

tur: quod alij de Æſone ipſius patre dixerunt, quem Medea recoxiſſe & ſenio abſterſo iuuentæ reddidiſſe fertur. Scholiaſtes Euripidis in Argumento Medeæ: Φερεκύδης δὲ καὶ Σιμωνίδης φασὶν ὡς ἡ Μήδεια ἀνεψήσασα τὸν Ἰάσονα νέον ποιήσειε· περὶ δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Αἴσονος ὁ τοὺς νόστους ποιήσας φησὶν οὕτως. Vide verſus. Hinc igitur Μέσης δίσσος Iaſon.

Τεῦξ' οὐ ἀποσλύνας] Pro οὐ quod habebāt membranæ & vetus editio, οὗ, mutato tantum accentu repoſuimus. Sententia hæc eſt: *Semimaſculæ mulieris maritus Theſſalus, bis iuuenis, id eſt Iaſon, ibi me poſuit & ſtruxit, vbi Achilles Thetidis filius a Troiano Hecubæ filio, id eſt Paride occiſus eſt.* De ara Chryſæ, quam ſtruxit Iaſon cum iret ad Colchos, diximus in ſuperioribus. Heic author manifeſto cōfundit, Chryſen quæ ad Lemnon, in̄ qua poſita, & dedicata Mineruæ ara ab Iaſone, cum Troica Chryſa, in qua colebatur Apollo Sminthius, in cuius templo ante aram occiſus eſt Achilles. Idque adeo clarum & apertum eſt, vt probatione non egeat. Sed ne miremur, Chryſen Lemniam & Troicam ab hoc auctore confundi, ſciendum in eodem errare verſari Stephanum περὶ ἐθνικῶν. ſic enim ſcribit: Χρύση, βαρυτόνως, ἡ πόλις τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐγγὺς Λήμνου. Σοφοκλῆς Λημνίαις·

Ω Λῆμνε, Χρύσης τ' ἀγχιτέρμονες πάγοι.

καὶ ἐν Αἰχμαλωτίσι,

Ταύτην ἐγὼ Χρύσην τε καὶ Κίλλαν.

In priore verſu Sophoclis de Chryſe quæ Lemno vicina, accipi debere apparet ex voce Λῆμνε, &

ex titulo Tragœdiæ, Λήμνιαι· in posteriore vero de Troica intelligendum, & vrbs Κίλλα, quæ ibi iunctim cum Chryse ponitur, & vrbs est τοῦ Τρωϊκοῦ πεδίου, & titulus Tragœdiæ, Αἰχμαλωτίδες, satis ostendunt. Nam Αἰχμαλωτίδες ibi sunt Troianæ mulieres captiuæ. Sic apud Homerum Chryse & Cilla, vt Apollini sacræ vrbes, cōiunctim memorātur, Iliad. α.

Κλῦθί μευ ἀργυρότοξ' ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας
Κίλλαν τε ζαθέην ———

de qua Troica Chrysa videndus Strabo lib. XIII. & Eustathius in Homerum. legitur apud Stephanum in voce Χρύση· καὶ πλὴν Φαιστία τῆς Λήμνου ἀκρωτήριον, πρὸς Τένεδον βλέπον· quibus verbis nihil corruptius. Corrigendum: καὶ περὶ Ηφαιστίαν τῆς Λήμνου ἀκρωτήριον. Ηφαιστία vrbs Lemni, circa quam promontorium nomine Chrysen collocat idem Stephanus: & sciendum est illam ipsam esse Chrysen de qua Sophocles in isto versu:

Ω Λῆμνε, Χρύσης τ' ἀγχιτέρμονες πάγοι.

Item sciendum in illo promontorio positam esse aram ab Iasone, nullum vero ibi templum fuisse, sed aram tantum sub dio constitutam patet ex istis versibus Sophoclis in Philoctete:

Σὺ γὰρ νοσεῖς τόδ' ἄλγος ἐκ θείας τύχης
Χρύσης πελασθεὶς φύλακος, ὃς τὸν ἀκαλυφῆ
Σηκὸν φυλάσσει κρύφιος οἰκουρῶν ὄφις.

Sic igitur statuendum est, nullam vrbem fuisse Chrysen Lemno vicinam, sed promōtorium tātum hoc nomine prope Hephæstiam vrbem Lemni: in quo promontorio collocatam aram & Mineruæ

confecratam ab Iafone fupra docuimus: vrbem autem Chryfen in agro Troico fuiffe, in qua templum Apollinis Sminthei, ante cuius aram Achilles ab Apolline & Paride fagitta confixus eft, & occifus, vt narrat heic auctor huius βωμίσκου. qui tamen in eo falfus eft, quod eandem hanc Chryfen putauit in qua Achilles occifus, cum promontorio Lemni, in quo ara Iafonis, quam heic loquentem induxit, & cuius figuram heic nobis exhibuit. Vehementer etiam errauit Stephanus, qui Χρύσην vrbem Lemni Apollini facram effe dixerit, cum de Troica tantum Chryfe hoc verum fit, & nullam hoc nomine in Lemno vel prope Lemnon vrbem fuiffe conftet, fed promontorium περὶ Ηφαιστίαν, quem πάγον Χρύσης Sophocles appellat ἐν Λημνίαις.

Σποδεύνας] σποδεύνας cum ἐμπούσας iungebant doctiffimi viri, & de Hecuba interpretabantur: quam recte mox viderimus. ὁ σποδεύνας hoc loco eft Achilles, quem eleganter fic appellat, quod eum mater, vt exueret quod a patre habebat mortale, de nocte in ignem conditum cinere calido obruebat; interdiu autem vngebat ambrofia. Apollodorus lib. III. ὡς δὲ ἐγέννησε Θέτις ἐκ Πηλέως βρέφος, ἀθάνατον θέλουσα ποιῆσαι τοῦτο, κρύφα Πηλέως εἰς τὸ πῦρ ἐγκρυβοῦσα τῆς νυκτὸς, ἔφθειρεν ὃ ἦν αὐτῷ θνητὸν πατρῷον. Nota tibi illud εἰς τὸ πῦρ ἐγκρυβοῦσα. Sic enim cineribus conditum & obrutum fuiffe Achillem fignificat, vt folent panes, qui inde ἐγκρυφίαι dicebantur. Hinc σποδεύναν eum heic vocat auctor, quod in cinere calido fcilicet cubaret. nam totam

noctem in igne positum mansisse verba Apollodori indicant.

Ἶνις ἐμπούσας] ἔμπουσαν heic Hecubam accipiebant, vt de Troilo intelligeretur, quem Hecubæ filium fuisse constat. Sed qua ratione empusa diceretur Hecuba, quæro. eam quidem in canem esse versam poëtæ passim testantur; sed quid cani cum empusa? certum est Græcos ἔμπουσαν appellare, φάσμα quoddam δαιμονιῶδες, quod ab Hecate immitti credebatur, & in varias formas mutari, vt modo aqua, modo ignis fieret: nunc in serpentem, nunc in puellam verteretur: de quo consulendi sunt Grammatici, & in primis Aristophanis Scholiastes in Ranis. Hinc ἔμπουσαν vocat Thetidem, quod empusæ modo, in varias se verterit figuras, ne cum Peleo concumberet, vt narrat Ouidius lib. XI. Metam. Ἶνις igitur ἐμπούσας, est Achilles, Thetidis filius.

Μόρος Τάλκεσιο βούτα] Miro & nouo genere loquendi Achillem heic vocat μόρον Πάριδος, non qui Paridem occiderit, vt Euripides, vel Pindarus, nisi fallor, Medeam appellat Πελίαο φόνον, sed qui a Paride occisus sit. Sic vulnus Vlyssis apud Vergilium, non quod accepit Vlysses, sed quo alium vulnerauit:

——— *& vulnere tardus Vlyssi.*

Non valde dissimile est, quod Sallustius metum Pompeij dixit, non quo timebat, sed quo timebatur. de quo locutionis genere nos alibi plura.

Τάλκεσιο βούτα καὶ κυνὸς πικνώματος] Paridem heic

per Τεύκρον βούτην & κυνὸς τέκνωμα designari, notius est, quam vt probari pluribus debeat. mirifice hunc versum corruperant, & mutilarant eruditi viri, dum interpretationibus suis, hæc omnia ad Troilum trahere conantur. Nos lectionem, quæ in veteribus excusis comparebat, & in vetustis membranis confirmabatur, restituimus, & exposuimus.

Χρύσας ἀΐτας ἆμος ἔκταν ἄνδρα] Repetendum est aræ initium, vt de huius loci sententia constet: *Semimasculæ me mulieris maritus, hoc est Iason, ibi condidit & posuit vbi Achilles Thetidis filius a Teucro bubulco interfectus est, tunc cum Apollo*, quem heic Χρύσας ἀΐτην vocat, *virorum decoctorem, loricatum Thynnum, id est Achillem extinxit.* ita loquitur ara. Achillem autem Apollinis sagittis interfectum quidam volunt, alij a Paride, sed eius manum telumque dirigente Apolline. Virgil.

—— *direxti tela manumque*
Corpus in Æacidæ.

Heic vero auctor, Paridem simul & Apollinem posuit, Achillis interfectores. Nunc ad singularem vocum expositionem veniamus.

Χρύσας ἀΐτας] Χρύσας ἀΐτην vocat Apollinem quod in vrbe Chryse coleretur: vt supra ex Homero diximus,

Κλῦθί μευ ἀργυρότοξ' ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας.

Ouidius:

—— *Chrysenque & Cillan Apollinis vrbes.*

ἀΐτας autem non tantum amasium significat secundum Thessalos, sed etiam ἑταῖρον καὶ συμπολίτην.

Hesychius, ἀίτης ἑταῖρος. Sed & illo τοῦ ἐρωμένου sensu non minus heic locum habere possit: quem enim Chrysa coleret, & veneraretur, hunc Χρύσας ἀίτην dici recte arbitror. Alcman pulcras etiam & amabiles puellas ἀίτας vocauit. Vetus Scholiastes ἀίτας in Theocriti ἀίτην· τοὺς ἐρωμένους ἔνιοι ἀίτας καλοῦσιν ὡς Θετταλοί· καὶ γὰρ Ἀλκμὰν ταῖς ἐπεράστοις κόρας λέγει ἀίτας· nisi κόρας ibi legendum aliquis opinetur. Χρύσας heic Dorice pro Χρύσης. Nam Dorice scripta hæc ara. Strabo tamen etiam Χρύσην eum appellat lib. XIII. frustra igitur fuere, qui hoc loco χρυσοῦς ἀίτας reponi volebant.

Αμος ἔψανδρα] Ita reposuimus pro εὖσ' ἄνδρα, quod in vulgatis legebatur. Nam vetus Codex habuit ἐψ' ἄνδρα, nos vna voce ἔψανδρα fecimus. Metaplasmus autem est pro ἔψανδρον. vt ἐρυσάρματες ἵπποι, & τετράορες ἕδραι, vt supra notare memini. ἔψανδρα, hoc est virorum incoctorem vel decoctorem Achillem appellat, vel propter duodecim captiuos Troianos, quos ad pyram Patrocli interfecit, & simul combussit; vel ex eo quod cum magnam Troianorum stragem in fluuio Scamandro ederet, & Scamander aduersus ipsum ad vindicandos ciues suos, ita abundasset, vt in vitæ periculum eum adduxerit, Vulcanus, Iunonis instinctu, magna ignium vi fluminis impetum repressit, & anguillas, ceterosque pisces torruit, & Troianorum cadauera, quæ flumine ferebantur elixa reddidit, haud minus ac si in lebete feruente essent posita. Hinc ἔψανδρα vocat Achillem: & licet hoc ipse Achilles

non fecerit, tamen quod in eius gratiam & salutem, a Vulcano factum fuerit, cuius ipse causa fuit, quasi ab eo factum videri voluit hic auctor. & hanc veram istius vocabuli rationem puto. Nam illa de duodecim Troianis ad rogum Patrocli occisis & combustis, minus cum verbo ἑψεῖν, vnde hoc nomen compositum est, quadrat. assos enim illos, vt ita dicam, & tostos intelligi par est, qui cum Patrocli cadauere vstulati sunt. at istos elixos, quos flumen bulliens, & vi Vulcani feruens vorticibus voluebat. hinc verbum ἔψανδρος. Vide Homerum Iliad. φ.

Τὸν γυιόχαλκον θῦνον ἔῤῥαισεν] θῦνον pro οὖρον, quod in editionibus habetur, scriptum in membranis reperi. a verbo θύνω, quod est curro, & impetum facio, nomen θῦνος, quod non solum cursum & impetum significat, sed etiam *impeteium*, vt loquebantur veteres, καὶ πηδητικόν, & in currendo velocem. Sic πλάνος a verbo πλανῶ, non errorem tantum, sed etiam erronem denotat. sic μῖμος, & qui agit histrio, & fabula quæ agitur. sic ῥόμβος, & vertiginem significat, & hominem qui vertigine laborat, vel circitorem, & vagum, & circumcursorem, vt diximus ad Herodis inscriptionem illo loco, —— καὶ ῥόμβος ἀλαλήστωρ. posset etiam heic legi, τὸν γυιόχαλκον θῦνον, a celeritate & impetu thunni piscis, quem propterea ἀπὸ τοῦ θύνειν dictum Grammatici asserunt. Vtvt sit, γυιόχαλκον θῦνον Achillem heic appellari non dubitamus.

Ον ὠπάτωρ δίσιμως] Vet. editio legit ἀπάτωρ, atque ita

ita membranæ Palatinæ. viri docti reposuerunt, ὀπάτωρ nihilo melius quod ad versum: quod ad sensum vero attinet, longe peius. nos ὠπάτωρ fecimus, hoc est ὁ ἀπάτωρ, & ad versus modulum, & ad sententiæ rationem recte. nam de Paride ista dicuntur, a quo interfectũ Achillem nunc refert, cum antea ab Apolline occisum dixerit. sed ex Poëta constat ab vtroque fuisse interemptum. Iliad. enim τ, cum Xanthus equus mortem Achilli prædiceret, μόρσιμον illi esse dicit, θεῷ τε καὶ ἀνέρι ἶφι δαμῆναι. quod quidem semel simulque factum est: non enim diuersis vicibus Paris & Apollo Achillem vulnerarunt, & interfecerunt, sed telum misit Paris, Apollo direxit. at hic auctor vt rem cæcis ambagibus magis inuolueret, & obscuraret, primum Achillem Τύμβοιο βῆτα μέγαν appellat, deinde ab Apolline occisum refert: deinde redit ad Paridem, & ab eodem interfectum narrat. quæ omnia, vt dixi ad maiores huic αἰνιγματώδει scripto tenebras inducendas pertinent. Sed tametsi separatim narret, quod vno eodemque tempore accidit, rei tamen veritas manet: nam constat ab Apolline & Paride Achillem interemptum.

Oν ὠπάτωρ δίσευνος] Απάτωρ Paris dicitur, quod priusquam esset agnitus, cum in Ida monte pastor erat, cuius esset patris, ignoraretur, ac per hoc patrem non habere crederetur: nam quouis alio potius, quam quo reuera fuit, patre natus existimari potuit. Spurij Latinis dicebantur, vel Spurio patre nati, quorum pater ignorabatur. Græci ἀπάτορας

vocant. Plutarchus: διὰ τί τοὺς ἀπάτορας σπουρίους υἱοὺς καλοῦσι; Sic Panem ἀπάτορα vocat Theocritus in Fiſtula, quod ex promiſcuo procorum cum Penelope concubitu creatus putaretur, atque ideo cuius eſſet patris, incertum haberetur. Heic vero ἀπάτωρ Paris, quod diu ſine patre fuerit, priuſquam agnoſceretur a ſuis.

Δίσευνος] Δίσευνος idem Paris vocatur, propter Oenonen & Helenam. ſed nec quare μηδερρίπτολος dicatur obſcurum eſt.

Θεοκείτοιο κτήτας [Id eſt Paridis, διὰ τὸ Θεαῖς ὑπ' αὐτοῦ κεκρίσθαι, vt notum eſt. at Theocritus in Fiſtula κατὰ μετάληψιν, ſeſe Paridem indigetat, quod Paris Θεόκριτος.

Τελεσπόροιο] Membranæ, Τελεσπορείοιο, perperam. Τελέσπορον λέοντα Herculem, niſi fallor, vocat Lycophron. cauſa nominis minime obſcura eſt.

Καύτας] Eædem membranæ, καύστας. vtrumque dicitur, & καυτὸν & καυστὸν. vnde καυστήρ. ſic encautum & encauſtum: & falluntur, qui mutandum cenſent. de quo nos alibi.

Θώυξεν αἰΐυξας] Ita ex veteri libro emendauimus, pro eo quod vulgabatur, ἄιξεν ἀϋαύξας. mendum tamen adhuc ſupereſt in voce αἰΐυξας. nam verſus propter illam laborat. itaque legendum putarim: αἰν ἰύξας, pro αἰνῶς ἰύξας· vel ἀϊλύξας: ſed illud melius. θωΰσσειν, θρηνωδῶς βοᾶν exponunt Grammatici, & ἰύζειν, κραυγάζειν & βοᾶν. ſed & ſibilum edere ſignificat: ac fortaſſe non male ἀϊλύξας legeretur, vt Philoctetes a ſerpente morſus, præ dolore vocem

eam emiſerit, quæ ſibilum ſerpentis a quo percuſſus fuit, imitaretur. Sane alterutram lectionem veram eſſe probe ſcio.

Σύργαστρος ἐκδύγηρας] Ita ex coniectura legendum iudicauimus, cum vetus liber legeret, ἐκδὺς γῆρας. Sed eam lectionem verſus reſpuit. ἐκδύγηρας ſerpentis aptum & proprium epitheton, nam quotannis ſenectutem exuunt. pro σύργαστρος idem liber, σύζαστρος retinebat. Sed coniecturam virorum doctorum admiſimus, qui σύργαστρος legendum probarunt, quod item ſerpentis proprium. Hanc vocem in veteri inſcriptione reperi, ſed corruptam: nam vbi vulgo ſcriptum eſt, DIIS PATERNIS SVRGASTEO MAGNO: omnino ſcribendum, SVRGASTRO MAGNO, quod ego de Æſculapio interpretor, quem in draconem verſum, & ſic Epidauro Romam aduectum ſatis ſciunt qui in hiſtoria Romana non penitus ſunt hoſpites: niſi cui placeat magis de aliquo genio interpretari. nam genios ſub anguium effigie colebant. Ego ad Æſculapium pertinere iudico: quod alibi pluribus adſtruam.

Τόιδ' ἐιλινεῶσι' ἐν ἀμφικλύστῳ] Corruptiſſimus hic locus circumfertur in editionibus, & ſcriptis libris. nam quod ξινεῶντα legitur in vulgatis, verſui repugnat. ἀξλινεῶντα item corruptum, quod habent membranæ. nos ἐιλινεῶντα fecimus. nam hic verſus par & ſimilis eſſe ſequenti debet. ἐιλινέω autem ab ἐίλω· vt ἀγινέω ab ἄγω. ξινύφι etiam pro eodem dicitur.

Γυιός τε μαςῆς ὠλέτας φὼρ δίζωος] Vlyſſem hæc verba deſignant, qui Philoctetem in Lemno inſula hærentem, & cum pedis dolore luctantem, ſagittarum eius gratia, ſine quibus capi non poterat Troia, inde abſtraxit, & ad Græcorum exercitum deduxit. in quo negotio exequendo Sophocles Neoptolemum Vlyſſi adiungit. alij Diomedem cum Vlyſſe hoc idem perfeciſſe tradunt, quos ſequutus eſt huius aræ auctor.

Ἶνις δ' ἀνδροβρῶτος] Vulgo exponunt, *filium hominum voratoris*, & de Neoptolemo accipiunt. hominum autem voratorem Achillem fuiſſe volunt, quod partim in vita ſua multos homines occiderit, partim etiam poſt mortem Polyxenam ſibi mactari iuſſerit. Sed quid ineptius, quam hominis voratorem aut comeſtorem intelligere, qui hominem interfecerit? iam docuimus, non de Neoptolemo, ſed de Diomede hæc eſſe accipienda, quem cum Vlyſſe Lemnon profectum, vt Philocteten inde accerſerent, & ad Troiam ducerent, memoriæ prodidere quidam. Tydei autem filius Diomedes, quem Tydeum ἀνδροβρῶτα heic vocat, quod bello Thebano Menalippi, a quo letiferum vulnus acceperat, cerebrum hauſerit. Statius lib. VIII. ſub finem:

— iamque inflexo Tritonia patre
Venerat, & miſero decus immortale ferebat.
Atque illum effracti perfuſum tabe cerebri
Adſpicit, & vino ſcelerantem ſanguine fauces.

Et initio lib. IX. de eodem Tydeo:

—— iam morsibus vncis
Pro furor! vsque adeo tela exsaturauimus, artus
Dilacerant. ——

Euripides de Tydeo:

Εἰς ἀνδροβρώτους ἡδονὰς ἀφίξεται
Κάρηνα πυρσαῖς ϑρίξι Μελανίππου σπάσας.

Ἰνοραίσταν ἦρ' ἀέϑλων] Ita emendauimus, pro ἰλιοραίσταν· ἰνοραισταὶ ἄνδρες, quasi dicas, neruicidas sagittas: sagittarum enim proprium, cum in corpus penetrant, neruos & venas scindere.

Εἰς Τανκείδ' ἄγαγον τείπορϑον] ἄγαγον pro ἤγαγον reposuimus: de duobus enim loquitur, Vlysse scilicet & Diomede. & versus in integrum restituimus, ex fide membranarum Palatinæ Bibliothecæ.

ΣΙΜΜΙΟΥ ΤΟΥ ΡΟΔΙΟΥ

ΩΟΝ.

Κωτίλας
ματέρος
τῆ τοῦτ' ὠὸν νέον
πρόφρων δὲ θυμῷ δέξο· δὴ γὰρ ἁγνᾶς
τὸ μὲν θεῶν ἐριβόας Ἑρμᾶς ἔκιξε κάρυξ
ἄνωγε δ' ἐκ μέτρου μονοβάμονος μέγαν πάροιθ' ἀέξειν
θοῶς δ' ὕπερθ' ὠκὺ λέχριον νεῦμα ποδῶν σποράδων πίφαυσκε
θοαῖσι δ' αἰόλαις νεβροῖς κῶλ' ἀλλάσσων ὀρσιπόδων ἐλάφων τέκεσι
παλαικραιπνοῖς ὑπὲρ ἄκρων ἱέμεναι ποσὶ λόφων κατ' ἀρθμίας ἴχνος τιθήνας
καί τις ὠμόθυμος ἀμφίπαλτον αἶψ' αὐδὰν θὴρ ἐν κόλπῳ δεξάμενος θαλάμων πυκωτάτων
καὶ πάλ' ὦκα βοᾶς μεθ' ἕρπων ἄφαρ ὅγε τὸ λάσιον νιφοβόλων ἀν' ὀρέων ἔσσυται ἄγκος
ταῖσι δὴ δαίμων κλυταῖς ἴσα θοοῖσι ποσὶ δονέων τὰ πολύπλοκα μέτεισι μέτρα μολπᾶς
ῥίμφα πετρόκοιτον ἐκλιπὼν ὄρυς εὐνὰν ματρὸς πλαγκτὰν μαιόμενος βαλιᾶς ἑλεῖν τέκος
βλαχαὶ δ' οἰῶν πολυβότων ἀν' ὀρέων νομὸν ἔβαν τανυσφύρων τ' ἀν' ἄντρα νυμφᾶν
ταὶ δ' ἀμβρότῳ πόθῳ φίλας ματρὸς ῥώοντ' αἶψα μεθ' ἱμερόεντα μαζὸν
ἴχνει θένων τὰν παναίολον Πιερίδων μονόδουπον αὐδὰν
ἀριθμὸν εἰς ἄκραν δεκάδ' ἰχνίων κόσμον νέμοντα ῥυθμῷ
φῦλ' ἐς βροτῶν ὑπὸ φίλας ἑλὼν πτέροισι ματρὸς
λίγεια μιν κάμ' ἀμφὶ ματρὸς ὠδὶς
ἁγνᾶς ἀηδόνος
Δωρίας
ἄπελον.

CLAVDII SALMASII

NOTÆ.

HABES Ouum Simmiæ, ad priſtinam ſuam faciem & ſplendorem, partim ingenij fiducia, partim ſcriptorum librorum ope, a nobis reſtitutum: in quo caſtigando & explicando multam hactenus ſed inanem operam ſumpſerunt doctiſſimi huius ætatis homines: ſed eam viam huius poëmatij, non valde alias obſcuri, exponendi inijſſe videntur, vt etiam ſi caſtigatiſſimos codices, & integerrimam ſcripturam nacti eſſent, nunquam profecto veram interpretationis rationem tenere poſſent. non igitur mirandum, ſi tot emendationum monſtra peperit falſa illa ratio, quam ad hoc ouum explanandum adhibebant: hinc factum eſt, vt non lucem ex tenebris, ſed ex luce tenebras dederint, ipſique ſe in laqueos induerint, in quibus adhuc hærerent, niſi ego ſoluiſſem. Cum igitur a primo verſu ad vltimum, à ſecundo ad penultimum, & ita deinceps, progrediendum eſſet, vt in eiuſdem Simmiæ ſecuri, vulgari & ſolito ordine, τὴν ἀνάγνωσιν facere inſtituerunt, a primo ad ſecundum, a ſecundo ad tertium, & ita vſque ad finem, & vltimum Oui verſiculum procedentes. ex qua ἀναγνώσεως ratione

tantam insequi perturbationem fuit necesse, vt idoneus inde sensus elici nullo modo potuerit. Atqui iam olim Hephæstion in libro περὶ μέτρων eum quem supra diximus ordinem sequendum in istius ludicri poëmatij lectione indicarat. Sic enim ille scribit in Enchiridio: ἀντιθετικὰ δὲ ὅσα κατὰ θέσιν μὲν γέγραπται, οὐ μέν τοι κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν παραβάλλεται ἀλλήλοις τὰ ἀντιστρέφοντα· ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ τέλους, τῷ πρώτῳ παραβάλλεται τῷ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς· τὸ δὲ τρίτον ἀπὸ τέλους, τῷ τρίτῳ, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν οὕτω. ταύτης δὲ τῆς ἰδέας ἐστὶ τὸ ὠὸν τοῦ Σιμμίου καὶ ἄλλα παίγνια. Idem alio loco: ἀντιθετικὰ δέ ἐστιν ὁπόταν ὁ ποιητὴς γράφῃ ὁπόσα δή ποτε κῶλα ὡς ἀνόμοια καὶ ὡς βούλεται· εἶτα τούτων ἀνταποδῷ τῷ μὲν τελευταίῳ τὸ πρῶτον, τῷ δὲ δευτέρῳ ἀπὸ τέλους τὸ δεύτερον, καὶ οὕτω πάντα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον· τοῦτο δὲ τὸ εἶδος παρὰ μὲν τοῖς παλαιοῖς σπανιώτατόν ἐστιν, παρὰ δὲ Σιμμίᾳ τῷ Ῥοδίῳ ἐστὶν οὕτω πεποιημένα ἐν τῷ ἐπιγεγραμμένῳ ὠῷ. id etiam docuerat Scholiastes vetus ad Alas his verbis: τὸ σχῆμα τοῦ πτερυγίου οὐκ ἔχει ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐπὶ τὸ ἔσχατον τὴν ἀνάγνωσιν, ὡς ἐπὶ τοῦ πελέκεως καὶ τοῦ ὠοῦ. Priusquam autem ad expositionem veniamus, pauca de auctore huius παιγνίου sunt dicenda. Simmiam esse auctorem Hephæstioni credimus, licet in dubium vocent veteres membranæ in quibus ita scriptum offendi: Βησαντίνου Ῥοδίου ὠὸν ἢ Δωσιάδα, ἢ Τιμίου, ἀμφότεροι γὰρ Ῥόδιοι. Quis ille Besantinus Rhodius, quærant, quibus otium est. Bisantinum eum alicubi vocat Stobæus. Simmiam Theocrito antiquiorem fuisse ex eo colligo, quod Hephæstion Philicum poëtam Tragicum

cum Simmia recentiorem facit: quem Philicum vnum τῆς πλειάδος fuiſſe, & ſub Ptolemæo Philadelpho floruiſſe, quo tempore vixit etiam Theocritus, ſatis compertum eſt. ſic Philicus & Theocritus coæui fuerint, Simmias vero vtroque vetuſtior. ſed de his accuratius in Epigrammatum veterum editione. Nam Meleager in ſua pancarpia compilanda, Simmiam non præteriit.

Σμυρναίου τε κλάδον Νικαινέτου, ἐν δὲ Φαέννου
Τέρμινθον, βρωτὴν δ' ἀχράδα Σιμμιέω.

atque hæc de auctore, de quo ſi plura interim ſcire cupis, adeundus tibi Suidas. Nunc ad argumentum veniamus. Mitti hoc luſciniæ Ouum cuidam lectæ fœminæ ſibi falſo perſuaſerat vir eruditiſſimus. Alij Dianæ hoc Ouum offerri a poëta crediderunt. Omnes fruſtra fuere. ἀλληγορικὸν enim totum eſt huius ποιημάτιου argumentum. nec Ouum luſciniæ, aut hirundinis inſcribi debet, vt eſt in veteribus membranis, ᾠὸν χελιδόνος, ſed ᾠὸν ſimpliciter, vt apud Hephæſtionem duobus locis, ἐν τῷ ἐπιγεγραμμένῳ Σιμμίου ᾠῷ. vocat quidem iſtud ouum poëta, partum ἀηδόνος ἀηδόνος. ſed de vera luſcinia minime intelligendum eſt: ἀλληγορικὴν enim eſſe hanc ὑπόθεσιν diximus totam, & ſic de hoc tantum Ouo, id eſt, de hoc poëmatio in modum & figuram oui a poëta compoſito, omnia quæ heic ſub oui ſpecie dicuntur, accipienda ſunt. Sic Doſiades in Ara Muſarum, non aliquam aram quæ alicubi extaret, in honorem Muſarum conſtituta, ſed illam ipſam a ſe compoſitam & verſibus ſtructam in-

tellexit: quam ideo a Musis positam Gratijsque finxit, quod a poëta Gratiarũ Musarumq; alumno condita constructaque esset. sic in isto παιγνίῳ poëta Ouum appellat, ἄτριον δωρίας ἀηδόνος, id est texturam Doricæ lusciniæ. quibus verbis se concepisse atque edidisse hoc Ouum aperte significat, non autem ouum reuera Lusciniæ alicui matronæ mittere, aut Diuæ dedicare. Δωρίδα enim ἀηδόνα ipse se vocat, qod de genere Dorico fuerit. more poëtis vsitato, qui ἀηδόνας ipsi se vocitare consuerunt. Callimachus de Heraclito poëta:

Αἱ δὲ τεαὶ ζώουσιν ἀηδόνες, ᾗσιν ὁ πάντων
Ἁρπακτὴς Ἀΐδης οὐκ ἐπὶ χεῖρα βαλεῖ.

vbi ἀηδόνας vocat, Heracliti carmina, & labores musicos. Sic Euripides Palamedem πάνσοφον ἀηδόνα vocauit. idem Euripides *tibias*, λωτίνας ἀηδόνας elegantissime dixit. Inuitat igitur lectorem Simmias ad Ouum istud suum, ingenij sui fœtum beneuolẽ excipiendum. *Accipe*, inquit, *hoc Ouum, Doricæ lusciniæ fœtum. lubenter autem & prompto animo suscipe. nam matre pura, & dulciloqua editum est. Mercurius autem Deorum nuncius*, hoc est λόγος προφορικὸς, *illud adprehendit, & in hominum genus edidit, matris alis surreptum, quibus fouebatur.* quæ verba nihil aliud quam τὴν ἔκδοσιν huius opusculi a poëta adornatam allegorice significant. *Iussit autem Mercurius istud Ouum a singulari metro,* id est monometro, *incipiens, vsque ad decimum versum semper crescendo procedere:* nam hoc Ouum a monometro Trochaico incipit, κωτίλας, ματέρος. quibus duobus primis colis, re-

ſpondent duo poſtrema, item monometra, ἄξιον, δωρείας. a quibus deinceps ſequentes verſus creſcere incipiunt, & inuicem ſibi reſpondent priores poſterioribus κατ' ἀντίθεσιν. a fine vero & ab initio æqualiter creſcentibus metris, atque inter ſe parientibus, ad medium Oui peruenitur, in quo bini verſus ſiti ſunt ſibi pares, & reliquis omnibus maiores, quorum vnus ab initio, alter ab fine aſcendit, & decimum locum ab ſua quiſque parte veniens, occupat. Sic a monometro, vt diximus, ad decametron progreſſus eſt Mercurius, id eſt λόγος μουσικὸς, in hoc Ouo contexendo & componendo. Decametron diximus, non proprie; nam nullus in hoc opuſculo verſus heptametro maior eſt: ſed quod a primo verſu qui reuera μονόμετρος, vſque ad eum numerum reliqui verſus creſcunt, dum pede aut ſyllaba præcedentes a ſequentibus ſuperantur, donec ad decimum perueniatur, qui omnes antecedentes ſuperat. Hoc eſt quod dicit ἐκ μέτρου μονοβάμονος μέγαν πρόσθ' ἀέξεν ἀριθμὸν εἰς ἄκρον δεκάδα ἰχνίων. Quæ ſequuntur minime obſcura ſunt. nam motum Mercurij & pedum ſupploſionem in percutiendis iſtis metris, comparat hinnuleorum citatis greſſibus qui matris veſtigia ſequuntur, & illius deſiderio interim vagientes lupum aut leonem ex latibulis ſuis excitant: qui voce hinnuleorum audita, ſtatim eos perſequitur, & ad paratam prædam conuolat. eodem plane modo Mercurium, & ad hinnuleorum celeritatem proxime, in iſtius incliti carminis metris, multiplicibus quidem illis καὶ πολυ-

πλόκοις fingendis, & citato pede ad numerum feriendis esse versatum. Sed lubet totum apponere, eo quo debet ordine legi, vt intelligi possit, etsi turbata & euersa Oui figura:

Κωτίλας
ἄτριον
ματέρος
δωρίας
τῆ τοῦτ' ᾠὸν νέον
ἀγνᾶς ἀηδόνος.
πρόφρων δὲ θυμῷ δέξο· δὴ γὰρ ἀγνᾶς
λίγα μιν καμὲ ἀμφὶ ματρὸς ὠδῖς.
τὸ μὲν θεῶν ἐριβόας Ἑρμᾶς ἔκιξε κάρυξ
φῦλ' ἐς βροτῶν ὑπὸ φίλας ἑλὼν πτέροισι ματρός.
ἄνωγε δ' ἐκ μέτρου μονοβάμονος μέγαν πάροιθ' ἀέξειν
ἀριθμὸν εἰς ἄκραν δεκάδ' ἰχνίων κόσμον νέμοντα ῥυθμῷ.
θοῶς δ' ὕπερθ' ὠκὺ λέχριον νεῦμα ποδῶν σποράδων πίφαυσκε
ἴχνη θέων ταὶ ποικιλόγονον πτερόδων μονόδουπον αὐδάν·
θοαῖσι δ' αἰόλαις νεβροῖς κῶλ' ἀλλάσσων ὀρσιπόδων ἐλάφων τέκεσσι.
ταὶ δ' ἀμβρότῳ πόθῳ φίλας ματρὸς ῥώοντ' ἄψα μεθ' ἱμερόεντα μαζὸν
παλαιαικραιπνοῖς ὑπὲρ ἄκρων ἱέμεναι ποσὶ λόφων κατ' ἀρθμίας ἴχνος τιθήνας.
βλαχαῖ δ' οἴων πολυβώτων ἀν' ὀρέων νομὸν ἔβαν τανυσφύρων τ' ἀν' ἄντρα νυμφῶν.
καί τις ὠμόθυμος ἀμφίπαλτον αἶψ' αὐδὰν θὴρ ἐν κόλπῳ δεξάμενος θαλάμων πυκνοτάτων
ῥίμφα πεδοίκοιτον ἐκλιπὼν ὄρυς ἄντα ματρὸς πλαγκτὸν μαιόμενος βαλιᾶς ἑλεῖν τέκος.
ὣ δ' ὦκα βαὶς μεθ' ἴχνια ἄφαρ ὅγε τὸ λάσιον νιφοβόλων ἀν' ὀρέων ἔσσυται ἄγκος.
τοῖσι δὴ δαίμων κλυτᾶς ἴσα θοοῖσι ποσὶ δονέων τὰ πολύπλοκα μετίει μέτρα μολπᾶς.

Versibus ita ordinatis, & ἐκ παραλλήλου positis, melius apparebit eorum ἀνταπόδοσις, (omnes quippe ἀντίστιχοι sunt:) faciliusque multo, & expeditius totius poëmatis, legenti patebit intellectus. nunc eorum quæ in contextu mutauimus atque emendauimus, ratio reddenda est, & singulorum pæne verborum expositio proponenda.

Κωτίλας ἄζιον] Editio vetus habuit ἄγειον vel ἀγεῖς. nos ἄζιον fecimus. sciunt qui in peruoluendis Græcæ litteraturæ scriptis codicibus vel mediocriter sunt versati, τὸ γ pro τ sæpius scriptum reperiri. sic in Fistula Theocriti, σαέγγας, pro σαέτλας scriptum exhibebát membranæ. plura obseruamus in animaduersionibus nostris ad Græcorum epigrammatum editionem. Sed mirum doctissimum Grammaticum Hesychium hac scribendi ratione fuisse deceptum, qui in Lexicon suum retulit, ἰσγίον pro ἰςίον. ἰσγίον, γνωςίον, ἰςίον. scriptum alicubi inuenerat, ἰσγίον pro ἰςίον· quod eum fefellit, dum putauit γλῶτταν fuisse, ἰσγίον pro ἰςίον. ἄζιον autem Δωρίας ματέρος hoc Ouum appellat, quasi dicas texturam, & compositionem Dorici poëtæ: non enim veræ lusciniæ ouum intelligit, vt iam ostendimus. nec verum ouum lusciniæ, mittit ad aliquam lectam fœminam, vt colum Theocritus ad Theogenidem Niciæ vxorem: nam perquam inepte & pæne plus quam poëtice, *lusciniæ texturam* appellaret, ouum a luscinia editum. intelligit igitur hoc ipsum Ouum, ab ipso contextum, & compositum, qui Δωρίαν ἀηδόνα se vocat, quod Doricus poëta fuerit. Rhodium fuisse hunc Simmiam liquet. Rhodus autem μία τῶν νήσων τῶν Δωριέων. Strabo de Rhodiis: Δωριεῖς δ᾽ εἰσὶν, ὥσπερ καὶ Ἁλικαρνασεῖς καὶ Κνίδιοι καὶ Κῷοι. ἄζιον Grammatici ὕφασμα καὶ ὕφος exponunt καὶ σήμονα. in epigrammate nondum edito:

— καὶ τὴν ἄπειρα κρινα μῆναν

Κερκίδα, τὰν ἱστῶν μολπαλίδα ——

inde ἀήτριοι χιτῶνες, non *malidenſes*, ſed bene ac denſe texti. Eleganter vero ἄτριον de poëmate. ſic Latini *texere*, & *contexere carmina* dicunt. ſic ijdem de ſtamine vel tela, vt & de verſibus, verbum *ducere* vſurpant. Tibullus:

Filaque de niueo vellere ducta putat.

& *ducere lanas* apud eoſdem frequens. ſed & *ducere carmen*, & *deducere*. Ouidius:

Proque bono verſu, primum deducite pilum.

Manilius lib. III.

—— *veſtros extendere fines*

Cogor, & indignos in carmine ducere cantus.

Ita emendauimus ex auctoritate Codicis Hemblacenſis. peſſime hodie legitur:

—— *& irriguos in carmina ducere cantus.*

ducere cantus, vt *ducere carmen*, Propertio & Ouidio. illi lib. IIII.

Cæſaris in nomen ducuntur carmina. ——

huic alicubi in libris de Ponto, ſed nunc locus non ſuccurrit. ab ἄτριον autem verbum ἀτρίζεσθαι, quod texere ſignificat. Heſychius: ἀτρίζεται, πήνεται. ſic enim legendum, non πένεται, vt vulgo. πήνομαι verbum a quo πῆνος pro textura, & Latinum *panus*. ſed hæc alias.

Τῆ τοῦτ' ᾠὸν νέον] Τῆ vt apud Homerum, τῆ Κύκλωψ πίε οἶνον. & apud Callimachum ἐν τοῖς ἀνεκδότοις· Τῆ Κερασοῖ, δίδωμι καὶ φαρέτρην. Ita autem hunc verſum reſtituimus, pro eo quod erat in veteribus editionibus & membranis, τῆ τόδ' ᾠὸν νέον. Dimeter

enim Iambicus esse debet βραχυκατάληκτος, vt respondere possit αὐλητικῶς illi qui sequitur, ἀδρᾶς ἀηδόνος. Notandum vero primam in ὠὸν heic corripi propter sequentem vocalem, vt in voce Ἀλκμαίων illo versu:

Νέρων, Ὀρέστης, Ἀλκμαίων μητροκτόνοι.

& apud Timoclem:

Ὁ νοσῶν τι μανικὸν Ἀλκμαίων᾽ ἐσκέψατο.

eodem plane modo prima in στωϊκῶν corripitur in isto epigrammate:

Ὦ στωϊκῶν μύθων εἰδήμονες ——

sic prima in οἶος breuis apud Tragicos sæpe, & apud Homerum:

Τὴν ἀρετὴν οἷος ἐσσί, τί σε χρὴ ταῦτα λέγεσθαι;

& secunda in ἀδμιάστως apud Anacreontem in Elegijs referente Hephæstione,

Οὐδέ τί τοι πρὸς θυμὸν ὅμως γε μὴν ὡς ἀδμιάστως.

Sed hæc plus satis: nam passim exempla legentibus occurrunt. ὠὸν νέον vocat, propter recentem huius poëmatij, ad oui effigiem compositi ἔκδοσιν.

Πρόφρων δὲ θυμῷ δέξο] Quis iste quem inuitat Simmias ad hoc Ouum benigne suscipiendum? nemo certe heic nominatur. Diuinandum igitur fuit doctissimo viro, qui missum cuidam matronæ volebat: nam ex verbis auctoris id neutiquam poterat exsculpi. Sed & alius quidam somniauit Dianæ oblatum. vt diuinatio illum sua, sic hunc suum somnium frustra habuit. cogitare autem heic alium non possumus quam lectorem, cum nullius nominatim mentionem fecerit. lectorem igitur com-

pellat, cui iſtud Ouum ſuum offert poëta, rogatque vt amico, & lubenti animo recipiatur. Vidit hoc etiam gloſſularum auctor, quæ ad hunc locum ſcriptæ legebantur minutiſſimis & fugientibus litteris: παραινεῖ, inquit, ὁ ποιητὴς τὸν ἀκεστὴν λαβεῖν τῆς δωρείας ἀηδόνος τὸ ὠὸν μετὰ πολλῆς προθυμίας· λίγεια γάρ ἐστιν ἡ φωνὴ τῆς δωρείας ἀηδόνος.

Δὴ γὰρ αἶνας λίγλά μιν κάμ' ἀμφὶ ματρὸς ὠδὶς] Hæc erant corruptiſſima in veteribus membranis, quæ nihilo meliores hac in parte antiquitus excuſis fuere. nam eamdem plane lectionem exhibebant, hoc pacto, δεῖ γὰρ αἶνα λίγλα μιν κ' ἀμφὶ ματρὸς ὠδὶς. ex quibus nullus idoneus ſenſus potuit elici. nos δὴ γὰρ repoſuimus. deinde in ſequenti colo, λίγλά μιν κἀμφὶ ματρὸς ὠδὶς. cum & ad ſententiæ, & ad verſus integritatem aliquid deſiderari videremus, vtrique eadem opera medicinam fecimus, legendo, λίγλά μιν κάμ' ἀμφὶ ματρὸς ὠδὶς, vt eſſet ſimilis illi ſuperiori Iambico trimetro catalectico, πρόφρων γὰρ θυμῷ δέξο, δὴ γὰρ αἶνας. nam facile factu fuit vt duarum ſimilium ſyllabarum concurſus alteram abſorberet. Pari modo corruptum verſum infra reſtituimus, vbi vulgo legebatur, τλμυσφύρων τ' αἶψα νύμφαν, pro τλμυσφύρων τ' αἶ' αἶψα νυμφᾶν. δὴ γὰρ pro ἤδη γάρ. Heſychius: δὴ γὰρ, ἤδη γάρ. Homerus: δὴ γὰρ κεχολώαται λίην. quod & apud Apollonium Rhodium ſæpe occurrit. *Accipe*, inquit, *hoc ouum, prona ac benigna mente: nam puræ & dulciloquæ matris partu editum eſt*. hoc eſt, *cura & ſtudio ſancti & ſuauiloqui poëtæ elaboratum*.

Τὸ μὲν

Τὸ μὲν θεῶν ἐρικόας Ἑρμᾶς ἔκιξε κάρυξ] Hæc eſt lectio membranarum, quam tamen mendi ſuſpectam habeo, in verbo ἔκιξε, quod minus videatur conuenire cum eo quod ſequitur, φῦλ' ἐς βροτῶν. itaque legendum putarim, ἔδιξε pro ἔκιξε, ab antiquo verbo δίκω, quod eſt iacio. Heſychius, δίκων, βάλλων. idem: δικεῖν, ἀφιέναι, ῥίπτειν. Fingit heic poëta Mercurium iſtud Ouum de ſub matris alis rapuiſſe, & in medium iecifſe. quæ omnia ἀλληγορικῶς ſunt exponenda, & per Mercurium λόγος προφορικὸς intelligendus, qui Ouum iſtud, hoc eſt poëmation ad inſtar oui factum, mentis conceptioni ſurripuit, & in medium hominum miſit vel iecit, id eſt vulgauit, & publicauit: & hoc ſenſu rectum eſt, ἔδιξε φῦλ' ἐς βροτῶν, non ἔκιξε. ita igitur corrigendum.

Ὑπὸ φίλας ἑῶν πτέρυγι ματρὸς] Ita correximus, cum eſſet in veteri libro, πτέρυσι, quod etiam exhibebat vetus editio. Sed iam ita corrigendum viderunt eruditi viri. contrario modo corruptum erat infra πλεύγκοιτον pro πτερύγκοιτον in ijſdem membranis, vt ad locum dicemus.

Ἄνωγε δ' ἐκ μέτρου μονοβάμονος] Hæc iam in ſuperioribus explicauimus. Mercurius, hoc eſt, λόγος προφορικὸς vel μουσικὸς iuſſit hoc Ouum ἐκ μέτρου μονοβάμονος incipiens, id eſt a monometris trochaicis, vt ſunt,

Κωτίλας
ἄπειρον
ματέρος
δωρίας,

paulatim adaugeri & creſcere, ſingulis verſibus pede aut ſyllaba ampliatis, atque ita procedentibus, vſque ad decimum metrum, quod in medio poſitum eſt, & cum altero item decimo, ſuo pari & æquali, reliqua omnia metra, quæ a fine & ab initio proceſſerunt, vſque ad medium, numero pedum & ſyllabarum anteit.

Ἐκ μονοβάμονος μέτρου] Μονοβάμον μέτρον vocat, ὃ μονόμετρον. infra pro eodem dixit, μονόδουπον αὐδάν. ἴχνει θοῶν τὰν πολυαιόλων πτερύγων μονόδουπον αὐδάν. nam μονόμετρον ſemel percutitur. non igitur ſaltum ſingularem, vt Seneca loquitur, vocat μέτρον μονοβάμον, nec de ſaltu in longum, aut in altum hæc accipienda ſunt.

Μέτρων πρόσοιθ' ἀέξειν ἀριθμόν] Numero enim pedum vel ſyllabarum verſus ſubinde creſcunt, donec ad vltimum, hoc eſt decimum, qui medium locum obtinet peruenerint.

Εἰς ἄκραν δεκάδ' ἰχνίων] Ακραν δεκάδα ἰχνίων vocat, quod decem tantum verſus in hoc Ouo diſſimiles ſint, quorum decimus cæteris omnibus maior: ideo vſque ad illam δεκάδα in ſingulis verſibus pedum numerus ampliatur. Sunt quidem in hoc opuſculo in totum viginti duo verſus, ſed quattuor ex his ſunt monometri ἀλληλοι, qui pro vno computantur: decem & octo reliqui, item ἀλλήλοι, pro nouem numero tantum cenſentur, quod bini ſemper ἀλλήλως incedant, pedum numero, & qualitate pares. ſic fiunt decem, quorum decimus cum ſuo pari, totius operis vltimus eſt, & maxi-

mus. ideo ἄκραν δεκάδα vocat.

Κόσμον νέμοντα ῥυθμῷ] Sic repoſuimus pro veteri lectione quæ habebat, κόσμος νέμοντο ῥυθμῷ. corrupte & ſine ſenſu. poſſet etiam legi: κωμουμένον τε ῥυθμῷ. ſic optime quadraret cum ſuo antithetico colo, μέγαν πρὸς οἶς ἀέξειν.

Θοῶς δ' ὕπερθ' ὠκὺ λέχριον] Non celabo lectorem quomodo hic verſus in veteribus membranis conceptus fuerit, vt emendationis noſtræ ratio appareat. ſic igitur legebant:

Θοῶς δ' ὕπερθ' ὠκὺ λέχριον φέρω νεῦμα πολλῶν πίφαυσκε.

vt de ſententia nihil dicam, quæ ex tam corruptis verbis idonea non poteſt elici, nullo modo paria facit hic verſus cum ſuo ἀντιθετικῷ, cui per omnia æqualis eſſe debuit: ſic enim ille habet:

ἴχνει θένων τὰν πολυμαίολον πτερίδων μονόδουπον αὐδάν.

Sic autem recte mihi videbar vtrique mederi, & verſui & ſententiæ, ſcribendo nimirum:

Θοῶς δ' ὕπερθ' ὠκὺ λέχριον νεῦμα ποδῶν φορέων πίφαυσκε.

Haud ſane melius poterat hic locus conſtitui, vt ſcripta ſunt verba membranarum. ſed auctor gloſſularum, quæ ad oram codicis membranacei erant adſcriptæ, mihi vt aliter emendarem, perſuaſit, poſtquam eum aliter hunc locum legiſſe comperi. ſic enim ille habet: τόδε λέχριον φέρων νεῦμα ποδῶν ἀπορίδων, ὅτι πλάγιον ὃ μέτρον καὶ οὐκ ὀρθὸν, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν αὐξανόμενον. Videtur ergo legiſſe:

> Θοῶς δ' ὕπαρ λέγειον φέρων νεῦμα ποδῶν ἀποεράδων
> πίφαυσκε.

Quod si ὠκὺ retinemus, vt habetur in membranis, omnino delenda fuerit vox φέρων. vtramque enim tolerare versus non possit. tunc ita legendum esset:

> Θοῶς δ' ὕπαρθ' ὠκὺ λέγειον νεῦμα ποδῶν ἀποεράδων
> πίφαυσκε.

Sed præstet meo quidem iudicio expungere τὸ ὠκὺ, & φέρων retinere, legendo vt supra posuimus. Pro νεῦμα ποδῶν fuit cum legerem, ῥεῦμα ποδῶν. nunc nihil muto. νεῦμα enim hoc loco non ἀπὸ τοῦ νεύειν, sed a νέω vel νέομαι quod est vado, & incedo. λέγειον νεῦμα ποδῶν ἀποεράδων Mercurij, hoc est λόγου, dixit propter varietatem & inæqualitatem pedum, & metrorum, quibus hoc poëma contextum est. ἀποεράδας autem πόδας dixit, vt Euripides δρομάδα κῶλον, in Helena, & μανιάδας λυσσήματα in Oreste. Sic Claudianus *victricem solum* dixit, & Iulianus Antecessor *victricem calculum*. sic Γάλλοι δρομάδες, in quodam Galliambico apud Hephæstionem:

> Γάλλοι μητρὸς ὀρείης φιλόθυρσοι δρομάδες.

Ἴχνει θένων τὸν πολυαίολον] Sic fuit emendandum vetusti codicis vitium, qui scriptum habebat, ἴχνη θένω. alludit ad metrorum percussionem, quæ pedis pulsu posito sublatoque fiebat. Mercurium igitur, hoc est λόγον, percussisse pedibus ait, hanc πολυαίολον πιερίδων μονόδουπον αὐδάν. Hæc contraria ἐκ παραλλήλου posita videntur, πολυαίολος & μονόδουπος. sed μονόδουπον vocat, quod a monometris inci-

piat, quæ ſemel tantum percutiuntur: πτώμαιολον autem, quod deinceps creſcendo, multorum ac diuerſorum metrûm varietate atque inæqualitate conſtat.

Θοαῖσι δ' αἰόλαις νεβρῶς κῶλ' ἀλλάσσων] Eleganter motum inceſſumque Mercurij, pedumque pulſum in percutiendis metris quibus conſtat hoc Ouum, velocemque pedum ac temporum iuncturam, comparat hinnuleis qui ſine matre in montibus deprehenſi, quod ab ea deerrauerint, raptim ad eius perſequenda veſtigia feruntur, velocique curſu ipſam aſſequi conantes, clamorem interim edunt lactis & vberum deſiderio. quo clamore excitata de latibulis aliqua fera, ſpelæum ſuum deſerit, & prædæ cupiditate, magno cum impetu per denſam conuallem feſtinat ad hinnuleos corripiendos. Pro κῶλα ἀλλὰ σῶν, quod erat in veteri editione, fecimus adiuuante membranarũ ſcriptura, κῶλ' ἀλλάσσων. Eleganter κῶλ' ἀλλάσσειν νεβροῖς dicitur Mercurius, & quaſi greſſum cum hinnuleis permutare, qui celeritatem hinnuleorum in gradiendo exæquet.

Ορσιπόδων ἐλάφων τέκεσσι] Ita legendum verſus gratia, vt illi colo reſpondeat antithetici ſui,

Αἶψα μεθ' ἱμερόεντα ματρός. ὀρσιπόδων autem pro ὀρσιπέδων correximus. ſic ὀρσίπους βοὴ, ὀρσίπους ἐριννύς apud Tragicos pro veloci.

Ταὶ δ' ἀμβρότῳ πόθῳ φίλας ματρὸς] Et hoc ex noſtra coniecturã eſt: nam membranæ legunt, ἀμερότῳ. ἄμβροτον πόθον pro magno & immẽſo amore poſuit.

Ὑπὲρ ἄκρων ἱεμένα ποσὶ λόφων] Ita membranæ, ἱεμένα. sed nobis scribi placuit ἱέμεναι. ad νεβροὺς enim refertur, de quibus dixit superiore versu, ταὶ δ' ἀμβρότῳ. deinde ita etiam versus ratio legi postulat. nam istud ἱέμεναι pæonicus est quartus, & respondet illi, qui in sequenti antithetico habetur, ἀν' ὀρέων. eadem ratione pro ποσὶ λόφων, scripsimus ποσὶ λόφων, vt par esset illi pæonico sequentis metri νόμον ἔβαν.

Καὶ ἀρθμίας ἴχνος τιθηνώας] Ita scripsimus, cum scriberetur in membranis & editione veteri, καὶ ἀ-ειθμίας. ἀρθμία τιθηνώα est φίλη τιθηνὴ, vt duobus locis supra dixit, φίλας ματρὸς. ἄρθμιοι, φίλοι. Sed hoc vulgare est.

Βλαχαὶ δ' οἴων πολυβότων] Οἴων heic non est ab ὄϊες, sed ab οἶος. οἴων, solorum & a matre deerrantium hinnuleorum. Pro παλαιγκραιπνοῖς quod in superiore versu legitur, omisimus monere, cum ibi essemus, scribendum videri, παλιγκραιπνοῖς. nam παλαιγκραιπνοῖς non caret vitio.

Πολυβώτων ἀν' ὀρέων] Πολυβώτων scripsi pro πολυβότων. exigitur enim hoc loco Ionicus ἀπ' ἐλάττονος, vt sit similis pedi superioris metri ἀντιθετικοῦ, ὑπὲρ ἄκρων. sic πολύβωτον Σέριφον, dixit Cratinus ἐν Σερίφοις·

Χαίρετε πάντες θεοὶ πολύβωτον ποντίαν Σέριφον.

Τανυσφύρων τ' ἀν' ἄλσα νυμφᾶν] Ita suppleuimus hoc colon vnius tantum additione syllabæ, vt pariaret cum præcedenti metri colo, καὶ ἀρθμίας ἴχνος τιθηνώας. ἄλσα pro ἀν' ἄντρα scriptum erat, vt

ſupra, κάμφὶ pro κὰμ᾽ ἀμφὶ, duabus ſimilibus ſyllabis, vicinitatis & ſimilitudinis gratia, in vnam contractis.

Καὶ τὶς ὠμόθυμος ἀμφίπαλτον ἀμφ᾽ αὐδὰν θὴρ] Ἀμφίπαλτον αὐδὰν, vocat balatum hinnulorum, de quo ſupra: βληχαὶ δ᾽ οἴων πολυβότων ἀν᾽ ὀρέων νόμον ἔβαν. *Et fera, inquit, aliqua immanis, audita voce, ſeu balatu hinnulorum, de ſuis latebris excitatur, & accurrit ad prædam.* ἀμφίπαλτον αὐδὰν appellat, quæ repercutitur, & quaſi circum reſilit, quoties offendit ſolido, vt cum montibus incurrit, aut ſaxoſis & cauernoſis locis. Fera igitur illa accipiens vocem hinnulorum circa ſpelæum ſuum, montium repercuſſu, reſonantem, ſtatim è ſpelunca exit, vt prædam rapiat. hoc eſt quod ἀμφίπαλτον αὐδὰν dicit.

Θὴρ ἐν κόλπῳ δεξάμενος θαλάμων πυκωτάτων] Ita correximus veteris libri ſcripturam, quæ corruptiſſimè legebat, πουκόπαλτον. πύκος, vox vetus quæ denſum ſignificat, vnde verbum πυκάζω, & nomen πυκινὸς, & πυκνὸς, & aduerbium πύκα in vſu poëtis: πύκα ποιητοῖο. hoc autem colon,

——— δεξάμενος θαλάμων πυκωτάτων,

par eſſe debuit illi colo ſequentis verſus,

——— μαιόμενος βαλιᾶς ἔχειν τέκος.

πουκόπαλτον igitur heic locum habere non potuit, niſi quis dixerit πουκωτάτων Æolice ſcriptum eſſe pro πυκωτάτων, ȣ correpta, vt moris eſt Æolibus, vt θουγάτηρ apud Callimachum pro θυγάτηρ, prima breui. Priſcianus lib. 1. *In pleriſque Æoles ſequuti hoc facimus. illi enim θουγάτηρ dicunt pro θυγάτηρ, ȣ corri-*

pientes. vel magis υ ſono ου ſoliti ſunt pronuntiare: ideoque adſcribunt ο, non vt diphthongum faciant ibi, ſed vt ſolum υ Æolicum oſtendant. nec hic tantum Æolum mos, ſed etiam Lacedæmoniorum, quorum iſta ſunt: πουνιάζειν pro πυνιάζειν· πούρδαλον pro πύρδαλον· κούαμος pro κύαμος· κουαίεον pro κυαίεον· δίφουρα pro γέφυρα, & ſimilia ſexcenta, de quibus fuſius diſputamus in libro de Dialectis Græcorum. ſic πουκαζάτων hoc loco Æolicum eſſet, pro πυκαζάτων, prima breui, vt in θουγάτηρ apud Callimachum. ſic λιγουροκωτίλης ἐνιπῆς apud Corinnam citante Hephæſtione pro λιγυροκωτίλης. ibi illud γου breue eſt. Scholiaſtes Hephæſtionis: λιγουροκωτίλης, Βοιωτιακὴ ἡ τοῦ ο προσθήκη, καὶ βραχεῖα μὲν ἡ γου. Grammatici: καὶ γουνός, γουνωός, ὁ γόνιμος τόπος. οὕτω καὶ νόσος νοῦσος κατὰ τοὺς Ἴωνας μηκύνοντας τὸ ὁ τῇ προσλήψει τοῦ ὑ. οὕτω παρ' ἀνάπαλιν οἱ Βοιωτοὶ ποιοῦσι κατὰ τὴν Ἡρακλείδου παράδοσιν προστιθέντες αὐτοὶ τῷ ὑ δίχρόνῳ τὸ μικρόν, ὁ καὶ βραχυνομένου μὲν φασὶ βραχύνοντες, μηκυνομένου δὲ μηκύνοντες, τὸ ὕλη οὔλη λέγοντες, καὶ τὸ ὕδωρ οὔδωρ. ſic non dubium eſt πουκαζάτων heic poſitum pro πυκαζάτων.

Ρίμφα πετρήκοιτον ἐκλιπὼν ὄρεος εὐνάν] Scriptum erat, ῥίμφα πλερήκοιτον. facile fuit veram lectionem reponere quæ eſt πετρήκοιτον, eleganter πετρήκοιτον εὐνὴν, ſaxeum cubile, vocat, leonis vel cuiuſlibet feræ ſpeluncam. ex illo tamen πλέρηκοιτον veteris editionis auctor fecerat, πλείκοτον. ex quo deinde variæ doctorum hominum coniecturæ ſunt natæ, omnes falſæ, & friuolæ.

Καὶ πάντ' ὦκα βὰς μεθέρπων] Hæc quoque erant in mem-

in membranis inquinatissima, hoc modo : καὶ πάσδ᾽ ὠκυβοᾶς μεθῆπων. nec aliter videtur reperisse in suis codicibus primæ editionis auctor : sic enim ediderat : καὶ πάσδ᾽ ὠκυβοᾶς κοδῶ μεθῆπων. Sciendum est autem μεθῆπων æque bene heic legi, quod ad sententiam: sed alterum, quod reposuimus, versus exigebat, vt opponi posset & æquari suo ἀμαθαλκεῖ qui sequitur. Pro καὶ πάσδε melius etiam fortasse scribi posset, καὶ τόδε, vt ad τέκος βοῆίας ματρὸς referatur, quod proxime præcessit. legendo vero πάσδε, τέκη subintelligemus.

Αφαρ ὄγε] Pes hic est procceleumaticus: ille vero qui in sequenti metro, huic respondet, est pæon tertius, σταθέντι. itaque heic legi velim, ἄφαρ ὅσγε.

Τὸ λάσιον νιφοβόλων ἀν᾽ ὀρέων ἔσσυται ἄλκος] Fœdissime corrupta hæc sunt in membranis & editione veteri, ad hunc modum enim ibi scripta habentur: λασίων νιφοβόλων δυορέων ἔσσυτ᾽ ἀνάλκης. primum τὸ addidimus, & hac syllaba versum auctiorem reddidimus, vt vna hac syllaba saltem præcedentem versum superaret. alias enim non decem crescentia metra in hoc poëmate haberemus, vt his verbis testatus est auctor, μέγαν ποσσὶ δέξαν ἀριθμὸν εἰς ἄκραν δεκάδα, sed nouem tantum. Idem in sequenti fecimus, qui ἀμαθαλκὸς huic esse debet, & numero syllabarum ac pedum par. ἄλκος pro ἀνάλκης reposuimus. occasionem huic mendo præbuit, vitiosa & perperam distincta scriptura hoc modo: ἔσσυτ᾽ αἰαλκος, ex quo ἀνάλκης factum est. aptissime autem & valde proprie hic Grammaticus & poëta

Simmias τὸ λάσιον ἄγκος appellauit. nam Grammatici ἄγκεα exponunt, τοὺς φαραγγώδεις καὶ ὑπ' ἀνακειμένους δασεῖς τόπους.

Ταῖσι δὴ δαίμων κλυτᾶς ἴσα θένων ποσὶ] Et hic versus, quod ſanus & integer nunc eſt, coniecturis noſtris hoc debet. nam κλυτᾶς μολπᾶς pro κλυταῖς μολπαῖς correximus: & ἴσα θένων ποσὶ pro ἴσα θεοῖσι, & alia quæ piget memorare. perturbatior autem in hoc verſu σύνταξις, quæ ſic debet procedere: ταῖς δὴ δαίμων ἴσα θένων ποσὶ δονέων μετίει τὰ πολύπλοκα μέτρα κλυτᾶς μολπᾶς. quorum verborum hic ſenſus, Mercurium in iſtis multiplicibus inclytæ cantilenæ metris percutiendis celeritate pedum contendiſſe cum illis hinnuleis qui a matre deerrabundi, pernici gradu per iuga montium currentes, eam inueſtigant, & perſequuntur. quibus allegorice oſtendit citam & velocem pedum temporumque iuncturam huius poëmatis. Mercurium autem, id eſt λόγον, ideo fingit pedibus percutere iſta metra, quod is Deus Lyræ & Muſicæ inuentor fuiſſe dicatur. per Mercurium igitur, τὸν λόγον vel τὴν μουσικὴν allegorice ſignificat, vel quod idem eſt, λόγον μουσικόν. quem & iſtud Ouum publicaſſe vult, quod eſt μουσικὸν totum: & matri ſurripuiſſe, hoc eſt luſciniæ aui μουσικωτάτῃ. per quam poëtam intelligit Muſices peritiſſimum: & eius metra πολύπλοκα pulſu pedum percuſſiſſe. quæ omnia ad μουσικὴν vel μουσικὸν λόγον referenda ſunt.

Ποσὶ δονέων] Ita legendum, non ποσὶ πονέων, vt correxerant viri docti. intelligit enim illam per-

cussionem metricam de qua supra dixi ad illum locum: ἴχει ξένων τὸν πάμαιολον περὶδων μονόδουπον αὐδάν. Sunt autem in hoc metro pedes duo ἰσόχρονοι quidem cum duobus pedibus superioris metri, sed alia temporum vice & ordine, vt πο ατ δο νε, respondet τας, το λα σιοι, quod est in præcedente versu. qui duo pedes ταυτόσημοι quidem sunt, & pari magnitudine, sed diuersam habent temporum vicem: cum alter sit pæon primus, alter pæon quartus. sic ὧν πολύπλο, in hoc eodem versu, qui pæon est item primus, ponitur tanquam ἀντιθετικὸς καὶ ἰσόρροπος Pæoni quarto præcedentis metri, νιφοβόλων. eadem enim spatia temporum habent, sed ordinem diuersum. quod in isto genere metrorum ἀντιθετικῶν recte vsurpatur, vbi non necesse est, vt ἀνταποδοτικὰ cola ordine ac positu temporum sibi respondeant, modo temporibus inter se parient.

Πολύπλοκα μέτρα μολπᾶς] Πολύπλοκα μέτρα vocat huius carminis, quod non sint ex eorum genere, quæ μονοειδῆ, & ὁμοιοειδῆ appellant Græci Grammatici, vel prototypa ac primiformia principaliaque, quorum species nouem ab ipsis ponuntur. non enim pure dactylica sunt, non iambica, aut trochaïca, non etiam Ionica vel choriambica vel pæonica, sed paucis exceptis, reliqua sunt ἀσυνάρτητα, καὶ ἐπισύνθετα, variaque omnino ac multiformi pedum compositione ac cõiugatione texta. quæ omnia per minutias exponere nec libet, nec vacat. Hephæstionem, qui volet, consulat, & ex eius præceptis huius poëmatis metra constituat.

non plus autem quam decem dissimilia metra habentur in hoc παιγνίῳ, a monometro vsque ad heptametrum progredientia, & additione pedis vel syllabæ semper accrescentia. Scholiastes vetus explicans illud, ἐκ μέτρου μονοβάμονος, ita scribebat: ὅτι ἀπὸ ἐλαχίστου καὶ μονομέτρου εἰς δεκάμετρον προῆλθεν. quis non eodem pertinere putet hæc verba Victorini in libro de metris? *Mensura seu modus metrorum huiusmodi accipietur. nam extremum in his, atque vltimum, quod monometron dicitur, constat ex vno pede, maximum vero vsque ad decametron periodum porrigetur.* Sed hæc Victorini σημείωσις nihil ad hunc locum facit, & errat ille Scholiastes, qui ἀπὸ τοῦ μονομέτρου εἰς δεκάμετρον huius Oui metra progredi annotauit. nullus enim in hoc Ouo versus δεκάμετρος. nam vltimus & omnium maximus, vna tantum syllaba heptametro maior est. Versus autem omnes qui hexametron superant, περιόδους Græci vocant, Latini circuitus: & hoc est, quod scribit Victorinus, *in modo ac mensura metrorum, minimum esse ac dici monometron, maximum vero vsque ad periodum decametron porrigi.* versus enim decametros, periodus dicitur, & omnes reliqui supra hexametrum. idem Victorinus: *Periodus dicitur omnis versus hexametri modum excedens.* Hæc valde in vulgatis perturbata. Incertus auctor de metris agens de Aristobulio versu octametro, *hic circuitus*, inquit, *magis est quam versus*. idem dicit de Pæonico duodenario. Non prætermiserim etiam quin admoneam huiusce Simmiaci Oui metra,

cola ab Hephæſtione appellari his verbis: ἀνίσθετικὰ δέ ἐστιν ὁπόταν ὁ ποιητὴς γράφῃ ὁποῖα δή ποτε κῶλα, ὡς ἀνόμοια καὶ ὡς βούλεται· εἶτα τούτων ἀνταποδῷ τῷ μὲν τελευταίῳ τὸ πρῶτον, τῷ δὲ δευτέρῳ ἀπὸ τέλους τὸ δεύτερον, καὶ οὕτω πάντα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. τοῦτο δὲ τὸ εἶδος παρὰ μὲν τοῖς παλαιοῖς, σπανιώτατόν ἐστι, παρὰ δὲ Σιμμίᾳ τῷ Ῥοδίῳ ἐστὶν οὕτω πεποιημένα (κῶλα) ἐν τῷ ἐπιγεγραμμένῳ Ὠῷ. Sic Odas compoſitas aut ex Strophe aut ex Antiſtrophe, aut Epodo, metiebantur per cola. Sed auctor ipſe, cola vocauit hæc Oui ſui metra, ſic enim ſub perſona Mercurij alluſit: θοαῖσι δ' αἰόλαις νεβρῶν κῶλ' ἀλλάσσων. verum & ſine alluſione vel allegoria, cum dixit hoc Ouum ἐκ μέτρου μονοβάμονος, progredi, εἰς ἄκραν δεκάδα ἰχνίων. nam ἴχνια ſunt κῶλα. nam decem ἀνόμοια κῶλα, vel ἰχνίων δεκάδα, quod idem eſt, in hoc carmine conſtituit. Iam κῶλον pro pede vel crure etiam accipitur. Euripides: Καὶ κῶλα κώλοις τετράποσι μιμήσομαι. inde ἄκωλοι Ἑρμαῖ, ſine pedibus. ἄκωλος, ἄπους· & τετράκωλος, τετράπους Heſychio. Hinc *Monocoli populi* Solino, qui vnum tantum habent pedem. Sic enim ibi libri omnes agnoſcunt: *legimus monocolos quoque ibi naſci ſingulis cruribus*, *ſingulari pernicitate*. vulgo corrigunt *monoſcelos*. Saltem *monoſceles* ſcripſiſſent, hoc eſt μονοσκελεῖς. nam μονοσκελοι Græcum non eſt. *monocolos* quoque eos vocabat Agellius lib. IX. cap. IV. niſi correctores interueniſſent, qui *monocolos*, vt habent eo loci libri veteres, mutarunt in *monomeros*. Nec melius doctiſſimus Criticus, qui

optimam illam lectionem in antiquo ſuo exemplari repertam, non probauit, ſed *monoſcelos* maluit, confirmato iam atque inueterato errore: & ſic apud Plinium quoque legitur ex correctorum commento. δεκάδα ἰχνίων igitur quam vocat Simmias, δεκάδα κώλων accipimus, nam tot numero κῶλα in hoc poëmatio conſtituuntur, & a minimo hoc eſt monometro, ad heptametron vſque porriguntur, quod decimo loco poſitum eſt, τῇ συλλαβικῇ vel ποδικῇ παραυξήσει creſcentia, generibus etiam verſuum per ſingula commutatis. Atque hæc ſunt, quæ ad hoc doctiſſimi ac vetuſtiſſimi poëtæ pariter & Grammatici opuſculum a ſitu vindicandum, in quo per tot annos iacuit, atque illuſtrandum afferre potuimus: in quibus etſi longior fortaſſe fui quam debui, multa tamen adhuc aliorum induſtriæ reliquiſſe me ſcio, quæ aut non vidi, aut cum viderem neglexi.

ΣΙΜΜΙΟΥ ΤΟΥ ΡΟΔΙΟΥ

ΠΤΕΡΥΓΕΣ.

Λεῦσσέ με τὸν γᾶς τε βαθυστέρνου ἄνακτ᾽ ἀκμονίδαν τ᾽ ἄλλυδις ἑδράσαντα
Μηδὲ τρέσῃς εἰ τόσος ὢν δάσκια βέβριθα λάχνᾳ γένεια
Τᾶμος ἐγὼ γὰρ γενόμαν ἀνίκ᾽ ἔκριν᾽ ἀνάγκα
Πάντα δὲ γᾶς εἶκε φραδαῖσι λυγραῖς
Ἑρπετὰ πάντ᾽ ὅσ᾽ ἕρπει
Δι᾽ αἴθρας

Χάους τε
Οὔτι γε Κύπριδος παῖς
Ὠκυπέτας δ᾽ αὐτὸς ἔρως καλεῦμαι
Οὔτι γὰρ ἔκρινα βίαφι, πραΰνω δὲ πειθοῖ
Εἶκε ἐμοὶ γαῖα, θαλάσσας τε μυχὸς, χάλκεος οὐρανός τε
Τῶν δ᾽ ἐγὼ ἐκνοσφισάμαν ὠγύγιον σκᾶπτρον, ἔκραινον δὲ θεοῖς θέμιστας.

CLAVDII SALMASII

NOTÆ.

INSCRIPTIO huiuſce poëmatis in membranis, πτέρυγες ἔρωτος. quam retinere non placuit. veteres enim Grammatici πτέρυγας ſimpliciter citant. ſic apud Hephæſtionem, Σιμμίας ἐν πτέρυξιν. De auctore igitur minus

dubitare possumus. at inscriptio, πτερύγιον, quæ in vulgaribus editionibus habetur, falsa est, & a recentioris æui Grammatistis Græculis manauit, qui hoc poëma cum citant, πτερύγιον passim appellant. quam recte, ipsi viderint. non enim πτέρυγα aut πτερύγιον, Alas auium Græci vocare consueuerunt, cum sint binæ. ideo πτέρυγας semper nuncupant. sic nec Latini Alam, sed Alas, nam duæ sunt, nominare solent, cum de auium alis loquuntur. πτέρυξ & πτερύγιον Græcis est, quidquid in acumen desinit, aut etiam cuiuscumque rei summitas & extremitas. sic πτερύγιον est promontorij cacumen. est & templi fastigium, & gubernaculi pars extrema, & ita in alijs quibuslibet rebus. in auibus autem proprie ille pinnarum ordo in acutum desinens, ab vtraque laterum parte, qua maiores sunt pinnæ, πτέρυξ vocatur: atque inde ad alias res traducta metaphora. sed πτέρυξ aut πτερύγιον de vna tantum, de duabus vero nunquam dicitur. at cum heic vtriusque Alæ figura habeatur expressa, πτερύγιον tam falso inscribitur, quam vere πτέρυγες. Genus metri Choriambicum est, καταληκτικὸν εἰς ἰαμβικὴν καταλήξαν, hoc est in amphibrachyn, aut bacchium propter indifferentiam vltimæ syllabæ. ἀντιθετικὰ autem hæc metra sunt, καὶ κατὰ σχέσιν, vt vocant, conscripta, vt in Ouo: sed contrario modo progrediuntur; non enim a minimo ad maximum, sed contra. Siquidem primum & postremum sunt hexametra, secundum & penultimum pentametra, & ita deinceps decrescendo, vsque ad duo media,

media, quæ minima ſunt, & monometra iambica. Sed nec ex diſſimilibus metris, & variantibus per ſingula cola, conſtant hæ Alæ. nam omnia ſunt Choriambica, præter medium & minimum quod diximus eſſe iambicum monometrum catalecton, quod magiſtri vocant ἰαμβικὴν καταληκτικὴν, quod ea clauſula finiantur, vt plurimum, Choriambica metra. Primum & vltimum, vt iam diximus, hexametra ſunt, quæ Philica Marius Sacerdos appellat in libro de metris, a Philico Corcyræo poëta τῆς πλειάδος, qui ſub Ptolemæo Philadelpho vixit, vt ſupra memini notare. non quod primus inuenerit hoc metri genus, nam Simmias longe illo antiquior, heic & in Securi hoc genere vſus eſt: ſed quod totum poëma iſto numero conſcripſerit, cuius initium refertur apud Hephæſtionem:

Τῇ χθονίῃ μυστικῇ Δήμητρί τε καὶ Περσεφόνῃ καὶ Κλυμένῳ τὰ δῶρα.

Ipſe tamen Philicus huius metri inuentionem ſibi adſcribit hoc verſu, qui in eodem Hephæſtione legitur:

Καινογράφου συνθέσεως τῆς Φιλίκου, γραμματικοὶ, δῶρα φέρω πρὸς ὑμᾶς.

Quod igitur hoc genere metri plurimum vſus ſit, Philicum ab ipſo appellatum eſt: ὅτι πρῶτος τούτῳ τῷ μέτρῳ τὰ ὅλα ποιήματα ἔγραψεν. non enim inuenit, vt falſo gloriabatur, cum Simmias longe ipſo anterior, vt qui prima Olympiade floruit, hoc genus vſurparit. Hunc Philicum docti viri, Philiſcus vt vocetur, contendunt: & quibuſcunque locis apud

auctores Φίλικον ſcriptum reperiunt, in Φιλίσκον mutant. quod miror: cum ipſe Φίλικον ſibi nomen eſſe, illo verſu, quem ſupra ex Hephæſtione attulimus, teſtatus ſit; vbi ſi Φιλίσκου legerimus, non ſtabit verſus. Fuere quidem & Φιλίσκοι in terra Græcia, ſed hic Φίλικος vocabatur. Sed ad rem redeamus. Argumentum Alarum fere notum. Amor ipſe, cuius hæ ſunt Alæ, loquitur: quis ſit, & quando, & vnde natus, oſtẽdit. Non enim ſe Veneris eſſe puerũ, ſed omnibus Dijs natu antiquiorem eſſe, & cælo & terræ & mari imperare, & illud imperium non vi ac parendi neceſſitate, ſed amicitia καὶ πειθοῖ adiunctum retinere. Scholiaſtes ἀνέκδοτος· ὑμνεῖ δὲ οὐ τὸν πάνδημον Ἔρωτα τὸν Ἀφροδίτης, ἀλλὰ τὸν οὐράνιον τὸν κοσμουργόν, οὗ καὶ Πλάτων μέμνηται ἐν τοῖς Σωκρατικοῖς διαλόγοις, ὅτε πρὸς Θρασύμαχον περὶ θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου διελεγέσθην ἔρωτος. Veteres Amorem varie ἐγενεαλόγησαν. Sappho Terræ & Cæli filium eum eſſe cecinit. Simonides Veneris & Martis. Orpheus Saturni, hoc verſu:

Αὐτὰρ ἔρωτα Κρόνος καὶ πνεύματα πάντ' ἐτέκνωσε.

Ibycus & Heſiodus ἐκ χάους eum prodijſſe voluerunt, & natum omnino ante Cælum & cælites omnes. Idem dicit in iſtis Alis Simmias. Quod vero Scholiaſtæ heic ſcribunt, tam ille qui editus eſt, quam ille qui adhuc in membranis cubat, ſenſum etiam conſtare poſſe, ſi quis a primo verſu ad poſtremum pergat, a ſecundo ad penultimum, atque ita deinceps vſque ad medium, vt in Ouo & Securi, neutiquam illos audiendos puto. ἔχει δὲ κοινῶς καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἔρχῃ ὡς προείρηται.

Immo qui hoc dixit, mentem non habuit. nam certum est, sensum recte procedere non posse, si ordinem illum in legendo sequaris. exempli gratia, quis sensus aut quæ cohærentia in istis esset, si ad hunc modum legerentur?

Γαίτα ἢ γᾶς Εἶχε φραδαῖσι λυγραῖς
Ὠκυπέτας δ' αὐτὸς ἔρως καλεῦμαι
Ἑρπετὰ πάντ' ὅσ' ἕρπει
Οὔτι γε Κύπριδος παῖς
Δι' αἴθρας
Χάους τε.

hinc videre est, quam sæpe fallantur, qui semper Grammaticis habent fidem. Nunc, ne quid temere aut frustra emendasse & mutasse videamur in auctoris verbis, ratio omnium quæ mutauimus, reddenda est.

Λεῦσσέ με τὸν γᾶς τε βαθυστέρνου ἄνακτ' ἀκμονίδαν τ' ἄλλυδις ἑδράσαντα] Ita hunc versum totum ex membranarum auctoritate minimo minus restituimus, cum vulgo legeretur, ἀκμονίδαν, τὰν δ' ἅλα θ' ἑδράσαντα. quasi hæc poëtæ mens fuerit, vt Amor & cœlum & terram & mare creasse ac constabilisse credatur, cum nihil minus quam hoc dicere in animo habuerit. Dicit quidem heic Amor terram & mare & cælum sibi concessisse, Dijsque & hominibus se imperare, non tamen vt cælum & mare condiderit: qui sensus ex vulgata lectione oritur. ἄλλυδις etiam pro τὰν δ' ἅλα in hoc versu legit Hephæstion: sed ἑδράζασα pro ἑδράσαντα perperam apud eum scriptum est, ἀκμονίδαν ἄλλυδις

ἑδράσαντα heic tantum habebant membranæ, nos τε necessario addidimus: ἀκμονίδαν τ' ἄλλυδις ἑδράσαντα. præcessit enim, γᾶς τε βαθυστέρνου ἄνακτα. nec aliter Scholiastes vetus legisse videtur, in cuius paraphrasi ita scriptum habetur: ὁρᾷς με τὸν γῆς τε ἄνακτα, καὶ τὸν οὐρανὸν ἄλλῃ ἑδράσαντα. corruptissime vulgo legitur, καὶ τοῦ οὐρανοῦ ἅμα ἑδράσαντα. quod ansam præbuit viris doctis hunc locum corrumpendi, & τὸν ἅμα pro ἄλλυδις substituendi, nempe quod ita legisse videretur Græculus interpres. Sed ex nostra emẽdatione, iam cõtrarium apparet, non aliter eum scilicet legisse quam ἄλλυδις, & ἄλλῃ interpretari. Hic erit igitur sensus: *Vide me qui latæ terræ rex sum, quique Cælum in alia sede constitui*, id est, *qui Cælum solio depuli, & illa sede deturbaui quam obtinebat, cum Terræ imperaret, & dominaretur, meque in eius locum intuli, & aliam eum sedem quærere coegi.* Vno verbo Cælum throno se deiecisse gloriatur heic Amor & pro illo nunc regnare. Ακμονίδαν Cælum significare adeo notum est, vt valde mirer incomparabilem virum de nescio quo Tellumone Terræ rege heic accipiendum putasse, ex Ritualibus Pontificum. quid enim notius, quam Ακμονα apud poëtas & μυθογράφοις, Cæli, id est οὐρανοῦ patrem appellari? hinc Cælum Ακμονίδαν vocat Simmias πατρωνυμικῶς, id est Acmonis filium. Hesychius: Ακμονίδης ὁ Χάρων καὶ ὁ οὐρανός. Ακμονος γὰρ παῖς. Sed de re omnibus nota, plura dicere, verba perdere est.

Μηδὲ τρέσης εἰ τόσος ὢν δάσκια βέβριθε λάχνᾳ

γένεια] Prius legebatur: δάσκια καὶ λαχνὰ φέρω γένεια. inepte prorſus & abſurde. nam λαχνὸν, pro hirſuto vel hiſpido, Græcum non eſt, ſed λαχνῆεν. nos hanc lectionem concinnauimus ex veſtigiis veteris ſcripturæ, quæ habebat, δάσκια βεβριθότα λάχνᾳ γένεια. quæ nec integrum ſenſum efficiebat, & verſum extra legem extendebat. βέβριθα λάχνᾳ γένεια. ſic de aureo vellere Apollonius lib. v i.

βεβριθὸς λαχνήεσιν ἐπηρεφὲς —— ſic μῆλα βεβριθότα μαλλῷ, apud alium poëtam. Mentem huius loci minime aſſequuti ſunt homines eruditi non enim hiſpidum aut hirſutum Amorem heic inducit poëta, ſed barbatum. *Nec vero horreas*, dicit heic Amor, *ſi tantulus, tam ſpiſſa barba obſitum mentum habeo.* nam miranda, ac tantum non horrenda in puero, qualis Amor fingebatur, denſa & prolixa barba. Sed hoc Amor, admirari nos prohibet, aut horrendum putare. cum enim ſit vetuſtiſſimus Deorum, & illo tempore natus, quo nondum Cælum ac Dij erant, ſed Terra totius imperium tenebat, minus mirum eſſe, opacam ſibi profuſamque barbam dari. De Amore barbato legi alicubi, ſed apud quem, nunc in memoria mihi non eſt. Veneris etiam barbatæ ſimulachrum finxere veteres, quam πάσης γενέσεως ἔφορον credebant: vt iam minus miremur, hunc εὐγένιον Amorem, καὶ πλούτου γενεσιουργὸν, vt exiſtimabant, barbatum induci.

Τᾶμος ἐγὼ γὰρ γενόμαν ἁνίκ' ἔκραιν' ἀνάγκα] Perperam hæc accipiunt interpretes: non enim Amor

hoc vult, ſe tunc natum eſſe, cum neceſſitati viſum eſt: ſed rationem adfert, quare cum puer eſſet, barbatus induceretur. qualis autem hæc foret ratio, ideo ſibi barbam dari, quod tunc natus eſſet, cum neceſſitas vt naſceretur, ſtatuiſſet ac decreuiſſet? ſed cauſam barbæ ſuæ hanc adfert, quod etſi puer videretur, natu tamen grandiſſimus eſſet; vtpote ante omnes Deos natus, & illo tempore, quo Neceſſitas imperabat, & omnia duris & iniquis Terræ iuſſibus parebant. Terram enim omnium primam ex illa confuſa indigeſtaque mole, quam Chaos dixerunt, prodijſſe conſentiunt veteres Theologi Græci. Terræ autem, hoc eſt brutæ Diuæ Neceſſitatem adiungit. Nam quidam ex antiquis Philoſophis, τὴν ἀνάγκην τῶν πάντων αἰτίαν εἶναι ſanxere, vt Democritus: Pythagoras τὴν ἀνάγκην τῷ κόσμῳ περικεῖσθαι dicebat. Sed heic Amor ſuam imperandi rationem, longe diuerſam ab ea quam Terra cum imperaret, obtinebat, eſſe oſtendit. ſuam enim in eblandiendo, & perſuadendo totam poſitam: at illam Terræ, in cogendo ac per vim compellendo. Hinc violento eius & impotenti imperio τὴν ἀνάγκην attribuit: ſuo vero τὴν πειθώ, qua omnia ſe confeciſſe loquitur, nihil autem vi, vel ingratijs. Sic τὴν ἀνάγκην τῷ ἔρωτι opponit Parmenides apud Stobæum: οὐχ᾽ ἡ ἀνάγκη μόνον καὶ τὸ δόγμα ἀγαθοῖς εἶναι ἐξορμᾷ, ἀλλὰ καὶ ὅσαπερ ἐξεργάζεται τὰ μέγιστα τῶν ἀνθρωπίνων Ἔρως, ὅστις καὶ τὴν ἀρετὴν τελεσίδρομον εἶναι ποιεῖ. Se tunc igitur natum hoc loco dicit Amor cum Neceſſitas & Terra regnabant. vtram-

que ſimul poſuit auctor: nam quidam ex veteribus τὴν γῆν, vt & τὴν ἀνάγκην, πάντων αἰτίαν ſtatuerunt: alij Amorem τὴν φύσιν vocauerunt, vt Parmenides, qui eum ante omnia natum voluit. Heſiodus & Acuſilaus Terram & Amorem ſtatim poſt Chaos, in lucem exijſſe. Vide Platonem in conuiuio. Simmias autem in his Alis Amorem Terra iam regnãte, ortum habuiſſe ſcribit. nam ita de ſe loquentem Amorem inducit:

Τᾶμος ἐγὼ γὰρ γινόμαν ἀνίκ' ἔκραιν' ἀνάγκα,
Πάντα τε γᾶς εἶκε φραδαῖσι λυγραῖς.

ἔκραινε autem pro ἔκεινε, quod vulgo legitur, atque etiam in membranis habetur, libentius legerim. κραίνειν eſt imperare: quæ ſignificatio huic loco conuenit, non etiam ἔκεινε, niſi in eadem hac notione accipiatur. eorum enim qui imperant, & regnant hoc proprium eſt, ſtatuere ac decernere. Sed κραίνειν melius. ſic κραίνειν στρατοῦ apud Sophoclem. atque inde κραίντωρ, qui dominatur, & regnat.

Γαίτα ὗ γᾶς εἶκε φραδαῖσι λυγραῖς] Ex deprauata membranarum lectione, hanc veram & ſinceram extudimus. ſic enim illæ ſcriptum præferebant: πάντα δὲ ἐκλέσε καὶ φραδέσι λυγραῖς. nihil pote corruptius. Videant acutiores an aliquid melius inde exſculpere poſſint. in editionibus excuſum erat, πάντα δ' ὑπείκεσκε φρένεσσι λυγραῖς. nullo ſenſu. quam lectionem ſequutus ſit Græcus interpres, non facile eſt ſtatuere. Sic enim hunc locum ἐκφράζει. τότε γὰρ ἐγινόμην ὅτε ἡ ἀνάγκη ἦρχε,

καὶ πάντα ὑπὸ σφίσι ταῖς αὐτῆς γνώμαις. Sed opinor eum ſcripſiſſe τῆ τῆς γῆς γνώμαις. & ne quid diſſimulem, ita in veteri libro ſcriptum vidi, quod vnice noſtram coniecturam confirmat. φράδη, quod eſt γνώμη vel βουλή, apud Pindarum aliquoties occurrit. Heſychius, Φραδαῖσι, βουλαῖς. huius autem verſiculi mentem multis aperuimus in ſuperiori animaduerſione.

Ερπετὰ πάνθ' ὅσ' ἕρπει] ἑρπετὰ heic non reptilia, vt vulgaris eſt huius vocis notio, ſed volucres ſignificat tantum. nam qui omnia animalia heic deſignari crediderunt, falſi ſunt. de ſolis enim auibus loqui palam eſt, ex verbis quæ ſequuntur: ὅσ' ἕρπει δι' αἴθρας χάους τε, vbi terræ mentio nulla, vt terram peragrantia animalia etiam intelligi putemus. Videtur autem Simmias genus auium ante reliqua omnia creatum exiſtimaſſe, atque adeo ante ipſum Amorem. nam eo ſe natum tempore heic Amor prædicat, quo Telluris imperijs omnia parebant, & auitij omne genus. de ceteris animalibus ſilet: nondum igitur tunc erant, ſecundum auctoris ſententiam: nec enim omiſiſſet. Ariſtophanes in Auium Comœdia, vt Amorem ante Cælum & Terram & omnes Deos editum facit: ſic Auium etiam genus, ex Amore & Chao productum fingit, prius quam Terra aut Cælum in natura rerum eſſent. Eodem pertinet, quod in alio eiuſdem Comœdiæ loco idem auctor fabulatur Κόρυδον, id eſt Galeritam, omnium auium primam editam fuiſſe ac terra priorem:

Αμαθὴς

Ἀμαθὴς γὰρ ἔφυς κοὐ πολυπράγμων, οὐδ᾽ Αἴσωπον πεπάτηκας,

Ὃς ἔφασκε λέγων, κόρυδον πάντων πρώτην ὄρνιθα γενέσθαι,

Προτέραν τῆς γῆς.

In quo etsi ab hoc auctore paulum dissentiat, veterum tamen hanc vulgo fuisse opinionem de auitij, ante reliqua animalia, creatione, facile inde probari potest. nec enim ridiculi gratia illud a Comico confictum esse, fidem fecerit hic Simmias, qui Amorem τῶν θεῶν πρεσβύτατον, vt eum vocat Plato, illo tempore natum scribit, quo Terra regnabat, & auium omne genus Terræ parebat. quibus verbis aperte indicat nihil tum fuisse in rerum natura, præter auium genus. ἑρπετὰ igitur heic sunt aues. sic Amorem ὄρπετον Sappho vocauit, ob eam scilicet causam quod ales fingitur.

Ἔρως δ᾽ αὖτε μ᾽ ὁ λυσιμελὴς δονεῖ

Γλυκύπικρον ἀμάχανον ὄρπετον.

Δι᾽ αἴθρας χάους τε] Χάος, aërem exponunt Grammatici. Vetus Scholiastes in ἐκφράσει huius loci: ὄντα ἑρπετὰ δι᾽ ἀέρος καὶ αἴθρας. Ibycus: ποτᾶται δ᾽ ἐν ἀλλοτρίῳ χάει. Aristophanes: τὸ χάος τουτὶ καὶ τὰς νεφέλας. vbi interpres τὸν ἀέρα interpretatur. omnino ingens illud spatium, quod terram inter, & cælum est, χάος Græci vocarunt. Hinc χάος χάσμα, & χώρημα, & κοίλωμα Græci interpretantur. Idem etiam significabat κάος. vnde Latinis *cauus*, id est κοίλωμα; vt ᾠόν, ouum. Æolice autem κόος. Hesychius: κάος κοίλωμα vel κοιλάς. nam ita legen-

dum. idem, κόοι χάσματα ἢ κοιλώματα. Stephanus: κόους τὰ κοιλώματα τῆς γῆς, καὶ πάντα τὰ σπήλαια ἔλεγον. hinc Latina vox vetus *couus* pro cælo. nam *cohum*, & *couum* dicebant, hoc est κόον. & fallunt Latini Grammatici qui a chaos deducunt. Glossæ veteres non editæ: *Couum naturam vniuersi, a cauo id est inani vel vacuo.* Item: *Cous est quo cælum continetur.* vnde Ennius: *Vix solum complere coum terroribus cæli.* *Cous* vel *couus* plane est Græcorum κόος. a concauitate dictus. Sed de his alias.

Οὔτι γε Κύπριδος παῖς] Vt duplex Venus veteribus, πάνδημος καὶ οὐρανία· sic etiam duplex Amor, πάνδημος καὶ οὐράνιος. Notissimus Platonis locus in Symposio.

Ωκυπέτας δ' αὐτὸς Ερως καλεῦμαι] Multæ sunt causæ, quare hanc lectionem non probem, licet eam videatur agnoscere Græcus interpres, dum exponit: οὐκ εἰμὶ ὁ Αφροδίτης υἱὸς, καλοῦμαι ὁ Ερως. Dicit hic Amor cælestis, se non esse Veneris puerum, & Amorem se vocari. Atqui non peculiaris hæc ipsius appellari, sed ille puer Veneris etiam Amor vocabatur. Cur igitur dicit hoc loco, αὐτὸς Ερως καλεῦμαι? quasi hoc ipse nomen solus haberet, ad distinctionem alterius, qui non appellabatur Amor. quod falsum est. Sed magis magisque vt hanc lectionem improbem facit vetus scriptura, quæ habet, Ωκυπέτας δ' ἀέριος καλεῦμαι. an pro ἀέριος, αἰθέριος legendum, vt οὐράνιον intelligamus? huic coniecturæ stare posset aliquis. Ego tamen nondum illi palmam do, sed eam magis palma-

riam iudico, qua totum locum ſic concipio ac diſtinguo, minimum aut nihil plane recedens ab antiquæ ſcripturæ veſtigiis: οὔτι γε Κύπριδος παῖς, Ὠκυπέτας τ' ἀέριος καλεῦμαι. Cæleſtis Amor vt diſtinguat, ſe ab Amore vulgari καὶ πανδήμῳ, ſic ait: *Nequaquam ego puer Veneris, & aliger aërius nuncupor.* παῖς Κύπριδος, Ὠκυπέτας ἀέριος, notæ ſunt, quibus volgiuagum illum Amorem, καὶ πάνδημον deſignat, quod puer Veneris ſit, quod hac illac circumcurſet ac circumvolitet, & incerto vagoque impetu, modo in hos feratur, modo in illos, & plane ſit ὠκυπέτας ἀέριος. Plato in Conuiuio de hoc vulgari amore: ὁ μὲν οὖν τῆς πανδήμου Ἀφροδίτης, ὡς ἀληθῶς πάνδημός ἐστι, καὶ ἐξεργάζεται ὅ,τι ἂν τύχῃ. quos autem ſemel fixit hic Amor, ad amandum vi cogit. talem porro ſe non eſſe prædicat heic Amor cæleſtis, & per vim nihil agere, ſed volentibus inſinuare ſe, & ſponte ſua animos inter ſe conciliare, pelliciendo ac perſuadendo. Hinc eum ὕβρεως ἀμοιρον dicit Plato in Sympoſio.

Οὔτι γὰρ ἔκρηνα βίαφι, πρᾳεῖ δὲ πειθοῖ] Sic libuit emendare veterem lectionem in membranis vitioſe ita ſcriptam: οὔτε γὰρ ἔκενα βίας, πρᾳεῖ δ' πειθοῖ. ἔκρηνα pro ἔκενα etiam legerunt Græci Scholiaſtæ. ita enim exponunt: οὐδὲν ἔπραξα βίᾳ, ἀλλὰ πάντα πρᾳείᾳ πειθοῖ. alius vero non editus, ſic habet: καὶ οὐδὲν δ' ἔπραξα βίᾳ, τὰ πάντα δὲ μοὶ πείθονται. illud πάντα quod vterque habet, fere mihi perſuadet, lectum ab illis fuiſſe: οὔτι γὰρ ἔκρηνα βίᾳ, πάντ' ἐπραΰνα πειθοῖ· vel πᾶν δ' ἐπρᾳΰνα πειθοῖ. idque

vt verum eſſe credam, inducit me, quod ſecunda in προσφύω producatur. nam quod ad primam attinet, etſi natura longa eſt, facile ob ſequentem vocalem corripi poteſt, vt in aliis eiuſmodi ſolent: de quibus ad Ouum ſupra notauimus. Nihil igitur verius hac lectione quam vltimo loco poſuimus. Cauſam autem addit hoc verſu Amor iſte Cæleſtis, quare Κύπριδος παῖς non dicatur, καὶ ἀέριος ὠκυπέτας· nihil enim ſe per vim agere, ſed omnes blanditijs pellicere: illum vero Veneris puerum, & volgiuagum Amorem ὑβριστικὸν eſſe καὶ βιαστικόν. longe igitur ſe ab illo diuerſum. Non dicit quidem expreſſe Amorem illum alterum, Veneris filium, violentum eſſe & vi cogere, ſed facile intelligi datur ex comparationis ratione, quam ſic inſtituit: *non ſum, nec vocor ille Cypridis puer, & volgiuagus Amor: nihil enim per vim perficere conſueui.* Sequitur ergo illum alterum omnia per vim facere ſolitum, cui ſe adeo diſſimilem eſſe oſtendit. Non inepte etiam aliquis exiſtimare poſſit, heic conferri exemplum imperij quod exercet nunc Amor, ad imperium quod olim Terra exercebat, priuſquam Amor naſceretur: illam enim κατ' ἀνάγκην imperitaſſe; Amorem vero κατὰ πειθώ. quam ſententiam ſupra retuli ad illud, ἀνίκ' ἔκραιν' ἀνάγκα.

Εἶχει ἐμοὶ γαῖα, θαλάσσας τε μυχὸς, χάλκεος οὐρανός τε] Ex duobus corruptis & mutilis verſibus, vnum hunc integrum & ſincerum concinnauimus: ſic enim legebatur in vetuſto Codice:

Εἶχε δέ μοι γαῖα θαλάσσας τε μυχὸς οὐρανός τε.

Εἶκε ἱ δέ μοι γαῖ τε μυχοὶ χάλκεος οὐρανός τε.

Sic ex duobus malis ac vitiosis, vnum, bonum ac sanum fecimus. χάλκεος οὐρανὸς apud Homerum est, & Hesiodum. Εἶκε ἱ ἐμοὶ, vt in sequenti versu, τᾶν ἐγὼ ἐκνοσφισάμαν, vbi ει, & ω, propter insequentes vocales corripiuntur. non etiam improbauerim, si quis malit: Εἶξε δέ μοι γαῖα θαλάσσας τε μυχός: vel Εἶξαν ἐμοὶ, vt videntur Scholiastæ legisse, qui sic exponunt: ὑπεῖξαν δέ μοι, οἵ γῆς τε καὶ θαλάσσας μυχοὶ καὶ ὁ οὐρανός. Videntur igitur legisse:

Εἶξαν ἐμοὶ γαῖς τε θαλάσσας τε μυχοὶ, χάλκεος οὐρανός τε.

cui lectioni etiam adstipulatur alter ex illis duobus deprauatis versibus quos supra ex membranis protulimus: Εἶχει δέ μοι γαῖς τε μυχοί. vtro modo legas, nihil refert. nostram tamen præferimus. nihil vero absurdius correctione doctorum hominum qui sic reposuerant: οὐρανίων πᾶς τε θεός μοι εἶκει. cum enim sequatur, τᾶν ἐγὼ ἐκνοσφισάμαν ὠγύγιον σκᾶπτρον, quomodo videri potest Amor sceptrum Dijs eripuisse, qui regno potiebatur, antequam quisquam Deorum natus esset?

Τᾶν ἐγὼ ἐκνοσφισάμαν ὠγύγιον σκᾶπτρον] Ita reposui, cum vulgo esset, τᾶν δ' ἐγὼν ἐκνοσφισάμαν. illud ἐγὼν, versus non patiebatur. Cælum autem & Terram intelligit, quibus Amor sceptrum de manibus extorsisse gloriatur. Huc plane pertinet, quod in primo versu Amor Terræ regem se appellat, & Cælum solio a se depulsum dicit, &

in alia ſede conſtitutum, quam regia ſcilicet. ſic vltimus iſte verſus, interpretationem noſtram illorum verborum primi verſus, Ακμονίδην τ' ἄλλυδις ἑδράσαντα, egregie comprobat.

Εκραινον δ' θεοῖς θέμιστας] Ita vetus, ex cuius auctoritate ſic emendauimus. vulgo erat: ἔκραινα δέ σφι θέμιστας, ex correctione doctorum hominum, qui tam male nomen Deorum in præcedente verſu repoſuerant, quam in hoc ſuſtulerant: vt error errorem ſequitur. pro ἔκραινον, malim ἔκρινον. ſic enim frequenter apud poëtas, κρίνειν, & διακρίνειν θέμιστας.

ΣΙΜΜΙΟΥ ΤΟΥ ΡΟΔΙΟΥ

ΠΕΛΕΚΥΣ.

Ἀνδροθέας δῶρον ὁ Φωκεὺς κρατερᾶς μηδοσύνας ἦρα τίων Ἀθάνᾳ
Τᾶμος ἐπὶ τὰν ἱερὰν κῆρι πυρίπνῳ πόλιν ἠθάλωσεν
Οὐκ ἐναρίθμιος γεγαὼς ἐν προμάχοις Ἀχαιῶν
Νῦν δ' ἐς Ὁμήρειον ἔβα κέλευθον
Τρὶς μάκαρ ὃν σὺ θυμῷ
Ὁδ' ὄλβος

Ἀεὶ πνεῖ
Ἵλαος ἀμφιδέρχθῃς
Σὰν χάριν ἁγνὰ πολύβουλε Παλλάς
Ἀλλ' ἀπὸ κρηνᾶν ἰθαρᾶν νᾶμα κόμιζε δυσκλής
Δαρδανιδᾶν χρυσοβαφεῖς τ' ἐσυφήλιξ' ἐκ θεμέθλων ἄνακτας
Ὤπασ' Ἐπειὸς πέλεκυν τῷ πάρος πύργων θεοτεύκτων κατήρειψεν αἶπος.

CLAVDII SALMASII

NOTÆ.

NVMERO, & genere verſuum, ſitu etiam figuraque, nihil plane differt ab Alis Securis. Et ſane nihil erat, quod æque figuram Alarum exprimeret, vt Securis. Hinc eam bipennem Romani veteres appellarunt. ſic enim ſecuris bipennis dicitur, vt

auis bipennis, quod ſcilicet ex vtroque latere ferri aciem, in modum alæ vel pinnæ factam haberet, non autem quod in vtramque partem ſcinderet, vel acuta eſſet; ex eo quod pinnum pro acuto veteres dicebant. Bipennis igitur adiectiuum, vt vocant, nomen, & epitheton ſecuris. ſic enim *bipennis ſecuris* Varroni apud Nonium, vt *paſſer bipennis. Ferens ferream humero bipennem ſecurem*, in Parmenone. Sic *ferrum bipenne* Virgilio, pro ſecuri.

——— *ferro ſonat acta bipenni Fraxinus.*

Seruius, *bipennem*, dici ait, *quod ex vtraque parte aciem haberet, quaſi duas pinnas*. nihil verius: & id licet ex hac veteris Securis, quam Epeus dedicauit, effigie cognoſcere. eam enim poëta vetuſtiſſimus, eadem forma, eodem numero verſuum compoſitam, ſic Alis aſſimilauit, vt nihil magis ſimile fieri poſſet. Πέλεκυς autem Græcis eſt, quæ Latinis *bipennis*. Hinc πέλεκυν, ἀξίνην δίστομον exponunt Grammatici. quæ vero vnam tantum pinnam aut aciem habet, eam ἡμιπέλεκκον vocant. Græci barbari δεξιβάλιον, quod vna tantum manu, dextra ſcilicet teneretur. Vetus interpres in Homerum: πελέκεας ἀξίνας διστόμους. ἔστι δὲ σταθμὸς σιδήρου ἔχων μνᾶς δέκα· τὸ δὲ ἡμιπέλεκκον τὸ ἥμισυ τοῦ πελέκεος, τὸ ἐκ τοῦ ἑνὸς μόνου μέρους ἔχον ἀκμὴν, ὃ καὶ δεξιβάλιον καλοῦσι. ſic enim ibi legimus. quod autem ait πέλεκυν etiam ſignificare pondus decem minarum, idem quoque ſcribit Heſychius: πέλεκυς ἀξίνη δίστομος ἢ σταθμίον ἑξαμναῖον ἀρχαῖον· οἱ δὲ δωδεκαμναῖον. forte corrigendum, δεκαμναῖον. nam ſic habet in voce ἡμιπέλεκκον·

λεκκον· ἡμιπέλεκκον τετμηναῖον ἢ τριζαμηναῖον, ἢ πενταμήνου. τὸ γὰρ δεκαμήνου πέλεκυς καλεῖται παρὰ Παφίοις. Sed hæc non ſunt huius loci. De auctore nihil dicam. nam Simmiam eſſe vel vnicus Hephæſtion perſuadere poſſit, qui Simmiam ἐν τῷ πελέκει citat. Argumentum etiam notum. In huius autem poëmatij expoſitione, a primo verſu, ad vltimum procedendum, atque ita deinceps, vt in Ouo vidimus, & Græcus Scholiaſtes admonet, & nos ſcire poteramus, etſi nullus moneret. Interpretationis vicem, libet ſubijcere veteris cuiuſdam Scholiaſtæ ἔκφρασιν κατὰ πόδα, quam in vetuſta membrana ſcriptam reperi, magis ne quid deſideraretur, quam quod aut tali interpretatione indigere videretur hoc poëmation. Nihil enim iſtic valde difficile aut obſcurum. Sic igitur habet. τοῦτο γέγραπται μὲν εἰς τὸν Ἐπειοῦ πέλεκυν, λέγει δέ· Δῶρον τῇ Ἀθηνᾷ ὁ Φωκεὺς Ἐπειὸς τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπινοίας χάριν ἀπολαβών, ἀνέθηκεν, ᾧ ποτὲ πύργων θεοποιήτων κατήρειπε τὸ τεῖχος, ἡνίκα τῇ ἱπποποιητῷ χηει, καὶ πυριπνόῳ τὴν πόλιν ἔκαυσεν. διὰ γὰρ ἵππου εἷλον Ἴλιον Ἕλληνες, καὶ τοὺς βαθυπλούτους ἄνακτας ἐκ βάθρων ἔσφηλεν Ἐπειός, ὃς οὐκ ἦν προμάχοις ἐναρίθμιος, ἀλλ' ἀπὸ κρηνῶν καθαρὸν πόμα ἔφερε τοῖς Ἀχαιοῖς. νῦν δ' ἐχώρησεν εἰς Ὁμήρου ποίησιν διὰ τῆς Ἀθηνᾶς χάριν. μακάριος γὰρ ὃν οὐ ἀπὸ ψυχῆς εἴδεις ἵλεως. τῷ γὰρ τοιούτῳ καὶ ἡ εὐδαιμονία ἀεὶ παρακολουθεῖ. Nunc quare quædam in vulgata editione mutauerimus, reſtat vt indicemus, & nonnulla etiam explicemus, nondum ſatis intellecta.

Ἀνδροθέα] Sic vocat Mineruam, quod fortis & bellicosa diua sit, quasi ἀνδρείας θεάν. vetus Scholion ad hunc locum: ἀνδροθέα ἡ ἔπανδρος θεά. εἴρηται δ' ὅτι διὰ τούτου τοῦ ὀνόματος τὴν παρθένον καὶ ἀνδρείαν ἐσήμανεν. quod ad ἀνδρείαν pertinet, verum est; quod ad παρθένον, nugæ.

Κραταιᾶς μηδοσυνίας] Ita recte legitur, ita etiam citat Hephæstion. in veteribus tamen membranis, κραταιστας scriptum, quod ferre non potest versus, & pro μηδοσυνίας, correctum δημοσυνίας. quid sit, nescio. forte voluit, δημοσυνίας, a δέμω vel δείμω, quod est ædifico: vt δημοσυνία fabricationem, & architectationem equi Durij significet. sed μηδοσυνίας verum, & recte Græcus interpres, τέχνης καὶ ἐπινοίας exponit.

Ἤρτίων] Vulgo legitur, & ita apud Hephæstionem excusum est, ἦρ τίνων. Sed prima in verbo, τίνειν fere semper producitur. τίων igitur quod habebant membranæ, malui. non tamen ignoro, primam in τίνω & τίω apud poëtas indifferentem inueniri.

Τῷ πόνκα πύργων θεοπύκτων κατήρειψεν αἶπος] Prius legebatur, ᾧ πόνκα, æque bene ad sensum, sed versus rationi parum apte. pro illo autem ᾧ πόνκα quod in vulgatis erat, legendum putabat vir doctissimus, ὅπαονκα. Itane, inquiebat, securicula sua mœnia illa, turresque θεοπύκτους demolitus est Epeus? fuisse enim lignarium fabrum Epeum, non lapidum quadratarium. sed illud ὅπαονκα & versui multum officit, & ad sententiam nihil facit. nam

si ita legimus, Ὦπασ' Ἐπειὸς πέλεκυν ὅπποκα πύργων θεοτεύκτων, pro Choriambico, quem metri ratio postulat, pæonem primum habebimus. ex illa porro lectione hæc sententia surgit, Epeum tunc Securim suam Mineruæ dedicasse, cum turres Troianas diruisset: at in sequenti versu hoc idem dicit: τᾶμος ἐπεὶ τὰν ἱερὰν πόλιν ἠθάλωσε. vbi quid hac repetitione opus esset, τᾶμος ἐπεὶ, si ὅπποκα hoc loco posuisset? sed non male Epeus dici potest, illa securi turres & mœnia Troiana dissipauisse, qua ligneum equum fabricauit, cuius equi opera turres illæ dirutæ sunt & dissipatæ.

Τᾶμος ἐπεὶ τὰν ἱερὰν] Ἱερὰν πόλιν, Ilium vocat, quod a Neptuno & Apolline mœnita fuisse dicatur, vt cum Plauto dixerim: *Pergamum diuina mœnitum manu.* Hinc πύργους θεοτεύκτους superiore versu dixit.

Δαρδανιδᾶν χρυσοβαφῆ τ' ἐστυφέλιξ' ἐκ θεμέθλων ἄνακτας] Χρυσοβαφῆ ex membranis restituimus ad integrandum versum, qui vulgo vna συζυγία mancus & mutilus excudebatur. nam cum pentametros esse deberet, vt esset ἀντίστροφος illi superiori cui respondet, τᾶμος ἐπεὶ, tetrametros erat tantum. melius tamen fortasse legeretur: Δαρδανίδαν χρυσοβαφῆ δ' ἐστυφέλιξ' ἐκ θεμέθλων ἄνακτα, vt de Priamo intelligamus. Sed & Δαρδανίδας ἄνακτας de Priamo & Priamidis intelligere possumus. nam sic etiam Euripides Ἰλιάδας βασιλῆς dixit: ἀπὸ δ' ἐφθίμενοι βεβᾶσιν Ἰλιάδαι βασιλῆες.

Κρεὶ πυρίπνῳ πόλιν ἠθάλωσιν] Perperam in membranis, κρεὶ πυριπνῷ.

Ἀλλ' ἀπὸ κρανᾶν ἰθαρῶν νᾶμα κόμιζε δυσκλὴς] Ἰθαρῶν habebant veteres membranæ, & ſupra correctum καθαρῶν. Sed ἰθαρῶν rectum eſt. Heſychius: ἰθαροῖς, ταχέσιν, ἱλαροῖς, καλοῖς, καθαροῖς, κούφαις, λευκοῖς, ταχείαις. δυσκλὴς autem pro δυσκλεὴς repoſuimus, quod ita poſceret verſus.

Σὰν χάρειν ἁγνὰ πολύβουλε Παλλὰς] Scriptum editi exhibebant, σὰν χάρειν ἁγνὰ ὦ πολύβουλε Παλλὰς, contra legem verſus.

Οσ' ὄλβος ἀεὶ πνεῖ] Ita membranæ, quod ſequuti ſumus. nam τὶν ὄλβος ἀεὶ πνεῖ, vt erat in editis, non recte dici arbitror. legi poterat, τεῦ ὄλβος ἀεὶ πνεῖ. τεῦ enim breue eſſet, in ſequente vocali. Sic prima in προέχαι breuis apud Theocritum, & prima in ὠὸν apud eumdem hunc Simmiam. vide quæ ſupra notauimus ad Ouum. ἀεὶ πνέει perperam etiam legebatur pro ἀεὶ πνεῖ. nam verſus id ſe ferre poſſe negauit.

Τὸν Βίων κλυτοῖς ἦσι θεοῖς] Sciolus aliquis, qui videret, huic Securi manubrium deeſſe, hoc pati non potuit, & iſtud de ſuo addidit. impudentiſſimum vero oportet fuiſſe, qui ſic poſteritati voluerit imponere, & imperitiſſimum, qui cum manubrium huic Securi putaret inſerendum, tam male illud dedolauerit. Deinde ita male, & inconuenienter aptatum eſt, vt ſi ſententiam eius ſpectes, nuſquam cohæreat, nec cum vlla Securis parte quadrare poſſit. plenus enim & abſolu-

tus vndique huius poëmatij ſenſus, ab extremis vtrimque partibus, vſque ad medium, qui locus erat proprius manubrij: ſed ibi qua ratione poſſit hærere non video. nam quo referes illud, τὸν Βίων κλυτοῖς ἦσε θεοῖς? ad πέλεκυν ſcilicet. atqui nulla ibi πελέκεως mentio. Præterea cum omnes huius poëmatij verſus, ἀντιθετικοὶ ſint καὶ ἀντίστροφοι, cur hic ſolus ἀντιθετικὸν ſuum non habet? Commode ſane duo verſus capere poterat manubrium, nec ea re iuſtum craſſitudinis modum excederet, cum Theocritus ſingulis quibuſque Fiſtulæ ſuæ cannis binos verſus impenderit. Sed age, paulo penſitatius iſtunc inſititium, commentitiumque verſum examinemus. τὸν Βίων κλυτοῖς ἦσε θεοῖς: *quam Securim Bion inclytis cecinit Dijs.* De Bione falſum. nam certum eſt huius poëmatis auctorem eſſe Simmiam. mentitur impudenter quiſquis eſt, & Bionis nomen ad fucum faciendum nobis obtendit. At enimvero quid eſt, ᾄδειν πέλεκυν θεοῖς, *canere Securim Dijs?* aut quinam ſunt illi κλυτοὶ θεοί? Dedicauit olim Epeus Mineruæ Securim, qua Durium equum fabricauerat: hanc dedicationem inſcriptionemque, qualem ab Epeo fuiſſe poſitam, erat veriſimile, verſibus incluſit hic Simmias, & ſub Securis figura repræſentandam curauit. Hoccine eſt canere Securim: pudet pigetque ineptiarum. Sequitur, Ῥοδοῦ γεγαώς. Rhodium Bionem equidem nullum noui: quod enim de Smyrnæo Bione heic accipiunt, eumque Rhodi fuiſſe volunt, verbo refutari non merentur. Sequitur, ὅς ὦρε πολύξεπτα

μέτρα μολπᾶς. apage hunc inuentorem. ſed vbinam ſunt illa πολύτροπα μέτρα quæ inueniſſe gloriatur? nam in toto hoc carmine nulla ſunt πολύτροπα μέτρα, ſed omnia Choriambica pura. idque genus, vnum eſſe ex illis decem principalibus & prototypis metrorum generibus, nemo ignorat. nullum igitur in hoc poëmatio metrum πολύτροπον, niſi hoc vnum, quod etiam eſt κακότροπον. Sed μέτρον πολύτροπον, non ſunt μέτρα πολύτροπα. Quis vero non videt, hæc πολύτροπα μέτρα μολπᾶς, ex illis Oui Simmiæ ſumpta eſſe, πολύπλοκα μέτρα μολπᾶς. His breuiter examinatis, ſupereſt vt doceamus, quamobrem Simmias huic Epei Securi manubrium non appoſuerit. Sciendum eſt, hoc ποιημάτιον, inſcriptionem eſſe Securis ab Epeo dedicatæ, quam poëta, vt iam diximus, Securis effigie formatam exhibuit. quæ autem Dijs dedicabantur, & appendebantur, ſiue arma eſſent, ſiue inſtrumenta fabrilia, ſeu res aliæ quæcumque, ea moris erat, parte ſui mutilari, ne in vſum hominum conuerti poſſent, neue parata, aut ad manum eſſent vti volentibus. Secundum hunc morem Epeus cum Securim dedicaret, manubrium exemit. Hinc Simmias, qui figuram exhibebat ſecuris ab Epeo dedicatæ, eam ſine manubrio repræſentauit. ſic de clypeis dedicandis, lora & anſæ quibus tenentur, tollebantur. Ariſtoph. in Equitibus:

> Οὐ γάρ σ' ἐχρῆν ἐᾶσθ' εἰ φιλεῖς τὸν δῆμον ἐκ προνοίας
> Ταύτας ἐᾶν αὐτοῖσι τοῖς πόρπαξιν ἀνατεθῆναι.

Scholiastes: ἀνετίθεσαν τὰ ἐκ τῶν πολεμίων ὅπλα, αὐτὸν τὸν ὀχάνων, ἵνα μὴ ἑτοίμως ἔχωσιν αὐτοῖς χρῆσθαι. sic vestes consecrandas priusquam eas tholis suspenderent, scindebant & lacerabant, ne cuiquam vsui esse possent. Hesychius: καταιγίσαι, κατασχίσαι· οἱ γὰρ ἀναιτιθέντες ἱμάτια κατέσχιζον αὐτὰ ἵνα μὴ χρῆσθαι παρὰ τινῶν. Et hæc ratio est, cur hic πέλεκυς, πελεκκὸν suum non habeat. est autem πελεκκὸς, vt exponitur a Grammaticis, στελεὸς, ὃ ἐστὶ ξύλον εἰς τὴν ὀπὴν τῶν πελέκεων ἐμβαλλόμενον. Ὀπὴ huius πελέκεως, est inter illas duas iambicas clausulas,

Ὀλβ᾽ ὄλβος

Ἀεὶ πνέ.

Nemo vero nisi iniquus aut imperitus istoc nomine nos reprehendere poterit, quod de optimo poëmatio, pessimum versum, & de bona Securi, malum manubrium sustulerimus. magis mirandum τὸ νόθευμα huius periodi viris doctissimis non suboluisse hactenus. Hæc autem opuscula Simmiæ siue παίγνια, vt vocat Hephæstion, ex libris eius diuersorum poëmatum desumpta esse suspicor. Scribit enim Suidas, quatuor libros διαφόρων ποιημάτων eum reliquisse: eaque citat Hephæstion: Σιμμίας δὲ ἐπετήδευσεν ἐν τοῖς ποιήμασι τοὺς πλείστους κρητικοὺς παραλαμβάνειν.

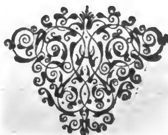
Μᾶτερ ὦ πότνια νυμφᾶν ἀβρῶν
Δῶσει κυμοκτύπων ἤρων ἁγίων μυχῶν.

qui versus non satis emendate leguntur in editione Hephæstionis. idem de trimetro anapæstico: τῷδε τετραμέτρῳ Σιμμίας ὁ Ῥόδιος ὅλον τὸ ποιημάτιον

ἔγραψεν. Genus etiam metri ab ipſo Simmiacum appellatum eſt, antiſpaſticum nempe hypercatalecton. idem Hephæſtion: Σιμμίας δὲ καὶ τῷ ὑπερκαταλήκτῳ κέχρηται.

Τὸν συγγὸν Μεσσηγίππου φόνον, αἱ παιδοφόνων ἔειδοι.

Sic inter varia eius poëmata vel ποιημάτια potius, videntur etiam hæc fuiſſe, Ouum, ſcilicet, Alæ, & Securis.

ΘΕΟΚΡΙ-

ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ ΣΥΡΙΓΞ.

Οὐδενὸς εὐνάτειρα, μακροπτολέμοιο δὲ μάτηρ
Μαίας ἀντιπέτροιο θοὸν τέκεν ἰθυντῆρα.
Οὐχὶ κεράσαν ὅν ποτε θρέψατο ταυροπάτωρ
Αλλ' οὗ πιλιπὲς αἶθε πάρος φρένα τέρμα σάκεος
Οὔνομ' ὅλον, δίζων, ὃ τᾶς μέροπος πόθον
Κούρας γηρυγόνας ἔχε τᾶς ἀνεμώδεος·
Ος μοίσᾳ λιγὺ πᾶξεν ἰοστεφάνῳ
Ελκος ἄγαλμα πόθοιο πυρισμαράγου.
Ος σβέσεν ἀνορέαν ἰσαυδέα
Γαπποφόνου, Τυρίαν τ' ἐρρύσατο.
Ωι τόδε τυφλοφόρων ἐρατὸν
Πᾶμα Πάρις θέτο Σιμιχίδας.
Ψυχὰν ἀεὶ βροτοβᾶμον
Στήτας οἶστρε σαέττας
Κλωποπάτωρ, ἀπάτωρ,
Λαρνακόγυιε χάρεις,
Αδὺ μελίσδοις,
Ελλοπι κούρᾳ,
Καλλιόπᾳ
Νηλεύστῳ.

CLAVDII SALMASII

NOTÆ.

IN hac explananda Theocriti Fiſtula, non tantum nobis laboris capiendum fuit, quantum in præmiſſis opuſculis. non quòd vlli ex ijs difficultate cederet, ſed quod felicius doctiſſimis viris, eius explicatio ceſſerit, qui cum prorſus in alijs omnibus, excepta Securi, nihil vidiſſent, in iſto poëmatio ſaltem aliquid viderunt. in pleriſque tamen eos hallucinatos eſſe oſtendemus, & Græculum cum ijs interpretem, cuius vnius auxilio freti, in hanc obſcuriſſimi opuſculi enarrandi viam ingreſſi ſunt. Fiſtula vel Σύριγξ hoc Ἐπιγραμμάτιον inſcribitur, ἀπὸ τοῦ σχήματος, vt Ouum, Aræ, Alæ, & alia huiuſmodi, quæ in ſuperioribus habuimus. Hoc enim ordine compacta eſt, vt a maximis & longiſſimis verſibus incipiens, in minimos & breuiſſimos deſinat, eodem plane modo quo paſtoritiæ Fiſtulæ.

Fiſtula cui ſemper decreſcit arundinis ordo:
Nam calamus cera iungitur vſque minor.

Sic in hoc poëmate, longis verſibus ſemper ſubijciuntur minores: bini autem verſus ſemper vnum Fiſtulæ calamum conſtituunt. Ita igitur diſpares ſunt omnes, in morem diſparium Fiſtulæ canna-

rum, vt tamen positis vbique, binis paribus, qui cannam vnam reddunt, tota disparitas in decem binis consistat, quot numero cannæ vel calami in hac Fistula constituuntur, cum vulgaribus fistulis septem tantum inessent. Virgil.

Fistula disparibus septem compacta cicutis.

Sed cur Theocritus hanc Fistulam ex decem calamis composuerit, & compegerit, cum vulgo ex septenis compingi moris esset, nemo hactenus quæsiuit, nemo etiam fortasse sciuit. quam veram, vel verisimilem saltem huiusce rei causam esse mihi persuasi, hæc est. Theocritus cum Bucolica sua absoluisset, Fistulam, pastoralis illius & rusticæ suæ sibi Musæ instrumentum, Pani dedicauit, illo more, quo reliqui solebant artifices, opere aliquo eximio perfecto, artis suæ instrumenta, Dijs artis præsidibus suspendere ac dedicare. Sic gladiatores, postquam delusissent, & pugiles, qui legem pulueris & cibi resoluerant, vt ait ille, arma & cestus Herculi appendebant. ita Theocritus nunc Fistulam Pani dedicat, post τῶν βουκολικῶν ἔκδοσιν, votum pastorali ac syluestri Deo soluens, & illius agrestis Musæ præstiti. hanc autem Fistulam, quam Pani dedicatum iuit, ex decem calamis struxit, ex numero scilicet bucolicarũ odarum, quas ad illam cecinerat. Nam decem tantum Eclogas Theocriti mere bucolicas esse, testatum reliquerunt veteres critici. Seruius: *Sed est sciendum sex eclogas esse mere rusticas, quas Theocritus decem habet.* Ab illis igitur decem Eclogis, decẽ calamos in hac

ſua Fiſtula qua paſtorum luſit cantilenas, & quam Pani nunc dedicat, poſuiſſe videtur Theocritus. Verſus autem Σύριγγος, κατὰ σχέσιν ſcripti ſunt, non tamen ἀντιθετικοὶ, vt in Ouo & Securi Simmiæ, vbi primus vltimo, ſecundus penultimo, reſpondent, & ita deinceps, ſed κατὰ παράλληλον τάξιν παραβεβλημένοι) οἱ ἀντιστρέφοντες, vt magiſtri loquuntur. nam ſecundus primo reſpondet, tertio quartus, quinto ſextus, & ita de ceteris.

Οὐδενὸς εὐνάτειρα] Qui nunc primus eſt verſus, antea ſecundus erat, priuſquam illum eieciſſem, qui primum locum occupabat, non iure ſuo, nec merito. Sic autem ille habebat:

Σύριγξ οὔνομ' ἔχεις, ἀλλὰ δέ σε μέτρα σοφίας.

quem verſum Theocriti non eſſe, qui minime videt, is quid videre poſſit neſcio, tot cauſæ ſunt, quæ Theocrito illum adſcribi non poſſe vincunt. primum cum omnes verſus in hoc poëmate παράλληλοι ſint, & bini bini incedant, cur hic παράλληλον ſuum non habet, aut cur terni pro binis heic poſiti, cum reliqui per binos, vſque ad finem procedant? Deinde cum totum hoc ſcriptum ſit αἰνιγματῶδες, immo cum totidem pene ænigmata, quot verba ſint, cur hic ſolus primus verſus, planus & apertus & nulla caligine obtectus? non autem hic poëtis mos eſt, vt qua de re per ambages, & ænigmatum tenebras ſcripturi ſunt, eam rem primo ſtatim verſu & in ipſo limine operis, nude ac ſimpliciter proponant, & palam indicent. quod heic tamen facit Theocritus, Σύριγγα plane

& aperte nominando, initio carminis, quam paulo post μεταληπτικῶς ἕλκος appellat. idque valde esset ridiculum & absurdum, vt quam rem suo nomine prius nuncuparit, eam postea non suo, sed per μετάληψιν sumpto nuncupatum eat. præterea nullam connexionem habet hic versus cum reliquis, sed separatum & abscissum a sequentibus sensum gerit, ita vt inscriptio potius poëmatij, quam carminis initium videatur esse; nec ea quidem ab ipso poëta profecta, sed ab aliquo imperito conficta, qui nec Græce sciebat, nec syllabarum modulos tenebat. Et nisi mea me coniectura fallit, idem auctor fuit huius fictitiæ ἐπιγραφῆς, qui & illius commentitij versus, pro manubrio ad Securim appositi. nam vt ibi ἆδον πέλεκυν dixit, ita heic ἆδον σύριγγα. ἆδ' δέ σε μέγα σοφίης. vbi etiam secundam in σοφίης producit, more illius seculi barbari & inficeti, quo omnes syllabæ indifferẽtes erãt. abeat igitur hinc quo dignus est, cum suo illo pari, & gemino germano, quem supra expunximus.

Οὐδενὸς ἀντάτειρα] Mirifice heic nugatur Iohannes Pediasimus, de ventosis procorum, & Penelopes nuptijs. οὐδείς, & οὔτις συνώνυμα sunt. Vlysses apud Cyclopem οὖτιν se vocari dixerat. Theocritus more suo, οὐδενὸς heic pro οὔτινος posuit, μεταληπτικῶς, & Vlyssem intellexit.

Μαίας ἀντιπέτροιο] Ita in optimo codice scriptum erat, & id nos sequuti sumus. vulgo, ἀντιπάτροιο, quod nec ipsum quidem improbamus, sed illud magis probamus. ἀντίπετρος dicitur Iuppiter, quod

lapis pro ipſo datus ſit Saturno deuorandus. Hanc lectionem etiam agnoſcit vetus interpres. τινὲς, inquit, τὸ αὐτεπίτεξυ ἐκ τοῦ αὐτὴ πέτρας γεγεννῆσθαι φασὶν, ἵνα ᾖ αὐτὴ πέτρας Ζεὺς ἀντὶ οὗ δηλονότι πέτρα ἐδόθη τῷ Κρόνῳ.

Οὐχὶ κεράσταν] De Comata cum loqui velle, non obſcurum, quem Comatam multis laudibus proſequitur Eidyllio ſeptimo. Κεράστας autem & Κομάτας ſunt συνώνυμα, vt κέρας & κόμη. hinc Κεράσταν heic ἀντὶ τοῦ κομάτην poſuit. Heſychius: κεραστής, κομήτης, αἰγιδεύς· εἶδος ὄφεως, καὶ ὁ κέρατα ἔχων. idem, κερασταὶ, κομῆται, πολεμικοί.

Ἀλλ' οὐ πιλιπὲς αἶψε πρὸς φρένα τέρμα σάκους] Ita nos olim legẽdum coniecimus, ex veſtigijs ſcriptæ lectionis: ἀλλ' οὐ 'πιπιλιπὲς αἶψε. & coniecturam noſtram probauit, & laudauit magnus Scaliger, cum hanc illi ante hos decem annos per litteras communicaſſem. Pan amauit πίτυν. ſi πι detrahas, remanebit ἴτυς, quod eſt τέρμα σάκους, hoc eſt circumferentia, & extremitas clypei. ἴτυς enim, vt omnes ſciunt, παντὸς περιφερείας τὸ τελευταῖον μέρος. πιλιπὲς igitur τέρμα σάκους, eſt ἴτυς, cui deeſt πι, littera: quam ſi addideris, efficies illam quam Pan amauit, hoc eſt πίτυν. De Pinu a Pane amata extat hiſtoria lib. 11. γεωπονικῶν a Caſſiano Baſſo compilatorum: ἡ Πίτυς κόρη γενομένη τὸ πρότερον μεταβολὴν φύσεως ἐξ ἔρωτος διπλοῦ περιελάμβανεν· ἤρα μὲν γὰρ τῆς κόρης ὁ Πάν· ἀντήρα δὲ ταύτης καὶ ὁ Βορρᾶς. Vide reliqua. Hinc paſſim pinu coronatus apud Poëtas Græcos & Latinos Pan inducitur. Tibullus:

——— *& Arcadio Pinus amata Deo.*

Οἰῶομ' ὅλον, δίζωον] Sic diſtinximus. nam prius legebatur: οἰῶομ' ὅλον δίζων. nec minus in iſto, quam in ſuperiore explicando loco fruſtra fuere interpretes. nam quod volunt, nomen heic poſitum pro forma, & duplicem Panis formam intelligi, quis non riſu dignum exiſtimet? ὅλον & πᾶν idem ſignificant: nam vtraque voce *totum* ſignificatur: quod nemo ignorat. Dicit igitur τὸν Πᾶνα, οἰῶομ' ὅλον habere, quod Πὰν ſcilicet vocetur, quæ vox Græcis τὸ ὅλον ſignificat, τὸ πᾶν ſcilicet: nam Πὰν & πᾶν ſolo accentu differunt. δίζωον autem Panem appellat, quod ſemiuir ſit, & ſemicaper, quaſi ex duorũ diuerſorũ animalium forma compoſitus.

Ὁ τᾶς μέροπος πόθο.] Hæc de Syringe accipiunt, quam puellam Pani amatam eſſe conſtat, & in cannam conuerſam: ſed mirum eſt, omnia quæ heic dicuntur, ad puellam non poſſe referri, ſed ad Fiſtulam. nam μέροψ, *vocem variam habens.* & γηρυόνα, vt vulgo legunt, hoc eſt *puella vocalis,* & ἀνεμώδης, *ventoſa,* ſeu *inſpirabilis,* nullo modo dici queant de Syringe puella, ſed de Syringe tantum iam fiſtula facta. Atqui perquam ineptum eſſet, ei puellæ quam Pan amabat, eadem illa omnia attribuere, quæ attribuerẽtur, iam in harũdinem cõuerſæ, iam fiſtulæ factæ. Hoc enim plane eſſet dicere: *Pan puellam Fiſtulam amauit, ex qua poſtea Fiſtulam fecit.* Immo illa puella cuius amore Pan incenſus eſt, primum in cannam mutata eſt: deinde ex illa canna Pan ſibi fiſtulam confecit, & compegit. Non

de Syringe igitur hæc accipienda, sed de Echo, quam amauit Pan, vt poëtarum fabulæ passim testantur. Hinc Πανὸς ἑταίρην quidam epigrammatarius vocat. Moschus:

Ἤρα Πὰν Ἀχῶς τᾶς γείτονος, ἤρατο δ' Ἀχὼ
Σκιρτητᾶ Σατύρω. ———

Μέροπος πόθον] Echo intelligit: μέροψ autem Ἠχὼ dicitur, quod μέρος τῆς ὀπὸς reddat, partem scilicet vocis, & non totam. Hinc Epigramma Græcum eam appellat, φωνῆς τρύγα, ῥήματος οὐράν.

Κούρας γηρυγόνας] Ita emendauimus, & scriptorum, & excusorum codicum lectionem, γηρυόνας. γηρυγόνα autem κούρα est Ἠχὼ, quod de voce scilicet, nascatur. Hinc *vocis filiam* eam quidam dixit, quod in Syringem vel Fistulam non possit conuenire. γηρυγόνη, vt βουγόνη. Sic enim apis appellatur. Varro: *denique ex boue putrefacto nasci dulcissimas apes, mellis matres, a quo eas Græci βουγόνας appellant.* perperam viri docti ibi emendant, βουγενεῖς. βουγενεῖς quidem dicuntur μέλισσαι, sed & βουγόναι non minus. nam βουγόνος, & βουγόνη· γηρυγόνος, γηρυγόνη; πηλογόνος, πηλογόνη· & similia sexcenta.

Τυρίαν δ' ἔρρυσατο] Membranæ tantum habebant, Τυρίας τε, imperfecto versu, quem vt supplerent, ἀφείλετο, additum est a doctis hominibus: imperfectum reliquissent, mallem. Ego vero, Τυρίαν τ' ἔρρυσατο legendum collegi, certissima coniectura ductus, ex paruulis glossis in veteri membrana mihi repertis, quæ Εὐρώπην ἠλευθέρωσε, interpretabantur. non aliter igitur legit earum Glos-

sarum

ſarum auctor, quam Τυείδω τ' ἐῤῥύσατο.

Οἱ τὸν τυφλοφόρων ἔρατον] πήρα Græcis & peram ſignificat, & cæcam. κατὰ μετάληψιν, τυφλοφόρων poſuit pro πηροφόρων. πηρὸς accentu in vltimam retracto, τὸν ἔνεον καὶ ἄφωνον ſignificat. πῆρος vero cum circumflexo, cæcus dicitur. ita Heſychius. quam tamen differentiam alij non ſeruant. vetus ſcholion nondum editum, ad hunc locum, τυφλοφόρους interpretatur τοὺς ἀγροίκους. ἐπὶ πήρας φορεῖσθαι, inquit, πήρα δὲ καὶ τυφλὴ συνώνυμα.

Πάρις θέτο Σιμιχίδας] θεόκριτον vocauit Parin auctor βωμίσκου,

θεοκρίτοιο κλαίτας.

quod Deas ſcilicet iudicarit. at μεταληπτικῶς Theocritus heic ſe Parin appellat, quod Paris θεόκριτος. Pro Σιμιχίδας ſcriptum erat in membranis, Σιμηχίδας, & ſupra correctum Σιμαχίδας. ſed Σιμιχίδας verum. nam a σιμὸς σιμίχος. vt a πυθνὸς πύθνιχος, & ſimilia, quorum forma Dorica eſt.

Ψυχὰν ἀεὶ βροτοβάμον] Hæc perperam diſtincta legebantur in editionibus, ad hunc nempe modum:

Γᾶμα Πάρις θέτο Σιμιχίδας
Ψυχὰν, ὦ βροτοβάμον.

ψυχὰν autem iungendum cum χάρις. ψυχὰν χάρις. ſic apud Homerum: γήθησε δὲ φρένα Λητώ.

Στήτας οἶστρε Σαέτλας] Laborabat hic verſus in editis. cum enim trimeter acatalecticus eſſe deberet, & ἀντιστρέφειν illi qui præcedit, ψυχὰν ἀεὶ βροτοβάμον, erat tantum trimeter catalecticus, vna ſyllaba minutus.

E e

Σαέτ7ας autem reposuimus, pro eo quod erat scriptum in membranis, Σαέτγας. sic supra in βωμίσκῳ μηζέρειπγος pro μηζέριπλος, scriptum reperi. de quo scribendi genere aliquid in superioribus diximus. γυτὴν Σαέτ7αν vocat Omphalen, a Saettis vrbe Lydiæ, cuius rara mentio apud veteres. Σαέτλαι autem vocabatur illa vrbs, quam corrupte recentiores Σέτλας vocarunt. ita enim eius vrbis nomen apud Ptolemæum in scriptis codicibus exaratum inueni. sic enim habet ille in descriptione Lydiæ: ἐν δὲ μεθορίοις Μυσίας καὶ Λυδίας καὶ Φρυγίας, Δάλδεα, Σέτλαι, Κάδοι· ita libri veteres. nam in editionibus excusum est, Σάτλαλα. vetus quoque interpres, Σέτλαι legit. sed minime dubium esse potest quin Σέτλαι pro Σαέτλαι corruptum sit. in vetusto libro περὶ βαθμῶν ἐκκλησιαστικῶν memini legere, Μάγιδον vrbem Lydiæ, quæ olim Σέτλαι diceretur. hinc γυνὴ Σαέτλα Omphale appellatur, hoc est mulier Lyda, vt etiam heic interpretantur veteres Scholiastæ. Sed Σέτλας male pro Σαέτλας scribebatur.

Ελλοπι κούρα] Muta hæc puella est Echo, quæ vocis quidem simia dicitur, sed ipsa nec vocem habet nec linguam. hinc ἄγλωσσος in veteri epigrammate appellatur.

Ποιμενίδαν ἄγλωσσος ἀν' ὀργάδα μίμνε πετραι Αχὼ
Αντίθετον πλαγοῖς ὑστερόφωνον ὄπα.

Sic enim illi versus legendi sunt.

Νηλεύστῳ] Vetus poeta de Echo:

Τὴν οὐδ' ἀθρῆσαι δύναμ' αὐτὸν οὐδὲ νοῆσαι.

Præter hæc παίγνια quæ vulgata ſunt, & a nobis expoſita, σφαῖραι & θεῖοι citant veteres Grammatici, quæ ad nos non peruenerunt, ἀπὸ τοῦ σχήματος ita appellata, vt hæc fiſtula Theocriti, & Ouum Simmiæ, & Ara Doſiadæ cum reliquis. Interpres Hephæſtionis: σύγγραμμα ὁ πέλεκυς. ἐπεὶ κατὰ μίμησιν πελέκεος σύντέθειται. μακρὰν γὰρ ἑκατέρωθεν τέθεικεν. ἔστι δὲ σφαῖρα καὶ θεῖος σύγγραμμα καλούμενον. Euſtathius illud ποιημάτιον σφαῖραι inſcriptum, Orpheo auctori vulgo aſcriptum fuiſſe refert, & in honorem Lini compoſitum· ὠνόμασται δὲ Λῖνος δὲ τοιοῦτον ᾠδικὸν εἶδος, ἢ ὡς μετὰ λίνου ἤτοι χορδῆς ᾀδόμενον, ἢ ἀπό τινος Λίνου ἀνδρὸς ἥρωος. Φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ ποιημάτιον ἐπὶ τῷ Λίνῳ εἶναι, ὃ σφαῖρα μὲν καλεῖται, εἰς Ὀρφέα δ' ἀναφέρεται. Videor etiam alicubi legiſſe Λαβύρινθον εἶδος ποιήματος fuiſſe, in modum Labyrinthi compoſitum. atque hæc hactenus.

OMISSA ET SVIS LOCIS ADDENDA.

P*Agina* 17. *versu* 12. quod Aeolum proprium eſt. *adde*. Incerta porro huius loci ſcriptura fecit vt hunc verſum ita redderem:

Cuique hominum curæ res ſunt Rhamnuſias Vpi.

cum reſpicerem ſcilicet ad verbum ὀπίζειν, a quo di-ctam volunt τὴν Ὦπιν. ſi ὁρᾷεις cum Caſaubono placuiſſet, tum ſic vertiſſem,

Quæque hominum facta inſpectas Rhamnuſias Vpi.

Legenti vero ex noſtra coniectura ἐλάεις, vertendum ita fuerit,

Quæque hominum male facta agitas Rhamnuſias Vpi.

ἔργα βροτῶν heic dixit auctor vt Catullus *facta virũ* de malefactis, in carmine de Nuptijs Pelei & Thetidis.

Quare facta virûm multantes vindice pœna,
Eumenides.

Vera igitur lectio, ἐλαΐς, & ἐλαΐς ſcriptum pro ἐλάεις, vt infra ῥήξιε, pro ῥήξειε, & σίζεσα pro σίζασα.

Pag. 24. *verſ.* 5. nec omnia fas eſt ſcire. *adde*. pluribus tamen infra de huius Triopij appellatione diſſeremus, & dictum ἀπὸ τῶν τριῶν ὀπῶν aſſeremus, hoc eſt, *a tribus ingreſſibus*, vel quod tres fines ſpectaret, & in trifinio poſitum eſſet. quæ vera vt non ſint, ſaltem veriſimilia videri poſſunt.

Pag. 25. *verſ.* 25. Eteoclem. *dele illa verba*, in hoc autẽ Triopio ξόανες Δήμητρος καὶ Κόρης ſtatuuntur ab eius loci dedicatore. *&* *in eorum locum hæc repone*. Sed mul-

to probabilius eſt memoriæ vitio lapſum eſſe huius inſcriptionis auctoré dum ea ſcribit de Triopa quæ alij omnes de Eryſichthone Triopæ filio tradiderũt.

Pag. 30. *verſ.* 7. quatuor elementorum characteres. *Omiſerunt heîc operæ aliquot lineas. quare totum hunc locum ſic ſcribe & ſupple.* Primum errat in eo quod putat aliam formam Ionicarum litterarum fuiſſe, atque illarum quibus omnis Græcia vſa eſt poſt repertos viginti quattuor elementorum characteres: Deinde male Ionicas litteras & veteres Atticas eaſdem facit, cum ſatis certum ſit alphabetum vinginti quattuor litteris conſtans quo hodieque Græcia vtitur, recens & Ionicum eſſe inuentum, cum Atticum illud vetus eſſet & illius temporis quo ſexdecim tantum litteras in alphabeto ſuo numerabant Græci. Nam is vetuſtiſſimus in Græcia litterarum numerus fuit, &c.

Pag. 32. *verſ.* 17. Simonide Coo vel Ceo. *adde.* Sed de Simonide videtur illud obſtare quod Cos inſula non Ionici ſed Dorici generis fuerit. Strabo lib. xiv. Δωριεῖς δέ εἰσιν ὥσπερ καὶ Ἁλικαρνασεῖς καὶ Κνίδιοι καὶ Κῷοι. Tzetzes in Hiſtorico, homo ineptè glorioſus & ambitioſus, cum vulgo Simonides longas litteras reperiſſe perhiberetur, vtrum Samius illas Simonides an qui Ceus fuit, repererit, neſcire ſe profitetur his verſibus:

Τὸν Σιμωνίδην λέγουσιν ἐφευρέτην ὑπάρχειν
Τοῦ ἦτα πάλιν καὶ τοῦ ω, τῶν δύο μακρῶν λέγω.
Εἴτε τὸν τοῦ Ἀμόργου δὲ τὸν Σάμιον ἐκ γένους,

Εἴτι τὸν Λεωπρεπέος τὸν Κεῖον οὐ γινώσκω.

Samus ſane τῆ Ἰωνικοῦ γένους fuit. videndus Herodotus in prima muſa. Sed quis Samium Simonidem nouit? Nam quem heic Tzetzes Samo oriundum, Amorgo patre natũ dicit, eum eſſe putẽ quem domo Amorginum, Crinæ filium fuiſſe & iamborum ſcriptorem veteres tradiderunt. Amorgus autem inſula vna ex Cycladibus, vel vt alij, Sporadibus. Strabo: ἔστι δὲ καὶ Ἀμοργὸς τῶν Σποράδων, ὅθεν ἦν Σιμωνίδης ὁ τῶν ἰάμβων ποιητής. Vide & Stephanum περὶ τῶν ἐθνικῶν. Suidas hunc Amorginum Crinæ filium facit. non defuerunt tamen qui hunc Amorginum Simonidem Samium fuiſſe vellent. Proclus apud Photium: ἰάμβων δὲ ποιηταί, Ἀρχίλοχος δὲ ὁ Πάριος ἄριστος καὶ Σιμωνίδης ὁ Ἀμοργῖνος, ἢ ὥς ἔνιοι, Σάμιος. Enimuero inter tantam varietatem opinionum de primis & vltimis litterarum inuentoribus omnes ferme auctores ex diuerſo in vnam ſententiam venientes, ſcribunt Simonidem Ceum cæptam per alios Græcam litteraturam abſoluiſſe. nec enim poſt eum alius memoratur qui litteras aliquas ad illas ſexdecim, quæ primæ omnium in vſu fuerunt, adiecerit. Plinius lib. VII. cap. LVI. *Litteras vtique in Græciam attuliſſe è Phœnice Cadmum ſedecim numero. A. B. C. D. E. I. K. L. M. N. O. P. R. S. T. V. quibus Troiano bello Palamedem adieciſſe quatuor hac figura,* Θ. Ξ. Φ. Χ. *totidem poſt eum Simonidem Melicum.* Ζ. Η. Ψ. Ω. *quarum omnium vis in noſtris recognoſcitur.* ita legenda ſunt verba Plinij. Marius Victorinus: *Scripſeram autem vobis quantum repeto & alia plura,*

interqua nostros antea, sicuti & Græcos quoque, XVI. *litteris vsos, ex quibus fuisse quinque vocales apud vtrosque. his postea quasdam a Palamede & alias a Simonide adiectas implesse numerum* XXIV. Suidas in voce Σιμωνίδης· προσεξεῦρε δὲ καὶ τὰ μακρὰ τῶν στοιχείων, καὶ τὰ διπλᾶ. τὰ μακρὰ sunt H & Ω. τὰ διπλᾶ Ξ & Ψ. Plinius tamen Ξ a Palamede additam scribit non a Simonide. sed omnino in Plinio corrigendum est ad hunc modum: *quibus Troiano bello Palamedem adiecisse quatuor hac figura,* Θ. Z Φ. X. *totidem post eum Simonidem Melicum,* Ξ. H. Ψ. Ω. sic Simonides repererit duas longas H & Ω. & duas duplices Ξ. & Ψ. secundum Suidam, vel illum auctorem à quo habet Suidas, qui & voce Παλαμήδης notat, quattuor Palamedem harum litterarum haberi auctorem, Z. Θ. Φ & X. ita enim apud Suidam legendum: καὶ εὑρετὴς γέγονε τοῦ Z. στοιχείου, καὶ τοῦ Θ καὶ τοῦ Φ καὶ τοῦ X. male hodie legitur καὶ τοῦ Γ. sic τὰ διπλᾶ καὶ τὰ μακρὰ adinuenit Simonides, vt Palamedes τὰ δασέα. densæ vero sunt, Θ.Φ.X. nam Θ valet T H. & Φ, Π H, & X, K H. densas tamen illas, etiam duplices quidam vocarunt. nam duarum vicem litterarum quodammodo obtinent, propterea quod H nota aspirationis, cuius in se potestatem habent, in numero litterarum fuerit apud veteres. Meleager in quodam Epigrammate X litteram quæ inter densas ponitur διπλοῦν γράμμα Συρηκόσιον vocat.

Γυμνὸν ἦν ἐσίδῃς Καλλίστιον, ὦ ξένε, φήσεις,
Ἤλλακται διπλοῦν γράμμα Συρηκόσιον.

Cuius epigrammatis mentem non viderunt eruditi interpretes. nam quod putarunt per διπλοῦν γράμμα Συρηκόσιον intelligi duas litteras Θ & X ab Epicharmo Syracusio inuentas, in eo falsi sunt, cum vnicam X litteram ita Meleager appellet. *Si nudam*, inquit, *videris* Καλλίςιον, *fatearis vocandam illam esse* Καλλίχιον, *mutato* T *in duplicem litteram Syracusiam*, hoc est in X. τὸ X, vt dixi, διπλοῦν γράμμα vocat, quod potestate sit duplex, & valeat KH. Aristoteles porro non sedecim, sed decem & octo litteras priscas litteras fuisse, ΑΒΓΔΕΖΙΚΛΜΝΟΠΡΣΤΥΦ, & duas ab Epicharmo additas Θ & X censet apud Plinium loco iam dicto. quibus adde quatuor illas Simonideas, duas longas & duas duplices, habebis viginti quattuor Ionicas. In illis autem sedecim priscis quæ apud Plinium referuntur, perperã vir summus H ponendam putat, quæ non littera proprie, sed nota aspirationis fuit. Manifestum enim plane est contra sententiam Plinij eam in numerum sedecim illarum litterarum quas Cadmus in Græciam attulit, referri. qui cum Troiano bello quatuor à Palamede priscis illis adiunctas narret, Z nempe, & Θ, & Φ, & X: & totidem postea à Simonide, Ξ H Ψ Ω, ijsque omnibus impleatur numerus viginti quattuor litterarum, locum inter eas nullum haberet Υ: Eam tamen in vocalium ordine sedem habuisse tam apud vetustissimos Græcos quam apud Latinos scribunt Grammatici. Velius Longus: *Ac primo eadem est nostrarum potestas vocalium, quæ sunt Græcorum apud antiquos*

tiquos circa productionem correptionemque. Siquidem apud illos quinque tantum fuere vocales, α, ε, ι, ο, υ; atque hæ ſimiliter producebantur corripiebanturque, ſicut hodie α ι υ quæ appellantur apud illos κοιναί. poſtea vt quidam putant, Simonides inuenit duas vocales quas dixit φύσει μακρὰς, η & ω, vt eſſent ἀντίστοιχα τῷ ε, & τῷ ο, vt quomodo hæ litteræ longæ dicerentur η & ω, ita & illæ breues natura. Vides υ in alphabeto Græco antiquo fuiſſe, priuſquam a Simonide longæ ac duplices litteræ inuenirentur. Marius Victorinus: *Scripſeram autem vobis quantum repeto, & alia plura, inter quæ noſtros antea ſicut Græcos quoque* XV. *litteris vſos: ex quibus fuiſſe vocales apud vtroſque* V: *poſtea quaſdam a Palamede, & alias a Simonide adiectas impleſſe numerum* XXIV. ita enim legendus hic egregius Victorini locus. vulgo male ſcribitur: *ex quibus vocales fuiſſe apud vtroſque. his poſtea.* dicit apud veteres Græcos & Latinos ſedecim tantum litteras in vſu fuiſſe, & ex his quinque vocales apud vtroſque, A E I O V. in quo Plinio plane aſſentitur qui in ſedecim illis litteris quas a Cadmo e Phœnice in Græciam allatas ſcribit, V quoque recenſet & numerat. idem Marius: *Noſtri Latini cum litteris vterentur quas a Græcis acceperant, A. B. C. D. E. I. K. L. M. N. O. P. R. S. T. V. & Græci vocales haberent totidem quot & nos, A. E. I. O. V. nam* H *&* Ω *poſtea ſunt ab his repertæ. E & O ternas apud eos habebant poteſtates, &c.* idem Victorinus: *Repertores litterarum Cadmus ex Phœnice in Græciam & Euander ad nos transtulerunt. A. B. C. D. E. I. K. L. M. N. O. P. R. S. T. V. litteras*

numero XVI. *postea quasdam a Palamede, & alias a Simonide adiectas implesse numerum* XXIIII. ita correximus apud Victorinum: vulgo enim vitiosissime in illa litterarum enumeratione quas Cadmus ex Phœnice in Græciam, ex Græcia porro in Latium inuexit Euander, Q littera ponitur & V omittitur. e contrario Plinius in enumerandis sedecim litteris Cadmeis recte Q omisit, atque V posuit. nam Q priscam esse litteram & ex illis vnam quas Pelasgi in Latium attulerunt, nemo mihi persuaserit, qui sciam multos ex veteribus superuacuam eam existimasse & litterarum numero exclusisse, quoniam nihil aliud sit quam C & V, & non minus possit scribi *quis* per *c*, & *u* & *i* & *s*. de quo veteres Grammaticos licet consulas. V igitur cum apud Græcos, tum Latinos antiquissimos, vna ex quinque vocalibus fuit, & ex sedecim litteris vna, quæ tum solæ in scribendo frequentabantur. Aristoteles quoque apud Plinium in illis decem & octo litteris quas statim ab initio fuisse vult, eam posuit. in earum autem litterarum Aristotelicarum numero male vir ille summus de quo antea dixi, H notam aspirationis inseruit, & Z litteram exclusit. Atqui si hoc fieri patimur, facessat oportet, & alium sibi locum quam in Alphabeto Græco quærat hæc littera. Quippe cum Aristoteles ad eas decem & octo, quas pro priscis habet, duas Θ & X ab Epicharmo additas quam à Palamede malit, & quattuor postea ad illas viginti dicatur adiecisse Simonides, duas nempe longas, H & Ω, duasque

duplices Ξ & Ψ, quæ omnes viginti quattuor ſunt: aut in hunc numerum recipienda non erit Z, aut ſi recipitur, tum viginti quinque pro viginti quattuor vt agnoſcamus Græcas litteras neceſſe eſt. Dederim quidem hoc non inuitus, H litteram etiam fuiſſe apud vetuſtiſſimos Græcos, non ſimplicem tantum aſpirationis notam, quoniam id veteribus quibuſdam Grammaticis placere video, ſed illud nunquam conceſſerim, eam inter ſedecim priſcas illas Cadmeas locum habuiſſe, aut in illis numeratam eſſe. Nec enim in Latinum vetus Alphabetum ingreſſa eſt quod in Latium Euander introduxit, & cum vetuſto Græco, idem omnino fuit numero & ordine, pæne etiam idem figura litterarum. Etſi alia deeſſent, nonne hoc ſatis argumenti erat, quî probaremus H de grege priſcarum illarum litterarum nunquam fuiſſe, ſed extra earum numerum & ordinem ſemper habitam? Cui poſt hæc poteſt eſſe dubium quin Græcæ litteræ veteres à Cadmo hæ fuerint, Α.Β.Γ.Δ.Ε.Ι.Κ.Λ.Μ.Ν.Ο.Π.Ρ.Σ.Τ.Υ. quibus numero & ordine penitus reſpondent, & forma pæne pares ſunt Latinæ iſtæ veteres ab Euandro, A. B. C.D.E.I.K.L.M.N.O.P.R.S.T.V. Plinius cum litterarum inuentionem ex Syria peteret, & eas ſedecim numero è Phœnice in Græciam attuliſſe Cadmum diceret, non alias tamen quam Latinas iſtas retulit, quod cum Græcis veteribus eædem eſſent, à Pelaſgis in Latium inuectæ. Sed in his male apud Plinium G poſitum legitur, quæ recens littera eſt, & veteri-

bus Latinis prorſus ignota fuit, apud quos C vice gammæ fungebatur, quam & effinxerunt ex rotundata Γ. pro G igitur in Plinio K repoſuimus. ad illas autem ſedecim, quæ primitus in Græcia vſitatæ fuere, & ex Phœnicijs ortæ ſunt, ſubſequentibus temporibus octo adiectæ feruntur. Z. Θ. Φ. X. Ξ. Ψ. H. Ω. quarum primas quattuor quidam à Palamede, alij ab Epicharmo additas malunt. quattuor poſtremas Simonidem adieciſſe inter omnes fere auctores cõuenit. Saltem maior meliorque pars ita ſentit, & in eo conſentit. Ceterum quæſtione in primis dignum eſt, cum Simonides ille quattuor & viginti litterarum Græcarum numerum impleuiſſe & clauſiſſe memoretur, cur Græcorum recens Alphabetum, viginti quattuor conſtans elementis, Ionicum paſſim ab omnibus appelletur? Ceus quippe fuit Simonides. Atqui Ceos nemo ignorat fuiſſe Doricos, non Ionicos. Vnde igitur Ionicum Alphabetum dictum eſt, quod à Simonide Coo cõpletum & abſolutum eſſe perhibent omnes conſtanter? quod diu neſciui & nunc nuper didici, iam mihi faciendum videtur vt id opera mea ſciant ſtudioſi. Calliſtratum quemdam volunt Samium, Samus autem inſula ex duodecim Ionicis vrbibus vna, nouitias illas & adtitias tam a Palamede quam a Simonide litteras, cum vagæ adhuc eſſent, nec ab omnibus obſeruarentur, vt pote quæ nulla lege nec ordine nec ſede tenerentur, in vnum eas corpus cum ſedecim prioribus redegiſſe & concluſiſſe primum,

certamque ijs ſedem in alphabeto adſignaſſe, atque ita vt communi conſenſu ab omnibus reciperentur perfeciſſe. Suidas: παρὰ Σαμίοις εὑρέθη πρῶτοις τὰ κδ' γράμματα. Tzetzes futilis alias auctor, ſæpe tamen vtilis:

Τὰ δὲ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα καὶ στοιχεῖα
Ὁμοῦ συνήθως ὀνομασμένα τε καὶ ἐν σώματι φανέντα
Παρὰ Σαμίοις εὕρηκα πρῶτον ἀναγνωσθῆναι
Διὰ γραμματικοῦ τινος τὴν κλῆσιν Καλλιστράτου.
Τῶν συγγραμμάτων πρῶτον μὲν ἐχόντων ἓξ καὶ δέκα,
Εἶτα ἐννεακαίδεκα τὰ σύμπαντα στοιχεῖα,
Καὶ καθεξῆς μέχρις αὐτῶν τῶν εἰκοσιτεσσάρων.

Calliſtratus ille de ſuo nullas addidit, nec de nouo litteras inuenit, ſed diuerſis & auctoribus & temporibus repertas in vnum coegit & compegit alphabetum. Hinc Ionibus vulgo adſcribitur hoc recentioris litteraturæ viginti quattuor elementis comprehenſæ inuentum, quod in Samo Ionica primum per totidē litteras ſcribi legique cæptum eſt auctore illo quē dixi Calliſtrato, qui & fortaſſe aliquantulum mutauit & inflexit vetuſtiorum litterarum formas, & minuſculas iſtas, quibus hodie vtitur Græcia, repperit & publicauit, cum maiuſculæ tantum & capitales, vt vulgo vocamus, apud veteres in vſu eſſent. qua de re nos alibi plura in libro de litteris & dialectis Græcorum. Et hoc eſt quod ait Herodotus Ionas Phœniciarum litterarum τύποι ὀλίγον μεταῤῥυθμίσαι. Nam per Phœnicias veteres illas intelligit quas in Græciam propagauit Cadmus, in Græcia ipſa re-

pertas & forma ipsa aliquantum differentes à primigenijs Phœnicijs, quibus in patria Phœnice Phœnices vtebantur. Illas ipsas inquam intelligit, quas antiqui Græciæ populi, Attici alijque solas nouerunt, & passim vsurparunt, antequam recens istud viginti quattuor litterarum ἀλφάβητον ab Ionibus repertum esset & publicatum. Eas litteras vetustas Græcas, quas Atticas vocabant, multi sunt qui dicant Palamedem Græcis communicasse à Phœnicibus acceptas. multi etiam ipsum reperisse perhibent, cum antea homines Phœnicijs litterarum formis vterentur. Scholiastes Euripidis: τοῦτο ὁ Παλαμήδης λέγεται εὑρηκέναι ιϛ΄ γράμματα μήπω τότε ὄντα, ἀλλὰ Φοινίκων γράμμασιν ἐχρῶντο οἱ ἄνθρωποι, ἄλλοι δὲ ἄλλοις. non igitur Tzetzes mentitur, qui plerosque dicit existimasse non a Cadmo sed a Palamede sexdecim illas litteras inuentas esse.

Λέγουσι γὰρ οἱ σύμπαντες εὑρεῖν τὸν Παλαμήδην,
Οὐ τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα καὶ στοιχεῖα,
Μόνα δ᾽ ἐκ πάντων δέκα ἓξ ἄτερ δύο γραίης μόνος.

& paulo infra:

Οὕτω μὲν τὰ ἑκκαίδεκα γράμματα καὶ στοιχεῖα
Τινές φασιν ἐφεύρηκεν αὐτὸς ὁ Παλαμήδης.

At Scaliger Græculum illum vt aliquid scire videretur plus quam ceteri, impudentissime mentiri aiebat. Philostratus etiam in Palamede sentire videtur, non eum aliquot tantum litterarum fuisse repertorem, sed omnium, id est sexdecim illarum quas diu Græcia in vsu habuit. Tacitus plane etiam id confir-

mat his verbis ex XI. Annal. *Quidam Cecropem Atheniensem, vel Linum Thebanum, & temporibus Troianis Palamedem Argiuum memorant, sexdecim litterarum formas; mox alios, ac præcipuum Simonidem ceteras reperisse.* quem locum frustra vir doctissimus Lipsius emendare laborat, dum persuasum habet secundum quorundam sententiam, Palamedem tres tantum aut quattuor litterarum formas reperisse. Sed locus bene habet. Palamedes ipse apud Euripidem in Tragœdia cognomine litterarum typos & syllabarum copulationes, totamque scribendi rationem se reperisse iactat his versibus:

Τά τῆς γε λήθης φάρμακ' ὀρθώσας μόνον
Ἄφωνα καὶ φωνοῦντα συλλαβὰς τιθεὶς
Ἐξεῦρον ἀνθρώποισι γράμματ' εἰδέναι.

Herodotus vero, nec Palamedis, nec Simonidis, nec Epicharmi meminit, nec aliorum cuiusquam, qui aut litteras primi inuenisse, aut inuentis aliquas addidisse traduntur, sed Phœnices refert qui duce Cadmo in Græciam venere, &c.

Pag. 36. *Vers.* 2. litterarum numerum. *adde.* nec statim receperunt Ionicum Alphabetum, quod quattuor & viginti litterarum erat. quando autem receperint, scire non parui feci, & nunc tanti erit alios etiam id docere. Sub Euclide Archonte factum id inuenio, persuasione cuiusdam Archinoi qui Athenienses ad Ionicas litteras recipiendas primus induxit & impulit. Suidas: τοὺς δὲ Ἀθηναίους ἔπεισε χρῆσθαι τοῖς Ἰώνων γράμμασιν Ἀρχῖνος ὁ Ἀθηναῖος ἐπὶ ἄρχον-

τος Εὐκλείδου. Luculentus ſuper hac re locus apud veterem Scholiaſten Euripidis in Phœniſſas: ſed quem editiones inquinatiſſime ſcriptum exhibent, eum nos emendatiorem huc afferemus. ad hæc verba Euripidis: σοί νιν ἔκγονοι κτίσουσι· notat ille: γράφεται, σῷ νιν ἐκγόνῳ κτίσουσιν. ἵν' ᾖ, τῷ ἐκγόνῳ σου τῷ Κάδμῳ, οἳ δὴ καὶ κατέκτισαν τὰς Θήβας. γέγονε δὲ περὶ τὴν ἀρχὴν ἁμάρτημα. ἐπ' ἀρχόντων γὰρ Ἀθηναίοισι Εὐκλείδου, μήπω τῶν μακρῶν εὑρημένων, τοῖς βραχέσιν ἀντὶ μακρῶν ἐχρῶντο, τῷ ε ἀντὶ τοῦ η, καὶ τῷ ο ἀντὶ τοῦ ω. ἔγραφον οὖν, τοῖ δήμοι, μετὰ τοῦ ι, ἀντὶ τοῦ, δήμῳ. μὴ νοήσαντες δὲ καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαίαν γραφὴν δεῖ μεταθεῖναι τὸ ο εἰς τὸ ω μέγα, ἐτάραξαν τὸ νοητόν. qui, inquit, non attẽderanr antiqua & Attica ſcribendi cõſuetudine ſcriptum eſſe eo loco apud Euripidem σοὶ ἐκγόνοι, quod ſecundum recentem & receptam litteraturam mutandum erat in σῷ ἐκγόνῳ, turbauerunt & confunderunt poetæ ſenſum. Ceterum correctione adhuc indigent hæc verba in illo vetere ſcholio, ἐπὶ ἀρχόντων γὰρ Εὐκλείδου οὔπω μακρῶν εὑρημένων τοῖς βραχέσιν ἀντὶ μακρῶν ἐχρῶντο· perſpicue enim falſa ſunt, & auctoris menti contraria, qui dicere voluit, Athenienſes ante Euclidem Archonta breues vocales pro longis vſurpaſſe, priuſquam ſcilicet longæ inuentæ eſſent. legendum igitur puto: πρὸ ἄρχοντος γὰρ Εὐκλείδου. nam ſub Euclide prætore priſcum illum ſcribendi morẽ abiecerunt, quo breues vocales loco longarum ponebant. Sed & illud, μήπω μακρῶν εὑρημένων, falſum eſt, niſi recte accipiatur. μήπω εὑρημένων, reſpectu Athenienſium, qui etſi iam pridem repertæ

repertæ essent, pro irrepertis tamen eas habebant, quibus non vterentur. Simonides enim, cui tribuitur earum inuentio, haud paruo interuallo Euclidem præcedit. Nec repertæ modo illæ antequam Euclides magistratum Athenis caperet, sed etiam multo ante id tempus apud Iones erant vsitatæ. Athenis duo fuerunt Archontes hoc nomine. prior eorũ magistratum gessit anno secundo Olympiadis LXXXVIII. posterior vero anno item secundo Olympiad. XCIIII. sub hoc posteriore Athenienses in vsum receperunt Ionicas litteras, tribus aut quattuor annis post Euripidis obitum, totidemque antequam Socrates veneno necatus est. Eusebius hoc factum refert in annum primum olympiadis XCV. his verbis, vt in Hieronymi versione leguntur: *Athenienses viginti quattuor vti cœperunt, quum ante sexdecim tantum haberent.* manifestus triennij metachronismus. Iam igitur in viuis esse desierat Euripides cum illa scriptura Ionica ab Atheniensibus admissa est, & vetus exclusa, atque abolita, quam vsque ad tempora Euclidis magistratus vsurpasse reperiuntur. hinc post mortem Euripidis, qui Tragœdias eius describebant librarij, omnia vestigia antiquæ illius scripturæ quæ eo viuente adhuc vigebat, aboleuerunt, & hanc recentem substituerunt. quod & in aliorum auctorum scriptis, qui ante receptam Ionicam scribendi formam vixerant, fecerunt, ac de libris eorum τὴν ἀρχαίαν γραφὴν sustulerunt, & noua mutarunt. id cum in omnibus locis Tragœdiarum satis dili-

genter præstitum esset ab antiquis Criticis & libris, nec vllæ amplius apparerent in ijs notæ τῆς παλαιᾶς γραφῆς, non idem tamen obseruatum esse in illo Phœnissarum loco quem supra retulimus queritur ibidem vetus Scholiastes. cum enim τοῖ ἐκγόνοι scriptum esset, vetusto more, mutari debuisse in τῷ ἐκγόνῳ, vt recens & vsitatus scripturæ modus postulabat. quod a negligentibus librarijs omissum, & a Criticis minime animaduersum, vt loci illius τὸ νοητὸν turbaretur in caussa fuisse. Hæc mens veteris interpretis qui Scholia in Euripidem scripsit. Ex his omnibus satis liquido constare puto, alphabetum XXIV. litterarum, ab Ionibus primum in insula Samo concinnatum conflatumque esse, & ab Atheniensibus sero admodum receptum. Versum Aristophanis citant ex eius comœdia Βαβυλωνίοις, & de his litteris Ionicis vel Samiacis interpretantur Grammatici veteres.

Σαμίων ὁ δῆμος ἐστιν, ὡς πολυγράμματος!

Plane ista gens est Samia, multis litteris.

vel, *multilittera.*

Hunc versum apud eum in illa Comœdia nescio quis admirabundus pronuntiabat, videns Babylonios, qui fabulæ nomen indiderant, e pistrino exeuntes, multis litteris frontem inscriptos: *populus*, inquiebat, *iste Samius plane est. en vt litterati sunt.* Suidas ad illa verba: ὅτι παρὰ Σαμίοις εὑρέθη πρώτοις τὰ κδ' γράμματα ὑπὸ Καλλιστράτου, ὡς Ἄνδρων ἐν τρίποδι. τοὺς δ' Ἀθηναίους ἔπεισε χρῆσθαι τοῖς Ἰώνων γράμμασιν Ἀρχῖνος ὁ Α-

θηναίου ἐπὶ ἄρχοντος Εὐκλείδου. τοὺς δὲ Βαβυλωνίους ἐδίδαξε διὰ Καλλιστράτου Ἀριστοφάνης ἔτεσι πρὸ τοῦ Εὐκλείδου κα΄ ἐπὶ Εὐκλέους. περὶ δὲ τοῦ πείσαντες ἱστορεῖ Θεόπομπος. Seruos inſcriptos & litteris notatos, Samiorum populum vocauit Ariſtophanes alluſione facta ad Samios qui alphabetum ex xxiv elementis primi compoſuerunt & in ceteros Græciæ populos dididerunt. Sed nondum cum illa ſcriberet Ariſtophanes, Ionicum vel Samiacum Alphabetum receperant Athenienſes, quod non multo poſt ipſo adhuc viuente Ariſtophane, Archinoo agente ab iiſdem introductum eſt. Babylonios per Calliſtratum docuit Ariſtophanes ἐπὶ Εὐκλέους ἄρχοντος, vno & viginti annis ante magiſtratum Euclidem. nullum ego noui iſtoc nomine qui Athenis archon fuerit. quod ſi vnum & viginti annos retro numeremus a prætore Euclide, non in Euclém qui nullus eſt, ſed in Iſarchum incidemus. ante Iſarchum porro archon erat Stratocles qui viginti duobus annis ante Euclidem geſſit magiſtratum Athenis. huius fortaſſe nomen apud Suidam reponendum, & numerus leuiter corruptus ſic corrigendus: ἔτεσι πρὸ τοῦ Εὐκλείδου κβ΄ ἐπὶ Στρατοκλέους. ſub illo magiſtratu Stratocle non Βαβυλωνίους διὰ Καλλιστράτου, ſed per ſeipſum ἱππεῖς Comœdiam docuiſſe legimus in argumento ἱππέων. poteramus etiam emendare, ἐπὶ Διοκλέους. qui Diocles ſex tantum annis ante Athenis archon fuit quam Euclides eumdem magiſtratum iniret. Verum hæc alibi diligentius a nobis & accuratius examinabuntur. non

possum præterire locum Hesychij de Samiorum litteris qui maxime huc spectat. sic autem legendus: Σαμίων ὁ δῆμος. φησί τις παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει τοὺς ἐκ τοῦ μήλωνος ἰδὼν Βαβυλωνίους, Σαμίων ὁ δῆμος ἐστὶν, ὡς πολυγράμματος· καταπληττόμενος τὴν ὄψιν αὐτῶν καὶ ἐπαπορῶν. ἔστι καὶ ἑτέρα ἱστορία διὰ τὸ πολυγράμματον ἔφη Σαμίων δῆμον, ἐπειδὴ Ἑλλήνων Σάμιοι πολυγράμματοι ἐγένοντο πρῶτοι καὶ χρησάμενοι καὶ διδόντες εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν διὰ τῶν τεσσάρων καὶ εἴκοσι στοιχείων χρῆσιν. ex his & alijs quæ supra diximus clarum est, concinentibus omnium auctorum sententijs, Samios ac per hoc Iones eius Grammaticæ quæ per viginti quattuor litterarum formas explicatur, ceteris Græcorum populis auctores extitisse. Atque hæc scribendi ratio, litterarumque Samiarum vsus, ea forma & eo numero, iam tum apud Ionas vigebat Herodoti temporibus: qui cum in insula Samo, vbi hæc litteratura primum reperta est, historiam conscripserit, & Ionica lingua composuerit, quin Ionicas litteras nominando eas ipsas intelligat, quæ ante eius ætatem apud Samios repertæ fuisse traduntur, quæque tum maxime in insula Samo, & apud reliquos Iones passim in vsu erant, cum illa scribebat. vt autem recentes istæ Ionicæ vocabantur a Samijs earum repertoribus, sic veteres illæ sedecim, quarum passiuus in Græcia fuit vsus ante repertas viginti quattuor Ionicas, Atticæ dicebantur, vel ex eo quod Attici populi, recentibus istis & Ionicis iam vbique per totam Græciam diditis, & vsu receptis, ipsi tamen adhuc priscas re-

tinebant, nec nisi admodum sero vt Ionicas reciperent induci potuerunt: vel quod litterarum quibus vterentur, semet inuentores perhiberent, nec eas ab alijs accepisse videri vellent. Hesychius Ἀττικὰ γράμματα ἐπιχώρια interpretatur, hoc est indigenas & vernaculas litteras, & in Attico solo natas. nam & auctores sunt qui Cecropem Atheniensem sexdecim litterarum formas reperisse dicant. Tacitus Annal. XI. *Quidam Cecropem Atheniensem vel Linum Thebanum, & temporibus Troianis Palamedem sexdecim litterarum formas, mox alios ac præcipuum Simonidem ceteras reperisse.* Hinc, &c.

Pag. 38. *vers.* 12. nec dubium est. *dele ista verba,* nec dubium tamen est iam tum illius Tragici temporibus repertas fuisse vocales η & ω & υ. *& in eorum locum hæc repone.* nam quamuis υ inter veteres litteras Atticas fuerit, nunquam tamen eam litteram Attici cum ο iunxerunt vt syllabam facerent, sed ο semper apud illos & pro ου syllaba, & pro ω ponebatur. sic autem declinabant & scribebant, Ο ΛΟΓΟΣ, ΤΟ ΛΟΓΟ, ΤΟΙ ΛΟΓΟΙ: pro τοῦ λόγου, & τῷ λόγῳ. Velius Longus de orthographia: *Græcorum vero qui de antiquis litteris scripserunt, commentarij, item Latinorum qui illos sequuti sunt, eadem littera veteres solitos scribere ostendunt, μακρὸς, μακροῦ,* μακρῷ, & confusas fuisse ο & ου & ω. ita legendus ille locus, qui corruptissime excusus est. quod ait eadem littera veteres scripsisse, μακρὸς, μακροῦ & μακρῷ, prorsus verum est: nam ita scribebant, ΜΑ-

ΚΡΟΣ, ΜΑΚΡΟ, ΜΑΚΡΟΙ, quod eſt, *μακρὸς, μακροῦ, μακρῷ.*

Pag. 40. *verſ.* 8. *dele*, nondum ſcilicet repertis vocalibus ω & υ. Ionici igitur Alphabeti. *& lege tantum*, Ionicum igitur eſt ου pro ō.

Pag. 41. *verſ.* 28. eos per ο & υ ſcribitur, οῡ. *adde*. ſed verius eſt nihil mutandum in illo Eclogarij loco, qui cum aliud dicat, & aliud Athenæus, verum vterque tamen dicit. οῡ pro ō ſcripſerunt veteres ſed Ionici, ita enim & εῑ pro ε̄ ſcribebant. Excerpta Athenæi: ὅτι ἀρχαῖοι τῷ ου ἀντὶ τοῦ ο στοιχείου προσεχρῶντο. ὡς δὲ καὶ τῷ εῑ ἀντὶ τοῦ ε̄. E contrario veteres Attici τῷ ō ἀπεχρῶντο ἀντὶ τῆς διφθόγγου οῡ. aut igitur Eclogarius ille verba Athenæi ex eo loco vbi in poculo erat inſcriptum Διονύσο pro Διονύσου, in animo non habebat cum illa ſcriberet, aut ſi habuit, tota re falſus eſt & mentem Athenæi minime cepit.

Pag. 53. *verſ.* 25. Nam η pro ε. *dele*, ῡ pro ῑ.

Pag. 64. *verſ.* 18. *magniſque conceßit amicis. adde & ſcribe. briolium* vel *brolium* pro *peribolium*. inde vox Gallica vetus *breuil*, quæ ſyluam ſignificat. νεὼ περίβολον Græci vocant, non tantum templi muros, ſed totum illud conſeptum, quo vineæ, arbores, hortique templo circumiacentes includuntur. Ælianus lib. XVII. cap. XLVII. Hiſt. animal. οὔκουν ἐν τῷ νεὼ περιβόλῳ τιθασούς ὄρνιθας πολλοὺς τρέφεσθαι φησί. & cap. II. lib. XI. ἔστι δὲ αὐτῶν τῷ θεῷ ἄλσος καὶ ἔχει περίβολον καὶ δένδρα ἱερὰ καὶ πῦρ ἄσβεστόν τε καὶ ἀκοίμητον. & cap. III. eod. lib. ἐν Αἴτνῃ δὲ ἄρα Σικελικῇ Ἡφαίστου τιμᾶται νεὼς, καὶ ἔχει

περίβολον καὶ δένδρα ἱερά. paulò post ἄλσος vocat. Herodes igitur περίβολον intelligit hoc versu,

Τὴν ὅσσην περὶ τεῖχος ἐΰδροχον ἐστεφάνωσεν.

Hoc est, omnem illum agri modum vineis oleisque consitum, muroque cinctum, qui templo monumentoque cohærebat, & tutelæ nomine cedebat. Hinc περίβολος & περιβόλιον recentioribus Græcis, hortus vel sylua muris circumsepta. *parcum* vulgo vocamus.

Pag. 67. vers. 9. ita scribe, ΙΕΡΟΣ ΟΥΤΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ] Persius:

——— pueri, sacer est locus, extra
Meijte.

Valerius Probus in Notis: L. S. *locus sacer.* de monumento autem hîc sermo, quem Herodes in via Appia, in agro suo, sibi extruendum consecrandumque curauit. *Sacrari monumenta*, & *consecrari* dicebantur. in lege Tiberij de sepulcris: *vt extremis ac compaginantibus agris limitibusve suis, monumenta sepulchrave sacrarentur.* Valerius in notis: M. C. *monumentum consecrauit.* hinc illa in veteribus monumentorum inscriptionibus: CVM. PIGNERIBVS. DE. EA. NATIS. LOCVM. CONSECRAVIT. & , P. LICINII. ET. ÆLIÆ. AMYNTÆ. CINERIBVS. HIC. LOCVS. SACER. EST. item: LOCVM. ITA. VTI. EST. CONCAMERATVM. PARIETIBVS. ET. PILA. COMPREHENSIS. CONSECRAVERVNT. SIBI. Inde explicandus hic versus, *ἱερὸς οὗτος ὁ χῶρος* de monumento Herodis in via Appia consecrato.

Pag. 69. verſ. 13. ſcribe, herbam viridantem, & quaſi cum viriditate currentem.

Pag. ead. verſ. 22. ἡ λεπτότατος θέε χαλκός. *adde.* ſic Virgilius limbum veſtis purpureum, circum veſtem currere dixit:

—— quam plurima circum
Purpura Mæandro duplici Melibœa cucurrit.

Græcus poeta πορφύραν κύκλῳ θέειν dixiſſet. nec diſſimili loquendi genere Latini purpurea aurataque ſegmenta veſtibus intexta, *vias* dixerunt. Tibullus:

—— veſtes quas fœmina Coa
Texuit, auratas diſpoſuitque vias.

Seruius ad illud poetæ, *Virgatis lucent ſagulis: quæ habebant in modum virgarum deductas vias.* Sic apud eundem poetam de veſte aurata:

—— tenuique vias diſcriminat auro.

Græci in eiuſmodi veſtibus χρυσὸν θέειν, & πορφύρεαν λαμπρὰ θέειν eleganter dicerent.

Pag. 72. verſ. 13. ſic paria faceret. *ſcribe*: ſic paria faceret Herodes Mineruæ. nam Mineruæ ille quidem templum poſuit. At Minerua rurſus illum heic in eodem templo ponere dicitur eadem ſacra participaturum, &c.

Pag. 74. verſ. 12. peccatis puniendis. *adde.* ῥόμβος autem heic Ἀλάστωρ ἐπιθετικῶς appellatur: qui agitat & verſat, atque in modum rhombi rotat & torquet nocentes. Eupolis: ὦ ῥόμβοις μαστίξας ἐμέ· ῥόμβος enim non tantum περιδίνησιν, & vertiginem ſignificat, ſed & eum qui vertit & circumagit. ſic πλάνος, & errorem

rem & erronem designat: μῖμος histrioniam, & histrionem: φοῖτος, τὴν μανίαν καὶ τὸν μανιώδη· & θυῶνος, & impetus, & qui impetum facit. & similia sexcenta. Ρόμβος etiam heic posset esse, qui semper in motu est, dum hac & illac circumcursat ad persequendos impios, & pœnis plectendos. sed prior interpretatio melior. ῥέμβος quoque Græcis planus & erro dicitur. quomodo heîc legendum esse quidam meus amicus, vir doctus putabat, quem non audio.

Pag. 96. Vers. 16. κλῶθες excusum est perperam. Fortasse tamen nihil mutandum. nam κατακλῶθες Parcæ Homero dicuntur. κλῶθες igitur & κατακλῶθες eædem. Odyss. H.

Πείσεται ἄσσα οἱ αἶσα κατακλῶθές τε βαρεῖαι
Γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ.

Et fortasse κατὰ κλῶθες βαρεῖαι scriptum apud Homerum pro κλῶθες καταβαρεῖαι. sic ἐπιχλωρηΐδα νώτῳ· ἐπιζαμενὲς κοτέουσα, & similia. Grammatici ad illum versum: τὸ δὲ κλῶθες ἢ κατακλῶθες μεταπλασμὸν ἔπαθεν ἐκ τοῦ αἱ Κλωθοὶ, οὗ εὐθεῖα ἡ Κλωθώ· δηλοῖ δὲ τὰς μοίρας παρωνομασθείσας ἀπὸ μιᾶς αὐτῶν τῆς Κλωθοῦς.

Pag. 104. Vers. 27. scribe: vncinum etiam vocari paulo post dicimus.

Pag. 105. Vers. 5. Ora sonant. adde. sic dentem apri *lunulam* vocat Calpurnius Eloga VI.

——— vbi pendulus apri
Dens sedet, & niuea distinguit pectora luna.

Pag. 132. vers. 20. ita hoc loco placet accipi. *adde.* si de purpura intelligeremus, legendum esset, οἷα καλχη. nam purpura tingit, non tingitur. atque hoc fortasse verum est.

*Pag.*133. *verſ.*5. φίδοιντο, *ſcribe.* φείδοιντο tamen retineo. nam πέλει præceſſit, & μελαίνει ſequitur. ſæpe autem Græci poetæ τὴν δίφθογγον αι ſolent in carmine breuiare. Homerus Iliad. 1.

Εἰ δέ κεν οἴκαδ' ἵκωμαι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν. Empedocles: Τῇ δ' ἀπαλλάσσονται ἀπαμπερὲς, οὐδ' ἅμα λήγει. Aratus: Ἥμισυ μὲν κεν ἴδοιο μετήορον, ἥμισυ δ' ἤδη. Plura collegit exempla Caſaubonus in lectionibus Theocriti. quem vide.

*Pag.*139. *verſ.*13. *roſcida lactea ceruix. adde.* & πορφυρῆ Ἀφροδίτη Anacreonti apud Ælianum lib. IV. de animal. cap. 11. ὥσπερ οὖν τὴν Ἀφροδίτην ὁ Τήϊος ἡμῖν Ανακρέων ᾄδει, πορφυρῆν τε λέγων, καὶ χρυσῷ δ' εἰκασμένη φαείνοιτ' ἄν. καὶ τοῦτο γε κατὰ τὴν Ὁμήρου θεὸν τὴν αὐτὴν, ἣν ἐκεῖνος ἀναμέλπει χρυσῆν. ita πορφυρῆ Ἀφροδίτη apud Anacreontem quæ apud Homerum χρυσῆ.

*Pag. ead. v.*25. *idẽ Simonides vocauit. ſcribe & adde.* Scholiaſtes tamen Euripidis refert Simonidem in Hymno Neptuni dixiſſe, pellem Phryxæi arietis revera purpurei fuiſſe coloris, & purpurarũ matutinarum ſanguine infectam. eius verba hæc ſunt: τοῦτο οἱ μὲν ὁλόχρυσον εἶναι φασὶν, οἱ δὲ πορφυροῦν. καὶ Σιμωνίδης δ' ἐν τῷ Ποσειδῶνος ὕμνῳ ἀπὸ τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ πορφυρῶν κεχρῶσθαι αὐτὸ λέγει. idem porro Simonides etiam aureum illum Atrei arietem in quo fatum regni Mycenarum ſitum erat, purpureum fuiſſe dixit. Tzetzes in Chiliad.

Ἀτρέως δ' ἐν τοῖς θρέμμασιν ἣν τι χρυσοῦν ἀρνίον.
Ὁ Σιμωνίδης πορφυροῦν εἶναι δὲ τοῦτο λέγει.

ſic πορφύρεος κριὸς in hac Ara dicitur qui alijs χρύσειος.

*Pag.*140. *verſ.*26. *item ſcio. adde.* Nam nihil tam certum eſt quam τριτάτορα hoc loco Mineruam in-

telligi debere, cui ara in Chryſe Lemni promontorio ab Iaſone dedicata eſt. Auctor argumenti ad Philoctetem Sophoclis:

Χρύσης Ἀθηνᾶς βωμὸν ἐπικεχωσμένον,
Ἐφ' ᾧ περ Ἀχαιοῖς χρησθὲν ἦν θῦσαι, μόνος
Ποίαντος ἤδει παῖς ποθ' Ἡρακλέους συνών.

vbi perperam quidam legunt *χρυσῆς Ἀθηνᾶς*, & auream Mineruam interpretantur. *Χρύση Ἀθηνᾶ τοπικῶς* dicta a promontorio Lemni in quo aram habebat, ab Iaſone, cum ad Colchos iret, poſitam & conſecratam. Philoſtratus *Χρύσης βωμὸν* ſimpliciter vocat: *ἀναπλέοντες εἰς Τροίην Ἀχαιοὶ καὶ προσχόντες ταῖς νήσοις ἐμαστεύοντο τὸν τῆς Χρύσης βωμὸν ὃν Ἰάσων ποτὲ ἱδρύσατο ὅτε εἰς Κόλχους ἔπλει.* per *Χρύσην* intelligit *Χρύσην Ἀθηνᾶν.* in illis tamen Græcis verſibus Sophoclis Philoctetæ argumenti vicem præfixis edēdum curauit Gulielmus,

Ἐν Χρύσῃ Ἀθηνᾶς βωμὸν ἐπικεχωσμένον.

Pag. 148. *verſ.* 15. Sophocles appellat *ἐν Λημνίαις.* *adde.* vetus quoque auctor qui ſub nomine Dictys Cretenſis libellum de bello Troiano ſcripſit, in eodem errore fuit, & Chryſen Troicam cum Lemniaca confundit. vult enim Philocteten haud procul ab ara Sminthij Apollinis cuius templum apud Troicam Chryſam fuit, a ſerpente fuiſſe percuſſum, cum omnes in Chryſe ad Lemnum id ei accidiſſe ſcribant, dum inueſtigat aram quam ibi olim Iaſon Chryſæ Mineruæ dedicauerat. ſic impoſuit illi *ὁμωνυμία* Chryſæ vrbis in agro Troico ſitæ. in qua templum Apollinis, & Chryſes promontorij prope Lemnon, vel in ipſa Lemno, in quo ara Mineruæ. verba autem eius iſta ſunt: *ſed Chryſes quem ſacerdo-*

tem Sminthij Apollinis supra diximus, vtriusque exercitus offensam metuens, quisque partium ad eum venerat, cum his se adiunctum esse simulabat. Interim in eo sacrificio Philocteta haud procul ab ara templi eius astans, morsu serpentis forte contingitur: dein ab omnibus qui animaduerterant clamore sublato, Vlisses accurrens serpentem interficit: neque multo post Philocteta cum paucis vti curaretur, Lemnon insulam mittitur.

Pag. 185. *vers.* 29. vsurpauit. *adde.* perperam apud Atilium Fortunatianum in arte, *Phalæcium metrum* pro *Philicium* scriptum est. sed & *Phalæcus* apud eumdem male pro *Philicus* legitur, vbi dicit Phalæcum conscripsisse hymnos Cereri & Liberæ tali genere metri. Philicus enim non Phalæcus hoc metro carmen in honorem Cereris & Liberæ composuerat, cuius initium paulo ante retulimus ex Hephæstione, Τῇ χθονίῃ μυστικῇ Δήμητρι, &c. quem versum sic ibidē Latine reddidit, aut imitatus est Fortunatianus.

Frugiferæ sacra deæ quæ colitis mystica, iunctæque Ioui nefasto.

Frugifera dea est Δημήτηρ. Iupiter nefastus, ὁ κλύμενος, hoc est Pluto. *iuncta Ioui nefasto*, Proserpina.

P. 200. *v.* 26. ibi legimus. *adde.* Isidorus de originib. *dextralem* vocat, & inde dictam autumat, *quod dextræ habilis sit.* quæ Latinis *dextralis*, Græcis est δεξτράλιος.

Hactenus, LECTOR, *quæ mihi in his temporis angustijs, ad superiores notas addenda visa sunt, plura & sine dubio meliora adiecturo, si plus otij nactus essem. Quod sequitur, erratorum collectio est, pars huius operis impurissima: quam propterea tamen lectione tua non debes indignam iudicare: immo tanto magis ad eam cognoscendam, si*

quid his studijs faues, accedes, non solum ut illis ignoscas quæ peccata sunt, sed etiam ut correctiora omnia heic agnoscas: nec enim menda libelli tantum totius habet, sed & quomodo mundus ab his fieri possit exhibet. tam multa irrepsisse, miraberis. at mihi dolet etiam pene maiora commissa, quàm ut intra spem veniæ tuto committi potuisse videantur, in tantulo præsertim opusculo. Atque utinam ea sic mihi liceret excusare, ut culpam omnem a me deriuatam in Typographos conferre possem, nec eius ipse partem aliquam sustinerem, cum illi longe maximam rebus confessis sustineant: sed dum propero, dum aliud ago, dum in grauioribus sum occupatus, dum semel calamo currente fusa relegendi non datur copia, sic factum est, ut cauere vix potuerim ne talia multa imprudenti incogitantiq. exciderent, quæ mihi vacuo, & hoc unum agenti numquam fortasse obrepsissent. Tuum est, si in similibus tibi vis ignosci, & operis typographicis sua παρατυπώματα, & nostra nobis παροράματα condonare. Damus & petimus vicißim hanc veniam qui aliquid scribimus, & studia nostra in publicum proferimus. Sic igitur σφάλματα quæ nobis inter legendum occurrerunt, corriges. reliqua si quæ nos fugerint, & multa fugisse non dubito, per te ipse, si benignus & candidus es, emendabis. Vale.

Pag. 1. *Post versum* ΥΜΜΙ ΓΑΡ ΗΡΩΔΗΣ, *repone istum*, ΤΗΝ ΟΣΣΗΝ ΠΕΡΙ ΤΕΙΧΟΣ ΕΥΤΡΟΧΟΝ ΕΣΤΕΦΑΝΩΤΑΙ. Pag. 3. verſ. 18. *Lege* ὀψιγόνοισι pro ὀψυγόνοισι. p. 4. verſ. 4. *rescribe* εἴσωρ. ead. pag. verſ. vlt. *lege*: *sacrauit* pro *dicauit*. p. 5. v. 10. *lege*: ***Multa coli dignæ***. Hoc eſt ad verbum πολυτίμητοι. p. 7. v. 2. *dele comma post* volunt, & *repone post* teſtimonio. p. 9. verſ. 16. *scribe*, eiuſdem vt auctoris, ita & argumenti. p. 10.

v. 3. imprecationibus. p. 11. v. 10. cadet. p. ead. v. 18. *lege*, mœnibus instaurasse, & aquam in oppidum induxisse, cuius maxime indigebat. p. 12. vers. 11. dicam tamen. pag. 14. v. 1. Αμφ' ενί. p. 16. vers. vlt. σκοπεῖτε. p. 19. v. 9. huc adduximus. p. ead. vers. eod. præstiterim. p. 21. vers. 27. *Subneronem*. p. 22. v. 2. μακεδών. p. 24. v. 28. tyrannicidis. p. 25. v. 8. Thessaliæ. p. ead. v. 17. vt nulla re. pag. ead. vers. 19. aut aliud. p. 28. v. 9. illum βούλιμον. pag. 30. v. 28. ΤΗΕΟΣ. p. ead. v. 29. ΠΣΥΚΗΕ. p. 31. v. 29. promptu esset. p. 34. v. 5. velles. p. ead. v. 6. esset vtendum. p. 33. v. 22. hanc recentiorem. p. 36. v. 22. *pro* ita vt, *scribe* vt passim. p. 37. v. 24. *lege* καμέλοι, *accentu in secundam retracto, & ita etiam corrige* vers. vlt. eiusdem pag. p. 38. v. 24. certa. p. 40. vers. 27. cui pedes immitt. pag. 42. vers. 22. ἴα quæ μίαν significat. p. 43. vers. 23. *scribe* : dasean ita pingunt veteres Ⱶ. Psilen autem sic, ⅃. pag. 44. v. 20. *dele* Є1. p. 46. v. 20. *scribe*, PHOΔON. *& dele*, hoc est *Rhodum*. p. 47. v. 10. *post vocem* ἡγεμόνα, *scribe*: nam ἄγρος κλάσμα ἄρτου· ἄγρος autem ἡγεμών. pag. ead. v. 11. pro ἴεραχες vel ἴρηχες, & vtrumque pro ἱέρακες. p. 49. v. 19. eam notabant. pag. 51. v. 8. *lege*, F. & H. vers. seq. *scribe*, sic F. & C. v. 25. *post* Græcis, *adde*. quod pars sit sexta Attici medimni. vers. 27. *dele punctum post* modius, & *repone comma*. p. 54. v. 19. *scribe* ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ. vers. seq. ἐών. & vers. 21. ead. p. ΠΥΓΜΑΚΗΕΩΝ. & v. 25. ΑΥΤΟΝ ΕΥΣΚΟΠΟΙ. p. 60. v. 6. apertissimè. p. 62. v. 4. nec fando accepimus. p. 63. v. 1. ἡμεείδων ὀρχοῖς. p. 65. v. 7. ἄσχιον. v. 9. κώνδον. p. 68. v. 5. *dele punctum post illa*, in illo versu. v. 11. εἰς ὄρχους. p. 69. v. 12. vlla correctione. v. 15. λαμπάδιον.

p.72.v.8. hic Herodes. p.75.v.27. Αἰολίδαο. p.80.v.16. ἀΐσδπε κακῶν. p.81.v.1.*lege*,ὁμοῖος.*ita enim Attici.* & v.26. ὁμοῖα. v.11.Ως. v.14.Ηρώδεω.*&* v.eod.Θησηϊάδαο. v.25. Εριχθονίδεω. v.vlt.Τερόπεω. v.23.*pone punctum post* ἀλεγί- ζει. p.83. *explessent*. v. 16. *quamuis*. pag. 86. 18. curauerit & dedicauerit. pag. 88. v. 23. *dele* & prænomina. *quamuis sciam quomodo possit defendi*. p. 91. v. 24. οὐρανίωνας. p. 101. v. 7. ἤρ' ἀρδίων *& in sequenti versu* ἤρα. & v. 8. illud autem ἤρα. p.103. v. 25. *pro illis*, vbi se condiderat, *repone*, quem petebant. p. 106. v. 13. succusæ. p. 107. v. 16. Σύμβολον. p. 109. v. 12. ὀστεῖνα. p. 116. v. 22. *scribe*: quæ & sensum turbant, & versum, scribendumque. p. 107. v. 29. cooptatus ab Antonino Augusto filius eius Atticus. p.118.v.27.seuere vindicant. v. 30. religionis. p. 122. v. 28. denominatum sit. v. 30. adfinxerunt. p. 123. v. 11. circum templa & ædes. p. 125. v. 26. Αἰνώνη. p. 126. v. 2. κάλχην. *in tota autem hac ara interpunctiones omissæ sunt ab operis, vt & in Ouo, quas per te ipse repone: nihil enim facilius.* vers. 25. Νέας. & v. vltimo, τετράτορ. p. 128. v. 21. *dele* τελείαν *post* βωμίσκων, *& repone comma*. p.129. v. 24. *lege*. quam non adeo facilem esse. v. 26. sentẽtiam enim huius. p. 133. v. 17. λιγνύα. *atque ita etiam repone* v. 21. p. 134. v. 2. intelligat. p.135. v. 9. Dosiadas heic vocat. Sic χρυσόπλινθοι. p.137.v.19. Aram Chryses intelligit. p. 138.v.6.τετράτορ. p.141.v.7.ὠπάτωρ. p.145.v.28. satis supra refutauimus. p.148.v.8.*dele* heic. *&* *lege*, quã loquentem inducit. p.153.v.2.ὀπάτωρ.v.3.ὠπάτωρ. v.24.ὠπάτωρ. p.155. v.7.serpẽti. v.23.τὸν δή εἰλινεῶτ' ἐν. p.156.v.15.hominũ. v.seq. qui homines interfecerit. p.161.v.10. Σιμμίεω. v.22.*dele punctum post vocem* ἀνδῶος, *& repone comma*. p.

162.v.8.*lege*: quorum vnus ab initio deſcédit, alter ab fine aſcendit.p.166.v.14.Gemblacenſis. p.168.v.29.*caſti ac ſuauiloqui poetæ*.p.169.v.8.deſub.*Vnica voce*.p.170.v.8.μονόβαμον.& v.12.*ita etiam corrige*.v.27.*dele* numero. p.171.v.4.κομψύμυθόν τε.p.172. v.26. pedis pulſu ſublati poſitiq. p.176.v.24.*poſt* πετ᾽ ἐξόχοισιν,*pone punctum*. p.178. v.21.*dele*, τὸν λόγον vel. p.182.v.8.*lege*,ſic odas compoſitas ex ſtrophe, antiſtrophe & epodo. p.185.v.6.*dele*, quod.& *lege*: magiſtri vocãt ἰαμβικὴν καταπληξίδα,quod ea clauſula finiantur iambica metra catalectica, & vt plurimum etiam choriambica. v.15. integrũ poema. p.190.v.25.nec ingratijs. p.192.v.4.φερδὴ. p.194.v.20. appellatio. p.197.v.6. ſequentes. p.201.v.14. *dele*,aut. p.203.v.15.*lege*,vt cum Plauto loquar. v.vlt.βεβᾶσιν. p.204.v.14.ſequẽte vocali.*dele*,in.p.205.v.26:canere ſecurim? *cum interrogationis nota*. p.209.v.14.Σαέτλας. p.210.v.10.*lege*,in rectam huius obſcuriſſimi,&c.

Monendus etiam mihi es, amice lector, non belle operas noſtras, nec fideliter Fiſtulæ figuram expreſsiſſe. nam cum omnes in ea verſus bini bini incedant, & ex binis ſinguli calami conſtent, bini illi verſus qui ſingulas cannas efficiunt, tam in fine quam in principio ad amuſsim exæquandi erant: & id præterea obſeruandum, vt bini ſemper antecedentes binis ſequentibus in fine duntaxat longiores eſſent, atque ita vſque ad finem poëmatij, vbi bini poſtremi omnium ſunt breuiſsimi: ſic in vera fiſtula canna breuior longam ſequebatur. eædem quoque operæ peccarunt in effingenda oui Simmiæ figura: quattuor enim verſus in medio inter ſe pares poſuerunt, cum ibi tantum duo eſſe deberent, inuicem quidem ex vtroque latere ſibi æquales, at cæterorum maximi & longiſsimi. Aræ etiam prioris baſim & frontem minus recte expreſſerunt. Hoc te volui ne neſcius eſſes, aut ne me neſciuiſſe putares.

FINIS.

